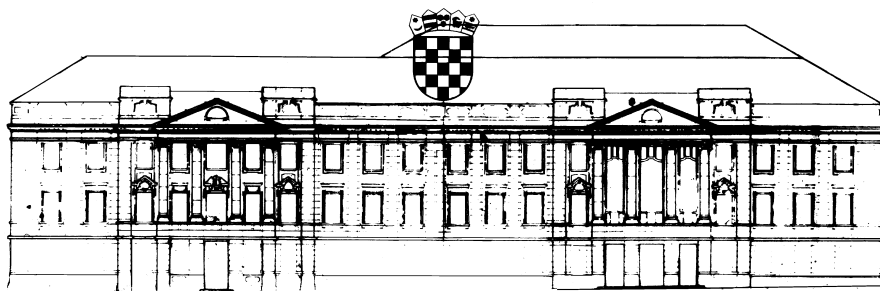

izvješća
**HRVATSKOGA
SABORA**

ISSN 1845-9404

GODINA XVII.

BROJ 448

ZAGREB, 17. VII. 2006.

19. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

ZAKON O ŠPORTU

- OBRAĆANJE PREDSEDNIKA EUROPSKOG PARLAMENTA JOSEPA BORRELLA FONTELLESA ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA 12. TRAVNJA 2006.

Ključna faza odnosa Hrvatske s Europskom unijom

3

- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O VODI I ZDRAVLJU, UZ KONVENCIJU O ZAŠTITI I UPORABI PREKOGRANIČNIH VODOTOKA I MEĐUNARODNIH JEZERA IZ 1992. GODINE

Voda zaslužuje više pozornosti

K. Mamić

7

- PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI; PRIJEDLOG ZAKONA O OBVEZNOJ ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU; PRIJEDLOG ZAKONA O DOBROVOLJNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU; PRIJEDLOG ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU ZAŠTITE NA RADU

Prehodna rasprava o mini zdravstvenoj reformi

V.Žugaj; Đ.Krmpotić; J.Šarlija; M.Kozar; A.Favro

9

- PRIJEDLOG ZAKONA O ŠPORTU

Veća ulaganja i učinkovitiji model ustrojstva

V.Žugaj; J.Šarlija; A.Favro

28

- PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O REVIZIJI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE

Nema zastare za povrat nezakonito stečene imovine

M.Kozar

47

- PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O POREZU NA DOHODAK

Troškovi obrazovanja bez porezne olakšice

J. Katić

58

- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O USTROJSTVU I DJELOKRUGU SREDIŠNJIH TIJELA DRŽAVNE UPRAVE; KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ SKRBI

Aдекватnija podjela nadležnosti

M.Krakić

59

- PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU GLAVNOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA REPUBLIKE HRVATSKE

Bajiću još jedan mandat

M.Krakić

61

- INTERPELACIJA O RADU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE NA PODRUČJU ZDRAVSTVA

I.Čerkez

64

- PRIJEDLOG NACIONALNOG PROGRAMA SUZBIJANJA KORUPCIJE 2006-2008.

Utvrđene zadaće, nositelji i rokovi Programa

I.Čerkez; A.Favro; S. Šurina

65

PRIKAZ RADA:

- 19. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 1, 2, 3, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 29, 30. I 31. OŽUJKA TE 10, 11. I 12. TRAVNJA 2006.

OBRAĆANJE PREDSEDNIKA EUROPSKOG PARLAMENTA JOSEPA BORRELLA FONTELLESA ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA 12. TRAVNJA 2006.

Ključna faza odnosa Hrvatske s Europskom unijom

U okviru službenog posjeta Republici Hrvatskoj i Hrvatskom saboru, Predsjednik Europskog parlamenta Josep Borrell Fontelles, 12. travnja 2006. obratio se zastupnicima Hrvatskoga sabora.

Zastupnici su ga pozdravili srdačnim pljeskom, kao i predsjednika Vlade Republike Hrvatske Ivu Sanadera i nazočne članove pregovaračke skupine te Diplomatski zbor na čelu s doajenom Franciscom Javierom Lozanom.

Pozdravna riječ Predsjednika Hrvatskoga sabora Vladimira Šeksa

Prigodnim riječima u ovoj prigodi, nazočnima se obratio predsjednik Hrvatskoga sabora **Vladimir Šeks**:

”Gospođe i gospodo zastupnici, iznimna mi je čast izraziti zadovoljstvo činjenicom da se predsjednik Europskog parlamenta u sklopu službenog posjeta Republici Hrvatskoj prihvatio obratiti zastupnicima Hrvatskoga sabora, najvišeg zakonodavnog i predstavničkog tijela Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska i njen ulazak u punopravno članstvo Europske unije predstavlja vitalni nacionalni interes i jedan je od glavnih vanjskopolitičkih strateških ciljeva Republike Hrvatske.

Europski parlament i hrvatski Parlament, Hrvatski sabor, u sklopu zajedničkoga odbora Europskoga parlamenta i Hrvatskoga sabora ima značajnu i nezaobilaznu ulogu na putu Hrvatske prema punopravnom članstvu Europske unije.

I zbog toga je za Republiku Hrvatsku iznimno važan današnji posjet predsjednika Europskog parlamenta gospodina Borrella”, rekao je Šeks i dodao: ”Pozi-vam vas poštovani, dragi predsjedniče, da se obratite Hrvatskom saboru!”

Govor Josepa Borrella Fontellesea

Josep Borrell Fontelles predstavio se na hrvatskom dodavši da je to sve što zna reći na našem jeziku te nastavio:

”Veliko mi je zadovoljstvo što se mogu obratiti ovom Visokom domu i dopustite mi da se nečega sjetim na početku.

Godine 1992. na početnoj sjednici barcelonskih igara, gdje sam ja bio, vladao je entuzijazam, bili su veliki aplauzi, upravo za vašu olimpijsku hrvatsku ekipu i vaša je zastava defilirala Barcelonom. To je bio trenutak mira za vas među onim događajima koji su se naravno odvijali do neovisnosti, a i onima koji su bili i kasnije u ratu, kada ste uspostavili integritet svog teritorija. Ali u tom trenutku 1992. godine, Španjolci su oduševljeno dočekali vašu olimpijsku ekipu i vašu zemlju. Nisam mogao zami-

šljati tada da ću nekoliko godina poslije toga, 14 godina poslije toga, biti ovdje i kao predsjednik Europskog parlamenta obraćati se hrvatskim parlamentarcima i to u trenutku kada su već u tijeku pregovori za pridruživanje Europskoj uniji. I doista, vaša je zemlja u ključnoj fazi odnosa sa Europskom unijom.

Ispunjeni uvjeti i pregovori već započeli

Pregovori su već započeli i naš predsjednik Barroso je to rekao ovdje prije nekoliko mjeseci.

Europski parlament i hrvatski Parlament, Hrvatski sabor, u sklopu Zajedničkoga odbora Europskoga parlamenta i Hrvatskoga sabora ima značajnu i nezaobilaznu ulogu na putu Hrvatske prema punopravnom članstvu Europske unije.

Razumijem da ćete vi reći, i vrijeme je - konačno. Vrijeme je da taj proces konačno započne. Ja razumijem vaše nestrpljenje, imate potpuno pravo. Dugo ste čekali na to, ali vi također morate shvatiti i da je za Europu, za Europ-

sku uniju i za europsko mnijenje, također bilo važno da Hrvatska ispuni sve uvjete za početak tih pregovora. To je već napravljeno. Mi radimo negdje na 35 poglavlja, to nije malo. 18 od tih 35 poglavlja već su pregledani. Moramo održati taj ritam, taj stalni radni ritam. Upravo je završeno poglavlje znanosti i istraživanja; doći će druga poglavlja kao što su obrazovanje, kultura. Prema tome sve teče sasvim normalno što ne znači da to teče jako brzo.

U Europi stvari imaju neki ritam koji nije uvijek brz, ali mogu vam sasvim iskreno reći, da će u tom procesu svakako biti poteškoća. Ne, naravno, više od onih koje su imale druge zemlje, ali naravno taj materijal koji stoji pred nama velik je i naravno njegovo proučavanje zahtijeva vrijeme i veliki napor.

Umjesto koncepta stranca - europski građanin

Moramo primijeniti sve dispozicije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Naravno, mislim pritom na uklanjanje svake diskriminacije prema građanima Europske unije koji žele kupiti posjede u vašoj zemlji.

Dopustite mi također da iskoristim svoje prisustvo ovdje i da vam iskreno iznesem pitanja koja mogu pobuditi teškoće. Ja kao Španjolac znam i jasno mi je da vaša osjetljivost; vi koji imate tako bogatu kulturnu i prirodnu baštinu i vodite brigu o teritoriju i ne biste htjeli da to padne u ruke nekome tko nema osjećaj za to. Naravno, tu postoje problemi, postoji politički senzibilitet i to ćemo riješiti. Ne radi se ovdje o tome da će vaša nacionalna baština, biti smanjena ili da će vaša obala biti smanjena kupnjom u okviru nekakvog turističkog razvoja koji će donijeti stranci. Ali u svakom slučaju taj koncept stranca mora ustupiti mjesto terminu "europski građanin", što više budete napredovali na tom putu, na putu integracije u Europu.

Ja kao Španjolac znam da taj put određuje i budućnost, upornost, inzistiranje, ali morate imati i strpljenje. Španjolska je utrošila 12 godina od smrti generala Franca dok nismo potpisali ugovor

o pridruživanju. Ja sam siguran da će to vas manje koštati, da neće biti tako teško kao u našem slučaju. Ali želim iz historijske perspektive reći da je to Španjolsku koštalo 12 godina teških pregovora i to često o vrlo prozaičnim problemima kao što su recimo, rajčice i salata, prije nego što smo postigli primanje u društvo europskih država. Nismo mogli imati od 1986. do 2006. godine one uvjete koje su imali drugi.

Europski parlament ne predlaže treći put ni alternativu

Proces Hrvatske i uključivanje Hrvatske na dobrom je putu. Želim reći da će Europski parlament kojim predsjedam imati zadnju riječ u tom pridruživanju, kao i u svakom drugom slučaju. Što se tiče tijela koje odlučuje zadnje a to je Europski parlament koji vodi supranacionalnu politiku kojom mi europske zemlje nastojimo izgraditi i da prevladamo naše stare podjele.

U Europi stvari imaju neki ritam koji nije uvijek brz, i u tom procesu svakako će biti poteškoća, ali ne većih nego što su imale druge zemlje koje su pristupale Europskoj uniji.

Prema tome, važno je mišljenje europskih parlamentaraca i želim iskoristiti ovaj trenutak da uklonim sumnje i mogućnosti nesporazuma, da bude sve jasno. Naravno, europski parlamentarci sa svojim glasanjem odlučuju o pridruživanju bilo koje nove članice. Zato je važno da vi znate njihovo mišljenje. Pogotovo se, naravno, misli pri tome na reakcije koje su nastale u Hrvatskoj i nekim drugim balkanskim zemljama kao posljedica onog izvještaja što ga je usvojio Europski parlament 16. ožujka. Znam da je vaš premijer imao direktne kontakte sa pojedinim zastupnicima i znam da je to zasjedanje Mješoviti

te komisije koja je bila u Dubrovniku, najbolje mjesto za to, nedavno. Ti problemi su potpuno uklonjeni, razjasnili su se. Ali ja inzistiram: Europski parlament ne predlaže nikakav treći put niti neku alternativu koja bi bila drugačije od vašeg potpunog pridruživanja Europskoj uniji. O tome znate ono što je odlučeno u Solunu, gdje je Europsko vijeće odlučilo da će Zapadni Balkan biti integralni dio Europske unije. Pa neka onda bude potpuno jasno da se sporno mišljenje ne odnosi na Hrvatsku jer upravo je riječ o zemljama koje danas nemaju otvorene perspektive, jasne perspektive za pridruživanje Europskoj uniji. Ali to nije slučaj Hrvatske. Hrvatska je već trasirala i nedvojbeno zacrtala put koji vodi prema potpunom pridruživanju Europskoj uniji. To je potpuno jasno.

Zajednička budućnost u Europskoj uniji

Europska unija i Hrvatska moraju dijeliti zajedničku budućnost jer ste negdje devedesetih godina prošlog stoljeća vi bolje nego mi mogli uočiti koje su kobne i tragične posljedice nepripadanja Europskoj uniji i nedjelovanja Europske unije u ovom dijelu Europe. Srećom, nismo počinili tu istu grešku što se tiče drame na Kosovu. Prvi put u povijesti Europska unija obvezala se raditi, pored Međunarodne zajednice, da bi se izbjeglo da se ljudska drama još više pojača. Običava se reći da se vanjska politika i politika sigurnosti se rodila upravo ondje. Da bi mogla intervenirati na Kosovu i danas je prisutna na terenu ondje i u svim pregovorima koji se tiču sudbine republika i država koje su rođene na području bivše Jugoslavije. Naravno, za našu Europsku uniju to je i interes. Nije to nekakva blagonaklonost koja nekome daje tek tako neko pravo. U interesu je Europljana da ovaj dio Europe bude politički stabilan, gospodarski razvijen i integriran. Samo europska perspektiva može omogućiti da dostignemo te ciljeve.

Uvjeren sam da Europsku uniju zanima da Hrvatska postane njezin dio i da poslije Hrvatske to također učine,

možda na duži rok, i njezini susjedi, ali naravno u skladu sa svojim mogućnostima i zaslugama i u skladu s ritmom koji svatko od njih može razviti.

Mislim da smo ovim riječima razjasnili neke nesporazume u ovom vremenu sada kad smo započeli pregovore.

Javno mnijenje kolebljivo i podijeljeno

Dopustite mi da nešto kažem o procesu koji je pred nama. Ja sam nedavno govorio s vašim premijerom, mene naravno zanima hrvatsko javno mnijenje koje je dosta kolebljivo, ono je podijeljeno, nije jednodušno i izgleda da još i u ovom trenutku polovica hrvatskog stanovništva ne vidi jasno koje su prednosti ovog procesa.

Naravno tu je vaša zemlja različita od moje; mi Španjolci smo sa 70 ili 80 posto bili uvjereni da je povijesna nužnost da budemo dio Europe i 20 godina poslije toga mi smo još više u to uvjereni.

Koncept stranca mora ustupiti mjesto terminu "europski građanin", kako budete napredovali na tom putu, na putu integracije u Europu.

Mislim da bi bilo pozitivno da sve političke stranke budu u konsenzusu, da se oko toga slažu, ali ja vas pozivam da obavite političku pedagogiju da tako kažem da i građani to prihvate. Jer u Europi imamo dosta primjera gdje se razilaze mišljenja političara i mišljenja građana. Naravno mi moramo izbjeći to razilaženje, te razne perspektive između političara koji su odgovorni i građana. I to je također dužnost parlamentaraca, zastupnika, a i mene.

Ja vam želim čestitati što ste uklonili brojne prepreke za otvaranje pregovora. Ja sam bio na Cipru kad sam čuo da je Savjet odlučio da se otvore pregovori, da se može konstatirati, sa zadovoljstvom da Hrvatska surađuje sa Međuna-

rodnim sudom u Haagu i da se zahtijeva od Hrvatske da i dalje sudjeluje u toj suradnji i da pojačava svoje pravosudne i administrativne kapacitete.

Reforma javne uprave i pravosuđa

Upravo u okviru javne uprave i pravosuđa ta je reforma najnužnija da bi se moglo učvrstiti pravna država i da bi se mogla uključiti sve ono što spada u pravni i ostali materijal Europske unije. U prvom redu pravosuđe. Mislim da je riječ negdje oko otprilike milijun i 500 tisuća zaostalih sudskih slučajeva. Naravno stranci zahtijevaju pravnu sigurnost da bi mogli doći u ovu zemlju i oni moraju biti sigurni da pravosuđe funkcionira. Ako nisu sigurni, onda je to velika prepreka za gospodarsku integraciju u supranacionalni kontekst.

Također gonjenje ratnih zločina nezavisno sudstvo mora suditi o činjenicama, a ne o raznim etničkim konsideracijama stranaka. Znamo da zakonodavni okvir vaše zemlje mora osigurati potpunu zaštitu manjina, mora garantirati njihovu stvarno sudjelovanje na svim razinama javnog i društvenog života.

Povratak i zaštita izbjeglica

Želim također i nešto reći o povratku i zaštiti izbjeglica. U prvom redu možemo reći da se na tom sektoru puno uradilo pogotovo od tripartitne deklaracije u Sarajevu 2005. između Bosne i Hercegovine, Hrvatske, i Srbije i Crne Gore. Vaš premijer osobno se zauzeo za ubravanje toga procesa i da se nadoknade zaostaci. Negdje stotinu tisuća izbjeglica se vratilo, ali njihov povratak mora biti trajan. Oni bi morali doći da ostanu jer ako to tako ne bi bilo to bi bili veliki problemi za reintegraciju, a ja inzistiram da Europski parlament trajni povratak izbjeglica smatra nužnim uvjetom za stabilitet cijele ove regije. Naravno, treba pripremiti i gospodarstvo i društveni ambijent da bi se omogućio taj povratak. Ne mogu ljudi živjeti u pustinji, gdje ne mogu raditi, gdje ne mogu zarađivati. Oni moraju raditi u

ambijentu gdje postoji potpuna integracija. Naravno, to je tzv. ambijent tržišne ekonomije.

Komisija je to podsjetila kad je napravila prvi izvještaj za vašu kandidaturu. Vaše gospodarstvo je dobroga zdravlja i reforme se moraju nastaviti pogotovo što se tiče privatizacije. Iz Europske unije se zapaža da postoji 40% neprivatiziranog. Ali privatizacija nije cilj sama za sebe i da nitko u Europskoj uniji nema ništa protiv javnog vlasništva, državnog vlasništva pojedinih poduzeća, nema, naravno ako se osigura uredno poslovanje.

Mislim da bi bilo pozitivno da sve političke stranke budu u konsenzusu, da se oko toga slažu. Ali ja vas pozivam da obavite političku pedagogiju, da tako kažem, da i građani to prihvate.

To je i način da se obogati neka zemlja jer novac koji se dobiva od prodaje samo je zapravo protuteža onoj dobiti tj. transformacija dobara i prema tome mi moramo imati financijske mogućnosti za to i taj proces privatizacije u nekim sektorima može poslužiti da se da veći impuls kompetitivnosti i stabilnosti radnih mjesta.

Dvije trećine izvoza u Europsku uniju

S druge strane vi imate otvorenu ekonomiju, prema Europskoj uniji, gotovo dvije trećine izvoza ide u Europsku uniju.

Prema tome, trgovački govoreći vi ste već prilično integrirani u naše tržište.

Više i dvije trećine vašega uvoza dolazi iz Europske unije a to je pozitivna posljedica primjene Ugovora o stabilizaciji, ali moram govoriti da razmjena s vašim bliskim susjedima nije razvijena i da se mora raditi na regionalnoj integraciji i to u vremenu mundijalizacije nije lako povjerovati da će tržišta stagnirati, da nemaju veze jedni s

drugima, pogotovo oni koji su geografski bliski i to naravno me vodi na točku koja govori o odnosima sa susjedima. Vi morate probleme sa susjedima rješavati dijalogom, vaši susjedi također moraju to raditi ali ni jedni ni drugi ne smijete misliti da će Europska unija rješavati probleme koje vi međusobno morate rješavati kroz bilateralni dijalog sa onim državama koje su nastale poslije raspada Jugoslavije.

Nije Unija ta koja se širi, nego Europa se ponovno udružuje. Ja bih htio govoriti - ne o širenju, nego o unifikaciji, udruživanju. Na taj način uklanjamo, uništavamo ono žalosno nasljeđe poslije Drugog svjetskog rata, da se vratimo tamo gdje smo uvijek bili.

Prema tome, regionalna suradnja mora imati novu dimenziju, treba poticati bilateralne sporazume i stvarati zonu na Balkanu jer ne možemo pomisliti da biste se vi mogli integrirati i ući u Europsku uniju ako ne postoji napor integriranja na regionalnoj razini. Kad to kažem, želim naglasiti da se ne radi ni o kakvom čudnom pokušaju ponovne izgradnje bivše Jugoslavije. Ja sam tu čuo neke komentare, ali mislim da to nema nikakva smisla.

Poziv na regionalnu suradnju nije pokušaj rekonstrukcije bivše Jugoslavije

U tom pozivu na regionalnu suradnju i jačanje odnosa sa susjedima nema nikakva pokušaja rekonstrukcije ili ponovne izgradnje bivše Jugoslavije. Povijest se naprosto ne može vratiti. Povijest nije reverzibilna. Vi već idete prema Europi i na tom putu vi morate pojačati razmjenu sa susjedima i to može samo pomoći vašim odnosima. Ja pozdravljam sastanak koji je održan u Bukureštu koji je udario temelje novoj zoni slobodne trgo-

vine. To je dobar primjer dobre volje i suradnje. Također pozdravljam nedavnu regionalnu konferenciju o društvenoj sigurnosti i napore koje vi poduzimate sa Europom i s drugim susjedima da biste razvili energetska zajednica za ovaj dio Europe.

Gospodo zastupnici, gospodine predsjedniče!

Ova suradnja je zapravo dio vaših obaveza kao budućeg člana Europske zajednice. Vi to već možete početi raditi. Vi ste na neki način most, jasan primjer što netko može napraviti da bi poslužio kao primjer. Vi ste zainteresirani da vi ne budete jedini niti posljednji kad je riječ o integraciji. Vi morate sve poduzeti da potaknete i napredak vaših susjeda, njihovu stabilnost, to je u vašem interesu i nemojte u tome vidjeti neki pokušaj da vas trpamo u istu vreću kao ostale. Svaka zemlja mora biti naravno tretirana i promatrana prema vlastitom ritmu i kontekstu. Ali, u procesu u kojemu se živi ti susjedi također imaju interes... Želim vas podsjetiti da je u Srbiji i Crnoj Gori također već otvoren put stabilizaciji i pridruživanju i da mi čekamo održavanje referenduma u Crnoj Gori na temelju sporazuma gdje je Europska unija aktivno sudjelovala.

Kosovo strateški važno za Europu

Također vas podsjećam da je Kosovo središnja tema; to je silno važno, strateški važno za Europu pa je Ministarsko vijeće odlučilo poslati stručnjake koji će proučiti moguću zamjenu europskim snagama koje bi se zvale Misija pravne države.

Europski parlament također je razgovarao o Kosovu i mislim da Kosovo može opstati jedino kao multietična cjelina, a Bosna i Hercegovina mislim također ima hrabrih i dobrih koraka što se tiče ustavnih reformi. Europska perspektiva te zemlje doživljava bitnu reformu svojih institucija.

Dopustite mi da istaknem da Hrvatska mora imati važnu ulogu pri tom procesu zbog svojeg iskustva, svojih društvenih i povijesnih veza s tim zemljama na Bal-

kanu, kad je riječ o kompletnoj stabilizaciji te zone.

Današnji Europljani odnosno članovi Europske unije moraju također poduzeti sve moguće napore da se priključe tom cilju. Ja ne volim govoriti o širenju Unije. Nije Unija ta koja se širi, nego Europa se ponovno udružuje. Ja bih htio govoriti - ne o širenju, nego o unifikaciji, udruživanju. Na taj način mi uklanjamo, uništavamo ono žalosno nasljeđe poslije drugog svjetskog rata. Da se vratimo tamo gdje smo uvijek bili; treba samo vidjeti urbanu fizionomiju Zagreba pa da vidimo da je to Europa. Ne treba dakle širiti Europu. Europa se susreće sa sobom samom. Jer ste vi dio te iste Europe. Ali znajte da se Europska unija nalazi u situaciji koju bismo mogli nazvati kriznom ako se ne bojite te riječi. Ali to nas ne mora prestrašiti jer kriza znači i priliku, jer i danas se Europa nalazi u, recimo, stadiju dubokog promišljanja i promišljanja o svojoj situaciji, o svojim dimenzijama, o svojim načinima funkcioniranja, o svojim ciljevima.

Danas Europska unija, poslije odbijanja Francuza i Nizozemaca o projektu konstitucije Ustava, sada razmišlja o tim preprekama i o ciljevima koje mi Europljani želimo. Mi Europljani to želimo postići zajedno jer samo zajedno smo jači, da se možemo jače osposobiti za izazove koji nas očekuju.

Europska unija rođena je da se izbjegne rat među zemljama koje su se nekada itekako međusobno klale, a taj je cilj postignut i povijest Unije je povijest uspjeha. Ali može čovjek i poslije uspjeha umrijeti. Kad nešto postignete, neki cilj postignete, možda niste više kadri dati neke nove ideje i propadate.

Danas Europska unija poslije odbijanja Francuza i Nizozemaca o projektu konstitucije Ustava sad razmišlja-

ju o tim preprekama i o ciljevima koje mi Europljani želimo. Mi Europljani to želimo postići zajedno jer samo zajedno mislim da smo jači, da se možemo jače osposobiti za izazove koji nas čekaju.

Nova institucionalna pravila za proširenu Europu

Ja vas pozivam da se pridružite tom razmišljanju, otvorenom razmišljanju, ne samo političkih predstavnika, već i građana. I recite svima da razumiju svijet u kojemu živimo i ulogu koju može Europa odigrati. Moramo znati što to znači kad razgovaramo o tim problemima. Na koji način Europska unija ima kapacitet da pridruži sve svoje članove. Naravno, postoje granice. Europa ima granice jer ne može sve primiti. Teško je povjerovati da Europska unija može funkcionirati lagano sa 28, 29 članica, a sa onim pravilima koja su bila donesena kad je bilo samo 8 ili 10 članica. Naravno, svi ti problemi

su još uvijek ondje. Moramo ih rješavati. Mi moramo imati institucionalna sredstva da bismo mogli funkcionirati s većim brojem članova jer norme funkcioniranja koje imamo danas nisu efikasne da bismo funkcionirali kako treba. I mislim da to nije samo ekonomski ili gospodarski problem. Svi me pitaju - a gdje je tu Hrvatska? U perspektivi 2006., 2014.? Mislim to nije nikakav problem. Te perspektive će se naravno proučiti kad bude potrebno, kad dođe vrijeme i kad Hrvatska bude u tome. Nije problem u nekoliko milijuna eur-a naravno. Problem je mogućnost da se bolje funkcionira, da se bolje odredi svoje ciljeve i da postignemo da građani vide u tome, tom udruživanju svoj interes. Ne samo zato da Europa bude što veća nego da Europa bude što jača. I zato moramo govoriti iskreno jer je to jedini način da dodemo do konstruktivnih zaključaka među nama parlamentarcima, a znajući da smo poduzeli važne korake za našu budućnost, da vi idete u dobrom smjeru.

Mislim da moramo ubrzati reforme, da moramo jedni drugima iskazivati povjerenje, a da ne slušate glasove koji mogu sijati neku neslogu i da moramo zajedno raditi kako bi jaka Europa mogla odigrati u svijetu onu ulogu koju je odigrala i kod kuće. Prvo, radi mira, a onda u suradnji i onda u zajedničkoj podjeli one sudbine koju možemo bolje sačuvati ako je zajednička.”

Predsjednik Sabora **Vladimir Šeks** zahvalio je predsjedniku Europskog parlamenta Borellu na realističnom, iskrenom, otvorenom, i poštenom i korektnom osvjetljavanju proeuropske budućnosti Hrvatske na svim onim realitetima koje nosi hrvatska sadašnjost ali i hrvatska budućnost, u realitetima, u okruženju Hrvatske te na časti koju je iskazalo hrvatskom Parlamentu, Hrvatskom saboru na obraćanju u ovim trenucima i na davanju potpore Europskog parlamenta i vas i g. Fontellesa osobno, na proeuropskom putu Hrvatske.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O VODI I ZDRAVLJU, UZ KONVENCIJU O ZAŠTITI I UPORABI PREKOGRANIČNIH VODOTOKA I MEĐUNARODNIH JEZERA IZ 1992. GODINE

Voda zaslužuje više pozornosti

Zastupnici su jednoglasno donijeli Zakon o potvrđivanju Protokola o vodi i zdravlju, uz Konvenciju o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera iz 1992., čiji je predlagatelj Vlada RH.

Ovim protokolom odredbe konvencije proširuju se i dopunjuju dodatnim mjerama za osiguranje kvalitete i higijenski ispravne vode za piće, poboljšanje sanitarnih mjera, zaštitu vode od onečišćenja i jačanje javnog zdravstva.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predlagatelja, mini-

stra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petra Čobankovića**. Istaknuo je kako je Hrvatska svjesna da voda predstavlja osnovi element i uvjet za održavanje života i osiguranje dovoljne količine i kvalitete vode preduvjet za osiguranje zdravlja ljudi i za ispunjenje održivog razvoja. Cilj je ovog Protokola poticanje i osiguranje u nacionalnim prekograničnim međunarodnim okvirima, zaštita ljudskog zdravlja kroz poboljšanje gospodarenja vodama, zaštitom vodnih sustava, prevencijom te suzbijanjem i smanjivanjem bolesti vezanih uz vodu. Rekao je da su se stranke Protokola obvezale na primjenu najboljih metoda u gospodarenju vodama, poduzimanje sanitarnih mjera i

zaštitu svih voda koje se koriste za piće, proizvodnju hrane i rekreaciju. Aktivnosti proizašle iz Protokola u skladu su sa strategijom upravljanja vodama i očuvanja vodnih resursa.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona, te se ne protivi prijedlogu za hitni postupak.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša razmotrio je ovaj Prijedlog kao matično radno tijelo. U uvodnom izlaganju predstavnik predlagatelja istaknuo je da je Republika Hrvatska kao punopravna stranka Konvencije o zaštiti i uporabi prekograničnih vodo-

toka i međunarodnih jezera iz 1992. u Londonu 17. lipnja 1999. potpisala Protokol o vodi i zdravlju, čijim se potvrđivanjem obvezuje na mjere prevencije, suzbijanja i smanjivanja bolesti vezanih uz vodu. Time će se poboljšati sanitarne mjere i osigurati učinkovito smanjenje i uklanjanje emisija tvari koje se smatraju štetnima za ljudsko zdravlje i vodene ekosustave.

U raspravi na Odboru naglašena je važnost suradnje sa susjednim državama u upravljanju vodama, jer je veći na naših vodotoka međudržavnog značaja te postoji opasnost prekograničnog zagađenja voda koje nisu pod izravnim nadzorom hrvatskih vodnogospodarskih službi. To se posebno odnosi na dvije nuklearne elektrane u susjednim državama i eventualnu izgradnju novih hidroenergetskih objekata na pograničnim i prekograničnim rijekama.

Također, istaknuto je kako je potrebno unaprijediti usluge odvodnje i čišćenja komunalnih otpadnih voda. Izraženo je i mišljenje da se Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva treba angažirati na usuglašavanju stavova s Republikom Mađarskom oko izgradnje hidrotehničkog sustava VHS Novo Virje.

Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Saboru donošenje Zakona.

Odbor za poljoprivredu i šumarstvo raspravljao je o ovom Prijedlogu kao matično radno tijelo. U raspravi je istaknuto da kod provedbe Protokola treba voditi računa o pravodobnoj izradi svih relevantnih projekata za provedbu mjera. Naglašena je i činjenica da je veliki dio naših vodotoka međudržavnog karaktera te stoga postoji znatna opasnost od prekograničnog zagađenja. Nakon rasprave Odbor je jednoglasno odlučio Saboru predložiti donošenje Zakona.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, ministra **Petra Čobankovića** otpočela je rasprava po klubovima zastupnika.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Marko Širac (HDZ)**. Nagla-

sio je da se u Hrvatskoj zdravstvena briga o kvaliteti voda za piće radi zaštite zdravlja provodi već 60 godina, no još uvijek postoji problem s kvalitetom vode te se na pojedinim mjestima učestalo javlja problem žutice, dok na području Slavnskog Broda jedan dio stanovništva zbog nekvalitetne vode ima problem s bubrežnim bolestima.

Širac je također naglasio kako su se potpisnice Protokola obvezale držati sljedećih načela: načela predostrožnosti u smanjivanju i suzbijanju bolesti vezanih uz vodu, načela zagađivač plaća (po kojem troškove preventive, kontrole i smanjenja zagađenja snosi zagađivač), načelo održivog razvitka. Smatra kako je ovaj Protokol za nas važan jer nijedan naš veliki vodotok nema izvorište na području Republike Hrvatske, a stranke su obvezne međusobno se pomagati na graničnim i prekograničnim vodama, te putem pregovora rješavati sporove. Naglasio je kako je Hrvatska njegovim potpisivanjem pokazala svoju odlučnost za očuvanje vlastitih prirodnih resursa i provedbu ustavnog načela o pravu svih njenih građana na zdrav život.

Dragutin Lesar (HNS) izvijestio je da **Klub Hrvatske narodne stranke** podržava Protokol kao nužan, no da njegova ratifikacija nema nikakve vrijednosti ako se ne prati njegova provedba, kako u Hrvatskoj tako i u drugim državama koje prema Hrvatskoj imaju obveze.

Lesar je upitao i zna li Vlada da je Vlada Republike Slovenije donijela Uredbu o davanju koncesija za izgradnju osam hidroelektrana na rijeci Muri koja svojim vodotokom znatno utječe na kvalitetu života u Međimurju. Zanimalo ga je i ima li Hrvatska mogućnost, u skladu s ovim Protokolom, zatražiti očitovanje i pokušati spriječiti takvu devastaciju vodotoka.

Voda je resurs koji za svaku državu, pa tako i za našu ima presudan strateški značaj, budući da je ima u ograničenim količinama i neravnomjerna za prostorne i vremenske raspodjele - rekao je **Ivan Kolar (HSS)** u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Voda može postati ograničavajući čimbenik razvoja i prijetnja ljudskom zdravlju i održivosti prirodnih ekosusta-

va. Potrebe sadašnje generacije nužno je zadovoljiti ne dovodeći u pitanje zadovoljenje potreba budućih generacija.

Podsjetio je i da ne vrijedi jedno područje zaštititi, dok se drugo devastira, bilo ono prekogranično ili ne. Kolar je naglasio i da nije dovoljno samo donijeti propis nego ga treba i prisilno održavati, tj. država treba utvrditi i održavati pravni institucionalni okvir za praćenje i prisilnu provedbu standarda kakvoće vode za piće. Također, država treba prikupljati i ocjenjivati podatke o ostvarenju ciljeva postavljenih Protokolom, na osnovi čega treba revidirati postignuti napredak. Kolar je istaknuo i kako svaka stranka u roku tri godine od dana dobivanja statusa stranke mora osigurati nadzorne sustave i sustave za rano uzbunjivanje kako bi se identificirale moguće epidemije, pojave bolesti vezanih uz vodu i davanje hitnih i jasnih prijava o takvim epidemijama. Dakle, protokol nameće određene obveze. I na kraju, Kolar je u ime Kluba zastupnika HSS-a podržao donošenje zakona.

Vladimir Štengl (HDZ) primijetio je kako se pojam prekograničnih voda ne odnosi samo na površinske vode, već i podzemne, navodeći primjer pratećih rijeka u odnosu na Savu, gdje dublji vodonosni slojevi često prelaze granicu država. Republika Hrvatska ne može izbjeći ni potencijalnu opasnost od nuklearnih elektrana lociranih uzvodno u Sloveniji i Mađarskoj. I stoga je za Hrvatsku izuzetno važna međunarodna i međulaboratorijska usporedivost.

Miljenko Dorić (HNS) podsjetio je da je Hrvatska na trećem mjestu u Europi po količini i bogatstvu vodama i među 30 najbogatijih u svijetu. Za pohvalu je i to što Hrvatska spada u red zemalja čiji građani piju najkvalitetniju vodu. Međutim, Dorić smatra da postoji šest područja kojima Hrvatska svoje vodne resurse ne koristi adekvatno. To su turizam, poljoprivreda, zdravstvo, izvoz, energetika i koncesioniranje. Zapitao se primjerice, zašto se u turističkoj promidžbi ne koristi činjenica da se u Hrvatskoj voda može piti iz svake slavine za razliku od većine drugih zemalja. Što se zdravlja tiče, ista-

knuo je kako postoji problem salonitnih cijevi za odvod pitke vode koje sadrže kancerogeni azbest.

U petominutnoj raspravi u ime **Kluba zastupnika HDZ-a Marko Širac (HDZ)** osvrnuo se na zabrinutost zbog poteza slovenske vlade koju je iskazao Dragutin Lesar. Rekavši kako takve dvojbe smatra opravdanima, nabrojio je još nekoliko problema, između ostalog na Savi, Dragonji, Sutli, Kupi. Kao zaseban problem izdvojio je eksploataciju našeg šljunka koju provode slovenski gospodarstvenici, zbog čega su učestale policijske intervencije.

Još je jednom rekao kako ovaj protokol smatra iznimno važnim, posebno

ako se uzmu u obzir štetne posljedice koje bi za Hrvatsku imale eventualne havarije nuklearnih elektrana na rijekama susjednih država.

Završni osvrt

U završnom osvrtu ministar **Petar Čobanković** rekao je da Hrvatska potpisivanjem Protokola postaje članicom međunarodnih institucija koje zajedničkim snagama žele učiniti da se sačuva voda kao osnova razvoja i života na određenim prostorima. Složio se kako se ne govori dovoljno afirmativno o kvaliteti i zaštiti vode u Hrvatskoj, te da bi Hrvatska svoje

bogatstvo vodom trebala više koristiti u turističkoj promidžbi. Usput je naglasio i kako se u sklopu Uprave za vodno gospodarstvo uvelike vodi računa o očuvanju i zaštiti voda u Hrvatskoj, dok je pristupanje međunarodnim institucijama i potpisivanje konvencija važno u kontekstu međunarodne zaštite voda.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su jednoglasno (102 glasa "za") donijeli Zakon o potvrđivanju Protokola o vodi i zdravlju, uz Konvenciju o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera iz 1992.

K. M.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI; PRIJEDLOG ZAKONA O OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU; PRIJEDLOG ZAKONA O DOBROVOLJNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU; PRIJEDLOG ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU ZAŠTITE NA RADU TE PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Prethodna rasprava o mini zdravstvenoj reformi

Zastupnici su proveli objedinjenu raspravu o nizu zakonskih prijedloga s područja zdravstvene zaštite, o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Prijedlogu zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, Prijedlogu zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, Prijedlogu zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu te o Prijedlogu zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju čiji je predlagatelj Klub zastupnika SDP-a, Prijedlogu zakona o izmjeni Zako-

na o zdravstvenom osiguranju čiji je predlagatelj Klub zastupnika PGS-a, SBHS-a i NDS-a, o Prijedlogu zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju čiji je predlagatelj Klub zastupnika HNS-a i o prijedlogu Nacionalne strategije razvitka zdravstva od 2006. do 2011. godine. Svi zakonski prijedlozi su prihvaćeni i upućeni predlagatelju na doradu za slijedeće čitanje.

Zastupnici su raspravljali i o Interpelaciji o radu Vlade Republike Hrvatske na području zdravstva, koja nije prihvaćena.

O PRIJEDLOZIMA

O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI...

Ovaj zakonski prijedlog podnijela je Vlada Republike Hrvatske ocjenjujući da je potrebno provesti sveobuhvatnu reformu sustava zdravstva i njegovog financiranja. Istaknuto je da ostvarenje reformskih ciljeva nužno uključuje i donošenje Nacionalne strategije zdravstva kojom treba definirati smjernice i nositelje provedbe zdravstvene politi-

ke. Potreba donošenja ovakve strategije temelji se na više razloga, uključujući i potrebu da zdravstvo predstavlja osnovnu odrednicu za provedbu opsežne i nužne reforme zdravstvenog sustava. Osim toga, potrebno je utjecati i na neracionalnu organizaciju zdravstvene skrbi, lošu kontrolu troškova kao i dugogodišnji nekontrolirani rast potrošnje u zdravstvenoj skrbi. Zbog ovih su okolnosti troškovi dovedeni do gornjeg limita koje bi hrvatsko gospodarstvo i državni proračun mogli podnijeti, tako da je opsežna i duboka reforma financiranja zdravstva hitna i neophodna.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju potrebno je reorganizirati sustav javnog zdravstva kako bi postao glavni nositelj preventivnih aktivnosti određenih pravnom stečevinom Europske unije na području zaštite zdravlja ljudi, kao i nositelj sustavnog provođenja preventivnih programa u cilju smanjenja bolesti i rasterećenja zdravstvene skrbi. Ovim bi se potezima ujedno smanjili i troškovi zdravstva, ocijenio je predlagatelj ocjenjujući stanje i posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći. Istaknuto je da se opsežna rekonstrukcija i reforma sustava zdravstva kao javnog sektora, treba temeljiti na centraliziranoj politici, standardima i normama, te planiranju i kontroli provedbe. Osim toga, potrebno je uspostaviti integriranu zdravstvenu zaštitu, decentralizirati upravljanje i odgovornosti, te jačati primarnu zdravstvenu zaštitu. Ovi bi zahvati bili utemeljeni na informatizaciji kao sastavnom dijelu opće kontrole potrošnje i kvalitete, a osigurali bi racionalniju potrošnju sredstava i raspodjelu prema temeljnim principima solidarnosti, pristupačnosti, racionalnosti te posebnim potrebama osoba. Predložene su odgovarajuće izmjene i dopune važećeg Zakona o zdravstvenoj zaštiti jer je ocijenjeno da je primjena važećeg Zakona u praksi rezultirala određenim poteškoćama. One su se posebice iskazale na području institucionalnih promjena normativno uređenih tim Zakonom, kao i na području ustroja i funkcioniranja pojedinih organizacijskih oblika u obavljanju zdravstvene

djelatnosti. Zakonski prijedlog posebno uređuje prava i dužnosti osoba u ostvarivanju zdravstvene zaštite. Uređuje se jednakost u cjelokupnom postupku ostvarivanja zdravstvene zaštite, slobodan izbor doktora medicine i doktora stomatologije, zdravstvena usluga standardizirane kvalitete i jednakog sadržaja, te prva pomoć i hitna medicinska pomoć kada je ona potrebna.

Zakon uređuje prava u ostvarivanju zdravstvene zaštite komplementarno s odredbama Zakona o zaštiti prava pacijenata koji je Hrvatski sabor donio 19. studenoga 2004. godine, a kojim se uređuju prava pacijenata prilikom korištenja zdravstvene zaštite te način zaštite i promicanje tih prava. Istovremeno se određuje da je svaka poslovno sposobna osoba dužna poduzimati aktivnosti u cilju očuvanja i unapređenja svoga zdravlja i izbjegavati rizične čimbenike koji ugrožavaju život i zdravlje (uporaba opojnih droga, alkohola, duhanskih proizvoda, te rizično spolno ponašanje). U okviru prava, obveza, zadaća i ciljeva Republike Hrvatske na području zdravstvene zaštite, ovim se zakonskim prijedlogom posebno uređuje i osiguravanje razvoja telemedicine u Republici Hrvatskoj, rad Hrvatskog zavoda za toksikologiju, nužnost osnivanja domova zdravlja na otocima, te rad i imenovanje članova upravnih vijeća, ravnateljstva i zamjenika kliničkih ustanova, kao i sastav stručnog vijeća zdravstvenih ustanova.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovoga zakona, a na tekst Prijedloga nisu iznijete primjedbe ustavno pravne naravi. Ocijenjeno je da pojedine odredbe u predloženom tekstu treba nomotehnički doraditi. **Odbor za rad, socijalnu zaštitu i zdravstvo** održao je sjednicu kao matično radno tijelo, kojoj su prisustvovali i predstavnici zavoda, udruga i komora iz sustava zdravstva, a sjednici je nazočio i poseban savjetnik Predsjednika Republike za znanost i obrazovanje. Provedena je objedinjena rasprava u kojoj su članovi Odbora

podržali rješenja predložena ovim Prijedlogom zakona. Ocijenjeno je da se uz donošenje Nacionalne strategije treba provesti i nužne zakonske promjene na području provođenja i organizacije zdravstvene zaštite. Prije svega, preuzimanjem Zakona o ustanovama, potrebno je naznačiti odgovornost osnivača za obveze zdravstvenih ustanova uz istovremeno jačanje odgovornosti ravnatelja za financijsko poslovanje.

Nakon rasprave članovi Odbora su većinom glasova odlučili Hrvatskom saboru predložiti zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, u tekstu kako ga je predložila Vlada Republike Hrvatske. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izražena u raspravi dostavit će se predlagatelju da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona.

... O OBVEZKOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU...

Predlažući ovaj zakonski tekst, Vlada Republike Hrvatske ocijenila je da svaki dobro ustrojeno sustav zdravstva ima za cilj poboljšanje zdravstvenog stanja stanovništva, produljenje ljudskog života, te uspostavljanje povoljnog utjecaja na kvalitetu života i osposobljenost neovisnog funkcioniranja pojedinaca. Ostvarenje navedenog cilja nužno uključuje donošenje Nacionalne strategije razvika zdravstva kao osnove za opsežnu reformu sustava i financiranje zdravstva u Republici Hrvatskoj. Zdravstvena zaštita pretežno se financira izravnim financiranjem putem doprinosa iz plaće (više od 80%), manjim dijelom sredstvima iz državnog i županijskih proračuna, donacijama, iz dobrovoljnih osiguranja, te direktnim plaćanjem pacijenata putem doplate, administrativne pristojbe i ostalih vidova plaćanja. Na zdravstvo se troši relativno veliki dio BDP-a čija je visina posljednjih godina dosegla 10,2% BDP-a. Porast izdataka ugovorenih subjekata, te izostanak financijske kontrole, posebno u razdoblju od 2000.

do 2003. godine, doveo je do deficita koji su se povremeno financirali iz državnog proračuna. S obzirom na to da do kraja 2001. godine nisu u cijelosti provedeni nužni reformski zahvati, a čiji je cilj trebao biti racionalizacija, kako u kadrovskom, tako i u financijskom poslovanju, te kako Zavod nema nikakvu upravljačku nadležnost nad zdravstvenim ustanovama, koje su u nadležnosti osnivača (države i županije), to je stanje poslovanja zdravstvenih ustanova na dan 31.12. 2001. godine pokazalo da su neplaćene obveze bolnica preko 90 dana iznosile oko 876 milijuna kuna. Istovremeno su neplaćene obveze preko 90 dana zdravstvenih subjekata na primarnoj razini zdravstvene zaštite, iznosile daljnjih 58 milijuna kuna, odnosno ukupno 946 milijuna kuna. Sagledavajući financijsko stanje u cjelokupnom sustavu zdravstva, Vlada se odlučila za sanaciju kojom su se podmirile zdravstvene ustanove prema dobavljačima za lijekove, sanitetski materijal, krv i krvne pripravke, namirnice, energiju, za reprod materijal i za proizvodne i neproizvodne usluge. Isto tako, sanacijom su se pokrila i dugovanja prema zaposlenicima na područjima od posebne državne skrbi.

Kako bi se postojeće stanje u sustavu financiranja zdravstva što uspješnije prebrodilo, sukladno Nacionalnoj strategiji zdravstva, u predstojećem razdoblju potrebno je ograničiti rast zdravstvenih troškova i uspostaviti financijsku stabilnost sustava. Istovremeno je važno uvođenje planiranja i upravljanja, te reorganizacija sustava financiranja i plaćanja zdravstvenih usluga. Moraju se odrediti i novi izvori financiranja, te unaprijediti postojeći sustav direktnog plaćanja bolesnika putem doplate, odnosno administrativne pristojbe te dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. Financijskom stabilizacijom sustava potrebno je uravnotežiti prihode i rashode, sanirati gubitke iz prošlih godina, te uspostaviti uredno plaćanje u sustavu zdravstva. Kategorizacijom i akreditacijom bolnica može se postići specijaliziranost za pojedine djelatnosti, a veća učinkovitost i kvaliteta rada može dovesti i do smanjenja troškova. Predloženo je da se

u predstojećem razdoblju racionalizira nabava i korištenje dijagnostičke opreme, racionalizira potrošnja lijekova, te izrade algoritmovi dijagnostičkih i terapijskih postupaka, kao i standardizacija medicinskih postupaka.

Ovim se zakonskim prijedlogom dakle, uređuju pitanja vezana za razgraničenje sustava obveznog i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, definira se paket osnovnih zdravstvenih usluga iz obveznog zdravstvenog osiguranja, uređuje sustav doplate i oslobođanja doplate, utvrđuje administrativna pristojba koja se plaća prilikom korištenja zdravstvene zaštite, redefinira pitanje oko naknade troškova prijevoza u svezi s korištenjem zdravstvene zaštite, uređuje ustrojstvo i upravljanje Hrvatskim zavodom za obvezno zdravstveno osiguranje, te uređuje zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti posebnim Zakonom.

RADNA TIJELA

O Prijedlogu zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju očitovao se **Odbor za zakonodavstvo**, koji podupire njegovo donošenje ne navodeći primjedbe ustavno pravne naravi. Potpora je pristigla i iz matičnog **Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**. U raspravi, većina je članova podržala rješenje kojim se ne sužava krug osiguranika oslobođenih obveze plaćanja do pune cijene zdravstvene usluge. Zadržavanje dopunskog zdravstvenog osiguranja u sustavu obveznog, umjesto privatnih osiguravatelja koji su prepušteni tržištu, predstavlja dobro rješenje. Činjenica da dopunsko zdravstveno osiguranje samo djelomično pokriva troškove lijekova na dopunskoj listi lijekova Zavoda ne bi trebalo predstavljati pogoršanje položaja osiguranika. Nakon rasprave, članovi Odbora većinom su glasova donijeli zaključak kojim se predlaže prihvatanje Prijedloga zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, u tekstu kako ga je predložila Vlada Republike Hrvatske.

Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izražena u raspravi dostavit će se predlagatelju da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona.

... O DOBROVOLJNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU...

Prijedlogom ovoga Zakona uređuju se vrste, uvjeti i način dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. Dobrovoljno se osiguranje dijeli na: dopunsko, dodatno i privatno zdravstveno osiguranje. Tako je predloženo da se dopunsko i dodatno zdravstveno osiguranje ugovaraju kao dugoročna osiguranja, u trajanju od najmanje godinu dana. Predloženim se tekstom uređuje da je dopunsko osiguranje takvo osiguranje kojim se osigurava pokriće dijela troškova, do pune cijene zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (doplata) iz članka 15. i 16. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju. Dodatnim zdravstvenim osiguranjem osigurava se viši standard zdravstvene zaštite u odnosu na standard zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, te veći opseg prava u odnosu na prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Dodatno se osiguranje ustanovljuje ugovorom, a osiguratelj određuje premiju za dodatno zdravstveno osiguranje s obzirom na opseg pokrića iz ugovora o dodatnom zdravstvenom osiguranju, te rizik kojem je osiguranik izložen, uzimajući u obzir dob, spol, bonus i malus, tablice smrtnosti i tablice bolesti, te trajanje sklopljenog ugovora o osiguranju. Ugovor mora sadržavati i popis zdravstvenih ustanova, trgovačkih društava koja obavljaju zdravstvenu djelatnost, te privatnih zdravstvenih radnika kod kojih osiguranik može koristiti prava iz dodatnog zdravstvenog osiguranja. Za korištenje kapaciteta izvan ugovorenih kapaciteta Zavoda za provođenje dodatnog zdravstvenog osiguranja zdravstvene ustanove, trgovačka društva koja obavljaju zdravstvenu djelatnost, te privatni zdravstveni radnici obvezni su ishoditi suglasnost Zavoda. Osiguratelj je obvezan podatke o sklopljenim ugovorima dostavljati na uvid ministarstvu nadležnom za zdravstvo. Predloženim je tekstom uređen i način sklapanja privatnog zdravstvenog osiguranja, a predlagatelj

je ocijenio da za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovoga Zakona, ne iznoseći primjedbe ustavno-pravne naravi. I **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** proveo je raspravu kao matično radno tijelo, a sjednici su bili nazočni i predstavnici zavoda, udruga i komora iz zdravstvenog sustava, te posebni savjetnik Predsjednika Republike Hrvatske za znanost i obrazovanje. Nakon rasprave članovi Odbora jednoglasno su predložili Hrvatskom saboru na usvajanje zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju u tekstu predlagatelja. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izražena u raspravi dostavit će se predlagatelju, Vladi Republike Hrvatske, da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona.

...O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU ZAŠTITE ZDRAVLJA NA RADU

I ovaj zakonski prijedlog podnijela je Vlada Republike Hrvatske, dodajući da se njime istovremeno domaće zakonodavstvo usklađuje sa zakonodavstvom Europske unije. Zato je u prilogu dostavljena i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom EU i pravnim aktima Vijeća Europe. Ovim se zakonom uređuje sustav obveznog zdravstvenog osiguranja za zaštitu zdravlja na radu, nositelj obveznog zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, opseg prava na zdravstvenu zaštitu i druga prava osoba osiguranih po toj osnovi, uvjeti i način njihova ostvarivanja i financiranja, kao i prava i obveze nositelja zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, uključujući i prava i obveze ugovornih subjekata nositelja provođenja zdravstvene zaštite za ozljede na radu i profesionalne bolesti. Osiguranicima se

jamči osiguravanje prava na načelima uzajamnosti i solidarnosti, a uređuje se da zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti umjesto Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kao dosadašnjeg nositelja provedbe ove vrste zdravstvenog osiguranja, sada provodi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu.

Podnijetim se prijedlogom uređuju i prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti kao i zdravstvena zaštita i pravo na novčanu naknadu. Osobama osiguranim sukladno ovome Zakonu, za slučaj ozljede na radu ili profesionalne bolesti osigurava se zdravstvena zaštita najmanje u standardu koji se osigurava osiguranim osobama Hrvatskog zavoda za obvezno zdravstveno osiguranje u okviru prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Pravo na novčane naknade prema ovome Zakonu, obuhvaća pravo na naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad uzrokovane ozljedom na radu, odnosno profesionalnom bolešću i naknadom troškova prijevoza u svezi s korištenjem zdravstvene zaštite u vezi s ozljedom na radu i profesionalnom bolešću. Naknada plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad u tom slučaju, ne može iznositi manje od 100% od osnovice za naknadu plaće utvrđene sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju i propisima donesenim na temelju toga Zakona.

Predloženim se tekstom uređuje postupak utvrđivanja privremene nesposobnosti osiguranika za rad uzrokovanu ozljedom na radu, odnosno profesionalnom bolešću. Za razliku od osnovnog zdravstvenog osiguranja u kojemu pravo na bolovanje utvrđuje izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite, nesposobnost za rad utvrđuje doktor specijalist medicine rada u zdravstvenoj ustanovi, odnosno trgovačkom društvu koje u svom sastavu ima djelatnost medicine rada ili specijalist medicine rada u privatnoj praksi kao i liječničko povjerenstvo Hrvatskog zavoda za medicinu rada, sukladno općem aktu koji donosi Zavod uz suglasnost mini-

stra nadležnog za zdravstvo. Osiguranik ima pravo na naknadu plaće sve dok doktor specijalist medicine rada, odnosno liječničko povjerenstvo ne utvrde da je sposoban za rad ili dok nije konačnim rješenjem nadležnog tijela mirovinskog osiguranja utvrđena invalidnost osiguranika. Zakonskim je prijedlogom uređen i postupak utvrđivanja i priznavanja ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti koju provodi Zavod. U cilju posebne provedbe zdravstvenog osiguranja za ozljede na radu i profesionalne bolesti, osniva se Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu kao i tijela zavoda, odnosno upravno vijeće i ravnatelj. Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata Zavoda obavlja ministarstvo nadležno za zdravstvo. Realizacijom zadaća koje se ovim zakonskim prijedlogom povjeravaju Hrvatskom zavodu za medicinu rada, dugoročno će doprinijeti ostvarivanju ciljeva vezanih uz unapređivanje zaštite i očuvanja zdravlja radnika u sigurnoj i zdravoj radnoj okolini. Predloženim zakonskim tekstom predviđaju se i potrebna financijska sredstva iz Državnog proračuna, koja bi za 2007. godinu trebala iznositi 500.000,00 kuna.

RADNA TIJELA

Na svojoj sjednici **Odbor za zakonodavstvo** raspravio je i o Prijedlogu zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite na radu, a na tekst nije iznio primjedbe ustavno-pravne naravi. Međutim, iznijete su primjedbe koje se tiču samog merituma, kao i one koje se odnose na nomotehnički sadržaj. Tako je primjerice iznesen prijedlog da bi trebalo preciznije odrediti na koji bi se način sankcionirao poslodavac u slučaju ozljede na radu koja je prouzročena njegovom krivnjom. Istodobno se ukazuje na potrebu preispitivanja mogućnosti smanjenja broja podzakonskih akata koji se Prijedlogom zakona utvrđuje.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo proveo je raspravu ocjenjujući da je nužno donošenje zakona kojim će se posebno urediti zdravstveno osiguranje za nesreće na radu i profesio-

nalne bolesti, te onemogućiti međusobno prelamanje dva sustava, kao što je to slučaj sada. Posebno je važno da se u ovaj sustav uvedu preventivni i sistematski pregledi, jer bi se time rasteretilo obvezno zdravstveno osiguranje. Nakon rasprave, članovi Odbora jednoglasno su predložili Saboru donošenje zaključka kojim se prihvaća Prijedlog zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu, u tekstu predlagatelja - Vlade Republike Hrvatske.

Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izražena u raspravi dostavit će se predlagatelju da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona.

I Odbor za europske integracije raspravio je o predmetnom zakonskom prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo. Predstavnik predlagatelja uvodno je napomenuo da je postignuta potpuna usklađenost s pravnom stečevinom Europske unije. Nakon provedene rasprave, Odbor je potvrdio da su odgovarajući dijelovi Prijedloga zakona usklađeni s načelima Direktive Vijeća 391 iz 1989., te s aspekta usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije predlaže Hrvatskom saboru prihvaćanje Prijedloga zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu u prvom čitanju.

O predloženim reformama u zdravstvu očitovali su se i klubovi zastupnika oporbenih stranaka, sugerirajući izmjene i dopune vezane uz sporni članak 40. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Svoje su prijedloge odvojeno podnijeli i obrazložili: Klub zastupnika SDP-a, Klub zastupnika PGS-SBHS-MDS-a, te Klub zastupnika HNS-a.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

O PRIJEDLOZIMA: KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a ...

Klub zastupnika SDP-a ocijenio je da je posljednjim izmjenama navedenog

Zakona, a koje su obavljene u srpnju 2005. godine, učinjena velika nepravda mnogim osiguranicima koji su imali pravo naknade troškova prijevoza ako su koristili zdravstvenu zaštitu u ugovornoj zdravstvenoj ustanovi. Posebno je nedopustivo, istaknuo je predlagatelj, da se to ukinuto pravo odnosi i na djecu kojoj je neophodno potrebno liječenje, a koje mogu ostvariti isključivo izvan mjesta svoga prebivališta, odnosno boravišta. Predložili su da se Zakon donese po hitnom postupku, ocjenjujući da pravo na liječenje ne trpi duže odgode. U važećem zakonskom tekstu nadopunio bi se članak 40., a Zakon bi stupio na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

O predloženom zakonskom tekstu očitovao se i nadležno radno tijelo, **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**. Odbor je raspolagao i mišljenjem Vlade Republike Hrvatske, čije je stajalište nakon obavljene rasprave podržala većina članova Odbora. Ocijenjeno je da se Prijedlogom nacionalne strategije razvitka zdravstva 2006-2011. godine, te novim zakonskim prijedlozima koje je dostavila Vlada, cjelovito rješava problematika iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Time se ujedno rješavaju i prava koja se pokušavaju parcijalno riješiti zakonskim prijedlogom predlagatelja Kluba zastupnika SDP-a. Većinom glasova, Saboru je predloženo donošenje zaključka kojim se ne prihvaća Prijedlog zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, s Konačnim prijedlogom zakona, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

... KLUBA ZASTUPNIKA PGS-SBHS-MDS-a ...

Ocjenjujući da se reforma zdravstva u Republici Hrvatskoj provodi već niz godina, slične zakonske izmjene podnio je i Klub zastupnika PGS-SBHS-MDS-a. Iako su porezni obveznici skupo platili provođenje reforme, ocijenjeno je da su rezultati vrlo upitni, a za ista sredstva svaki se dan dobiva sve manje usluga. Velika je nepravda učinjena onim pacijentima koji zbog zdravstvenog stanja

moraju pomoć tražiti kod specijalista, a istovremeno su izgubili pravo na naknadu putnih troškova. Budući da inicijative koje su se podnosile Odboru za rad, socijalnu politiku i zdravstvo nisu urodile plodom, ocijenjeno je da o ovom problemu mora raspravljati Hrvatski sabor. Predložena je izmjena spornog članka 40. Zakona o zdravstvenom osiguranju, tako da se svima koji putuju više od 30 kilometara nadoknađuju putni troškovi.

Nadležni **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** i u ovom se slučaju pozvao na mišljenje Vlade koja je ocijenila da je ovo pitanje potrebno riješiti na cjelovit način, sukladno već navedenim odredbama Nacionalne strategije razvitka zdravstva. Većinom glasova, Hrvatskom je saboru predložen na usvajanje zaključak kojim se: ne prihvaća Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o zdravstvenom osiguranju, s Konačnim prijedlogom zakona, a kojega je uputio Klub zastupnika PGS-SBHS-MDS-a.

TE KLUBA ZASTUPNIKA HNS-a

I Klub zastupnika HNS-a razmatrao je pravo na plaćanje nadoknade troškova prijevoza do ugovorne zdravstvene ustanove, onih osiguranika koji putuju više od 100 kilometara od mjesta prebivališta. Upozorili su i na posljedice koje se zbog ovoga problema reflektiraju na demografskom segmentu. Tako su istaknuli da ova uredba pridonosi vrlo jasnom trendu iseljavanja stanovništva iz ruralnih područja, područja od posebne državne skrbi i s otoka. Najveći se problemi uočavaju u rjeđe naseljenim područjima, pogotovo u zimsko vrijeme kada su nerijetko cijele obitelji odsječne nakon obilnog snijega. Jasno je da plaćanje prijevoza u takvim okolnostima predstavlja veliki trošak, pa predlažu izmjenu u članku 40. postojećeg Zakona. Predloženim se tekstom utvrđuje naknada troškova prijevoza radi korištenja ugovorene zdravstvene zaštite izvan mjesta prebivališta. Pravo na naknadu troškova prijevoza ima i osigurana osoba upućena na liječenje u inozemstvo sukladno općem aktu Zavoda,

osigurana osoba darivatelj organa, tkiva stanica, te osigurana osoba koja hemodijalizu koristi kao kronični bubrežni bolesnik.

Nadležni Odbor i u ovom se slučaju pozvao na mišljenje koje je uputila Vlada Republike Hrvatske, te predložio donošenje zaključka kojim se ne prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju, u tekstu kako ga je predložio Klub zastupnika HNS-a.

MIŠLJENJE VLADE

U svom mišljenju na podnijete prijedloge, Vlada je podsjetila na predstojeće zakone kojima se uređuje sveobuhvatna reforma zdravstvenog sustava. Istaknuto je da su izrađene opsežne i sveobuhvatne reforme na području zdravstvenog osiguranja i financiranja zdravstva koje je Vlada uputila Hrvatskom saboru 22. ožujka 2006. godine. Kako se prijedlogom Nacionalne strategije razvitka zdravstva 2006-2011. godine i navedenim zakonskim prijedlozima, cjelovito rješava problematika ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Vlada nije podržala donošenje predmetnih zakonskih prijedloga.

Predložila je Hrvatskom saboru da zbog navedenih okolnosti ne prihvati Prijedloge zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju, a koje su podnijeli navedeni klubovi zastupnika: SDP-a, PGS-SBHS-MDS-a, i HNS-a.

RASPRAVA

Prethodna rasprava, odgoda?

Najprije je **Pero Kovačević (HSP)** prenio da **Klub zastupnika HSP-a** traži, u ime radnika Tvornice duhana Zagreb, da nadležna državna tijela počnu postupati prema zaključcima Hrvatskog sabora u vezi s raspravom i zaključcima o pretvorbi i privatizaciji jer je u slučaju pretvorbe TDR-a prema nalazima Revizije došlo do nezakonitosti. Predsjedatelj i predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** složio se da svoja izvješća

u vezi s TDR-om podastru državna tijela koja su dobila za to zadaću, a u vezi s prijedlogom **Milanke Opačić (SDP)** u ime **Kluba zastupnika SDP-a**, da se rasprava o zdravstvenim zakonima odgodi jer o njima nije postignut dogovor sa sindikatima, rekao da su ovi prijedlozi uvršteni u dnevni red u prvom čitanju i da odgađanje rasprave ne bi moglo ići. Predstavnici sindikata predali su mu peticiju u vezi sa zdravstvenom i mirovinskom reformom, rekao je.

Željko Pecek (HSS) prenio je da **Klub zastupnika HSS-a** predlaže da se ponovno glasuje o uvrštenju ovih točaka u dnevni red i da se prvo raspravi o interpelaciji zastupnika HNS-a i HSS-a o radu Vlade RH na području zdravstva. **Ivica Račan (SDP)** u ime **Kluba zastupnika SDP-a** predložio je da se prolongira rasprava o ovim točkama što bi mogao, kaže, učiniti Sabor svojim većinskim stavom jer je vrlo važno da se pokuša dogovor sa sindikatima. To je predložio i **Dragutin Lesar (HNS)** u ime Kluba zastupnika HNS-a nakon čega je **Luka Bebić (HDZ)** izvijestio da Klub zastupnika HDZ-a traži stanku radi dogovora o ovim prijedlozima što su zatražili i predstavnici ostalih klubova zastupnika: **Damir Kajin (IDS)**, dr.sc. **Zlatko Kračun (HSL)** i **Ivica Račan (SDP)**.

U nastavku sjednice dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** izvijestio je da **Klub zastupnika HDZ-a** smatra da su ovi predloženi zakonski prijedlozi bili dovoljno dugo na javnoj raspravi, oko mjesec i pol, više od 50 subjekata dalo je svoje primjedbe, održano je više od stotinu tribina a to što idu u dva čitanja dovoljno je vremena da se postigne konsenzus u Saboru. Ima temelja i ovu raspravu treba provesti i završiti kao prvo čitanje, ona treba biti depolitizirana i donijeti korist pacijentu, osiguravniku, našem zdravstvu, rekao je, među ostalim.

Stajališta klubova

Silvano Hrelja (HSU) podsjetio je da je Klub zastupnika HSU kod objedinjavanja ovih točaka u dnevnom redu predložio prethodnu raspravu. Drži da

o sustavu zdravstva treba raspravljati međutim, pitanje je kako i koji je postupak, a ovaj Klub ocjenjuje da najprije treba raspravljati o nacionalnoj strategiji a onda o paketu zakona.

Damir Kajin (IDS) kaže da Klub zastupnika smatra da su prilike u zdravstvu toliko složene i nezahvalne da ne treba bježati od rasprave. Dapače, Sabor treba o tome raspravljati i na temelju te rasprave Vlada treba ponuditi novu strategiju (ovo treba biti prethodna).

Zabrinjava što nismo dovoljno socijalno osjetljivi i da se uredbama i pravilnicima ograničavaju prava te da nijedan uvoznik, veletrgovac lijekova nije propao.

Hrvatska ima sjajne liječnike ali je sustav pred financijskim krahom - ukupni rashodi u 2005. su bili 16,2 milijarde kuna a prihodi 14, 7 milijardi i latentno nam nedostaje 1,5 do dvije milijarde godišnje i ova strategija koja predlaže na godinu uštedu od 300 milijuna kuna ne rješava ništa. Ako negdje treba postići konsenzus to je zdravstvo, rekao je.

Željko Pecek (HSS) izvijestio je da Klub zastupnika HSS-a predlaže da se prvo raspravi o interpelaciji rada Vlade na području zdravstva i da se ova strategija povuče kako bi se o paketu ovih zakona obavila prethodna rasprava. Ako su protiv predloženog sindikati, liječnici i većina klubova zastupnika ta rasprava bi bila samo pro forme, rekao je, među ostalim, predloživši ujedno dodatnu točku "zakon o eutanaziji zdravstva" jer je ono očito u komi.

Klub zastupnika HSP-a zalaže se za prethodnu raspravu, rekao je **Pero Kovačević (HSP)** dodajući da je najnovije istraživanje javnog mijenja porazno za zdravstvo. Uz to, realno je očekivati da će ovi prijedlozi izazvati dodatno nezadovoljstvo hrvatskih građana, neodgovarajuće uštede i produbljene duga zdravstvenog sustava, nazadovanje u kvaliteti. Nemojmo se danas prepucavati stranački i politički, dajmo struci da da prijedloge o ovome, rekao je.

Prijedlogu o prethodnoj raspravi pridružuje se, kako je, izvijestio dr.sc. **Zlatko Kramarić**, i **Klub zastupnika HSLS-a** te, prema riječima dr.sc. **Vojislava Stanimirovića (SDSS)**, i **Klub zastupnika SDSS-a**.

A **Klub zastupnika PGS-a/SBHS-a** predlaže da se ovi zakonski prijedlozi povuku iz procedure i da se sada o njima ne raspravlja, već o interpelaciji o i zakonskim prijedlozima o zdravstvenom osiguranju koji su podnijeli ovaj Klub zastupnika i Klub zastupnika SDP-a, rekao je **Željko Pavlic (MDS)**.

Ivica Račan (SDP) izvijestio je da je **Klub zastupnika SDP-a** za skidanje s dnevnog reda ovih prijedloga, no ako većina smatra da je potrebna prethodna rasprava priklonit će se tome. Upozorava da prethodna rasprava ne može biti stručna nego cjelovita, između ostaloga i politička i onda je pitanje o čemu će se raspravljati, da li o prijedlozima Vlade ili o stanju u zdravstvu. Stajalište **Kluba zastupnika HNS-a** ponovio je **Dragutin Lesar (HNS)**, te, među ostalim, rekao da ako Vlada ne kani povući ove prijedloge iz procedure onda o njima valja raspravljati samo u prethodnoj raspravi.

Predsjedatelj i potpredsjednik Hrvatskoga sabora **Luka Bebić (HDZ)** sažeo je stajališta klubova zastupnika te predložio da se započne rasprava bez čvrstog zauzimanja stajališta je li to prvo čitanje ili prethodna rasprava o čemu će odlučiti na kraju. **Silvano Hrelja (HSU)** predložio je da se o vrsti rasprave odluči odmah, to je predložio i **Željko Pecek (HSS)**, **Damir Kajin (IDS)** rekao da se ne treba nadglasavati već ići u pravcu prethodne rasprave, dr.sc. **Vesna Pusić (HNS)** da se uvažava što svi klubovi (osim jednog) predlažu, prethodna rasprava, dok je **Đurđa Adlešić (HSLS)** predložila da se odluka o tome donese na proširenoj sjednici Predsjedništva Sabora.

Predsjedatelj **Luka Bebić (HDZ)** predložio je da se za ove točke (osam) proglašuje prethodna rasprava.

Prava se ne smanjuju

Zatim je o prijedlozima Vlade RH uvodno govorio ministar zdravstva i

socijalne skrbi dr.sc. **Neven Ljubičić** potcrtavši razliku između reforme zdravstva i strategije. U dužem izlaganju napomenuo je da je reforma zdravstva počela praktički s hrvatskom državom i njezinom samostalnošću, praktički je išla s vladama i predlagala se u različitim strategijama od 1993. godine. Ovdje se radi o strategiji, petogodišnjem razvitku zdravstva vezanu uz "paket" zakona jer smo u razgovorima sa socijalnim partnerima i drugima dobili jasnu zadaću da želimo zajednički paket koji će imati praktički sve ono što hrvatskom narodu na području zdravstva treba. Osmišljavanje strategije počelo je 2004., napravila se detaljna analiza stanja, baza podataka i sve to uskladilo i "izvagalo" sa svjetskim rješenjima i to je odgovor onima koji kažu kasnite. Ne kasnimo, nego smo to htjeli zrelo i pametno sročiti, naveo je, među ostalim ministar ne zaobilazeći razgovore sa socijalnim partnerima i da je socijalni dijalog ovdje bio na prvom mjestu.

Problemi i poteškoće u sustavu su više nego jasni počevši od velikih izdvajanja, neodgovarajućeg financiranja unutar sustava do neracionalne potrošnje. No u zdravstvu nema štednje, ne može se štedjeti na račun zdravlja i zdravstva ali racionalna potrošnja je nešto drugo, naglasio je. Neracionalna potrošnja proizlazi iz gubitka uloge opće medicine (pojačan pritisak na specijalističku) a tu je i neracionalno korištenje lijekova.

Želimo i poboljšanje u organizaciji sustava koji je kvalitetan, ali ga u nekim segmentima treba unaprijediti da bi bio učinkovitiji, bolji. Značajan problem je očuvanje kvalitete i tu govorimo kako omogućiti da je sustav održiv i da se može razvijati u postojećem financijskom okviru, rekao je govoreći zatim o osnovnim postavkama Strategije i predloženim zakonima. Mi ne možemo prihvatiti prijedlog bivše Vlade (strategija) da se poveća udjel participacije bolesnika jer preduvjeta za to nema kad 1,1 milijun naših građana ima prihode manje od 1500 kuna što uz 900 000 djece predstavlja broj osoba koje su oslobođene participacije.

Košarica usluga ostaje praktički identična odnosno prava na zdravstvenu zaštitu se ne mijenjaju, i dalje ostaje oslobođeno od plaćanja 2,5 milijuna građana, lijekovi će biti dostupni svima bez ikakve participacije a dopunsko zdravstveno osiguranje ostat će unutar sustava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje s policama i dalje za 50 i 80 kuna koje pokrivaju sve osim lijekova, koji će i dalje biti besplatni, rekao je, među ostalim ministar Ljubičić.

O predloženom zakonu Kluba zastupnika SDP-a govorila je u ime predlagatelja **Dragica Zgrebec (SDP)** naglasivši da se traži dopuna zakona kako bi se riješila refundacija putnih troškova za osigurane osobe do 18. godine starosti, a o identičnom Prijedlogu Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a govorio je **Željko Pavlic (MDS)** odnosno u ime Kluba zastupnika HNS-a dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)**. Primijetio je da su ove točke dnevnog reda u obrnutom redosljedju kojim su stizale, a da je interpelacija koja ima veliku političku težinu stavljena na deveto mjesto.

Nakon što je izvjestitelj matičnog Odbora dr.sc. **Marko Turić (HDZ)** prenio stajališta tog radnog tijela otvorena je rasprava.

Nismo dovoljno socijalno osjetljivi

Josip Sudec (HSU) javio se u ime **Kluba zastupnika HSU-a**. Dobio je dojam, kaže, da Strategija pita postoji li život poslije smrti a da je trebalo postaviti pitanje postoji li život prije smrti a odgovor je za bogatog da, za sirotinju ne.

Želimo da kolač za zdravstvo bude veći, način se vidi i iz dokumenta donesenog u Saboru, projekcija razvoja, i želi se smanjiti ukupna sredstva u zdravstvu tako da se dio opterećenja prenese na neto dohodak. To znači kad sve platiš državi od onog što ti ostane participiraš za zdravstvo, rekao je dodajući da ga zabrinjava što nismo dovoljno socijalno osjetljivi i da se uredbama i pravilnicima ograničavaju prava te da nijedan uvoznik, veletrgovac lijekovima nije propao.

Silvano Hrelja (HSU) u ime istog Kluba zastupnika naglasio je da razina i kvaliteta nacionalnog zdravlja mora biti dominantna ideja, dugoročna i uvijek ispred argumentacije financijskih učinaka ili financijskih devijacija sustava. Za predlaganje ovakvih izmjena i dopuna zdravstvenog sustava nužna je minimalna razina konsenzusa socijalnih partnera ali i politički konsenzus. Mi govorimo da imamo socijalni dijalog ali nemamo usuglašavanje, imamo pregovaranje i preglasavanje. Sustav zdravstva Hrvatske najmanje je financijski problem a puno više problem statičnosti i razvoj svojevrsnog biznisa u propadanju, smatra ovaj Klub. Sustav u kojem su vlasnička i upravljačka prava odvojena od sustava financijskih prava i sustava u kojem se pojam decentralizacije zdravstva koristi kao smokvin list nema baš blistavu perspektivu.

Agresija, ratna razaranja, stresovi zbog toga, porast nezaposlenosti, liberalizacija tržišta rada itd., ostavljaju duboke tragove na pojedinačnom u ukupnom zdravlju građana i u suštini su uzroci slabog zdravlja ali i parametri koji naš zdravstveni sustav čine neusporedivim s većinom starih članica EU. HSU je kao doprinos ovoj raspravi, organizirala u Umagu javnu tribinu na temu zdravstva na kojoj su istaknuti problemi i prijedlozi, počevši od toga da je potrebno preispitati ulogu i status primarne zdravstvene zaštite, (re)definirati pojam obiteljskog liječnika, raspraviti nacionalnu strategiju a onda mijenjati pojedine zakone do toga da nedostaje strategija primarne stomatološke djelatnosti te da nacionalna strategija mora utvrditi minimalne standarde osiguranja prava i dostupnosti zdravstvene zaštite za sve građane.

Reformirati sustav

Damir Kajin (IDS) javio se u ime Kluba zastupnika IDS-a te rekao da nam godišnje za zdravstvene usluge nedostaje kontinuirano 1,5 do dvije milijarde kuna a da uporno smanjujemo fiskalne projekcije za zdravstvo.

Uz već spomenute osnovne probleme - centralizacija, nezaposlenost, izosta-

nak stranih investicija itd. - priče o nekvim uštedama u zdravstvu su pomalo naivne osim ako netko ne predloži smanjenje općih bolnica. Izlaze bi možda trebalo tražiti u proračunskim ovogodišnjim prihodima koji su veći nego u 2006. a i da "prepišemo" model od Slovenaca koji su sada uveli četiri platežna razreda pa će najsiromašniji plaćati de facto četiri puta manje premije osiguranja od onih koji imaju najveća primanja. Doprinosi od 15 posto svi plaćamo a trebalo bi ih plaćati progresivno a za određene kategorije građana i povećati. Samo bi trebalo dogovoriti da li bi minimum bio plaća 2 500 kuna ili prosječna plaća od 4 000 kuna, smatra zastupnik.

Opće bolnice su pred kolapsom i županije ne mogu o njima skrbiti i kad bi se proveo model koji predlaže Udruga poslodavaca - tzv. doprinosi solidarnosti u zdravstvu do jedan posto čime bi se na državnoj razini prikupila jedna milijarda kuna - zastupnik tvrdi da bi Opća bolnica Pula preko noći riješila svoje dubioze a Primorsko-goranska županija razvidno podigla standard u svom kliničkom centru. Držimo da bi se jedino tako neutralizirao udar nakon što HZZO uvede dvije liste lijekova, rekao je, među ostalim.

S izlaganjem u ime istog Kluba nastavila je **Dorothea Pešić-Bukovac (IDS)** rekavši da je dobro da je ovo prethodno čitanje uz nadu da će predlagatelj uvažiti ovu raspravu. Mi u IDS-u zalažemo se za sustavnu reformu zdravstva a ona treba biti ozbiljna i temeljita zadaća ne samo Vlade već svih -liječnika, medicinskog osoblja, pacijenata pa i građana. Čak bi bilo dobro da se provede i referendum o zdravstvenoj reformi, a ni jedna reforma zdravstva neće uspjeti dok se ne reformira cijeli sustav zdravstva rekla je, među ostalim.

Na ovo izlaganje bilo je nekoliko ispravaka netočnih navoda, pa je tako **Silvano Hrelja (HSU)** ispravio navod da se samo novim nametima može ozdraviti sustav zdravstva. Znatni učinci mogu se postići većom odgovornošću i svakodnevnim radom nadležnih institucija i kontrolom uplate doprinosa, rekao je.

Ministar zdravstva dr.sc. **Neven Ljubčić** u ime predlagatelja rekao da se u okviru postojećih sredstava može osigurati viši zdravstveni standard. Ne želimo više čekati tri do pet godina na neke lijekove koje su zemlje europskog okruženja imale (Lantus, Glivek, Hercepin) i zahvaljujući tome što smo do dva identična lijeka uzeli jeftiniji dobili smo 150 milijuna kuna no to nije ušteda. Unutar sustava ima puno mogućnosti a mnogi to guraju u pravcu da se uzima građanima no to nećemo dopustiti. Sačuvat ćemo sve socijalne kategorije od daljnjih davanja jer to je bila strategija ove Vlade, to je bio pristup i u krajnjoj liniji zato smo i dobili povjerenje birača, rekao je, među ostalim, ministar.

Potrebna politička odluka

Dr.sc. **Vesna Pusić (HNS)** javila se u ime Kluba zastupnika HNS-a te najprije rekla da je šteta da su u ovu prethodnu raspravu "upali" i zakoni opozicijskih klubova kojima se korigira jedna nepravda.

U vezi s predloženom Strategijom rekla je da bi bilo manje problema s njom kad bi se ona odredila kao planiranje ciljeva i razvoja jer je ovako pogrešno određenje Strategije. Nema novca u modelu zdravstva kakav je sada i to je jasno svakome a strategija postoji zato da se pronađu, bez povećanja davanja, mogućnosti dodatnog priljeva novca u zdravstvu iz različitih modela financiranja pojedinih projekata i da se predloži iskorak. Nešto novo, kako poboljšati situaciju u zdravstvu a time i kvalitetu usluge bez povećanja davanja pojedinaca. Međutim, za svaku strategiju treba donijeti političku odluku, a HNS smatra da je u pravednom društvu nužno garantirati zdravstvenu zaštitu za sve i svima dostupnu. U takvoj strategiji trebalo bi se nalaziti, naznačila je zastupnica, među ostalim, teritorijalna dostupnost, reforma HZZO-a, prevencija, objedinjena socijalna i zdravstvena skrb za starije osobe.

Drugi dio izlaganja u ime istog Kluba zastupnika imao je **Dragutin Lesar (HNS)** navodeći da su sve investicije u županijske opće bolnice samo na teret

županija osnivača kao i gubici a da njima ne upravljaju županije već povjerenstva, o kojima vlasnici nemaju pojma.

Ministar je jako ponosan na košaricu zdravstvenih prava i na reformu HZZO-a i kaže da ni jedno pravo neće biti smanjenje no mjere zdravstvene zaštite, prema predloženom zakonu, donosi ministar, rekao je, među ostalim dodajući da je današnja "košarica" bila takva i prije godinu dana, ali da je šest puta mijenjana i svaki put je ispalo jedno zrno graška. HZZO je jedini osiguravatelj koji osiguraniku osim iskaznice ne daje ništa a nepoznanica je što će zdravstvena iskaznica vrijediti za godinu dana jer sve u vezi sa suglasnosti daje ministar a nije ni točno da se HZZO decentralizira.

Nakon prihvaćanja ove zdravstvene reforme i donošenja novih košarica u roku od šest mjeseci najvećem broju hrvatskih bolesnika možemo reći "pokoj vam vječni, bolesni ljudi", rekao je na kraju.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** ključnim drži pogrešni navod da ovi prijedlozi Vlade nisu politička odluka jer oni su na tragu stava politike "zdravlje za sve" i objavljene strategije.

Kozmetičke promjene

Miroslav Čačija (HSS) iznio je stajalište Kluba zastupnika HSS-a o ovim prijedlozima koje je detaljno analizirao. Smatramo da se radi uglavnom o kozmetičkim promjenama, istovremeno i određenim perfidnim rješenjima kojima se teret potrošnje prebacuje na osiguranika i lokalnu samoupravu, rekao je, među ostalim, uz određene primjedbe i neslaganja s ponuđenim rješenjima.

Bez nacionalnog konsenzusa i dvotrećinskog glasovanja ovi zakoni se ne smiju donijeti, predložio je.

Netočne navode predgovornika ispravili su dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** i **Stjepan Bačić (HDZ)** pa tako i onaj da su to kozmetičke promjene. Ovo su kvalitetne promjene koje će poboljšati kvalitetu zdravstvene usluge, racionalizacija a ne restrikcija, a zadržat će se sva socijalna prava.

Domovi zdravlja

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** mr. sc. **Miroslav Rožić** izrazio je čuđenje što se istovremeno raspravlja o strategiji i paketu zdravstvenih zakona u zdravstvu. Logično je, kaže, da se najprije donese Strategija, a tek onda temeljni zakoni. Strategija i predloženi zakoni sadrže puno dobrih podataka ali su u mnogim stvarima nedorečeni i u konačnici upitni. Prijedlog strategije navodi samo neke načelne obveze Republike Hrvatske prema Europskoj uniji, ali ne spominje brojne akte međunarodnih institucija koje je Hrvatska prihvatila i koji su usmjereni na dobrobit čovjeka i njegovog zdravlja. Izgleda da nam buduću zdravstvenu reformu ne kreiraju pozitivne preuzete obveze nego puno više stav MMF-a i Svjetske banke koji nas tjeraju na smanjenje troškova u zdravstvu kako bi bili sigurniji da ćemo im redovito vraćati dugove, kaže Rožić. Često se naglašava loše stanje u zdravstvu i spominje mali broj liječnika i medicinskog osoblja ali na Zavodu za zapošljavanje ima ih više nego u dovoljnom broju. Strategija ne daje odgovor na postavljeno pitanje niti rješenje ovog apsurd. Iz zdravstvenog novca trebalo bi izbaciti socijalne kategorije (naknade za bolovanje, redovni i dodatni roditeljski dopust itd.). Centralizirano investiranje u zdravstvo putem ministarstva i HZZO-a uvjetuje netransparentnost predloženih investicija i nemogućnost da regionalne strukture bitno utječu na način financiranja. Promjene koje se predlažu u dijelu primarne zdravstvene zaštite direktna su posljedica vladavine HDZ-a u zdravstvu, kaže zastupnik, jer je ukinut obiteljski liječnik i njihova specijalizacija, napose domovi zdravlja, podignut broj osiguranika po jednom liječniku u primarnoj zdravstvenoj zaštiti itd. Ponovno se u zdravstvo pokušava ugarati socijalna skrb koja je raspoređena po raznim ministarstvima, a trebala bi biti na jednom mjestu i odvojena od zdravstvenog novca. Svakako bi trebalo poraditi na pitanju ukidanja političkih bolnica i organizirati ih prema standardima teritorijalnog i stručnog oblika

pružanja zdravstvenih usluga, zaključio je Rožić.

Netočno je da smo ukinuli domove zdravlja, rekao je dr. sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** te dodao da je u svim reformama aktualne vlasti upravo dom zdravlja u centru zbivanja. Domove zdravlja ukinula je Vlada 2001. godine, a sadašnja ih predloženim zakonom vraća tamo gdje su ukinuti (u županije i posebice na naše otoke). Isto tako nije točno da je HDZ ukinuo obiteljskog liječnika, dapače u vrijeme mandata HDZ-a uvedena je specijalizacija iz obiteljske medicine, podvukao je zastupnik Hebrang.

U usporedbi sa EU-om u Hrvatskoj se izdvaja puno manje za zdravstvo za približno usporedivu razinu zdravstvenih usluga.

I za **Ružu Lelić (HDZ)** netočan je navod da je Vlada HDZ-a ukinula obiteljskog liječnika, dapače osnažila ga je uvođenjem privatne prakse odnosno uzimanjem ambulante u zakup.

Nakon agresije na Hrvatsku i zbrinjavanja gotovo milijun prognanika i izbjeglica naša je država jedina zemlja bivše Jugoslavije koja nije uništila socijalnu kategoriju svog zdravstvenog sustava jer se i dandanas dobije kompletna zdravstvena zaštita sudjelovanjem u plaćanju usluge samo sa 1 do 2 posto novca iz vlastitog džepa, podvukao dr. sc. **Andrija Hebrang** u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Upozorio je zatim na konkretne zdravstvene pokazatelje koji Hrvatsku svrstavaju među 35 od 192 zemlje po kvaliteti zdravstvene zaštite s tim što su ostale 34 države puno bogatije od nas. Takvo stanje u zdravstvu zasluga je svih dosadašnjih reorganizacija u zdravstvu i vlada u proteklih 15 do 16 godina. Kategorički odbija ocjene nekih o katastrofalnom stanju u zdravstvu koji je pred kolapsom i odgovara da posljednji financijski pokazatelji ne samo da ukazuju na popravljavanje financijske situacije nego i na trend poboljša-

nja kojeg su nam priznali međunarodni recenzenti. U 2004. godini ustanovljen je ukupan dug u zdravstvu iznosio 7,2 milijarde kuna, ali je on ustvari premašio 9 milijardi kuna. Naime, tek zadnjih mjeseci otkriveno je koliko toga je plaćeno iz proračuna mimo odluke Hrvatskoga sabora. Bilo kako bilo danas taj dug iznosi 4,6 milijardi kuna i iz dana u dan smanjuju se ukupne obveze koje ima HZZO i sve bolnice zajedno. U usporedbi s Europskom unijom u Hrvatskoj se izdvaja puno manje za zdravstvo za približno usporedivu razinu zdravstvenih usluga. Tako doplata za zdravstvenu uslugu u EU iznosi 15 posto (plaćanje iz džepa), a kod nas 1 posto. Predloženim zakonom ne povećava se doplata za bilo koju uslugu u zdravstvu. Neće se dirati niti doplata na lijek (kod nas iznosi 10 posto, a u EU-u 30 posto), a Hrvatska će i dalje ostati jedina zemlja u Europi koja ima besplatnu listu lijekova. U nastavku govorio je o listama A i B lijekova. U farmaceutskoj industriji godišnje se dobiva, odnosno vrti 7 milijardi kuna, rekao je zastupnik Hebrang. Najprije su globalni igrači zaslugom nekih domaćih suigrača uzeli strateški paket dionica Plive pa država više nema nikakvog strateškog utjecaja na cijenu lijekova. Zatim su strateški igrači počeli kupovati veledrogerije, a ove osnovale ljekarne. Veliki strateški igrači postaju vlasnici Plive bez strateške odluke države. Pritom se uvode novi uvjeti poslovanja - nema više razgovora o cijenama lijekova niti odgode plaćanja, a s dvije liste lijekova država to pokušava neutralizirati.

Zdravstveni sustav mjesto je velike nejednakosti građana, a predloženi zakoni to će još povećati.

Istina je da je država svoje obveze (dugovanje) prema Plivi platila dionicama Plive koje su otišle u tu tvrtku, ali to nije bila strateška odluka koja je utjecala na njezino lošije poslovanje, primijetio je **Nenad Stazić (SDP)**. "Strateška odluka koja Plivu dovodi u taj položaj

bila je ratifikacija Međunarodnog sporazuma o zaštiti intelektualnog vlasništva na kojoj ste inzistirali na početku vladavine aktualne parlamentarne većine", zaključio je Stazić.

Manipulacija

U ime **Kluba zastupnika SDP-a Željku Antunović** interesiralo je što znači depolitizirana rasprava. Znači li to da treba šutjeti o smanjenju prava bolesnika, o rastućoj nelikvidnosti u zdravstvu te da će pacijent plaćati više, a dobivati manje ili bi možda trebalo prešutjeti da zdravstveni sustav danas stvara deficit od oko 2 milijarde kuna, a već dvije i pol godine pokušava vlastite grijehe za postojeće stanje prebaciti na prethodnu Vladu. SDP-ovo odbacivanje rješenja koja se predlažu paketom zakona ne treba tumačiti kao odbacivanje potrebe za određenim promjenama nego kao činjenicu da se naprosto ne može prihvatiti traženje rješenja u parcijalnom pristupu, a u izmjenama zakona alibi za lošu zdravstvenu administraciju koja nije u stanju u okviru postojećih zakonskih rješenja urediti sustav. Iako se ne kasni sa zakonima i strategijom kasni se s akcijom za poboljšanje kvalitete u zdravstvu u postojećim okvirima. Drži da se na pitanju zdravstva teško može ostvariti konsenzus bez obzira na to koja će većina sjediti u Saboru. Više je, međutim, muči izostajanje (izigravanje) društvenog konsenzusa. Prethodna rasprava o ovoj temi neka je vrsta presešana u radu Hrvatskoga sabora, a uzme li se u obzir da je zdravstveni sustav od velikog javnog interesa za sve građane Hrvatske tada to nije samo presešana već i neprihvatljiv i pomalo bahat odnos vladajuće većine prema građanima, pacijentima, strukovnim udrugama i sindikatima. U prijedlozima zakona predlagatelj se opredijelio za dodatno smanjenje prava pacijenata i posezanje u njihov džep. SDP zagovara dodatne izvore financiranja zdravstva, ali ne iz participacije u kojoj sudjeluju pacijenti nego iz drugačijeg poreznog sustava. Bivša je Vlada smanjila doprinos za zdravstvo i na temelju toga u prve dvije

godine mandata ostavila gospodarstvu oko 2 milijarde kuna, a da nije taknula u prava osiguranika. Zastupnica se pridružila svima onima koji su u reformi zdravstva prepoznali još jednu prevaru građana i u potpunosti je kao takvu odbacila. U nacionalnoj strategiji nisu jasno definirani ciljevi, mjere, rokovi, nositelji zadataka, kriteriji za praćenje i ocjenu uspješnosti rezultata, a nema niti jasne vizije kakav zdravstveni sustav želimo. Nejasno je gdje se želi pozicionirati javno i solidarno, a gdje privatno zdravstvo, ali je očito da vladajućima odgovara da se javno i privatno u zdravstvu i dalje međusobno preklapaju. Jačanje društvene solidarnosti ostaje na razini papirnato običanja dok su strategija i paket zakona usmjereni jedino na smanjenje prava osiguranika i pokrivenosti zdravstvenog deficita na račun osiguranika i pacijenata. Predloženo strateško opredjeljenje za smanjenje udjela javnog novca za zdravstvenu zaštitu direktno ugrožava 320 tisuća nezaposlenih i sve umirovljenike i građane koji žive na granici siromaštva. Stoga je krajnji čas da se Vlada zapita koliko građani dobivaju za novac koji izdvajaju iz svojih zarada. U SDP-u nema dvojbe - za taj novac građani dobivaju jako malo. Zdravstveni deficit ne nastaje prvenstveno zbog neodgovornih građana već prioritetno zato što zdravstveni sustav nije racionalno uređen, a Vlada ne pokazuje volju i sposobnost da u tom pravcu nešto učini. Investira se bez plana, a postojeći zdravstveni resursi koriste neracionalno, nema analize povrata investicija niti se prati učinkovitost zdravstvenih ustanova. Slučajno ili namjerno previše je toga u zdravstvenom sustavu netransparentno (namješteni natječaji za nabavku opreme i novu izgradnju, nepostojanje kriterija za sastavljanje liste lijekova do liste čekanja na pretragu). Zato se i događa da se za zdravstvo izdvaja sve više dok je zdravstvena usluga sve nedostupnija pa do toga da jedna vlada ugovori rekonstrukciju bolnice za 70 milijuna kuna, a druga silom želi isti posao platiti 150 milijuna kuna. Zdravstveni sustav mjesto je velike nejednakosti građana, a predloženi zakoni to će još povećati.

Klub ne može prihvatiti strateško opredjeljenje i zakonska rješenja po kojima pravo na zdravlje, kvalitetnu zdravstvenu skrb i lijekove ovise jedino o financijskoj moći pojedinca. Umjesto da se ispravljaju pogreške i smanjuje neravnoteža moći na relaciji HZZO-zdravstvena ustanova-pacijent, predloženim zakonima ostavlja se prostor za manipulaciju na štetu osiguranika. Uvođenje liste lijekova (osnovna i dopunska) ocijenila kao tipičan primjer manipulacije koja se opravdava potrebom štednje. Neopravdano je sav teret štednje za lijekove prebaciti na pacijente bez da se odgovarajuće uštede provedu i u drugim segmentima sustava. Promjene glede domova zdravlja više su na razini forme jer se predlagatelj nije izjasnio što bi dom zdravlja trebao biti. Skuplja li dom zdravlja samo novce od zakupa, ili je možda mjesto gdje radi skup timova primarne zdravstvene zaštite, ili možda nešto treće, pita zastupnica. Zbog svega iznesenog zastupnica je predložila da predlagatelj povuče predložene zakone a pravo na zdravlje očuva za sve, a ne samo za one koji će u budućnosti to moći platiti.

Usljedili su ispravci netočnih navoda. U svom uvodnom izlaganju ministar nije demonstrirao bahat odnos prema udrugama već doslovno nabrojio udruge s kojima je dogovarao i razgovarao o zakonima i od kojih je dobio podršku, rekao je mr. sc. **Kajo Bućan (HDZ)**. Za **Luku Bebića (HDZ)** cijeli istup zastupnice zasnivao se na diskvalifikacijama i paušalnim optužbama bez navođenja konkretnih primjera. Podsjetio je također da je o potrebi konsenzusa i prije otvaranja ove rasprave prvi govorio predsjednik SDP-a.

Nije točno da Vladu nije briga za zdravstveno stanje građana jer su uvedeni mnogi skupi lijekovi koje je dosad bio problem nabaviti, rekla je **Ruža Lelić (HDZ)**. Osobno smatra da se za izdvojeni novac za zdravstvo dobiva i previše zahvaljujući požrtvornosti zdravstvenih djelatnika i dobroj organiziranosti zdravstvenog sustava.

I **Andrija Hebrang (HDZ)** je uočio niz netočnih navoda kao npr. da je bivša

Vlada rasteretila gospodarstvo smanjujući stope doprinosa. Za jednaku stopu HZZO se zadužio pa je aktualna Vlada morala vratiti gospodarstvu taj dug iz istog tog gospodarstva (proračuna), upozorio je Hebrang. Netočan je i navod o rastućoj nelikvidnosti u zdravstvu jer je rok plaćanja obveza zdravstvenih ustanova 180 dana prosječno, jednako kao i u zemljama EU-a. **Stjepan Bačić (HDZ)** podsjeća da su kod pripreme zakona za raspravu konzultirane udruge i stručna društva. Građani nisu prevareni time što predlagatelj nije uvažio 330 tisuća potpisa na peticiju građana koji se protive Vladinom reformskom paketu zdravstvenih zakona. Bivša vlast npr. nije uvažila 440 tisuća potpisa branitelja pa to nije bilo dramatično, podsjeća zastupnik.

Aspirin

Govori se o potrebi jedne stručne, argumentirane i depolitizirane rasprave, a slušamo nešto drugo, primijetio je ministar dr. sc. **Neven Ljubičić**. U vrijeme koalicijske vlasti došlo je do drastičnog pada broja pedijatrijskih timova u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, ali bivša vlast to nije vidjela, a aktualna vlast to želi popraviti. U bivšoj strategiji i planu reforme zdravstva nema, kaže, niti jedne riječi o kvaliteti zdravstva, a na konstataciju da se za uloženo u zdravstvo malo dobije, ministar je stao u obranu zdravstvenih djelatnika tvrdeći da su kvalitetni, i ne pitaju za radno vrijeme što je za svaku pohvalu.

Bivša vlast nije bila slijepa na potrebe pacijenata, točnije djece pacijenata (pedijatrija), ali je naslijedila uništen zdravstveni sustav sa 4 milijarde kuna dugova, a ne lažnih 9 milijardi kuna kako se neprestano ponavlja, uzvratila je **Željka Antunović (SDP)**. Nije bivša nego aktualna Vlada slijepa na potrebe pacijenata jer je već godinu dana na snazi obveza plaćanja troškova prijevoza za najteže male bolesnike, rekla je **Gordana Sobol (SDP)**.

Stavove Kluba zastupnika HSLA-a prenio je dr. sc. **Zlatko Kramarić**. Strategiju valja pisati u debelim knjigama

kako bi se predvidjela svaka mogućnost i dobila jedna rendgen slika stanja u zdravstvu. Sve reforme koštaju, a reforma zdravstva nije moguća bez gospodarske reforme.

U zdravstvu je potrebna reforma, ali se ona ne nudi kroz predložene zakone nego se karcinom liječi aspirinom i još od pacijenta traži da taj aspirin kupi.

Rasprava o strategiji i paketu zdravstvenih zakona objedinjena je u jednu raspravu vjerojatno zato da bi se po mogućnosti o tim zakonima što manje moglo reći, napose kritičnog, rekao je **Nenad Stazić** prvi sudionik pojedinačne rasprave. Za Stazića strategija nije to što bi trebala biti jer sadrži podatke o zatečenom stanju i popis želja, a da bi bila mora u sebi sadržavati odgovor kako željeno postići i kojim metodama. O tome ovdje nema ni riječi i samo pokazuje da nema ideja, plana, programa i vizija. Slaže se da su u zdravstvu potrebne reforme, ali se one ne nude kroz predložene zakone nego se karcinom liječi aspirinom i još traži da taj aspirin kupi pacijent. Veliki problem u zdravstvu predstavlja korupcija, a rađa se tamo gdje se produljuju liste čekanja na pregled te obradu i pretragu. Zdravstvo se financira kroz dopunsko osiguranje, participaciju za svaki pregled i recept, a sada se još nudi i participacija za lijekove, dakle povećava se obveza plaćanja iz vlastitog džepa. Pritom se potpuno zanemaruje podatak da 63% umirovljenika ima mirovinu ispod 2000 kuna, a najbolesniji i najsiromašniji svake godine postaju sve siromašniji pa je pitanje kako će to isfinancirati. Umjesto da se nađe novi model financiranja zdravstva, uvede porez na imovinu i više optereće oni koji imaju više, opterećuju se oni koji su financijski najsiromašniji i o tome traži konsenzus Hrvatskoga sabora, rekao je zastupnik.

Za razliku od Stazića zastupnik mr. sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** smatra da ovi

zakonski akti ne opterećuju ljude slabijeg imovnog stanja već obrnuto. Koliko god je točno da se ovim zakonskim prijedlozima nećemo moći suprotstaviti borbi protiv korupcije u zakonskim prijedlozima postoje norme koje omogućuju korupciju, rekla je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Primjerice, HZZO će plaćati pregled kod privatnika ukoliko pacijent u nedefiniranom roku ne dobije pregled u državnoj ustanovi. To ide u prilog jačanju privatnog sektora u zdravstvu, a slabljenju javnog sektora. Pojašnjeno to znači: nemaš normu u bolnici, smiješ raditi privatno, a napraviš li dugu listu čekanja HZZO će ti uplatiti novac na privatni račun za pregled pacijenta. U biti to je legalizacija korupcije i davanje koncesije za korupciju po istom modelu po kojem je 1995. omogućeno profesorima otvaranje privatnih klinika čime je devastirano javno zdravstvo.

U nastavku rasprave govorio je potpredsjednik Hrvatskoga sabora dr. sc. **Darko Milinović (HDZ)**. Javna rasprava o Vladinoj strategiji i reformi zdravstva otvorena je još polovicom prosinca pa su svi imali mogućnost dostaviti svoje prijedloge, kaže potpredsjednik Milinović. Čudi ga stoga da sindikati koji su došli s peticijom od 330 tisuća potpisa nisu u vrijeme javne rasprave dostavili svoje prijedloge kako bi Vlada i resorno ministarstvo moglo poboljšati spomenute dokumente. U javnoj je raspravi bilo tek 50-tak prijedloga i kako se moglo čuti velika većina njih ukomponirana u razvojnu strategiju 2006-2011, odnosno reformu zdravstva. Tijekom rasprave govorilo se i o tome kako je krajnji cilj reforme zdravstvenog sustava dostupnost usluge bogatim, odnosno onima koji to plaćaju ili mogu platiti. Milinović upozorava na podatak da 96 % zdravstvenih usluga plaća država iz proračunskih sredstava, a samo se 4% usluga plaća iz vlastitog džepa. U okviru dopunskog osiguranja (danas iznosi između 50 i 80 kuna) zapravo su nedirnuti prava socijalno najugroženijima. To je osiguranje ostalo u domeni HZZO-a i zapravo je lakmus papir, odnosno način na koji se korigira ono zdravstveno osiguranje koje se nalazi na tržištu.

Usljedili su ispravci netočnih navoda. **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** kaže da su sindikati za pravednu, socijalnu i mirovinsku reformu, ali su isto tako izrazili primjedu da je najveća zamka zdravstvene reforme njezina nedorečenost pa je zato neće ni podržati.

Nezadovoljni pacijenti

Dragica Zgrebec (SDP) priznaje kako nije sagledala dubinu reforme. Ne može shvatiti kada se u raspravi tvrdi da se za višestruko manje novca dobije ista kvaliteta zdravstvene usluge te da je razlika između inovativnih i generičkih lijekova samo u boji. Na navod da 96% sredstava za zdravstvenu zaštitu ide iz proračunskih sredstava, a sa 4% participiraju pacijenti reagirala je **Željka Antunović (SDP)**. Podsjeća da 96 % ukupnog zdravstvenog novca izdvajaju građani iz svoje zarade kroz doprinose na plaće i (to ulazi u njihovu bruto zaradu), a kada je ne bi izdvajali ne bi dobili od države nikakvu zdravstvenu uslugu. Ostatak (4%) je participacija koju plaća pacijent kod liječnika. Naglašava da zdravstveni sustav koji ima deficit od 2 milijarde kuna ne može plaćati svaki lijek ali onda u zakon valja unijeti kriterije i vidjeti kako će se riješiti individualni zahtjevi u medicinski opravdanim slučajevima kada pacijent treba dobiti lijek koji će biti na dopunskoj listi, a neće ga platiti.

Hrvatska izdvaja za zdravstvo i do 10% bruto nacionalnog proizvoda pa unutar tog kolača valja organizirati zdravstvo tako da od njega svi imaju najveću korist.

Potpredsjednik Sabora **Darko Milinović** primijetio je da rasprava o reformi zdravstva može već na početku pasti u vodu senzibiliziranjem hrvatske javnosti da su generički lijekovi vodica koja se daje pacijentima.

Tri stvari potiču na reformu zdravstva, rekao je, među ostalim, mr. sc.

Ivan Bagarić (HDZ). Najprije je to porast očekivanja ljudi koji hoće i imaju pravo više očekivati od zdravstva. Bez obzira koliko se ulaže u zdravstvo i koliko se postižu rezultati javnost će uvijek biti senzibilizirana na tom pitanju i ljudi će reći da nisu zadovoljni. Stalni porast troškova u zdravstvu također potiče na reformu u zdravstvu. Hrvatska izdvaja za zdravstvo i do 10% bruto nacionalnog proizvoda pa unutar tog kolača moramo organizirati zdravstvo tako da od njega imaju najveću korist svi.

Pero Kovačević (HSP) upozorio je na jednu anketu koja je provedena na tisuću građana i u kojoj je njih više od 50 % iskazalo nezadovoljstvo zdravstvenim sustavom u Hrvatskoj, dok je samo 14% bilo zadovoljno. Naime, njih 43% smatra da sadašnja i bivša vlast nije ništa sustavno napravila na području zdravstva, 38% da je situacija kakva je nekada bila, a više od 50% drži da se u reformu ide radi novčanih ušteda. Od reforme zdravstva naši građani očekuju nove lijekove i terapiju, smanjenje čekanja na dijagnostičke pretrage i bolje opremljene bolnice pa Kovačević pledira da se u tom smislu vodi rasprava.

Situacija u zdravstvu neće se promijeniti na bolje ako se koristi pozicija zastupnika u Saboru i televizijski prijenos da bi se obmanuli ljudi konstatacijom npr. da se besplatnom listom lijekova i onom uz plaćanje ide na štetu, a ne u korist pacijenta, podvukao je **Bagarić (HDZ)**. Mi u SDP-u polazimo od načela zdravlje svima, a ne samo njima, a Vi se zalažete za zdravstvo na principima tržišnog mehanizma, uzvratila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Potonju je konstataciju **Bagarić** okarakterizirao kao politikantstvo i ustvrdio kako predloženi paket zakona ne ide u prilog teze da se vladajući zalažu za zdravstvo u kojem će više zdravlja imati onaj tko ima više novca. Na navod zastupnika Bagarića da što god se činilo u zdravstvu pacijenti će biti nezadovoljni, **Zvonimir Mršić (SDP)** odgovorio je prijedlogom da se reformira pacijent, a ne zdravstveni sustav. Sugerirao mu je također da jedan dan provede s druge strane vrata liječničke ordinacije, obuču

u prosječnog pacijenta, sjedne u čekao-nicu sa 50 do 60 pacijenata, cijeli dan čeka da ostvari minimalnu zdravstvenu zaštitu, uzme uplatnicu i s njom ode u Centar za socijalnu skrb kako bi mu vratili 10 kuna. Tada će se vidjeti, kaže, je li postoje razlozi zbog kojih su pacijenti opravdano nezadovoljni.

Govoreći o situaciji u zdravstvu dr. sc. **Slaven Letica (neovisni)** se prisjetio Svjetske zdravstvene organizacije i njene analize komparativne izvrsnosti zdravstvenih sustava 2000. godine. Postoji pet kriterija izvrsnosti zdravstvenih sustava, a prvi je zdravlje pojedinaca i naroda. Po tom kriteriju Svjetska zdravstvena organizacija svrstala je Hrvatsku na 43. mjesto. Drugi je kriterij zadovoljstvo zdravstvenih djelatnika, a treći kriterij zadovoljstvo pacijenata i građana zdravstvenom zaštitom i po tome Hrvatska je na 76. mjestu, odnosno 83. kada je u pitanju interpersonalni odnos pacijenta i sestre. Najgori element nezadovoljstva je pravednost u financiranju, i tu je Hrvatska svrstana na poziciju od 108. do 111. mjesta.

Gordana Sobol (SDP) izrazila je nezadovoljstvo što se o strategiji i paketu zdravstvenih zakona raspravlja u objedinjenoj raspravi. Od predložene strategije, kaže, očekivala je strateške ciljeve, mjere, nositelje zadataka, rokove izvršavanja i eventualno praćenje njezina ostvarivanja, odnosno njezine uspješnosti, ali nigdje u tom dokumentu nije našla odgovor kako ostvariti zapisano. Za zastupnicu neprihvatljivo je da se i dalje predlaže administrativna pristojba kao model financiranja zdravstvenog sustava jer drži da je taj sustav nepravičan. Sustav bi trebalo graditi na principu transfera "od zdravih bolesnima" i "od imućnih prema socijalno ugroženima", što sustav administrativnih pristojbi to ni u kojem slučaju nije. Zakonodavac je trebao pojasniti na temelju kojih se kriterija uvrštavaju lijekovi na liste i je li pri tom osnovni kriterij cijena lijeka. Možemo se složiti da je cijena motiv, ali ne može biti jedini kriterij. Izrazila je neslaganje što će se o ponovnom uvođenju naknade troškova prijevoza (lani u srpnju vladajući su je maknuli iz zako-

na) također raspravljati u prethodnom čitanju pa dok se donese zakon proći će barem još šest mjeseci.

Naglasak stavljen na primarnu zaštitu

Ruža Lelić (HDZ) osobito je zadovoljna što se u strategiji i predloženom zakonu o zdravstvenoj zaštiti naglasak stavlja na primarnu zdravstvenu zaštitu i preventivne postupke u zdravstvu. Razlog - ukoliko je primarna zdravstvena zaštita dobro organizirana tada će se smanjiti potrošnja na sekundarnoj i tercijarnoj razini. Pohvalila je važnu novinu tj. mjeru uvođenja preventivnih pregleda osoba starijih od pedeset godina. Važnost preventivnih pregleda vidi u činjenici da se čak kod 40% osoba koje su pristupile tim pregledima otkrije neko patološko stanje, a 23% ih se uputi specijalisti. Smatra da je bitna obaviještenost pacijenta, njegova odgovornost za vlastito zdravlje koje treba čuvati, ali i to da lijekove uzima samo kada su mu nužno potrebni. Ne slaže se s mišljenjem nekih da domove zdravlja treba ukinuti. Baš obrnuto smatra da je dom zdravlja oslonac primarne zdravstvene zaštite i potrebno je jačati njegove usluge.

Strategija je sukus dobrih želja i namjera da se postojeće loše stanje u zdravstvu promijeni, ali nije jasno kako će do te promjene doći.

Na navode o domovima zdravlja replicirao je **Zvonimir Mršić (SDP)** konstatacijom da bi Vlada pripremajući zakon za prvo čitanje trebala uzeti u obzir i Zakon o lokalnoj upravi i samoupravi gdje izričito piše da je nadležnost lokalne samouprave primarna zdravstvena zaštita. Bilo bi potpuno logično da se konačno omogući gradovima da osnivaju domove zdravlja, odnosno zdravstvene ustanove koje spadaju u primarnu zdravstvenu zaštitu. Apsurdno je da županija i grad mogu osnovati opću i

specijalnu bolnicu, a grad ne može dom zdravlja niti npr. Zavod za javno zdravstvo.

Paket zdravstvenih zakona trebao bi, po mišljenju Vlade RH, predstavljati uvod u opsežnu i duboku reformu zdravstva, ali je ponudeno daleko od ozbiljnog reformskog zahvata u sustavu zdravstva. Vlada ponovno nudi parcijalna rješenja koja više podsjećaju na vatrogasne mjere nego na ozbiljan početak reforme zdravstva, rekla je **Jagoda Martić (SDP)**. Strategija je sukus dobrih želja i namjera da se postojeće loše stanje u zdravstvu promijeni ali nije jasno kako će do te promjene doći. Jedini konkretni potez u reformi je taj da će građani od lipnja skuplje plaćati dodatno osiguranje ako će se liječiti novim i skupljim lijekovima. Uz neke izmjene Vlada ne odustaje od administrativne pristojbe i sve u svemu reformu sustava zdravstva građani će prvenstveno osjetiti na svojim leđima, odnosno u svom novčaniku. Iako bi primarna zdravstvena zaštita trebala rješavati 70 do 80 % zdravstvenih problema pacijenata ona je danas doslovno prepuštena samoj sebi kroz privatizaciju i raspuštanje domova zdravlja. Primarna zdravstvena zaštita rascjepkana je u niz malih nepovezanih jedinica, domovi zdravlja ostali su bez nužne medicinske dijagnostičke opreme pa kako ćemo onda u toj situaciji rješavati zdravstvene probleme, pita zastupnica. Trebalo bi težiti jačanju uloge pojedinih domova zdravlja koji su nekad bili iznad općeg standarda domova zdravlja da se razvijaju prema malim komunalnim bolnicama.

Vesna Škulić (SDP) bila je, kaže, impresionirana kada je tijekom rasprave čula koliko dobro kotira hrvatsko zdravstvo u svjetskim statistikama. Žao joj je što se kod takvih istupa koriste statistika i izvyješća stranaca, a ne sluša npr. mišljenje naših građana koji se tim istim "bespriječnim" zdravstvom služe. U nastavku upozorila je na neke probleme. Prvi se odnosio na djecu s cerebralnom paralizom i drugim oštećenjima mozga povezanim s porodom, posebno nedonoščadi. Oni koji su suočeni s nekim oblikom invaliditeta dobro

znaju što znači rad i kvalitetna rehabilitacija. Međutim, kod nas liječnici još uvijek uvjeravaju roditelje takve djece da treba biti strpljiv. Čak i nakon uspostavljene dijagnoze koja zahtijeva spomenutu rehabilitaciju još uvijek je nedovoljan broj stručnih osoba pa se terapija izvodi jednom tjedno do jednom mjesечно. U svim ostalim slučajevima sve ostalo ovisi o roditeljima. Upozorila je i na druge probleme s kojima se susreću ta djeca i njihovi roditelji te interesirala hoće li ova reforma zdravstva pri domovima zdravlja osigurati educirane fizioterapeute za ranu rehabilitaciju, napose radne terapeute koji će u obitelji podizati svijest o mogućnostima djeteta, prilagodbi prostora za njih, edukaciju roditelja i ukućana u svakodnevnom ophođenju s djetetom koje ima neke poteškoće. Interesiralo ju je hoće li se reformom uvesti alternativne terapije (montesori terapije i glazbe) koje se pojavljuju u svijetu, doedukacija terapeuta kako bi postigli veću kvalitetu rada, a napose hoće li se ortopedska pomagala konačno odobravati za opravdane potrebe, a ne vezivati za starost djeteta itd.

U sustavu primarne zdravstvene zaštite nigdje se ne spominje patronažna služba, a bilo bi dobro da se regulira i pitanje obveznog staža liječnika nakon završenog studija medicine prije državnog ispita bez čega mladi čovjek ne može početi raditi u službi zdravstvene zaštite, primijetila je **Biserka Perman (SDP)**. U predloženim zakonskim rješenjima nisu jasno definirana prava pacijenata, odnosno nije određen broj recepta, laboratorijskih nalaza i uputnica nego će to pravilnikom odrediti ministar, ovisno o raspoloživim financijskim sredstvima. Ispada da će opseg prava biti promjenjiv. Paket zdravstvenih zakona ne rješava probleme umirovljenika i starih ljudi kojima je zdravstvena zaštita najpotrebnija i socijalno su ugroženi, a zdravlje im postaje luksuzna roba koju već sada teško kupuju, ubuduće i teže. Valja osmisliti sustav solidarnosti kojim bi se zdravima povećalo izdvajanje za zdravstvo, posebice onima s većim primanjima. Kroz školsku zaštitu ukinuti su liječnici za bolesnu djecu pa ona

idu kod pedijatra ili liječnika za odrasle. Nema preventivnih pregleda mamografije ili ginekoloških pregleda za žene svih životnih dobi. Ovo su bile tek neke naznake zbog kojih ova zastupnica misli da bi trebalo predložene zakone povući i pripremiti ih puno opsežnije, kvalitetnije i ozbiljnije.

Pogoršava se status korisnika

Silvano Hrelja (HSU) je upoznao zastupnike sa stavovima sudionika javne tribine koja je na ovu temu proljetos održana u Umagu. Njihova je ocjena da predložena strategija nije dovoljno dobra da bi mogla osigurati jaču transformaciju sustava. Zahtijevaju da osiguranici sudjeluju u troškovima zdravstva prema ekonomskim mogućnostima, zalažu se za zadržavanje neprofitnog dopunskog zdravstvenog osiguranja, te za ukidanje administrativnih pristojbi, i traže da se liste lijekova definiraju i objave prije usvajanja Zakona o zdravstvenom osiguranju. Dakako, građani starije dobi se zalažu za povećani opseg kućne njege bolesnika, više stacionarna ili gerijatrijskih centara, te predlažu da se volonterske naknade i troškovi pri davanju pomoći i njege u kući oslobode poreza i doprinosa, kao aktivnosti od posebnog društvenog interesa.

Predloženim paketom zakona ne nude se suštinske promjene, ali se zato znatno pogoršava status korisnika zdravstvenih usluga.

Po riječima zastupnika, Koordinacija HSU-a smatra da se predloženim ne nude suštinske promjene, ali da se znatno pogoršava status korisnika zdravstvenih usluga. Spomenuo je njihov zahtjev za potpuno provođenje sporazuma HDZ-a i HSU-a od 3. prosinca 2003., u dijelu koji se odnosi na reformu zdravstvene zaštite. To u prvom redu podrazumijeva izgradnju primarne zdravstvene zaštite, koja treba postati temelj sustava, definiranje rada obiteljskog liječnika u ordina-

ciji i u kući pacijenta, utvrđivanje opsega zdravstvene zaštite kroz definiranje standardnog paketa u okviru zdravstvenog osiguranja, itd. Koordinacija nadalje predlaže da se pravo na korištenje lijekova s osnovne i dopunske liste utvrdi zakonom, te da građani s navršениh 65 godina i stariji budu oslobođeni participacije.

Naša iskustva u sustavu zdravstva su kvalitetna i stoga nema potrebe da uvijek gledamo u tuđe dvorište, pa čak ni pod prisilom svjetskih financijskih moćnika, tvrdi Hrelja. Logično je - kaže - da su poslodavci poduprli Zakon o zdravstvenom osiguranju jer im je cilj proći što jeftinije, ali sindikati su očito dali svoju potporu na neviđeno, ili nisu dovoljno duboko ušli u problematiku funkcioniranja sustava zaštite na radu. Ne dijeli mišljenje dr. Hebranga, da je neučinkovita organizacija zaštite na radu i nedostatak preventive posljedica nedostatka ili neodgovarajućih propisa. Smatra da je to problem nedovoljnog nadzora i neučinkovitosti sudova (ako i u kojoj oblasti trebaju radni sudovi i/ili mirovna vijeća, onda je to ova oblast).

Po kvaliteti zdravstvene zaštite Hrvatska na 40. mjestu

U medijima je stvorena slika da se stanje u zdravstvu pogoršava (zdravstveni sustav, kao i veliki dio ove rasprave je ispolitiziran), konstatirao je mr.sc. **Kajo Bučan (HDZ)**. S druge strane, mnogi zaboravljaju pozitivne rezultate velike anonimne ankete o etičnosti zdravstvenih radnika pri pružanju zdravstvenih usluga. Hrvatska je jedina zemlja jugoistočne Europe koja je zadržala socijalni sustav u cijelosti, iako je bila najteže pogođena ratom. Financijsko stanje je već godinama loše, iako ima i određene poboljšanja, ali i članice EU također imaju teškoća s financiranjem zdravstva. Za tu namjenu najviše izdvaja Švicarska, dok je prosjek EU 8,8 posto BDP-a (Hrvatska je negdje iznad toga). Većina zemalja prihvaća generičke lijekove da bi smanjile potrošnju, a Hrvatska to nije radila do 2004. godine.

Prema ocjeni Svjetske zdravstvene organizacije iz 2004., a to proizlazi i iz izvješća Svjetske banke za 2005., stanje zdravlja u Hrvatskoj bolje je nego što bi se to moglo očekivati prema ekonomskoj situaciji, pa i u usporedbi s većinom zemalja sa sličnom razinom dohotka. Naime, po kvaliteti zdravstvene zaštite i iskoristivosti sredstava za tu namjenu mi smo na 40. mjestu od 190 zemalja koje prati Svjetska zdravstvena organizacija. Međutim, ti su rezultati ostvareni uz visoku cijenu. Osnovni je problem u tome što se taj sektor uglavnom financira iz Proračuna (96 - 98 posto), a samo 2-4 posto iz doplate osiguranika. Prihodi rastu sporije od rasta cijena, a osim financiranja bolnica veliki su problem i lijekovi, na koje je protekle godine utrošeno čak 3,1 mlrd. kuna. S tim u svezi valja napomenuti da u nas 96 posto zdravstvenih usluga i 90 posto lijekova plaća državno osiguranje, za razliku od EU gdje ono podmiruje troškove za samo 80 posto usluga i 50 posto lijekova. Osim toga, tamo je od doplate oslobođeno svega 10 posto stanovnika, a u Hrvatskoj oko 60 posto.

Umjesto uzroka liječimo posljedice

Kvaliteta zdravstva ovisit će o mogućnostima izdvajanja za tu namjenu, primijetila je **Dragica Zgrebec (SDP)**. Stoga bi bilo dobro da smo najprije donijeli Strategiju razvoja te djelatnosti, koja uključuje ne samo reformu sustava zdravstva nego i sustava financiranja te djelatnosti i javnog zdravstva, a tek potom išli na odgovarajuće zakonske promjene.

U nastavku je podsjetila na to da su tijekom rata, radi smanjenja zdravstvenih troškova, donesene neke odluke koje imaju dugoročne posljedice. Primjerice, 93. godine odlučeno je da se ne iskazuje amortizacija, čime su fiktivno umanjivani troškovi bolnica i zdravstvenog sustava, ali zato nemamo sredstava za znavljanje opreme, itd. Po ocjeni zastupnice cijelu ovu "reformu" vodimo da bismo liječili posljedice a ne uzroke. Budući da smo s MMF-om potpisali sporazum

kojim smo proračunski deficit limitirali na 3 posto, sada se susrećemo s problemom kako povećati prihode. Nažalost, povećavamo ih na način da korisnici zdravstvenih usluga moraju plaćati više nego dosad. U traženju odgovarajućih rješenja ima i lutanja, o čemu svjedoče i nedavne izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojima je uvedena administrativna taksa i ukinuta refundacija troškova prijevoza do 100 km (na inicijativu roditelja bolesne djece i cjelokupne javnosti to ograničenje je kasnije ukinuto za maloljetnu djecu). Osim toga, predlaže se da administrativna taksa pri posjeti liječniku iznosi najmanje 5 kuna, s tim da mjesečno ne prelazi 30 kuna. Nažalost, u zakonu ne piše tko će odlučivati o visini tog iznosa. Ako već idemo u reformu i želimo ozbiljnije zagristi u tu kiselu jabuku, trebalo bi početi razmišljati o tome kako povećati prihode, ali bez povećavanja doprinosa za zdravstvo, napominje zastupnica. Istina, s obzirom na mali broj zaposlenih sredstva iz tog izvora su nedostatna, ali zato bi trebalo uvesti nove porezne obveze (npr. na prihode od imovine, na nekorištenu imovinu, itd.).

Osnovni problem - nedostatno financiranje

Miroslav Korenika (SDP) je informirao zastupnike da je o ovoj temi u Varaždinu nedavno održan "okrugli stol", na kojem je također konstatirano da je osnovni problem nedostatno financiranje. Zanima ga koji su razlozi da Vlada ne uplaćuje dovoljno za zdravstvenu zaštitu nezaposlenih i poljoprivrednika (lani je za tu namjenu uplaćeno samo 450 proračunskih kuna, iako je bilo planirano 1,9 mlrd.) Rebalansom proračuna u srpnju prošle godine 226 mln. kuna koje su bile planirane za zdravstvo slavonski je vraćeno u državnu riznicu i Ministarstvo financija, a čudimo se da zdravstvo nema dovoljno novaca. Na osnovi toga nameće se zaključak da ova Vlada pogoduje bogatima, dok za sirotinju nema dovoljno sluha. To potvrđuje i činjenica da ovog časa nije realiziran program prevencije u zdravstvu

na području Republike Hrvatske. Primjerice, dio trgovačkih društava uopće nema odbor za zaštitu na radu, novi tajkuni smatraju da ne trebaju nabavljati zaštitna sredstva, a rijetki su poslodavci koji svoje radnike upućuju na redovite zdravstvene preglede. Što rade nadležne inspekcije - pita zastupnik.

Nema potrebe za osnivanjem novih domova zdravlja

U nastavku je podsjetio na to da svaka županija ima najmanje jednu opću bolnicu (među njima su i one političke). Samo na području sjeverozapadne Hrvatske, u krugu od 40 km, nalaze se 3 bolnice u kojima svaku noć dežuraju brojni specijalisti. Bilo bi jeftinije, kaže, da neki od njih budu u pripravi kod kuće, za što bi im se plaćao dodatak na plaću. Nažalost, limiti bolničkih budžeta ne prate porast troškova liječenja, komunalija i dr. Niti jedan menadžer ne može osigurati da bolnica posluje racionalno, ako se taj limit poveća za 2 posto, a Vlada sklopi kolektivni ugovor sa sindikatima i poveća plaće zaposlenima za 5 posto (što je opravdano). Upitao je ministra zbog čega se za decentralizirane funkcije u zdravstvu izdvajaju različiti iznosi po županijama. Primjerice, u bolnicama Varaždinske županije 583 kune po krevetu, a na području Dubrovačko-neretvanske županije 2 tisuće 179 kuna. Proizlazi da "bogata" Varaždinska županija, gdje je prosječna plaća 35 posto niža nego u ostalim dijelovima Hrvatske, mora sanirati eventualni gubitak bogatima. Izgleda da su poseban problem specijalne bolnice, iako one u Varaždinskoj županiji zbrinjavaju samo 30 posto bolesnika s tog područja. Ne budu li HZZO i decentralizirana sredstva, a i limiti, pratili realne potrebe, regionalna samouprava neće moći sanirati gubitke, upozorava Korenika.

Spomenuo je i to da je njegova županija bila jedna od prvih koja, je poštujući zakon, radi racionalizacije poslovanja spojila 4 doma zdravlja u 1. Međutim, najnovijim izmjenama Zakona o zdravstvenoj zaštiti predviđa se da na području jedne županije može biti više domo-

va zdravlja. Ne vidi razloga za osnivanje novih domova zdravlja i ponovno povećanje troškova, ali se zato zalaže za povećanje glavarine koja se plaća liječnicima primarne zdravstvene zaštite za svakog osiguranika, kako bi se stvorili uvjeti za kvalitetniji rad na preventivi (javnost treba informirati o tome na kakve preventivne preglede pacijenti imaju pravo).

Zdravstvena zaštita mora biti dostupna svima

Građani se plaše najavljene reforme zato što je Vlada prije godinu i pol dana, mimo znanja javnosti, potpisala stand by aranžman s MMF-om, koji prigovara da mnogi osiguranici ne plaćaju participaciju za zdravstvene usluge, napomenula je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Naime, većina ih želi upravo takvu reformu koja će im osigurati veća prava, a ne da se i dalje predlaže zadržavanje administrativne pristojbe, kao modela financiranja zdravstvenog sustava. Sindikati također gledaju na taj prijedlog sa sumnjom, jer je taj sustav nepravičan.

Većina korisnika želi takvu reformu koja će im osigurati veća prava, a ne da se i dalje predlaže zadržavanje administrativne pristojbe, kao modela financiranja zdravstvenog sustava.

Po ocjeni zastupnice pristupne osnove ponuđenog dokumenta ne opravdavaju njegov naziv. Stoga bi bilo bolje da se Vlada u tom reformskom zahvatu osloni na strateške ciljeve iz projekta Svjetske zdravstvene organizacije, pod nazivom: "Zdravlje za sve". U tom se projektu, među ostalim, naglašava da ulaganje u zdravlje treba biti temeljna investicijska strategija svakog pojedinca i svakog društva. Sukladno tome, mi u SDP-u smatramo da treba osigurati da zdravstvena zaštita bude dostupna svima, a ne samo bogatima. Sindikati također

upozoravaju na to da se zdravstvena, a ujedno i mirovinska reforma, ne mogu svesti na tržišnu osnovu. Jedini konkretan potez u reformi zdravstva o kojoj se mjesecima priča, kažu, je činjenica da će građani od lipnja morati plaćati skuplje dodatno osiguranje. Naime, dopunsko osiguranje, koje ostaje unutar HZZO-a, ubuduće će pokrivati samo troškove jeftinijih generičkih lijekova, pa se nameće zaključak da će kvalitetni lijekovi biti dostupni samo bogatima.

U nastavku je upozorila na nedopustivost brisanja čl. 158. postojećeg Zakona o zdravstvenoj zaštiti, koji je definirao mogućnost da liječnik dopunski radi izvan svog radnog vremena. Intencija je predlagatelja da se ukine privatna praksa zdravstvenih djelatnika u javnim ustanovama, ali oni će zasigurno koristiti norme Zakona o radu i na temelju posebnog ugovora o djelu nastaviti raditi u privatnim ordinacijama, napominje zastupnica. Po njenoj ocjeni jedan od osnovnih nedostataka predloženog zakonskog paketa je nedorečenost, odnosno oslanjanje na čak 85 provedbenih propisa kojima bi se trebala riješiti brojna pitanja.

Većinu zdravstvenih usluga plaća država

Odgovarajući na primjedbe zastupnika, ministar zdravstva dr.sc. **Neven Ljubičić** je rekao da bi vrijedilo razmotriti prijedlog da se osnivačka prava domova zdravlja prebace na gradove (ta mogućnost postoji i sada, ali niti jedna županija je još nije iskoristila). Pojasnio je da 96 posto svih zdravstvenih usluga u Hrvatskoj snosi država, a ostalo korisnici u vidu doplata. To se neće promijeniti, kao ni činjenica da je 2 milijuna i 600 tisuća građana po različitim osnovama oslobođeno plaćanja participacije. Budući da nema prostora za povećanje prihoda, logično je - kaže - da rezerve treba tražiti na rashodovnoj strani. Pознаo je da postoje problemi s bolničkim proračunima koji nisu razvidni. Upravo zbog toga se i predlaže uvođenje sustava koji imaju sve zemlje u našem okruženju, ili ga uvede. HZZO je napravio

već veliki dio priprema za to, na temelju modela koji smo dobili gratis od austrijske ministrice zdravstva.

Nema udruge pacijenata u Hrvatskoj koja se nije usprotivila radu liječnika izvan punog radnog vremena u vlastitoj ustanovi, jer to nije etično, ni razvidno, kaže Ljubičić. Upravo uvažavajući te primjedbe odlučili smo razgraničiti javno i privatno u zdravstvu. Postoji mogućnost rada poslijepodne, ali putem osiguravajućih kuća (ne smije biti direktnog plaćanja na ruke liječniku koji daje zdravstvenu uslugu).

Prioritet - integrirana zdravstvena skrb u domu zdravlja

Integrirana zdravstvena skrb u okviru doma zdravlja bit će naš prioritet, a u okviru toga i jačanje primarne zdravstvene zaštite. Reformu koja je krenula još devedesetih godina ne treba brkati s nacionalnom strategijom, a ovaj dokument s akcijskim planom koji tek treba doći pred zastupnike, napominje dalje. Nema potrebe - kaže - da dopunsko zdravstveno osiguranje pokriva lijekove, jer će oni biti besplatni. Dopunsko osiguranje i dalje ostaje unutar HZZO-a, da bismo vulnerabilnim skupinama i ubuduće osigurali dostupnost bolničkog liječenja, specijalistike i ortopedskih pomagala za vrlo malu cijenu.

Kako reče, sustav zaštite zdravlja na radu dosad je bio inkorporiran u obvezno zdravstveno osiguranje, što se nigdje drugdje ne prakticira. U takvim uvjetima nije moglo biti nikakve kontrole tog sustava, pa nije bilo niti preventivnih pregleda. Logično je, stoga, da se medicinu rada vrati natrag među radnike.

Predložene mjere pogoduju bogatima

Josip Leko (SDP) stoji na stajalištu da ovakva reforma zdravstva koju predlaže Vlada HDZ-a ide u prilog bogatima od kojih se većina obogatila upravo zloupotrebom države kroz pretvorbu

i privatizaciju. Naime, predloženim se formiraju dvije vrste lijekova. Jedna od njih predviđena je za one koji će plaćati svoje liječenje iz poreza na bolest, dok se bogatim osiguranicima omogućava da se liječe kod nas, ali kroz privatno osiguranje. I laici znaju da su generički lijekovi 10 do 15 puta jeftiniji od originalnih, a narod nije lud da povjeruje kako su obje vrste lijekova jednake kvalitete, kaže zastupnik (ja ne želim sudjelovati u ovoj prevari).

Budući da će dopunsko osiguranje, koje ostaje unutar HZZO-a, ubuduće pokrivati samo troškove jeftinijih, generičkih lijekova, nameće se zaključak da će oni kvalitetni biti dostupni samo bogatima.

Očito je da u sustavu javnog zdravstva gradimo sustav privatnog zdravstva, a u državi koja se smatra korumpiranom ta dva sustava nije moguće kontrolirati. Stoga bi bilo pošteno razdvojiti javno zdravstvo čije usluge imaju pravo koristiti svi građani, na temelju obveznog zdravstvenog osiguranja, i ono koje se financira iz dodatnog i privatnog osiguranja. Njegova je daljnja zamjerka da u ponuđenom materijalu nema ni riječi o razvoju vrhunske medicine i o tome kako se tu postiže zaštita pacijenata (nije isto liječiti se u vrhunskoj ustanovi poput Rebra, ili u nekoj bolnici izvan centra koja nije dovoljno opremljena ni kadrovski ekipirana). Sve u svemu, ova reforma nije vizija kako bi hrvatsko zdravstvo trebalo izgledati u jednogodišnjem razdoblju, a kamoli u idućih deset godina.

Ispravljajući njegove navode, dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** je citirao izjavu direktora Ureda za generičke lijekove pri FDE-u (Food and drug administration) u Americi, kako su standardi kvalitete za originalni i generički lijek isti. Zbog toga su, kaže, generičku listu lijekova prihvatile sve zemlje EU.

S reformom se započelo bez strategije

Dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)** dijeli mišljenje da je nemoguće, pa i neozbiljno, 8 zakonskih prijedloga odraditi u desetominutnoj raspravi. Osim toga, Prijedlog nacionalne strategije razvitka zdravstva stigao je pred zastupnike godinu i nekoliko mjeseci prije isteka mandata, što znači da će biti usvojen neposredno pred izbore. Neprihvatljivo je i to da se s reformom zdravstva 90-ih godina započelo bez ovog dokumenta, koji zapravo predstavlja okvir za promjene.

Po mišljenju zastupnika nije primjeren ni njegov naziv, jer ne možemo govoriti o razvitku, a da istodobno smanjujemo broj lijekova, imamo deficit u zdravstvu i borimo se za povrat prava osiguranicima, itd. Budući da smo proteklih godina decentralizacijom prenijeli osnivačka i vlasnička prava velikog broja zdravstvenih ustanova na županije, ne može se ići na donošenje ovog dokumenta bez da se s regionalnom samoupravom dogovore strateški elementi, upozorava zastupnik. Među ostalim, podsjetio je na činjenicu da je u srpnju 2003. Sabor donio sedam zdravstvenih zakona kojima se krenulo u sustavnu reformu zdravstvene zaštite ili zdravstvene djelatnosti. Međutim, ti su zakoni ostali mrtvo slovo na papiru, jer nisu izrađeni provedbeni propisi, da bismo nakon tri godine ponovno krenuli od početka (to će se vjerojatno dogoditi i s ovom strategijom).

Predložena rješenja uskladiti sa socijalnim zakonima

Sudeći po formulacijama koje se obično koriste u ovom dokumentu (npr. "trebat će osmisliti", "treba razmisliti", itd.) on bi se trebao zvati "trebovnica ili trebovanje", primijetio je **Dragutin Lesar (HNS)**. Što se, pak, tiče ponuđenih zakonskih prijedloga, prva je dilema oko generičkih lijekova. Ako su oni potpuno isti kao i originalni, zbog čega su potrebne nove dozvole i kako to da se kod njihove registracije testiranje obav-

lja samo na muškim osobama u dobi od 20 do 40 godina? - pita zastupnik. Njegova je sugestija i da se ovaj zdravstveni paket uskladi sa socijalnim zakonima, kako bi se izbjegli neki nepotrebni troškovi u zdravstvenom sustavu. Primjerice, roditelji djece oboljele od celijakije, Dawnovog sindroma i cerebralne paralize svake godine moraju prezentirati socijalnoj službi novu medicinsku dokumentaciju, iako je riječ o neizlječivim bolestima.

Upravni postupak za povrat pristojbe siromašnim pacijentima, uključujući poštarinu, košta daleko više od tih 30 kuna, tvrdi Lesar. Upozorio je, nadalje, da su iz Zakona o zdravstvenoj zaštiti izostavljeni invalidi - sudionici 1. svjetskog rata, te ročnici koji služe civilni vojni rok. Ako doista želimo decentralizirati osiguravatelja i ako u skupštini Zavoda šaljete predstavnike regionalne samouprave, što je dobar model, razriješite način predlaganja kandidata za upravno vijeće (javnim pozivom). Osim toga, prava osiguranika iz članka 19. Zakona ne mogu biti u nadležnosti upravnog vijeća, nego skupštine.

Uz dobrovoljne davatelje krvi plaćanja participacije od 5 kuna trebalo bi osloboditi i donore tkiva, organa i stanica, smatra Lesar. Građane koji kod kuće čuvaju neutrošene lijekove trebalo bi stimulirati da one kojima nije istekao rok vraćaju natrag u sustav (npr. uvođenjem markice od 5 kuna). Prema njegovoj računici na taj bi se način moglo uštedjeti oko 500 mln. kuna (ovakav model imaju i Švicarci, Austrijanci i Švedani).

Ove kozmetičke promjene izazvat će socijalni udar

Nakon žestokih najava zdravstvene reforme ponuđene su nam kozmetičke promjene triju zakona, konstatala je **Ljubica Lalić (HSS)**. Te novele imat će dalekosežne negativne posljedice po socijalni status bolesnih građana, a u konačnici i zdravstveno stanje pučanstva, jer se troškovi zdravstvene zaštite u sve većem iznosu prebacuju na bolesnike. Nije točno kaže - da je liječenje u nas besplatno. Naime, iz bruto plaće

zaposlenika godišnje se prikupi 14,5 mlrd. kuna, uključujući i doprinose koje plaćaju poslodavci, odnosno gospodarstvo. Na zdravstvo se godišnje troši 16 mlrd. kuna, ali umjesto racionalnog gospodarenja pribjegava se opterećivanju bolesnika, na koje će se prebaciti oko 700 do 800 mln. kuna troškova za lijekove na recept. Osim toga, i dalje ostaje administrativna pristojba na recepte, unatoč jasno izrečenom stavu građana i medicinskog osoblja o tom socijalno nepravednom nametu. To znači da će ove izmjene biti veliki socijalni udar na srednji i siromašniji dio građana, što je u državi koju Ustav naziva socijalnom nedopustivo. Zakon je podijelio građane i prema mjestu prebivališta, negodovala je zastupnica. Naime, seosko stanovništvo nema sredstava ni za pristojbu, niti za putne troškove, pa makar od liječnika bili udaljeni svega trideset kilometara.

U nastavku je kritizirala odredbe Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju koje omogućavaju da se pričuva Zavoda u koju se unosi eventualni višak prihoda, može koristiti i kao pozajmica. Tu se krije mogućnost da se novac prikupljen od doprinosa koristi nenamjenski, umjesto za poboljšanje zdravstvene zaštite. Daljnja neracionalnost očituje se i u novom sustavu upravljanja tom institucijom (predviđa se da bi skupština imala 43 do 45 članova). Absurdna je odredba koja nalaže da skupština razriješi ravnatelja i njegova zamjenika, ako je po tromjesečnom poslovanju iskazan višak rashoda u odnosu na prihode, budući da rezultati poslovanja ne ovise samo o sposobnosti menadžmenta. O tome najbolje svjedoči podatak da su danas u svim bolnicama rashodi veći od prihoda. Budući da je financijska nedisciplina ponovno uzela maha i još uvijek cvate rad na crno, zastupnicu zanima postoje li podaci o tome koliko se ponovno nakupilo nenaplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Više pažnje posvetiti preventivi

Uspjeli smo se usuglasiti oko toga da treba pristupiti reformi zdravstvenog sustava, ali i reformiranju sustava finan-

ciranja zdravstva, no pitanje je mogu li se mjerama predviđenim strategijom postići proklamirani ciljevi, kaže **Jelena Pavičić-Vukičević (SDP)**. Naime, ne možemo se oteti dojmu da je osnovni cilj rezati troškove javne potrošnje na štetu privatne, umjesto ponuditi prave odgovore na pitanje kako unaprijediti zdravlje naših sugrađana. O tome da se ne radi o strateškoj reformi već o smanjenju prava pacijenata poručuju i brojni potpisnici peticije (333 tisuće građana) protiv ovakve strategije i paketa zdravstvenih zakona.

Bilo bi pošteno razdvojiti javno zdravstvo čije usluge imaju pravo koristiti svi građani, na temelju obveznog zdravstvenog osiguranja, i ono koje se financira iz dodatnog i iz privatnog osiguranja.

Po mišljenju zastupnice najvrednije što danas imamo u zdravstvenom sustavu su liječnici i medicinsko osoblje, ali i postojeći infrastrukturni objekti. Međutim, na zdravstvenu zaštitu se dugo čeka, među ostalim i stoga što liječnici u primarnoj zaštiti imaju prevelik broj osiguranika. Istovremeno je dio tek završenih liječnika prijavljen na Zavodu za zapošljavanje. Ako nam je doista cilj da na toj razini rješavamo 80 posto zdravstvenih problema, kao što je proklamirano strategijom, treba osigurati sredstva za opremanje ambulanti, npr. za laboratorijske pretrage, za edukaciju medicinskog osoblja, osposobljavanje liječničkih timova, itd. Reorganizaciju javnog zdravstva, kao nositelja preventivnih aktivnosti, moramo napraviti zbog nas samih, a ne zbog ulaska u EU, kao što je navedeno u strategiji, naglašava zastupnica.

Riječ je preuzeo zastupnik **Anton Peruško (SDP)** koji je upozorio na činjenicu da su u našem zdravstvenom sustavu izražene velike nejednakosti među građanima, te da pravo na zdravlje, kao

temeljno ljudsko pravo, sve više postaje privilegij bogatih. Kroz ovu raspravu o strategiji zdravstva i setu zakona koji su vezani uz nju, predlagatelju se zapravo nema što prigovoriti kada bi navedene intencije i predloženi način transformacije zdravstvenog sustava odgovarali realnom stanju. No, prema zastupnikovu mišljenju, realno je za očekivati veće uštede, veća ulaganja u sustav, a istovremeno sve manja prava pacijenata i sve skuplje zdravstvene usluge, jer prema ovim prijedlozima prave reforme zapravo nema. Nema prave racionalizacije sustava, već se prenosi teret na bolesnika jer će košarica usluga ostati ista ali će građani morati participirati ovisno o imovinskom stanju od 5 do 50%. Zastupnik je kritizirao i stavljanje generičkih lijekova na osnovnu listu osiguranja i uvođenje administrativne pristojbe u visini od 30 kuna mjesečno, koja je ionako namijenjena za punjenje proračuna, a ne za ulaganje u zdravstvo. Osim navedenih primjedbi, zastupnik je naveo i povećanu mogućnost zarade osiguravateljskih tvrtki i daljnju dehumanizaciju pristupa zdravstvu. Ovakve reforme, od koje su se ogradili i zdravstveni djelatnici, zaključio je, vodi samo sve većoj komercijalizaciji zdravstva i udovoljavanje zahtjevima Svjetske banke i MMF-a.

Nakon njega govorila je zastupnica **Ljubica Brdarić (SDP)**. Uvodno je izrazila nezadovoljstvo zahtjevom predlagatelja da se u ovako malo vremena raspravi o cjelokupnoj nacionalnoj strategiji razvoja zdravstva od 2006. do 2011. godine i sedam zakonskih prijedloga. Predložena reforma zdravstva, nastavila je, nije niti adekvatna niti usmjerena prema poboljšanju usluga i statusa građana. Iako nas institucije kao MMF i Svjetska banka hvale zbog napravljenog u tom segmentu, zastupnica je naglasila da je za nju puno bitnije mišljenje 50% građana koji nisu zadovoljni zdravstvenim uslugama u RH. Preduga čekanja i premalo medicinskog osoblja ni ovim se prijedlozima ne rješavaju, već se još više produbljuje nejednakost građana, što se ponajviše odnosi na umirovljenike koji su posebno soci-

jalno osjetljivi, a ujedno su i najčešći korisnici zdravstvenih usluga. Složila se s kolegama koji inzistiraju da se izrazito teško stanje u zdravstvu riješi solidarno, no ono se neće riješiti uvođenjem administrativnih pristojbi, ukidanjem punih troškova i smjenom ravnatelja, zaključila je. Također, zastupnica je izrazila sumnju da je inzistiranje na konsenzusu samo osiguravanje od krivnje nakon što reforma propadne, jer su i ove izmjene samo kozmetičke prirode, a i kao takve nisu dobro zamišljene.

Nakon zastupnice riječ je preuzeo zastupnik **Mato Gavran (SDP)**. Iako stanje u zdravstvu nije dobro i zahtijeva kvalitetne i korijentne izmjene, iz navedenih zakona naziru se samo kao kozmetičke promjene koje dugoročno ne nude bitna poboljšanja i gotovo da su alibi za sadašnje teško financijsko stanje, uvodno je rekao zastupnik. Gubitak, samo za prošlu godinu, iznosi 4,6 milijardi kuna od čega je 65% za lijekove i potrošni materijal. Uzevši u obzir postojeće gospodarsko i socijalno stanje, zastupnik je konstatirao da je nedopustivo da sustav održavaju i plaćaju bolesni kroz administrativne pristojbe, ukidanje subvencija za putne troškove, dodatnih troškova za lijekove i drugo. U nastavku svog izlaganja osvrnuo se na plan policentričnog razvoja, koji je, prema njegovim riječima, dobra ideja no ne smije ju se podržavati samo deklarativno i na način da su županije dovedene u poziciju redistributera financijskih sredstava. Nadalje, upozorio je i na problem manjkavosti sustava bolnica što je u ovom prijedlogu i naglašeno, no nije ponuđena adekvatna strategija rješavanja tog problema. Zbog toga, zaključio je zastupnik, kroz ovo prvo čitanje potrebno je dobiti doraden prijedlog strategije prethodno usuglašen sa socijalnim partnerima, te da ona sadržava sve nužne dugoročne elemente koji su potrebni za njenu adekvatnu operacionalizaciju.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Slavko Linić (SDP)** koji je u svom izlaganju naznačio probleme predložene strategije. Kao prvi nedostatak identificirao je odsustvo dugoročne vizije koja bi obuhvatila razdoblje od 20-tak

godina. Osvrnuvši se na strategiju gospodarskog rasta, zaključio je da ćemo tek povećanjem stope rasta u gospodarstvu moći riješiti probleme u zdravstvu, što, dodao je, ova Vlada ispušta iz vida. Hrvatska po potrošnji daleko zaostaje za Europom, tako da ona nije primarni izvor problema, već je problem nedovoljna gospodarska aktivnost i investicije. Teško stanje u zdravstvu ne možemo riješiti racionalizacijom i rezanjem troškova te kroz povećavanje gospodarske aktivnosti i ulaganja. Nadalje, u predloženoj strategiji nisu navedeni budući izvori financiranja, te nije ponuđeno rješenje činjenice da milijun i tristo tisuća zaposlenih građana osigurava četiri milijuna građana RH. Zastupnik je predložio da se novim sustavom oporezivanja kroz poreze na imovinu, dividende i kamate dio tereta financiranja prebaci na bogatiji sloj građana. U nastavku izlaganja, zastupnik je inicirao povezivanje zdravstvene i mirovinske reforme u okviru govora o generacijskoj solidarnosti. Rješenje treba tražiti kroz povećavanje bruto društvenog proizvoda, te utvrđivanje dinamike pokrenutih promjena u sustavu kroz cjelokupni razvoj Hrvatske. Pri završetku izlaganja zastupnik se osvrnuo na neadekvatnu zakonsku regulativu koja omogućava neplaćanje obaveza osnivačima županijskih bolnica i domova zdravlja, gdje se svi gubici namiruju iz proračuna koji je već duže vrijeme u deficitu.

Ove novele imat će dalekosežne negativne posljedice po socijalni status bolesnih građana, a u konačnici i zdravstveno stanje pučanstva, jer se troškovi zdravstvene zaštite u sve većem iznosu prebacuju na bolesnike.

U ime **Kluba zastupnika HSU-a** govorio je zastupnik **Silvano Hrelja (HSU)**. U svom izlaganju zastupnik je govorio o Zakonu o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu, za koji

je istaknuo da bi trebao biti izdvojen iz obveznog osiguranja, te da je taj zakon jedan od najusklađenijih zakona sa legislativom EU i da osigurava nesmetan razvoj sustava zaštite na radu sa pozicije aktivnog pristupa prema ovom području od posebnog društvenog interesa. Kočnica razvoja ovog sustava jest u njegovoj otvorenosti koja previše slobode ostavlja poslodavcima čiji je interes uvijek ulagati što manje financijskih sredstava, kao i nedovoljno razlikovanje postupka prijavljivanja i priznavanja ozljede na radu i profesionalne bolesti. Uz ta segmente, zastupnik je ukazao i na problematiku doprinosa, uplata, prava i obaveza vezanih uz ozljede na radu. Uz sagledavanje ovih nedostataka i usklađivanje podzakonskih akata, ovaj zakon bi mogao predstavljati kvalitetan okvir za ovo područje.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Vojislav Stanimirović (SDSS)** u ime **Kluba zastupnika SDSS-a** koji je u svom izlaganju detaljnije razložio razliku između generičkih i originalnih lijekova. Dok originalni lijekovi prolaze kroz patente i zaštićeni su njime oko 20-tak godina, generički lijekovi su jeftiniji od 20 do 80% jer sadrže samo supstance koje su medicinski bitne i dostupne su svim proizvođačima. Dakle, generički lijek je gotov proizvod i njegova djelotvornost je ista no razlikuje se od originalnog lijeka u supstancama koje vezuju taj proizvod u kapsule, dražeje i sl.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je zastupnik **Slavko Linić (SDP)**. U svom izlaganju zastupnik je predložio ministru uvrštavanje izmjena u dokumentu Strategije zdravstva koja će uključivati i projekciju gospodarskog rasta do 2015. godine, te osiguravanje većeg deficita u proračunu ako je on nužan za obnovu i modernizaciju zdravstva. Također, zaključio je zastupnik, trebaju se i utvrditi novi porezi kojima bi se namirilo izdatke jer je nužno smanjivanje doprinosa za zdravstvo kako bi gospodarstvo bilo konkurentnije, te se mora dosljedno utvrditi odgovornost osnivača zdravstvenih ustanova. Zaključio je izlaganje sugestijom da se poku-

šaju riješiti nadoknade i refundacije troškova za liječenje djece do 18 godina ubrzano ili uredbom Vlade, te je uputio molbu Vladi da u budućim nacrtima zakonskih prijedloga obavi neophodne konzultacije i dogovore sa socijalnim partnerima.

U završnom osvrtu ministar zdravstva i socijalne skrbi **Neven Ljubičić** zahvalio je zastupnicima na iscrpnoj raspravi, te je obećao razmatranje svih sugestija koje će se uključiti u preinake ovih prijedloga kako bi se podigla njihova kvaliteta i postigla što veća razina konsenzusa.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a**, završni osvrt na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju dala je zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)**. Uputila je molbu ministru da proslijedi problem Vladi jer on zahtijeva hitno rješenje jer su trenutna financijska opterećenja za obitelji sa bolesnom djecom prevelika.

Zastupnici su jednoglasno, sa 100 glasova, prihvatili Zaključak da je o prijedlogu Nacionalne strategije razvitka zdravstva od 2006. do 2011. godine provedena rasprava, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju radi pripreme Prijedloga Nacionalne strategije razvitka zdravstva.

Zastupnici su većinom glasova, sa 99 glasova "za" i 1 "protiv" prihvatili Zaključak da je o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Prijedlogu zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, Prijedlogu zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju i Prijedlogu zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu provedena rasprava, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputi će se predlagatelju radi pripreme Prijedloga zakona.

Zastupnici su većinom glasova, sa 76 glasova "za", 7 "suzdržanih" i 16 "protiv" prihvatili Zaključak da je o Prijedlogu zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, predlagatelj Klub zastupnika SDP-a, Prijedlogu zakona o izmjeni Zakona o zdravstvenom osiguranju, predlagatelj Klub zastupnika PGS-a, SBHS-a i NDS-a i o Prijedlogu zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju, predlagatelj Klub zastupnika HNS-a provedena rasprava, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputi će se predlagatelju radi pripreme Prijedloga zakona.

Zastupnici su većinom glasova, sa 69 glasova "za" i 4 "suzdržana" i 28 "protiv" prihvatili Zaključak da se odbija Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske na području zdravstva.

V.Ž; Đ.K; J.Š; M.Ko; A.F.

PRIJEDLOG ZAKONA O ŠPORTU

Veća ulaganja i učinkovitiji model ustrojstva

Većinom glasova zastupnici Hrvatskoga sabora prihvatili su Zaključak da se prihvaća Prijedlog zakona o športu kojega je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Govoreći u ime predlagatelja, ministar znanosti, obrazovanja i športa, dr. sc. Dragan Primorac ocijenio je da će predloženi model znatno pomoći daljnjoj afirmaciji hrvatskog športa i športaša. Istaknuo je potrebu da svako dijete bavi određenim športom unutar školskog sustava, a pod nadzorom krovnog tijela, Hrvatskog športskog saveza. Predloženim se tekstom definiraju i uređuju ; nadležnosti Nacionalnog vijeća za

šport, izgradnja mreže športskih objekata, utvrđuje stupanj stručne spreme i licence za sportske učitelje i trenere, osigurava sigurniji rad amaterskim klubovima, olakšava pristup sportskim borilištima za invalidne osobe, te utvrđuje sustav preoblikovanja ili stečaja za one klubove koji ne budu mogli podmiriti preuzete financijske obveze.

Tijekom opsežne rasprave, zastupnici su između ostalih prijedloga isticali i potrebu da brojni uspjesi hrvatskih športaša predstavljaju podlogu za održavanje psihofizičkog zdravlja ljudi i formiranja ličnosti u odgojno-obrazovnom

procesu djece i mladeži. Da bi se ove situacije realizirale, potrebna su znatno veća ulaganja sustavom državnog proračuna, ali i stimuliranje gospodarskih subjekata putem poreznih olakšica.

O PRIJEDLOGU

Vlada Republike Hrvatske u saborsku je proceduru uputila Prijedlog zakona o športu, ocjenjujući da je stvorena potreba za donošenjem novih propisa. Njima se na suvremeniji način definiraju pitanja poput samog športskog sustava, obavljanja stručnih trenerskih poslova,

statusna pitanja športaša, pitanje rada športskih klubova, zdravstvena i socijalna zaštita športaša, športska problematika i sudjelovanje osoba s invaliditetom, te sustav inspekcijskog nadzora i nagrađivanja športaša. O predloženom zakonskom tekstu uvodno je govorio ministar znanosti, obrazovanja i športa, dr.sc. **Dragan Primorac** koji je i tijekom opsežne rasprave davao odgovore ili tumačenja, a koja su se odnosila na pojedine segmente predloženog zakonskog teksta.

O predloženom zakonskom tekstu uvodno je izlaganje podnio ministar znanosti, obrazovanja i športa dr.sc. **Dragan Primorac**. Smatra da se ovim dokumentom rješavaju one temeljne postavke koje će hrvatski šport napraviti učinkovitijim, konkurentnijim i sustavnijim. Prilikom izrade korištena su iskustva u razvijenim državama, ali se vodilo računa i o hrvatskim specifičnostima i bogatim naslijeđem u ovoj djelatnosti. Osim toga, korištene su i kvalitetne sugestije koje su se čule tijekom 120 javnih rasprava, a koje su održane s nacionalnim športskim savezima, uoči samog pisanja ovog zakonskog prijedloga. Ministar je objasnio 9 ključnih segmenata koji su ukomponirani u predloženi tekst, opisujući prvenstveno samu dugoročnu politiku i osiguranje svih ključnih uvjeta da se takva strategija može provoditi u Republici Hrvatskoj.

Pri tome se nikako ne smije zapostaviti ni amatersko bavljenje športom u kojem sudjeluju brojni građani Republike Hrvatske, kao ni športske aktivnosti školske omladine. Jedan od ključnih preduvjeta za reforme, odnosi se na rad Nacionalnog vijeća za šport, te za znanost i visoko obrazovanje, a prilikom donošenja trebalo bi težiti konsenzusu. Hrvatski sabor trebao bi ujedno imenovati i razrješavati članove Nacionalnog vijeća za šport, koje bi utvrđivalo prioritete i sve one projekte koje je nužno provoditi u dugoročnoj strategiji od 8 godina, upozorio je ministar Primorac. Naglasio je i potrebu da se svako dijete bavi športom te da se vrate tradicija natjecanja po školama. Prvi put bi se osnovalo krovno tijelo za te dje-

latnosti, te bi Hrvatski školski športski savez vodio sustavnu brigu o školskom športu i djeci. Kroz predloženi sustav bi se definiralo i tko sve može raditi s djecom, te model osiguravanja odgovarajuća medicinska skrbi i sustavnih zdravstvenih pregleda.

Predloženim zakonom otvara se zakonska mogućnost za preoblikovanje vlasništva.

Iznio je zatim podatke o radu i nadležnostima Hrvatskog paraolimpijskog odbora i Hrvatskog olimpijskog odbora gluhih budući da brojne kategorije ljudi postižu zavidne rezultate u športu, bez obzira na određene fizičke prepreke. Predloženim se tekstom definira i mreža športskih objekata budući da svega 30% škola ima odgovarajuće dvorane i terene. Propisuje se zabrana uklanjanja ili prenamjene onih površina koje su namijenjene za športske aktivnosti jer se ne smije dopustiti potpuna komercijalizacija i na ovom segmentu.

Utvrđiti vrijednost svakog kluba

Sustavom informatizacije moramo imati dnevni pristup svim relevantnim informacijama koje se odnose na športsku aktivnost, a time bi se ujedno vodila sustavna skrb o osobito talentiranoj djeci već od osnovne škole. Opisao je zatim sličan sustav skrbi kojega ima Australija, a koji je već potvrdio dobre rezultate i pomogao u razvoju športskih talenata. Zakonski se uređuje sustav subvencionirane školarine za studij na visokim učilištima za vrhunške športaše, a stvaraju se i preduvjeti za službenje vojne obveze za športaše i trenere. Upozorio je zatim i na teške financijske uvjete koji limitiraju športska zbivanja u brojnim klubovima, ističući da s kamatama ovi dugovi iznose gotovo 700 milijuna kuna. Nastali problem riješio bi se sustavom preoblikovanja športskih klubova ili udruga u športska dioničarska društva, u skladu s posto-

jećim zakonskim propisima. Iznio je zatim neka korisna iskustva koja je na tom polju imala Republika Slovenija, upozoravajući da se neki dubinski problemi ne mogu rješavati samo stečajem onih športskih klubova koji imaju visoke financijske obveze prema državi. Postupkom revizije treba utvrditi stvarnu vrijednost klubova i sva potraživanja od vjerovnika, te da li objektivno postoje uvjeti za stečaj. Ukoliko postoje navedeni uvjeti, otvara se mogućnost za preoblikovanje i utvrđivanje tko je stvarni vlasnik igrača koji su najveća vrijednost svakoga kluba. Gradovi i županije preuzimaju kompletnu odgovornost za poslovanje klubova, a ukoliko to nisu u stanju onda se otvara pitanje stečaja kluba. Potencijalni vlasnik treba podmirivati zakonske obveze te ulagati u podmladak, a ovakvu soluciju maksimalno su podržali svi športski savezi.

Potrebno je omogućiti sigurniji rad i amaterskih klubova koji imaju blokirane račune, a prema podacima u ovakvoj se poziciji nalazi čak 850 klubova u Republici Hrvatskoj. Ministar je pozvao zastupnike da svojim primjedbama i prijedlozima sudjeluju u donošenju zakona, a zatim govorio o utvrđivanju statusa za športske menagere koji bi za svoj rad morali osigurati određene licence športskog saveza. I neka druga pitanja poput ulaganja u šport, za sada su ostala otvorena, a u nekim segmentima korišteni su potvrđeni rezultati i športski modeli koji se primjenjuju u Španjolskoj, Njemačkoj i ostalim državama Europske unije. Podsjećajući na velike dosadašnje uspjehe hrvatskih športaša koji su se nerijetko oslanjali samo na pomoć svoje obitelji, ministar je izrazio očekivanje da će predloženi model znatno pomoći u daljnjoj afirmaciji hrvatskog športa i športaša.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovala su se i nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje Zakona, a na tekst prijedloga nije iznio primjedbe ustavnopravne naravi.

Odbor za obitelj, mladež i šport predloženi je tekst razmotrio u svojstvu matičnog radnog tijela. Nakon uvodnog izlaganja provedena je rasprava u kojoj je pozdravljeno upućivanje Prijedloga zakona o športu u zakonodavnu proceduru, budući da se na istom radi već gotovo šest godina. Kako se radi o vrlo kompleksnom zakonu, jasno je da on neće riješiti sva otvorena pitanja i zadovoljiti sve interese koji se danas pojavljuju u športu. U raspravi su iznijete i načelne primjedbe da pitanje poreznih olakšica u ovoj djelatnosti nije preciznije definirano, kao ni pravo na mirovinu vrhunskih športaša. Istaknuto je i da se za šport u državnom proračunu izdvajaju nedostatna financijska sredstva. Ujedno je iznijeto i stajalište da Nacionalno vijeće za šport treba imati isključivo savjetodavnu ulogu, te da ne bi trebalo preuzeti dio uloge i poslova koju ima Hrvatski olimpijski odbor. Uz članak 18., izražena je bojazan da će športski klubovi moći prema sadašnjem Prijedlogu zakona manipulirati s utvrđenim postotkom od više od 50% licenciranih športaša kako ne bi morali biti registrirani u profesionalne športske klubove, a time izbjeći i preoblikovanje u športska dionička društva. U raspravi je istaknuto da će Nacionalno vijeće za šport prema svom sastavu i nadležnostima uređenim Prijedlogom zakona, kao najviše stručno tijelo imati snagu i legitimitet izboriti bolji status hrvatskog športa. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se prihvaća predloženi zakonski tekst, a sve primjedbe i prijedlozi prosljeđuju predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za turizam razmotrio je podnijeti prijedlog kao zainteresirano radno tijelo, a u kasnijoj je raspravio izrazio potporu njegovu donošenju. Pri tome je osobito imao u vidu financijsku konsolidaciju športskih klubova, ustanovljavanje učinkovitog nadzora i transparentnog poslovanja svih športskih klubova u Republici Hrvatskoj. U raspravi je ukazano i na činjenicu da su člankom 55. Prijedloga Zakona definirane šport-

ske djelatnosti, gdje se između ostalog navodi športska rekreacija i športska poduka. Na temelju provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Saboru donošenje zaključaka kojim se prihvaća Prijedlog zakona o športu. Primjedbe i prijedlozi s rasprave ujedno se upućuju predlagatelju zbog pripreme Konačnog prijedloga zakona.

RASPRAVA

Nakon izlaganja predstavnika predlagatelja ministra znanosti, obrazovanja i športa dr.sc. Dragana Primorca riječ su uzeli predstavnici radnih tijela. Govoreći u ime Odbora za obitelj, mladež i šport, zastupnik **Davorko Vidović** upozorio je na potrebu da se jasnije definira pitanje poreznih olakšica kao i pravo vrhunskih športaša na mirovinu. Odbor je jednoglasno podržao donošenje zaključka kojim se prihvaća Prijedlog zakona o športu, a primjedbe i prijedlozi iz rasprave upućuju se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. Govoreći u ime Odbora za turizam, zastupnik **Ante Markov** podsjetio je na potrebu da se zakonom uredi i način korištenja onih športskih sadržaja koji predstavljaju dio turističke ponude hotelskih i drugih smještajnih objekata. I u ovom slučaju nadležno radno tijelo podržalo je donošenje predloženog zakonskog teksta. Nakon izlaganja predstavnika saborskih radnih tijela, govorili su predstavnici stranačkih klubova.

Šport unapređuje odnose i zdravlje mladih ljudi

U ime **Kluba zastupnika SDP-a**, prva je govorila zastupnica **Biserka Perman**. Izrazila je zadovoljstvo što je napokon okončana izrada na ovom važnom zakonskom aktu, a zatim upozorila na postojeća više nego skromna izlaganja za športske djelatnosti i natjecanja. Podsjećajući na brojne uspjehe hrvatskih sportaša, zastupnica Perman naglasila je ulogu športa prilikom održavanja psihofizičkog zdravlja ljudi i formiranja ličnosti u odgojno-obrazovnom procesu djece i mladeži. Da bi se

ove djelatnosti unaprijedile, potrebna su znatno veća ulaganja putem državnog proračuna, ali i stimuliranjem ulaganja gospodarskih subjekata putem poreznih olakšica. Steče se dojam da se predloženi zakonski tekst prvenstveno bavi unutarnjim uređenjem profesionalnih klubova, iako bi u nekim slučajevima najbolje bilo potražiti pomoć Državnog odvjetništva. Ni ovaj zakonski propis ne rješava temeljna statusna i egzistencijalna pitanja vrhunskih športaša, a ovdje se prvenstveno misli na športske stipendije, te invalidsko i zdravstveno osiguranje. Ocijenila je potrebnim da nacionalni savezi svojim aktima propišu tko može, a tko ne može biti član tih tijela, jer oni najbolje poznaju sustav natjecanja i prilike u pojedinom športu.

Potrebno je jasnije definirati i okolnosti stjecanja športskih licenci.

Strukovne udruge sudaca, trenera i liječnika moraju putem svojih predstavnika imati mogućnost sudjelovanja u radu i odlučivanju klubova i saveza, a Zakon bi trebao svojim odredbama biti sredstvo za rješavanje pojedinih sporova ili nesuglasica. Govorila je i o potrebi jasnijeg određivanja licenci i mogućnosti preoblikovanja klubova, zalažući se za jasnije definiranje odredbi i pojmova. Naglasila je ujedno i potrebu da se podigne razina stručne naobrazbe za osobe koje obavljaju stručne poslove u sportu, upozoravajući na pojedine poteškoće koje se javljaju u praksi. Ovi su problemi osobito uočljivi u manjim sredinama, koje imaju ograničena financijska sredstva. Mogućnosti školovanja treba ostaviti putem pohađanja Hrvatske olimpijske akademije, a sami nacionalni savezi trebali bi određivati razinu potrebne stručne spremlje prilikom licenciranja trenera. Iako s djecom trebaju prvenstveno raditi školovani kadrovi, najgora je situacija ukoliko nitko s njima ne radi niti ih upućuje u potrebna športska znanja i vještine.

Upozorila je zatim i na određene nepravilnosti prilikom nagrađivanja istaknutih športaša, navodeći da je konkurencija na svjetskim prvenstvima jednaka onoj s Olimpijskih igara. Financiranje športa treba omogućiti putem ugrađivanja određenih postotaka koji bi se izdvajali iz državnog, ali i lokalnog proračuna, a potrebno je jasno utvrditi i dijelove koji se odnose na zdravstvenu zaštitu športaša, zaključila je zastupnica Perman. Iznijela je ujedno i neke primjere iz Rijeke, koja kao cjelina ulaže velike napore i sredstva kako bi pomogla svoje športaše u brojnim aktivnostima. Na kraju je izrazila očekivanje da će predlagatelj usvojiti sve korisne sugestije kako bi i Konačni zakonski prijedlog bio što kvalitetniji. U svakom slučaju, Klub zastupnika SDP-a podržava zakonski prijedlog u prvom čitanju.

Povećati proračunska izdvajanja za potrebe športa

Zastupnik **Srećko Ferenčak** iznio je stavove i razmišljanja **Kluba zastupnika HNS-a**. Podržao je inicijativu da se izradi nova zakonska regulativa u športu, ističući da su upravo brojni športaši u najtežim trenucima ove zemlje pronosili glas o Hrvatskoj u svijetu. Športaši imaju pravo na uređene zakonske odnose kao i na veću pozornost države prilikom financiranja brojnih aktivnosti i natjecanja. Objasnio je zatim neke od razloga zbog kojih je došlo do višegodišnjeg čekanja, upozoravajući ujedno na potrebu donošenja i Nacionalne strategije o športu. Trebamo se istovremeno čuvati zvučnih izjava kako se ovim zakonskim aktom uklanjaju brojni nagomilani problemi u športskim savezima i klubovima. Na prvom mjestu uvijek treba isticati vrhunske rezultate koje su naši športaši postizali na olimpijskim, svjetskim i europskim natjecanjima. Ovakvi se rezultati tim vrijedniji jer za šport izdvajamo svega 0,3% proračuna, dok sve susjedne zemlje imaju nekoliko puta veća ulaganja. Sigurno da u predloženom zakonskom tekstu ima dosta dobrih rješenja, a iznijete prijedloge i

primjedbe trebalo bi ugraditi u Konačni zakonski prijedlog.

I zastupnik Ferenčak upozorio je na preveliku posvećenost problemima profesionalnih klubova, upozoravajući da se na lokalnu samoupravu ponovno prebacuju obveze, ali ne i financijska sredstva. U člancima 44. i 45. jasno piše da će školska športska društva financirati država i lokalna uprava, međutim, u Proračunu za 2006. godinu i Projekciji proračuna nema tih sredstava. Ponovio je potrebu da se konačno donesu i odgovarajući zakonski propisi o decentralizaciji sredstava za jedinice lokalne samouprave, te obveza provođenja revizije u skladu sa zakonskim propisima. Govoreći o ovlastima Nacionalnog saveza za šport, ocijenio je potrebnim da ovo tijelo osigura veća financijska sredstva iz nadležnog ministarstva, ali je upozorio da politika kao takva ne bi smjela imati prioritet pred samim športašima koji najbolje znaju kako treba urediti pojedine odnose i obveze u savezima i klubovima.

Lokalna uprava mora osigurati vlastite stabilne izvore financiranja da zadovolji navedena očekivanja zakona.

Govoreći o pojedinim aspektima profesionalizacije u klubovima, upozorio je da će nejasne i neodređene zakonske odredbe ostaviti prostora za brojne manipulacije o čemu i danas svjedočimo. Smatra ujedno da bi zakonodavac trebao predvidjeti drugačija rješenja koja se odnose na obvezno preoblikovanje kako bi se izbjegle sve mogućnosti manipulacije. Govorio je zatim i o potencijalnim budućim rješenjima, ukoliko pojedini klubovi odu u stečaj, upozoravajući na potrebu da predlagatelj utvrdi i prijelazni vremenski period. Unutar tog perioda, lokalne bi zajednice trebale omogućiti daljnju prodaju klubova koji su završili u stečaju. Potrebno je istovremeno otvoriti zakonsku mogućnost ulaganja u športske klubove, pa je

važno otvoriti prostor poreznih olakšica u slučaju ulaganja. Upozorio je zatim i na dvojbeni zakonski tekst kojim se utvrđuje status onih osoba koje se bave ugostiteljstvom i turizmom, kao i na razinu tražene stručne sprema za sve one osobe koje treniraju i školuju mlade športaše.

Potrebno je preciznije definirati razinu stručne sprema, ali treba voditi računa da će biti problema u samoj provedbi u manjim i siromašnijim sredinama koje također imaju brojne klubove i natjecatelje. Podržao je intenciju Ministarstva da nastavi s izgradnjom potrebnih terena i dvorana, te da onemogući prenamjenu športskih borilišta u neke nove komercijalne sadržaje budući da se time oduzima baza za bolji športski napredak, a pohvalio je i namjeru kvalitetnijeg reguliranja statusa športaša s invaliditetom. Podsjetio je i na potrebu da se okončaju ulaganja na Bjelolasici, te da se utvrde i povećaju financijska ulaganja u šport budući da dosadašnji rezultati potvrđuju opravdanost ovih namjera.

Na kraju je podržao prijedlog izrade zakonske regulative, uz očekivanje da se u drugo čitanje uvrste i iznijeti prijedlozi i primjedbe.

Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica **Marija Bajt (HDZ)** te ujedno citirala precizne podatke o izdvajanjima koje je nadležno ministarstvo osiguralo za športske aktivnosti.

Potaknuti rad športaša amatera i školskih klubova

Zastupnik **Ante Markov** koji je iznio stavove i razmišljanja **Kluba zastupnika HSS-a** uvodno je govorio o značajnim športskim rezultatima koji su proslavili Republiku Hrvatsku. Međutim, treba omogućiti što širu bazu onima koji se bave športom iz amaterskih pobuda. Zakonski propisi istovremeno trebaju omogućiti masovni pristup i standard za sve mlade koji u športu prepoznaju svoje mogućnosti. Upozorio je ujedno da u pojedinim košarkaškim profesionalnim klubovima vlada prezaduženost koja uništava sve strukture dok se vlasnici igrača i menageri nekontrolirano boga-

te na preprodaji. Istovremeno se stadioni, dvorane, plivališta i ostali športski objekti prepuštaju lokalnoj upravi koja nema dovoljno sredstava ni za minimalno održavanje, pa evidentno dolazi do propadanja ili gomilanja dugova. Zbog ovih je mogućnosti pozdravio predloženu mogućnost da se putem preustroja saniraju uočeni problemi. Moraju se međutim, vrlo jasno postaviti odnosi i međusobne obveze, kako se ovi problemi ne bi ciklički ponavljali i u budućnosti.

Moraju se osigurati solidni uvjeti kako klubovi ponovno ne bi ulazili u nejasne i problematične financijske konstrukcije i situacije.

Tko se želi baviti biznisom na ovom području, mora mu biti jasno da Hrvatska ipak nije tako velika i bogata zemlja i da granica profesionalizma ipak mora postojati. Zato je važna kvalitetna nadgradnja koja bi otvorila vrata i mogućnostima onim mladim ljudima koji imaju potvrđene ambicije i kvalitete za brže napredovanje, istaknuo je zastupnik Markov. Potrebno je dakle, stvoriti sustav vrijednosti u športu koji će omogućiti isticanje i napredovanje darovitih osoba, a financijska izdvajanja morala bi ipak biti znatno veća od dosadašnjih 0,3% bruto društvenog proizvoda. Ova se stopa mora udvostručiti, a političari ne bi trebali tražiti svoje mjesto i potvrdu unutar športskih redova, iako i u tom pogledu treba uvažavati različite motive i pobude, zaključio je predstavnik Kluba zastupnika HSS-a.

Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Smatra da su športski menageri u pravilu težili vlastitom bogaćenju, dok su klubovi istovremeno propadali ili siromašili. Ispravak je uputio i zastupnik **Srećko Ferencak (HNS)** ocijenivši da svaki čovjek koji se razumije u šport i želi pomoći, ima svoje mjesto unutar postojećih športskih institucija.

Prijedlog suglasan i s intencijama EU-a

Svoje ocjene sažeto je iznio i ministar dr.sc. **Dragan Primorac** konstatiravši da je dosadašnja rasprava potvrdila koliko je svima stalo do športa i do rješavanja nagomilanih problema. Potvrdio je da i postojeći sustav Europske unije teži da se šport oslobodi utjecaja politike. To potvrđuju i vrijednosti ugrađene u Bolonjski proces, a ista je i situacija i s Nacionalnim vijećem za šport. Objasnio je istovremeno razloge zbog kojih se putem preoblikovanja mogu riješiti nagomilani problemi i veliki dugovi unutar profesionalnih klubova koji ubuduće nikako neće moći egzistirati kao udruge građana. Iznio je zatim i brojne statističke pokazatelje o ulaganjima u Olimpijski hrvatski centar na Bjelolasci, koja bi trebala postati okupljalište svih vrhunskih hrvatskih športaša koji se pripremaju za elitna natjecanja.

Poticati sustavnu izgradnju športskih dvorana i plivališta

Predsjedavajući je zatim najavio da će u ime Kluba zastupnika HDZ-a govoriti zastupnici **Perica Bukić** i **Franjo Arapović**.

Zastupnik Bukić istaknuo je kako je oko predloženog zakonskog teksta postignut konsenzus od strane svih klubova, udruga i saveza, što samo po sebi svjedoči o značaju kojega postižu šport i športaši. Iako postoji snažna potpora nacionalnim selekcijama, važno je podupirati šport na svim razinama; od početne na razini vrtića i osnovne škole do vrhunskih profesionalnih klubova. Ocijenio je da će se predloženim zakonskim tekstom osigurati kvalitetnije mjesto i uloga športa u društvu, a istovremeno treba težiti sustavnoj izgradnji novih športskih borilišta. Osobito treba poticati školske i studentske sustave treniranja i natjecanja, koji putem svojih društava i udruga trebaju ostaviti prostora za treniranje nadarenih pojedinaca.

Govorio je zatim i o novom sustavu financiranja, ustrojstvu i preobliko-

vanju športskih klubova, te o potrebi transparentnog djelovanja u svim fazama. Naglasio je i potrebu rada Hrvatske agencije za borbu protiv dopinga, ističući sve opasnosti i zamke koje prijete mladim športašima. Iznio je i vlastita iskustva vrhunskog športaša, te objasnio razloge zbog kojih bi trebalo ohrabriti i provesti dugoročnu politiku razvoja športa, kao temeljnog preduvjeta za postizanje vrhunskih športskih rezultata. Na kraju izlaganja rezimirao je ulogu i značaj olimpijskog pokreta koji omogućava afirmaciju ne samo pojedincima već i športskim savezima i njihovim državama. Ovim zakonom treba omogućiti da športska obitelj u Hrvatskoj zauzme svoje mjesto u svim vidovima i oblicima, zaključio je zastupnik Bukić.

U nastavku je govorio i zastupnik **Franjo Arapović**, koji je uvodno pozdravio mogućnost da se konačno jasno uredi odnosi i obveze unutar športa i njihovih saveza. Izlažući višedimenzionalne aspekte koji objedinjuje šport, upozorio je na njegovu obrazovnu, zdravstvenu i gospodarsku komponentu. Osim toga, ne može se zanemariti značaj športa u turizmu i znanosti koja prati i pomaže vrhunskim športašima na velikim natjecanjima i na pripremama. I zastupnik Arapović naglasio je da je predloženi zakonski tekst razmatran na brojnim sastancima saveza i udruga, pa se može iznijeti ocjena da se radi o važnom i strateškom dokumentu kojega će na prijedlog Vlade donijeti Hrvatski sabor. Njime se ujedno definiraju odnosi i obveze u slijedećih osam godina, te stvaraju mogućnosti da se naši športaši s velikih svjetskih natjecanja vrate sa zbirakama značajnih medalja i priznanja. Istovremeno se osniva i Hrvatski školski športski savez te donose propisi kojima se propisuje zabrana ukidanja prenamjene športskih objekata, te uvodi informatizacija i u športu. Kako bi se afirmirale i realizirale ove vrijednosti, Klub zastupnika HDZ-a podupire ovaj prijedlog zakona, doživljavajući ga kao uporište budućeg sustavnog razvoja i promicanja pozitivnih vrijednosti športa.

Utvrđiti odgovornost za nagomilane dugove pojedinih klubova

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je zastupnik **Pejo Trgovčević**. Odmah u uvodu svog izlaganja, podržao je predloženi zakonski tekst ocjenjujući da se njime uređuju i poboljšavaju odnosi u športu. Istim je ocjenama podržao i osnivanje Nacionalnog vijeća za šport, ocjenjujući da se radi o najvišem stručnom tijelu koje ima zadaću da se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupnog športa u Republici Hrvatskoj. Dobro je što se zakonski uređuje uloga športskih učitelja i trenera, status športaša u odgojno-obrazovnom sustavu, te okolnosti prilikom služenja vojnog roka športaša profesionalaca. Upozorio je međutim, da je potrebno precizno utvrditi sustav vlasništva, te postaviti pitanje odgovornosti za namirivanje postojećih dugova i obveza unutar športskih klubova. Hrvatski športski savez trebalo bi ustrojiti da slobodno udružuje pojedine saveze, jer je dosadašnja pozicija krovne udruge pokazala brojne manjkavosti i slabosti. Osim toga, predloženim bi se tekstom trebalo urediti izgradnja, održavanje i korištenje športskih objekata, te ovlasti i obveze vlasnika i odgovornih osoba koje su zadužene za šport u Republici Hrvatskoj. Podržavamo rješenje da ovaj Prijedlog zakona ide u drugo čitanje, a Klub zastupnika HSP-a tom će prilikom iznijeti svoje primjedbe i prijedloge, zaključio je zastupnik Trgovčević.

Govoreći u ime Kluba zastupnika IDS-a zastupnik **Damir Kajin** spomenuo je i nabrojao snažan športski lobi koji djeluje u Saboru. Dobra je pozicija da i sami zastupnici športaši pokušaju pridonijeti i nametnuti određena kvalitetna rješenja unutar samoga športa. Objasnio je okolnosti nekih hrvatskih uspjeha u športu, izdvajajući uspjeh obitelji Kostelić, rukometne vrste, te dizača utega Nikolaja Pešalova. Treba istovremeno znati da nema većih uspjeha bez sustavnog financijskog izdvajanja za ove namjene, a ovakve će potrebe u budućnosti stalno rasti. Upozorio

je istovremeno na potrebu stvaranja čistih i profesionalnih odnosa, te analizirao intenciju koja se čula kod nekoliko zastupnika, a koji su upozorili na potrebu vraćanja dugova unutar velikih profesionalnih klubova. Smatra da se ovi dugovi neće moći namiriti preko noći, jer bi došlo do urušavanja i nestanka važnih klubova koji traže putove vlastitog spasa i opstanka u postojećim teškim financijskim okolnostima.

Predloženim se tekstom osiguravaju stabilne pretpostavke i dugoročni program u osmogodišnjem trajanju.

Delikatno je i važno samo prestrojavanje klubova, te eventualni postupak stečaja. Upozorio je istovremeno i na brojne malverzacije koje su upotrijebljene za plaćanje vrhunskih športaša, odnosno nogometaša, izvan zakonom propisanih institucija. Iako smo svjedoci svakodnevnih i brojnih malverzacija, još nitko iz ovog miljea nije završio u zatvoru ili na sudu budući da pojedini veliki klubovi još uvijek predstavljaju važan dio nacionalne memorije i tradicije. Međutim, dosadašnji odnosi i postupci više jednostavno neće biti mogući budući da se zakonski uređuju okolnosti vezane uz financiranje i nadzor športskih klubova. Upozorio je zatim i na sve opasnosti koje izviru iz sve raširenijeg kladenja na rezultate, pa bi trebalo zakonom zabraniti da kladionice preuzmu ili na bilo koji način utječu na rad športskih klubova.

Iznio je zatim kronologiju posrtanja i stečaja NK Kamen-Ingreda, upozoravajući na potrebu da budući vlasnički odnosi unutar klubova budu čisti i transparentni. Pozdravio je i borbu protiv dopinga koja je sadržana unutar članka 76. zakonskog prijedloga, te upozorio na brojne oblike i manifestacije vezane uz uzimanje droge ili dopinga. Zastrašujuće je širenje sintetičkih opasnih droga, poput "Extasyja" koji postaje dostupan unutar škola, dvorana i disco klubova, a koji teško narušava zdravlje i sposobno-

sti mladoga čovjeka. Na kraju izlaganja upozorio je da ovaj zakon ne smije biti u koliziji sa Zakonom o trgovačkim društvima i o stečaju, budući da preoblikovanje profesionalnih klubova predstavlja bit predloženog zakonskog teksta.

Usljedilo je više ispravaka netočnog navoda u kojemu su sudjelovali zastupnici: dr.sc. **Zvonimir Sabati**, **Željko Ledinski (HSS)**, **Franjo Arapović (HDZ)**, **Pero Kovačević (HSP)**, **Lino Červar (HDZ)**, **Miroslav Korenika (SDP)**, i **Karmela Caparin (HDZ)**. Zastupnici koji su se javili za ispravak ukazali su na brojne pozitivne aspekte unutar sportskog sustava, a demantirani su i navodi da su "Hrvatske šume" financirale rad Dinama i Hajduka. Osim toga, zamjerali su zastupniku Kajinu da se nije držao teme, jer je opširno elaborirao o zloporabama droga.

Kladionice ne bi smjele dolaziti u kontakt s vlasničkom ulogom u športskim klubovima.

Neke situacije pojasnio je i ministar Primorac koji je istaknuo da se dvije trećine predloženoga zakonskog teksta bavi ulaganjem u školski i amaterski šport, radom nacionalnih saveza, ustrojavanjem informacijskog sustava u športu, te izgradnjom i održavanjem športskih objekata i terena. Samo jedan mali dio govori o problemima koje ima nekoliko športskih profesionalnih klubova u Hrvatskoj, pa nema potrebe da se ovi podaci predimenzioniraju. Mi ne možemo otkrivati krivce za ranije propuste, jer se tim poslovima bave nadležne službe i Kazneni zakon. Istovremeno respektiramo i bilježimo sve korisne inicijative i prijedloge kako bi dobili što kvalitetniji zakonski tekst, zaključio je ministar Primorac. Zastupnik Kajin javio se zbog ispravka netočnog navoda ocjenjujući da se centralni dio ovoga zakona ipak bavi preoblikovanjem statusa športskih klubova. To je područje u ovom trenutku "teško" oko 700 milijuna kuna, pa je potrebno da se vodi računa o stečaju i Zakonu o trgovačkim društvima.

Respektirati postojeća prava umirovljeničkih klubova

Zastupnik dr.sc. **Josip Sudec** govorio je u ime **Kluba zastupnika HSU-a**, govoreći iz pozicije i očekivanja ljudi koji su se nekada aktivno bavili športom. Ova kategorija danas predstavlja rekreativce koji žele sačuvati zdravlje, a djeluju unutar 220 registriranih umirovljeničkih klubova. Ne može međutim, podržati zakon koji nalaže da umirovljeničke udruge moraju formirati športsku udruhu i izdvojiti sredstva za dodatne troškove za rad i plaćanje trenera. Ova bi se situacija trebala riješiti tako da se dozvoli dosadašnji rad umirovljenika unutar udruga, ocijenio je zastupnik Sudec. Formalnost ne bi trebala biti jača od želje umirovljenika da se bave rekreativnim radom i športom koji pomaže u održavanju vitalnosti i zdravlja.

U nastavku rasprave otvorena je i pojedinačna rasprava, a prva je govorila zastupnica **Ingrid Antičević- Mari-nović (SDP)**. Osvrnula se na dio izlaganja ministra Primorca koji se založio za bolji status športa unutar osnovnih škola. Važno je da se ovaj segment i realizira, jer se time pozitivno utječe na vitalnost i zdravlje mladih ljudi te sprečavaju razni oblici devijantnog ponašanja. Ukratko je rekapitulirala pojavu profesionalizacije svih odnosa unutar društva, koja je dominantna od 90-tih godina prošloga stoljeća, a koja je ugrozila sve korisne efekte koje je njegovao amaterski pristup športu. Naravno, sada se uviđa da ranije sve nije bilo baš tako crno i da ovim vrijednostima treba dati novu dimenziju. Međutim, stvarnost usprkos dobrim najavama ipak ide u suprotnom smjeru pa tako, primjerice, u Zadru već 15 godina nije sagrađena niti jedna osnovna škola, a grad je i prodavao vlastite terene.

Upozorila je na neprihvatljivo niske standarde kojima su izložena zadarska djeca prilikom bavljenja športom. Navela je i nekoliko slučajeva težih povreda do kojih je upravo došlo zbog navedenih okolnosti, a postojeće stanje može dovesti i do situacija poput "legionarske

bolesti". Osobito je važno da državne vlasti na ovom području blisko surađuju s predstavnicima lokalne samouprave, jer je potrebna jedna normalna komunikacija kako bi se ispunila najavljena obećanja oko cjelokupne revitalizacije na polju športskih odnosa, zaključila je zastupnica Antičević-Marinović.

Potrebno je njegovati realnost u očekivanjima i financijsku disciplinu.

Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica **Mirjana Brnadić (HDZ)** koja je preciznije objasnila samu pojavu "legionarske bolesti".

Snažnija afirmacija uspjeha športaša s invaliditetom

Zastupnica **Vesna Škulić (SDP)** govorila je o vlastitim dojmovima i iskustvima koje je stekla kada je prvi put sudjelovala na Paraolimpijskim igrama u Sidneyu 2000. godine. Ove su igre demonstrirale mogućnosti da šport nije ničija privilegija, nego da se društvo treba prilagoditi svakom pojedincu u njegovim potrebama i mogućnostima. Tijekom samog natjecanja organizirani su brojni izleti za djecu Australije koja su ujedno masovno posjećivala športska borilišta i dvorane, a samo otvorenje Paraolimpijskih igara bilo je najposjećeniji događaj po broju gledatelja. Govorila je zatim o dostignućima pojedinih športaša s invaliditetom, izražavajući očekivanje da će ovakvi odnosi uskoro postati dominantni i u Republici Hrvatskoj. Iznijela je zatim podatke o Hrvatskom športskom savezu invalida kao krovne organizacije koja okuplja 28 temeljnih članica nacionalnih, županijskih i gradskih športskih saveza. Preko njihovih članica udruženo je više od 110 udruga i klubova s više od 10.000 osoba s invaliditetom koje se bave športom, a u posljednjih 15 godina zamjetan je uspjeh i napredak športaša s invaliditetom. Iznijela je zatim i individualne uspjehe pojedinih športaša, izdvajajući rezultate odbojkaša i

košarkaša s kolicima, plivača Mihovila Španje, te atletičarki Marije Iveković i Jelene Vuković. Zatražila je da se zakonom riješe pojedini dijelovi koji su ostali nedorečeni, te da se potakne lakši pristup invalida športskim dvoranama, terenima i plivalištima. Zastupnik dr.sc. **Miomir Žužul (HDZ)** uputio je repliku ocjenjujući da nadležno ministarstvo izlazi u susret svim navedenim problemima s kojima se susreću športaši invalidi. U svom odgovoru zastupnica Škulić podržala je donošenje predloženog zakonskog teksta, te upozorila da je potrebno i šire obuhvatiti brojne potrebe onih invalida, koji se bave rekreativnim ili profesionalnim športom.

Dodatna objašnjenja namijenjena objektivnom informiranju hrvatske javnosti, iznio je ministar Primorac. Kada se radi o ulaganjima u objekte, treba znati da je nadležno ministarstvo zajedno s drugim institucijama poduzelo ambiciozne korake. Taj projekt vrijedan oko 300 milijuna eura, prihvatila je i Svjetska banka, a u ovom se trenutku nadograđuju 144 školska objekta. Od navedene svote bit će izgrađeno oko 130 novih športskih objekata, a prvi put aktivno se uključuju i župani i gradonačelnici sa svojim prijedlozima. Napravljen je veliki iskorak i s organizacijom Hrvatskog paraolimpijskog odbora i Olimpijskog odbora gluhih, budući da treba pomoći invalidima u jednakom tretmanu kada je riječ o športskim aktivnostima.

Previše se raspravlja o dugovima nogometnih profesionalaca

Zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** smatra da se u javnosti ipak najviše raspravlja oko profesionalnih klubova i njihovim dugovima. Treba reći da je vrlo malo županija koje imaju neki od športskih objekata u svom vlasništvu, pa bi prije svega trebalo potaknuti financijsku decentralizaciju države. Mi nećemo imati nikakve koristi od lokalne uprave i samouprave ukoliko izostane financijska raspodjela na već navedeni način, upozorio je zastupnik Korenika. Temelj

športa treba se koncentrirati u športskim društvima, te u osnovnim i srednjim školama koje moraju imati vlastite objekte. Iznio je zatim iskustva s organizacijom školskoga športa u Varaždinu, ističući da su vlasnici objekata nerijetko prisiljeni na komercijalizaciju i zanemarivanje vlastitih prioriteta. Analizirao je zatim i utemeljenost rukometne i košarkaške profesionalne lige, ističući i neke od razloga koji su doveli do gubitka od gotovo 700 milijuna kuna prema državi. Smatra da ne postoje mehanizmi kojima bi se iz športa udaljile one osobe koje su i dovele do ovakve situacije, ocjenjujući da je to nedostatak predloženog Zakona. Predložio je da se utemelji osnovni kapital športskog dioničkog društva, ocjenjujući da bi se takvim potezima značajno pomoglo pojedinim športskim granama i športovima. Potrebno je njegovati realnost u očekivanjima i financijsku disciplinu, a u ostvarivanju programskih i strateških ciljeva treba snažnije angažirati i Hrvatski olimpijski odbor te strukovne saveze. Na kraju je ocijenio da predloženi tekst može predstavljati dobro polazište, ali se ipak najviše bavi spašavanjem dvadesetak profesionalnih klubova koji su zapali u ozbiljne gubitke. Zatražio je da se putem sustava nadzora utvrde realni iznosi visine profesionalnih ugovora, a onima koji su stvorili ovakvu situaciju potrebno je izreći i primjerene sankcije.

Repliku je uputio zastupnik **Dragutin Lesar (HNS)** podsjetivši da predloženi zakon predviđa obvezu donošenja lokacijskih dozvola za koje je potrebna i suglasnost nadležnog ministarstva. Međutim, za ove poslove nisu osigurana potrebna financijska sredstva, već se predviđa snažniji angažman lokalne zajednice. Upozorio je ujedno i na ekstremno visoke naknade za vodni doprinos koji bi značajno poskupili cjelokupnu realizaciju. Zbog toga je važno da se zauzme stav i odgovori na pitanja koja je zastupnik Korenika istaknuo povodom potrebe o snažnijoj financijskoj decentralizaciji. Zastupnik Korenika odgovorio je na repliku, ocjenjujući da nema značajnijih razlika oko decentralizacije, naglašavajući da lokal-

na samouprava neće moći ispunjavati obveze. Moramo biti svjesni prioriteta u športu, te podizati dvorane i plivališta za školsku omladinu umjesto da težimo organizaciji Europskog nogometnog prvenstva i izgradnji nekoliko nogometnih stadiona u cijeloj zemlji.

Ministar Primorac ponovno je objasnio sve važnije okolnosti planiranja i izgradnje brojnih športskih objekata koji su naslonjeni na školske institucije i klubove. Pri tome se ne mogu zanemariti ni obveze lokalne zajednice, koja mora pridonijeti u skladu s vlastitim financijskim mogućnostima. Ovaj program naišao je na podršku i "zeleno svjetlo" od strane Svjetske banke koja i sama sudjeluje u ovom projektu koji nosi oznaku "EIB 2". Vrijednosti ovakvog pristupa su višestruke, pa ne treba naglašavati da se športom pomaže u socijalnom, gospodarskom i zdravstvenom smislu. Objasnio je zatim i neke od ovlasti koje ima Nacionalno vijeće za šport, te Hrvatski olimpijski odbor, kao i razloge zbog kojih je potrebna dvostruka kontrola oko Povjerenstva. To je najbolje jamstvo da se neće dozvoliti pristup onim osobama koje su odgovorne ili su sudjelovale u činjenju krivičnih djela unutar pojedinih športskih klubova, upozorio je ministar Primorac.

Osigurati besplatni pristup djeci i mladeži svim športskim borilištima.

Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica **Marija Lugarić (SDP)** koja je upozorila na precizne podatke oko financijskih sredstava koja se unutar Proračuna izdvajaju za školstvo i znanost. Ukupni dio sredstava za znanost i obrazovanje iz godine u godinu se realno smanjuje, bez obzira na nominalni rast. Ispravak je zatražio i zastupnik **Srećko Ferenčak (HNS)** koji je jasnije opisao odnose koji vladaju između Hrvatskog olimpijskog odbora i Nacionalnog vijeća za šport. Osim toga, nije točno da do sada nije postojala mreža sportskih objekata, a na području Varaždina pro-

jektom HNS-a osmišljeno je javno-privatno partnerstvo za izradu športskih objekata i škola.

Zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** smatra da je postojeći Zakon o športu bolji od predloženog teksta, pa ocjenjuje da se njime prvenstveno želi pružiti pomoć profesionalnim nogometnim klubovima koji su puni dugova. Preoblikovanjem vlasništva neće se moći riješiti nagomilane probleme, budući da nitko ne želi dionice propalih poduzeća i klubova. Slijedeći korak u traženju izlaska iz problema trebao bi biti stečaj koji se odvija u skladu s odredbama Stečajnog zakona. Kakve će posljedice ovakvog pristupa biti u praksi, zastupnik Stazić rekonstruirao je na primjeru "Hajduka" koji ima velike dugove i brojne vjerovnike. Ujedno je predložio odredbu kojom bi se onemogućilo djelovanje onim osobama koje su činile nedopuštena djela ili su pravomoćno osuđeni za kaznena djela protiv Republike Hrvatske, kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoreda, za djela protiv života i tijela, protiv braka, obitelji i mladeži, kaznena djela krađe, razbojništva i razbojničke krađe, te za teška kaznena djela protiv zdravlja ljudi. Športaši su i uzor mladim ljudima pa ne treba omogućiti medijsku promociju i uspon onim ljudima koji su skloni raznim vrstama kriminalnog ponašanja. Zatražio je da se preciznije definiraju športaša u individualnim športovima, te da se utvrdi tko je osnivač učeničkih športskih klubova.

Iako se nikome ne mora sviđati naziv nekadašnje udruge "Partizan", treba reći da su tada djeca mogla besplatno pohađati dvorane i vježbati u mnogim športovima, pa su na taj način otkriveni i brojni športski talenti i kasniji uspješni športaši. U drugom čitanju trebalo bi definirati da je osnivač država, koja bi ujedno trebala plaćati rad i postojanje takvih klubova, zaključio je zastupnik Stazić.

Usljedila je serija ispravaka netočnih navoda u kojima su sudjelovali zastupnici: **Željko Nenadić (HDZ)**, **Franjo**

Arapović (HDZ), Krunoslav Markovinović (HDZ), Branimir Pasecky (HDZ), a zastupnica **Marija Lugarić (SDP)** javila se zbog replike. Zastupnici su u svojim ispravcima uglavnom zamjerali na cinizmu i neprimjerenim ocjenama, koje su upućene na adresu predloženog zakonskog teksta, ocjenjujući da je rasprava unutar športskih saveza u pravilu bila pozitivno intonirana. Zastupnica Lugarić smatrala je međutim, da je ukazano na neke od ozbiljnih problema koji se manifestiraju u praksi, a odnose se na iskorištavanje športskih objekata i financiranje rada stručnih osoba i trenera.

Ulagati u klubove i saveze a ne športsku administraciju.

Na repliku je odmah odgovorio zastupnik Stazić, koji se zahvalio na iznijetim konstatacijama zastupnice Lugarić. Ujedno je ocijenio da ostali zastupnici koji su iznijeli svoje argumente, nisu imali hrabrosti da se suoče s odgovorima na repliku. Zbog neprihvatljive formulacije kojom je započeo svoj odgovor, zastupnik Stazić, "zaradio" je oduzimanje riječi i opomenu od predsjedavajućeg.

Donošenje putem konsenzusa

Ponovno je ministar Primorac obavio kratku analizu iznijetih prijedloga i primjedbi, ocjenjujući da se rasprava pomalo odvaja od temeljnih intencija Zakona o športu. Unutar zadnjih 6 godina koliko se je radilo na tekstu, bilo je dosta konzultacija, a i traženja političkog konsenzusa u pojedinim segmentima. Ponovno je pojasnio zakonske prepreke koje mogu očekivati one osobe koje su se već dokazano ogriješile o zakonske propise. Ujedno je pojasnio da pravna regulativa mora voditi računa o novim situacijama koje su uspostavljene unutar športskih klubova, a koji moraju osobito pozornost posvetiti zdravstvenoj zaštiti djece unutar postojećeg sustava. Dijete svaka-ko treba usmjeravati prema pozitivnim

ciljevima jer obrazovanje bez odgoja predstavlja mrtvi sustav.

Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica **Marija Lugarić** upozorivši da se pojedine odredbe iz obvezujućeg pravilnika vezanog uz večernju rekreaciju unutar školskih objekata ne provode, budući da škole nemaju novaca, a ministarstvo ne kontrolira što se radi. I zastupnik **Josip Leko (SDP)** zatražio je ispravak navoda te ocijenio da predloženi tekst vjerojatno ne bi dobio podršku od radnika koji rade unutar športskih organizacija, već ima podršku interesnih skupina. Građani nemaju nikakvog interesa da saniraju velike dugove profesionalnih nogometnih klubova, na trošak poreznih obveznika i teret cjelokupnog društva.

Postaviti sustav na zdrave noge

Zastupnik **Mirko Filipović (neovisni)** koji i sam ima bogato iskustvo profesionalnog športaša, smatra da je novi Zakon o športu nedvojbeno potreban. Iako dobri rezultati sugeriraju da je situacija dobra, komparativni podaci ipak daju drugačiju sliku. Nama koji se nalazimo unutar sustava, jasno je da šport u Hrvatskoj nije postavljen na zdravim nogama. Podržao je prijedloge kojima se za trenerske poslove i radu s djecom, traži odgovarajuća stručna sprema jer se time osiguravaju budući športski rezultati. Međutim, u pojedinim segmentima predloženi tekst nije dovoljan da se uklone najvažniji uzroci problema u športu. Vlada nije ukazala na mogućnosti pouzdanijeg financiranja, a primjerice Boksачki savez koji je dao velika imena i rezultate, nema dovoljno novaca za ucrtane programe i natjecanja. Ni danas nema dovoljno novaca za kupnju kombija kojim bi cijela reprezentacija mogla putovati i sudjelovati na važnim turnirima izvan granica Republike Hrvatske.

S druge strane, kupuju se skupocjena vozila vrijedna stotinjak tisuća eura, kako bi se dužnosnici Hrvatskog olimpijskog odbora mogli voziti u super luksuznoj limuzini. Predložio je predlagatelju da do idućeg čitanja učini potrebne

dopune, misleći tu prije svega na otvaranje prema poreznim olakšicama ulagača u šport. Potrebno je dakle, izmijeniti poreznu regulativu i na taj način stimulirati gospodarstvo i ulagače da ulože sredstva u hrvatske športove i klubove. Smatra ujedno da će se nadležnosti Hrvatskog olimpijskog odbora i Nacionalnog vijeća za šport samo duplicirati, a rezultati neće biti na razini sadašnjih očekivanja. Mora se osigurati potrebna nadgradnja za amaterski šport i za školska natjecanja, te uložiti dodatne napore u izgradnju i zaštitu športskih objekata, upozorio je zastupnik Filipović. Po hitnom postupku treba donijeti propise i o inspekciji koja bi nadzirala one segmente u športu koji su uređeni predloženim zakonskim propisima, a moraju se na neki način sanirati i gubici velikih hrvatskih prvoligaških klubova.

Kolika će biti vrijednost predloženih rješenja treba sačekati i vidjeti koliko su se potvrdili u praksi. Naveo je zatim niz imena uspješnih športaša, ocjenjujući da su uspjesi Ivaniševića, Kostelića i Draganje, izuzeci i rezultat osobnih ulaganja i velikih odricanja. Iznio je zatim nekoliko sugestija vezanih za borilačke vještine u kojima je i osobno postigao svjetski zapažene rezultate, a gdje se također traže velika ulaganja, znanstveni pristup, te vrhunski sparing partneri.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Franjo Arapović** koji je napomenuo da je HOO besplatno nabavio spomenuto vozilo isključivo radi marketinga. Repliku je uputio zastupnik **Željko Nenadić** te podržao opservaciju zastupnika Filipovića koji posjeduje dragocjeno iskustvo i vrhunske rezultate iz športskih vještina. Smatra ujedno da novca ima dovoljno, ali je problematičan način raspodjele, pa se o tome mora povesti više računa. Na repliku je odgovorio zastupnik Filipović koji se složio s iznijetim konstatacijama. Dodao je da je predsjednik HOO ipak mogao utjecati da se sponzorirano vozilo prepusti onim športašima kojima treba pomoć za odlazak na natjecanja. Drugu repliku uputio je zastupnik **Srećko Ferenčak** koji se također založio za potrebne izmjene oko boljeg financiranja. Analizirao je

pojedine rashode iz godišnjeg proračuna HOO-a gdje Hrvatski skijaški savez dobiva 2 milijuna od ukupnog iznosa 100 milijuna kuna godišnjeg proračuna. Smatra da postojeći omjeri nisu dovoljni, a trebalo bi obuzdati i nepotrebna putovanja pojedinih športskih dužnosnika po svijetu. Odgovarajući na repliku, zastupnik Filipović istaknuo je da nije želio umanjiti doprinos predsjednika HOO-a, gospodina Mateše, već povući određene paralele koje ukazuju na skromne prohtjeve i standarde hrvatskih boksačkih reprezentativaca koji ne mogu pohađati potrebne športske turnire.

Naši klubovi imaju rezultate, a financije se moraju transparentno trošiti za razvoj i afirmaciju mladeži i športskih klubova.

Zastupnik **Lino Červar (HDZ)** uvodno je rekapitulirao bogati i uspješan hod rukometne vrste, koja je postigla najveće rezultate u momčadskim športovima.

Predloženi zakonski tekst vodi brigu o profesionalnom, ali i amaterskom športu

Dao je potporu predloženom zakonskom tekstu jer uvažava i priznaje milijunsku populaciju koja se u Republici Hrvatskoj na ovaj ili onaj način bavi športom. Vodi se briga o talentiranim i uspješnim profesionalcima, ali traga i za rješenjima koja će pomoći amaterskom športu te brojnim učenicima i studentima, kao i invalidima koji se tek trebaju dokazati i afirmirati na športskim terenima. Opisao je zatim pojedine velike uspjehe i pobjede koje su mnogo značile i brojnim hrvatskim iseljenicima, koji su na taj način afirmirali svoju postojbinu. Šport je nedvojbeno najbolje sredstvo kojim se potiče razvoj odgoja, duha, etike i svih ostalih ljudskih vrijednosti. Ukoliko danas dajemo podršku športu, time ujedno potvrđujemo i vlastitu skrb za pojedinca, djecu, obitelj

i invalide. Analizirao je zatim pojedine ovlasti Nacionalnog vijeća za šport, upozoravajući da se ne dopusti zadiranje u struku, od strane ostalih tijela. Upozorio je zatim na određene manjkavosti kada se govori o preoblikovanju pojedinih klubova i udruga u športska udruženja, ističući pojedina iskustva španjolskih rukometnih krugova. Međutim, moramo biti svjesni da naši klubovi ne raspolažu sa značajnijim sredstvima već imaju dugove, poznate športaše, omladinske škole, tradiciju i trofeje. Zato će revizorske kuće vrlo teško moći obaviti svoje procjene, pa prijeti opasnost da pojedini menageri preuzmu u svoje ruke cjelokupne poznate klubove. Smatra da bi bilo pametnije da smo se odlučili za ulaganja i stvaranje neophodnih uvjeta za podizanje dvorana, terena i bazena, gdje bi se trebala afirmirati i dokazati nova športska mladost. Istovremeno treba tražiti najpovoljniji model prema kojemu bi i zaduženi klubovi riješili svoj status i okrenuli se športskim natjecanjima i afirmaciji hrvatskog športa. To bi svakako bio najbolji model i strategija u postojećim okolnostima, zaključio je zastupnik i poznati rukometni trener olimpijskih i svjetskih pobjednika.

Zastupnik dr.sc. **Slaven Letic (neovisni)** uputio je repliku. Podržao je temeljnu ideju zastupnika Červara, ocjenjujući da bi predlagatelj i sam trebao respektirati iznijete prijedloge i primjedbe, a sam zakon donijeti konsenzusom. Odgovarajući na repliku, zastupnik Červar istaknuo je da ga ohrabruju ocjene koje traže suglasje i na ovom polju, ocjenjujući da šport treba poslužiti i zbližavanju svih budućih naraštaja. Replicirao je i zastupnik Ferenčak koji je ujedno čestitao na svim uspjesima hrvatske rukometne vrste. Predložio je ujedno da se potakne snažniji angažman dokazanih stručnjaka s Kineziološkog fakulteta, u vrhunskim sportskim klubovima. Zastupnik Červar složio se s iznijetim konstatacijama, te upozorio da znanost ima sve veću ulogu i primjenu i na športskim pripremama i takmičenjima.

Iznijeta izlaganja i prijedloge rezimirao je ministar Primorac, ocjenjujući da je ipak postignut konsenzus prilikom

izrade i donošenja predloženog zakonskog teksta. Stručnjaci s Kineziološkog fakulteta sudjelovali su pri izradi zakonskog teksta, a uz angažman budućeg doktora znanosti i pomoćnika ministra, gospodina Harasina, sudjelovao je i niz ostalih stručnjaka. Ministar je zatim iznio i statističke pokazatelje koji potvrđuju da je učinjen pozitivan iskorak prilikom primjene Zakona o porezu na dohodak. Nova primjena i obračun idu na ruku onih zaposlenika koji imaju status športskih trenera i djelatnika u športu, zaključio je ministar.

Nedostatno izdvajanje za šport

Situaciju u hrvatskom športu bitno će promijeniti donošenje Nacionalnog programa športa u kojem će se dugoročno utvrditi razvojni ciljevi športa, a osnivanje Nacionalnog vijeća za šport druga je bitna značajka ovog zakona, rekao je, uz ostalo, **Franjo Arapović (HDZ)**.

Pohvalan je prijedlog o osnivanju Hrvatskog olimpijskog odbora gluhih i Hrvatskog paraolimpijskog odbora (to već imaju države EU-a) te kategorična zabrana bilo kakve prenamjene športskih površina u neke druge svrhe.

Iluzija je da će donošenje ovog zakona riješiti sve nagomilane probleme u športu, ali će svakako stvoriti preduvjete za njegov razvoj i napredak, naglasio je **Perica Bukić (HDZ)**. Osnivanje Nacionalnog vijeća za šport trebalo bi približiti šport strukturama koje odlučuju o suštinskim stvarima vezanim za njegov razvoj, a napose ukazati na sve potrebe i projekte nužne za njegov napredak. Financiranje i izdvajanje za šport (u odnosu na bruto društveni proizvod) i u usporedbi s mnogim europskim zemljama, jasno ukazuje na neprimjerenost pozicije koju šport ima u Republici Hrvatskoj. Bukić kaže kako to izdvajanje nije 0,2 posto, kako se moglo čuti, nego 0,03 posto i nije niti približno izdvajanjima u državama našeg okruženja, a pogotovo u državama s kojima se športski takmičimo. Situacija sa športskim klubovima još je teža jer bi o njima trebali skrbiti gradovi i županije, a znamo na što se to u konačnici svodi,

rekao je Bukić, i iskazao snažnu potporu Prijedlogu zakona.

Prema zakonskom prijedlogu novčana i druga sredstva za aktivnosti i rad školskog športskog društva izdvajaju se iz državnog proračuna i iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na račun škola, upozorila je **Ivanka Roksanđić (HDZ)**. I dosad su škole od ministarstva i lokalne samouprave dobivale sredstva za rad tih društava, ali su često samovoljom nekih ravnatelja utrošena za održavanje športske dvorane i slično, a ne za namjenu za koju su osigurana. Stoga bi trebalo utvrditi način evidentiranja tih sredstava na račun škole, a napose namjene na koje se troše. Prema ovom zakonu školska športska društva imaju prioritet u korištenju prostora škole u odnosu na vanjske korisnike, ali bi trebalo propisati da takav prioritet donosi školski odbor. Razlog - počesto se događa da osnivač škole (grad, općina, županija) donosi odluku o korištenju školskog prostora bez mogućnosti da o tome odlučuje ravnatelj škole, školski odbor ili škola. Zastupnica je pozdravila propisivanje obveze države i jedinica samouprave u donošenju mreže športskih objekata te izrazila nadu da će se napokon utvrditi kriteriji i standardi koje trebaju zadovoljiti ti objekti kod gradnje. Športske izvannastavne aktivnosti značajan su oblik korištenja slobodnog vremena mladih, ali su često zanemarene u školama. Ako nastavnik nema dovoljan broj sati u redovnoj nastavi tada mu se usput daju i neke nastavne aktivnosti što nije dobro smatra zastupnica. Ministarstvo bi trebalo promijeniti pravilnik o normi rada u školi, a izvannastavne aktivnosti se moraju vrednovati kao i redovna nastava, dodala je.

Replicirajući na navod zastupnice o obvezi donošenja mreže športskih objekata **Marija Lugarić (SDP)** je iznijela jedan primjer iz Splita o dobivenoj dozvoli za gradnju nove škole na mjestu postojećeg školskog igrališta. Takvo što bi svakako trebalo izbjeći, kaže Lugarić, a zastupnica **Roksanđić** uzvratila konstatacijom da je ovdje vjerojatno riječ o lokalnoj zajednici koja je vlasnik škol-

skog športskog terena te da ministarstvo tu ne može pomoći. Založila se i za to da se paralelno radi mreža školskih športskih objekata i igrališta i mreža škola.

Ovaj zakon namijenjen je rekreativcima, mladima i školarcima, a ponajprije športasima kako bi imali sigurnu športsku budućnost, podvukao je **Krunoslav Peronja (HDZ)**.

Zakon je namijenjen rekreativcima, mladima i školarcima, a ponajprije športasima kako bi imali sigurnu športsku budućnost.

Šport djece i mladeži, odnosno šport u školi uređuje se i osnivanjem Hrvatskog školskog športskog saveza koji će se financirati iz državnog proračuna. Peronja drži da bi u zakon trebalo ugraditi ako ne obvezujuću odredbu onda barem alternativnu mogućnost uključivanja općina, gradova i županija u taj sustav kako bi se stvorio sustav odgovornosti i razvoja u hrvatskom športu. Stvorilo se mišljenje da bez novca nema ni vrhunskih športasa, ali su baš vrhunski športasi dokazali da to i nije tako i stoga bi, kaže, bio manje milosrdan prema profesionalcima u nogometnim i košarkašima klubovima. Jednom zauvijek treba reći da se može trošiti samo onoliko koliko ima novca.

Nema niti jednog vrhunskog športa i športskog rezultata bez odgovarajuće financijske potpore, rekao je **Srećko Ferencak (HNS)** ispravljajući netočan navod.

Prava športasa

Biserka Perman (SDP) govorila je o statusu i pravima športasa. Jedna od varijanti ovog zakona predviđala je i pravo vrhunskih športasa na mirovinsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje iz državnog proračuna, ako nisu osigurani po drugoj osnovi. To je posebno važno kod športasa koji nemaju profesionalni status jer je kod profesionalaca to

pravo riješeno ugovorom, sukladno propisima o radu i zapošljavanju. Od prvobitne se namjere odustalo, kaže, pa sada zakonodavac predlaže tek pravo športasa iz osnovnog zdravstvenog osiguranja zbog povrede na radu i profesionalne bolesti sukladno posebnom propisu. Perman predlaže da se prvobitno predloženo rješenje vrati u zakonski tekst. Nelogično je dalje da se ni vrhunskom športasu za prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja zbog ozljede na radu ne osiguravaju sredstva iz državnog proračuna, a osiguravaju se stručnim osobama. S obzirom na broj klubova u Hrvatskoj, a time i stručnih osoba, interesira je iz kojih će se proračunskih stavki osigurati ta ne baš mala sredstva. Kod športasa amatera jedino što je definirano propisano je donošenje rješenja o kategoriji, dok su sva ostala prava samo deklarativna jer se nigdje izričkom ne spominje način i mehanizam kojima ih športas može ostvariti, i što će se dogoditi ako mu to ne uspije. Prema ovom zakonu kategoriziran športas ima pravo na športsku stipendiju, a mogu je isplatiti Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor i Hrvatski olimpijski odbor gluhih, županijske i gradske športske zajednice te športski klubovi u skladu s njihovim općim aktima, ali nigdje ne piše da je baš moraju isplatiti, primjećuje Perman. Perman predlaže da se zakonom utvrde jedinstveni i obvezujući minimalni iznosi za pojedine kategorije športasa za cijelu Republiku Hrvatsku te da se iznos I. kategorije isplaćuje iz državnog proračuna, II. kategorije iz proračuna županija, a III. kategorije iz proračuna gradova i općina, dakako, u 100- postotnom iznosu športasu, a ne kao dosad da na putu od gradskog proračuna do računa športasa svatko otkine svoj komad kolača (športski savez, zatim klub) pa športasu što ostane, ako uopće ostane. Oni koji su nastupali za Republiku Hrvatsku i osvojili olimpijsku medalju imaju pravo na subvenciju školarine za studij na visokom učilištu. Takvih je mali broj športasa i to je zanemariv iznos za državni proračun. Perman zanima što je sa neolimpijskim nositeljima svjetskih medalja, i je li nji-

hov uloženi trud manji. Drži da se tu radi samo o manjoj medijskoj pozornosti tih športova. Zašto se iste mogućnosti, uvjeti i olakšice ne osiguravaju i vrhunskim športovima iz neolimpijskih športova koji su neprofitabilni i medijski neeksponirani športovi, pita zastupnica.

Malo je specijalista športske medicine

Tamo gdje je prisutna športska aktivnost trebala bi biti i zdravstvena zaštita, rekao je **Ivan Jurkin (HDZ)** ukazavši na važnost preventivnih pregleda u športu i rekreaciji. Ovaj zakon o tome vodi brigu, kaže Jurkin, ali istovremeno upozorava na mali broj specijalista športske medicine. Da bi istakao važnost preventivnih pregleda osoba koje sudjeluju u športskim natjecanjima Jurkin predlaže da se na temelju natječajna izaberu i imenuju liječnici s licencom koji će u županiji i gradu biti jedini nadležni za te prethodne i periodične preglede.

Mr. sc. **Kajo Bučan (HDZ)** primijetio je da se zdravstveni pregled športova u praksi obavlja u neuvjetnim prostorima klubova, a za to izdvajaju značajna novčana sredstva. Podsjeća zatim da je medicina športa priključena kao specijalizacija medicini rada tek 2003., a prvi medicinari športa bit će tek 2007. godine. Stoga ga interesira tko će pregledavati športove u tom jednom međuperiodu. I njegova stranačka kolegica **Ruža Lelić** upozorila je na važnost prevencije zdravlja i uopće zdravstvene zaštite športova. Iako se u športu često mogu naći sredstva za sve drugo, kada je u pitanju pregled športova ili plaćanje dežurstva liječniku koji je nazočan nekom športskom događaju tada novca redovito nema, kaže Lelić.

Dragutin Lesar (HNS) za ovaj zakon kaže da je najveća obmana prema hrvatskom športu posebice nakon što je čuo uvodno obrazloženje predlagatelja koji je govorio o bankrotu nekih športskih klubova i dugu državi, blokadi žiro-računa i tome da će ako se ništa ne poduzme doći do

bankrota hrvatskoga športa. Koji su to športski klubovi zbog kojih trebamo donijeti ovaj zakon i čije dugove moramo preuzeti kao vlasničke udjele, koliko su ti klubovi osvojili svjetskih europskih medalja, zanimalo je Lesara. Ministar kaže da takvim klubovima prijeti bankrot. Pa što onda, nastavlja zastupnik, i upućuje protupitanje - koliko je samo lani bankrotiralo poduzeća u Hrvatskoj i skupa s njima radnika. Je li netko došao pred saborske zastupnike sa zakonom kojim bi se takvo što spriječilo ili npr. uredilo da se dugovi tvrtke pretvore u vlasničke udjele država, a kasnije prenesu na županije i gradove sve da bi se spasila radna mjesta. Lesar se ne sjeća da je toga bilo. Ako je jedini motiv predloženog zakona spašavanje nekoliko športskih klubova u Hrvatskoj, tada je protiv zakona, a za taj dio predloženog zakona drži da je posljedica pritiska dijela športske mafije. Promotri li se predloženi zakon zajedno s nekoliko drugih zakona (o lokalnoj i regionalnoj samoupravi i njezinom financiranju, zakonima o komunalnom gospodarstvu, o financiranju vodnog gospodarstva, građenju, porezu na dohodak i dobit, o osnovnom i srednjem školstvu i predškolskom odgoju), tada, kaže, predlagatelj nije napravio ni milimetar iskoraka u osiguranju više novca za amaterski i rekreativni šport. A napose za razvoj školskog športa.

Mafiji u športu je u interesu da ovaj zakon ne zaživi.

Za razliku od drugih menadžera, športski su vrlo sposobni i malo će tko od njih propasti, ali je problem što tu ne djeluje pravna država i uzme svoj dio kolača koji joj pripada, podvukao je **Pero Kovačević (HSP)** ispravljajući netočan navod. U tom smislu zanimljivo bi bilo dobiti izvješće Ministarstva financija iz kojeg bi se vidjelo da li i u kojem iznosu vrhunski športovi plaćaju porez. Trebalo bi dakle, ne samo locirati problem nego i sankcionirati prekršite-

lje kako bi država dobila ono što joj i pripada.

Kad jedan športski klub proda igrača za 2 mln. eura, a sutra u tisku čitamo da taj klub duguje državi 300 mln. kuna za porez, pitam se kako to da država prilikom transfera igrača (plaćenog preko žiro računa) nije naplatila svoje obveze, uzvratilo je **Dragutin Lesar (HNS)** pojašnjavajući zašto je govorio o zakonu kao obmani prema hrvatskom športu. Menadžeri u športu imaju svoju matematiku i svugdje u svijetu rade po jednom principu za razliku od menadžera koji su bili u "Riječkoj banci" i "Viktoru Lencu", replicirao je **Franjo Arapović (HDZ)**. Mafiji u športu je u interesu da ovaj zakon ne zaživi, uvjeren je zastupnik. Na Lesarov upit koji su to klubovi koji imaju dugove i o kojim se iznosima radi uzvratilo je **Damir Kajin (IDS)** upozorivši na podatak koji još 2000. godine iznio tadašnji ministar financija. Tada su četiri hrvatska nogometna kluba ukupno dugovala 577,5 milijuna kuna, a današnji ministar govori o 700 milijuna kuna nenaplaćenih obveza. Kajin, međutim, procjenjuje da se radi o iznosu od 1,5 mlrd. kuna. Usporedbe radi iznosi podatak da je u Hrvatskoj u posljednjih 16 godina najmanje 4000 poduzeća završilo u likvidacijskim postupcima pri čemu je izgubljeno više od 100 tisuća radnih mjesta. Drži kako nije moguće preoblikovati te profesionalne športske klubove već da je te dugove moguće oprati samo kroz stečaj. A to da se sutra klubovi dodijele lokalnoj samoupravi drži nemogućim rješenjem jer lokalna samouprava nije u stanju skrbiti ni o općim bolnicama. Zato Kajin misli da ovaj zakon teško može zaživjeti.

Predložen model preoblikovanja športskih klubova pruža mogućnost i otvara veliku opasnost da se isti postupci kakvi su bili u pretvorbi gospodarstva počnu događati i u športu, uzvratilo je **Lesar**. Zato je, kaže, protiv prijedloga preoblikovanja, a za to da oni koji su pred bankrotom odu u bankrot i već sutra po novom modelu zakona osnuju kao privatna dioničarska trgovačka društva.

Jasnije definirati poziciju profesionalca i amatera u športu

Ivan Vučić (HDZ) pozdravio je predloženi zakon kojim će se, kaže, značajno unaprijediti športsko natjecanje i rekreacija u Hrvatskoj. Posebno je pohvalio obvezu jedinica lokalne samouprave i područne (regionalne samouprave) za donošenje mreže športskih građevina te prijedlog da u postupku izdavanja lokacijske dozvole za tu građevinu, tijelo koje izdaje dozvolu pribavlja mišljenje ministarstva o usklađenosti s uvjetima iz stavka 4. članka 69.

U dijelu zakona koji se odnosi na financiranje športa potrebno je ugraditi i obvezu jedinice lokalne samouprave glede financiranja amaterskog i školskog športa. Dosad su naši vrhunski športaši, a često i mali amaterski klubovi odlazili na pripreme u inozemstvo i trošili novac poreznih obveznika. Kada se stvore uvjeti za njihovu pripremu u Hrvatskoj, prije svega vrhunskih športaša koji sudjeluju na svjetskim prvenstvima, tada bi to trebala biti financijska obveza državnog proračuna.

Mr. sc. **Ivana Bagarića (HDZ)** interesira zašto mladi ljudi istih ili sličnih mogućnosti i talenta imaju posve različit hod kroz šport pa neki postižu športske vrhunice, a neki dožive razočarenja. To nije stvar sreće ili uloženog truda jer se on podrazumijeva, kaže Bagarić, i naglašava da bi bavljenje ovim pitanjem prepustio Nacionalnom vijeću za šport pa bi mu uz osam već predloženih točaka dodao i devetu - praćenje, nadzor i poboljšanje kvalitete športa. Vrlo važan segment ovog zakona je dokument nazvan Nacionalni program športa. Za zastupnika to predstavlja svojevrsnu strategiju razvoja športa u Hrvatskoj. Posebnom odredbom zakona propisuju se prava športaša. Športaš ne može bez trenera, a trener bez športaša pa bi bilo dobro da i treneri imaju sva prava kao i športaši. U predloženom zakonu to nije tako. Potrebno je napraviti distinkciju između trenera koji se športom želi baviti profesionalno i trenera amate-

ra, a u zakonu još predvidjeti prevenciju športskih povreda.

U replici **Šime Lučin (SDP)** je primijetio da se prethodnik samo dotaknuo profesionalizma i amaterizma u športu, ali temu nije do kraja razradio. Lučin misli da bi u drugom čitanju zakona jasnije trebalo definirati poziciju profesionalca i amatera u športu. **Bagarić** se složio da bi unutar predloženog zakona trebalo razraditi tu materiju, a predloženi zakon je za to dobra podloga.

U drugom čitanju zakona jasnije treba definirati poziciju profesionalca i amatera u športu.

Ovaj zakon dr. sc. **Slaven Letica (neovisni)** je ocijenio ocjenom dovoljan te ustvrdio kako je očekivao da će biti pripremljen ozbiljniji zakonski tekst. Predložio je da se konačnom zakonskom tekstu da prijevod Europske povelje o športu Vijeća Europe i europski model športa tj. dokumente Europske komisije koji prikazuje različite modele organizacije športa u Europi. Letica drži da bi do drugog čitanja zakona sve trebalo naglavačke promijeniti pa tako ne bi trebalo početi odredbom o donošenju Nacionalnog programa športa. Tu bi se eventualno moglo govoriti o hrvatskoj športskoj strategiji ili o Hrvatskom športskom vijeću. Zakon o športu trebao bi startati jasnom definicijom pojmova (sada su oni nejasni). Bit športa je jedna iskonska potreba čovjeka da se igra i natječe, a poslanje športa nije tako usko definirano kao što je ovim zakonom. I dok je šport u smislu ovog zakona tjelesna aktivnost, u Povelji o europskom športu šport je definiran kao tjelesna, duhovna i emocionalna djelatnost. U predloženom zakonu ništa se ne kaže o rasadnicima i oazama športskog života, kao što nema niti jedne riječi o ulozi obitelji u stvaranju športaša. Predlagatelj zakona navodi 15 razloga zbog koji se donosi novi zakon o športu, ali Letica ima svoju listu razloga. Prvi razlog je tajkunizacija i komercijalizacija športa koja može biti samo radikalizirana spominjanjem "špa-

njolskog modela". Podsjeća na postojanje europskih športskih modela kojeg je Hrvatska uvijek bila organski dio, a ukazao je i na važnost hrvatske športske tradicije. Hrvatska mora promovirati hrvatski športski model, odlučan je Letica, a njegova osnovna karakteristika je pravo na bavljenje športom koji uopće nije institucionaliziran u zakonu kao pravo. Pravo na bavljenje športom znači pravo svakog građanina Hrvatske, pogotovo djece, na pravičan pristup javnim športskim objektima, pojašnjava Letica. Ozbiljno bi trebalo razmisliti o vraćanju Hrvatske srednjoeuropskoj tradiciji organizacije športa u kojoj Hrvatski olimpijski odbor nije krovna športska organizacija. Zastupnik kaže kako se treba vratiti na Savez športskih saveza, dok bi spomenuti olimpijski odbor imao svoju normalnu funkciju u organiziranju i promoviranju olimpijskih načela i organizacije športa.

Uslijedile su replike. **Franjo Arapović (HDZ)** osvrnuo se na Letičinu konstataciju o razlozima zbog kojih se donosi novi zakon. Navodeći razloge zbog kojih predlaže ovaj zakon Vlada je samo upozorila na trenutačno stanje u hrvatskom športu, kaže zastupnik, a za teoriju zastupnika Letice o unapređenju športa rekao je da je perfektna za slušanje, ali jako teško primjenjiva.

Iako se složio s velikim dijelom izlaganja zastupnika Letice, **Davorko Vidović (SDP)** drži da je spomenuti nezavisni zastupnik na temelju lošeg iskustva kojeg je imao kao športski radnik doveo donekle u pitanje ili marginalizirao poziciju Hrvatskog olimpijskog odbora. Vidović kaže da je u određenom smislu u ovom zakonu podcijenjena uloga HOO-a, a podsjeća da su olimpizam i olimpijski pokret postali sinonim za šport. Posredstvom olimpizma Međunarodni olimpijski odbor postao je uz UN najснаžnija asocijacija na svijetu, nastavlja Vidović, i podsjeća na uključivanje olimpizma u mirotvorstvo i borbu protiv svih oblika ovisnosti, protiv siromaštva i bolesti.

Zastupnik **Letica** zaniijekao je da je doveo u pitanje olimpizam, olimpijski pokret i Hrvatski olimpijski odbor.

Govorio je, kaže, samo da je od stvaranja HOO-a napravljen povijesni diskontinuitet zato što su u najvećem dijelu Srednje i Zapadne Europe kao organizacijske forme prisutni savezi športskih saveza.

Lino Črvar (HDZ) smatra da u buduću zakonski tekst treba ugraditi dio rasprave zastupnika Letice u kojem ovaj naglašava da šport treba shvatiti kao nešto što se odnosi na potpunu aktivnost čovjeka, a ne samo na njegove tjelesne aktivnosti.

Hrvatska mora promovirati vlastiti športski model čija je osnovna karakteristika pravo na bavljenje športom, a to znači pravo svakog građanina Hrvatske, pogotovo djece na pravičan pristup javnim športskim objektima.

Ako sada idemo na osnivanje saveza športskih saveza stvorit ćemo udrugu koja će biti između proračunskih sredstava i športaša, a zapošljavat će se ljudi koji će pojesti dio proračunskog novca namijenjen športašima, rekao je **Srećko Ferenčak (HNS)**. Ferenčak drži da Hrvatski olimpijski odbor korektno obavlja svoj posao, i dodaje da tamo već postoji infrastruktura koja može obavljati taj dio transfera novca prema športskim savezima. I u postojećoj institucionalnoj strukturi postoji skupština športskih saveza pa ne bi bilo teško ostvariti ovo razdvajanje, podsjetio je **Letica**.

Zvonimir Mršić (SDP) se osvrnuo na onaj dio izlaganja zastupnika Letice u kojem je govorio o jednakoj mogućnosti građana da se bave športom. Mršić smatra da se ne treba snužđiti nad sudbinom profesionalnog športa. Profesionalni šport bi trebao biti u interesu sponzora i vlasnika klubova, a ne u javnom interesu. Što više treba stimulirati poticanje, sponzoriranje i darivanje športskih i školskih športskih klubova te građenje novih športskih objekata.

Odnos politike i športa

Volio bih da smo imali prilike prije rasprave o ovom zakonu raspravljati o nacionalnoj strategiji športa, rekao je **Šime Lučin (SDP)**. Šport treba promatrati višeslojno i kroz različite interese jer školski šport npr. može biti rasadnik za profesionalne športaše, a istovremeno se nalaziti u određenoj suprotstavljenoj poziciji. Razlog - ako se više novca izdvaja za profesionalni šport manje će se izdvajati za onaj školski, pojasnio je Lučin. Ne postoje jasni kriteriji i interesi države hoće li ići na to da imamo više mladih u športu (rekreativaca) ili će težiti da imamo više vrhunskih športaša. Upravo stoga nedostaje spomenuta strategija koja bi sve to trebala definirati, rezolutan je Lučin. U nastavku govorio je o odnosu između politike i športa smatrajući da je za šport taj odnos jako bitan, a dijelom i odgovara na pitanje zašto još uvijek nemamo nacionalnu strategiju športa. Lučin misli da se politika i političari moraju maknuti iz športa. Dodaje, međutim, da je šport dobar politički medij pa otuda interes politike da što više sudjeluje u nacionalno popularnim športovima, a i športašima je interes da imaju političara u športu. Priča je dakle vrlo složena, a Lučin drži da bi izlaskom političara iz športa, ma koliko to čudno izgledalo, raspodjela malog kolača koji se odvaja za šport bila pravednija. Određenim definicijama i kriterijima ta se priča mogla bolje postaviti kroz nacionalnu strategiju športa u nas. Osobno ne očekuje da će se ovim zakonom to riješiti, ali drži da bi, prije svega, valjalo definirati jasnu poziciju profesionalnog športa koji bi veliki dio svojih sredstava morao namicati na tržištu putem sponzora, reklama i prodajom ulaznica. Imamo, međutim, notornu činjenicu da se svaki put kada zaškripi nekom vrhunskom profesionalnom športskom klubu daje proračunski novac i to u situaciji kada nemamo dovoljno športskih dvorana, igrališta i trenera koji bi radili s mladima. Usvajanjem ovog zakona neće se povećati sredstva u športu ili će to biti beznačajno. U usporedbi s dosadašnjim zakonom u predloženom zako-

nu vidi tek male pomake, a odnose se na ono što, po njegovoj prosudbi, nije bitno za nacionalno zdravlje i masovan šport mladih nego samo na one koji se bave vrhunskim športom.

Replicirajući **Franjo Arapović (HDZ)** se pozvao na jedno izvješće iz kojeg je vidljivo da smo dobili kredit od 300 milijuna eura za izgradnju oko 100 športskih objekata u naredne tri do četiri godine. Po Arapoviću to je jedan od osnovnih preduvjeta da se u športu krene naprijed, a veliki pomak će biti to ako se ovim zakonom riješi pitanje školskih športskih saveza i pitanje zabrane izgradnje škola bez odgovarajuće športske dvorane. Što se tiče odnosa politike i športa podsjeća da se 22 godine bavio športom i nikad mu nije trebala politika niti je gledao tko je na vlasti kada bi tražio donaciju od neke hrvatske firme. Jednostavno bi objasnio cilj akcije i namjenu za koju treba osigurati sredstva i nije bilo problema u pomaganju.

Politika i političari moraju se maknuti iz športa.

A mr. sc. **Kajo Bućan (HDZ)** je upozorio na neke probleme s kojima se suočavaju mali športski klubovi (velika davanja malih klubova prema nogometnim savezima, problem kada domaćin treba platiti troškove za suca i delegate utakmice). "Ja ne mislim da zbog tih problema u upravama tih klubova trebaju sjediti političari nego to valja riješiti zakonom tj. drugačijim i preciznijim propozicijama", uzvratilo je, uz ostalo **Lučin**. A mr. sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** smatra da je vrlo važno početi mijenjati generalno stav prema politici i političarima. Zašto se mora stalno polaziti od obrasca da političar gdje god se nalazio uvijek mulja i čini nešto nedopušteno. Zašto se ne bi promijenio taj stav i kazalo npr. da je političar tu prvenstveno radi javnog interesa, rekao je Bagarić.

Politika se može zlorabiti u svakom području, rekao je u nastavku **Davorko Vidović (SDP)** upozorivši na činjenicu da se šest godina radi na Zakonu o špor-

tu, a da prethodno nije donesen dokument- Strategija razvitka športa iz koje bi se mogao vidjeti optimalan način organiziranja športske djelatnosti. Neopravdanim drži podcjenjivanje športa kao djelatnosti (nema državnog tajnika za šport). "Ako već nećemo imati Ministarstvo športa, a našao bi stotinu razloga da ga imamo prvenstveno zbog njegove interdisciplinarnosti, onda bismo možda mogli imati državni ured koji bi integrirao razno-razne aspekte športske djelatnosti o kojima je tijekom ove rasprave bilo riječi", rekao je Vidović.

Mamac za građane

Je li nama u interesu da svake godine obuhvatimo 20 tisuća mladih u športu ili da imamo 6 vrhunskih športša koji će promicati Hrvatsku diljem svijeta, upitao je **Šime Lučin (SDP)**. Za sve nema dovoljno sredstava. Drži da je nepotrebno novo ministarstvo športa jer misli da će već ovaj zakon sam po sebi izazvati veliku reprodukciju tzv. športske birokracije. **Vidović** je uzvratilo riječima da ne pledira za ministarstvo športa niti je za gomilanje športske birokracije već je za sagledavanje multidisciplinarnog karaktera športa kao aktivnosti. **Ivan Kolar (HSS)** je za političare u športu gdje su oni nositelji zdravog duha i ne zlorabe svoj položaj. **Ivanka Rokсандić (HDZ)** slaže se da je šport kompleksna djelatnost, ali ne misli da ga zbog toga treba rascjepkati u više ministarstava ili uprava. Slaže se s primjedbom da bi Ministarstvo obrazovanja trebalo imati državnog tajnika za šport. Politika se treba baviti športom u smislu da država i jedinice lokalne samouprave utvrđuju javne potrebe u športu i za njihovo ostvarivanje osiguravaju financijska sredstva iz svojih proračuna.

U raspravu se uključio i državni tajnik **Nevio Šetić**. Na Lučinovu konstataciju da se ovim zakonom neće ništa bitno promijeniti, Šetić odgovara da to možda na prvi pogled tako izgleda, ali ustvari nije istina. Sada će se, naime, podvući crta jer nastaviti klizati u ovom smjeru kako se to čini danas bila bi katastrofa za šport, rezolutan je Šetić. Bilo je zamjer-

ki da ovaj zakon tretira samo profesionalni šport, a državni tajnik odgovara da se među desetak područja ovoga zakona nalazi i područje koje obuhvaća najširu dimenziju ove djelatnosti.

Šest godina se radi na ovom zakonu, a da prethodno nije donesena strategija razvitka športa iz koje bi se vidio optimalan način organiziranja športske djelatnosti.

Trudeći se da otkrije prave ciljeve zakona i nakon dvodnevne rasprave **Josip Leko (SDP)** kaže kako se potvrđuje da je on sadržan u njegovom obrazloženju po kojem je predlagatelj ovim Prijedlogom zakona propisao da se športskim klubovima - udrugama za natjecanje odgoda naplata tražbina Republike Hrvatske i pravnih osoba u pretežitom državnom vlasništvu. Riječ je o 700 milijuna kuna koje država oprašta klubovima. To je ješka za građane, rekao je Leko, i ustvrdio da se za spomenuti iznos može izgraditi 100 dvorana za bavljenje športom ili otvoriti nekoliko tisuća radnih mjesta. Što će na to reći 300 tisuća radnika koji čekaju posao u Hrvatskoj. I profesionalni šport se može pod određenim kriterijima financirati iz proračuna, ali ga ne treba skrivati iza amaterskog športa, nastavlja Leko. Kroz strategiju valja otvoriti jasne perspektive hrvatskom športu, definirati ono što se može financirati, odvojiti amaterski, rekreativni i školski šport od onog vrhunskog profesionalnog i odlučiti koga i s kojim iznosom financirati, zaključio je Leko.

Netočan je navod da se športskim klubovima - udrugama opraštaju tražbine, nego se događa naplata tražbina Republike Hrvatske i pravnih osoba u pretežitom državnom vlasništvu, rekao je mr. sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)**. **Dražhen Bošnjaković (HDZ)** ne misli da je centralno pitanje ovog zakona saniranje dugova dužnika već to što se zakonom uređuje šport djece i mladeži, odnosno šport u školi. Bitno je da šport postane

dio kulture našeg življenja od obitelji i vrtića nadalje. Tako ćemo imati zdrave navike kod ljudi, a dobit ćemo sutra i jednu bazu za vrhunске sportaše. Odgovarajući na repliku zastupnik **Leko** je ustrajao na svojoj prijašnjoj konstataciji da je suština zakona model preoblikovanja športskih klubova-udruga za natjecanje koji su u financijskim teškoćama. Naglašava da svakako treba odvojiti raspravu o amaterskom športu od rasprave kako sanirati dugove klubova. **Branimir Pasecky (HDZ)** zamjerio je zastupniku Leki što upućuje kritiku na zakon bez protuargumenata i prijedloga te podvukao kako nije za demagoške istupe. "Vama može izgledati da je demagogija 700 milijuna kuna, ali meni tako ne izgleda", uzvratilo je **Leko**. Od tog se iznosa može napraviti 100 dvorana i za deset godina možemo očekivati puno više europskih i svjetskih rekorda. No, ovaj će ovaj zakon hrvatske građane koštati 700 milijuna kuna, a neće imati niti jednu dvoranu, zaključio je Leko. **Franjo Arapović (HDZ)** je zamjerio na stalnom ponavljanju cifre od 700 milijuna kuna. Ukradeno je i 700 milijuna kuna, odnosno 100 milijuna eura u "Riječkoj banci", a u "Viktoru Lencu" ne zna se koliko milijuna eura, rekao je Arapović. "Građanima Hrvatske ne pomaže činjenica što je u nekoj banci došlo do krađe, i sada ukrade još 700 milijuna kuna, reagirao je **Leko**, i podsjetio na obvezu zastupnika da štite interese građana Hrvatske (materijalne i svake druge interese). Upozorava još da nitko nije porekao da spomenuti dug postoji i raste, a interes Republike Hrvatske nije u tome da ne zna kako posluju ti klubovi.

Diskriminacija

Športskom rekreacijom u Europi bavi se između 40 i 70 posto građana, a u Hrvatskoj 10 posto, rekla je u nastavku **Marija Lugarić (SDP)**. U zakonskom prijedlogu, međutim, samo se jedan članak odnosi na tu vrstu športa, kaže Lugarić, tri na školski šport, dva na studentski, a 18 članaka na preoblikovanje športskih klubova-udruga u

športska dionička društva. Tako se većina odredbi ovog zakona bavi profesionalnim športom. U nastavku govorila je o financiranju športa, posebno amaterskog iz javnih izvora. U sustavu tog financiranja, poglavito iz državnog proračuna, Hrvatski olimpijski odbor je kao neka međustepenica od državnog proračuna do nacionalnih saveza. Izvješće revizije, a i ono o radu Hrvatskog olimpijskog odbora utvrdilo je da se većina financiranja u športu događa po kriteriju tko je s kim dobar i tko je kome bliži taj će dobiti više novca. Kad državni tajnik kaže da treba povući transparentnu crtu onda to treba učiniti tako da se uspostavi drugačiji način financiranja. Govoreći o športu u obrazovanju primijetila je da se školski šport još kako tako financira, u srednjoj školi je to katastrofa, a studentski šport gotovo da ne postoji. Tu je potrebno učiniti mnogo više, a ne samo deklarativno navesti u zakonu osnivanje školskih športskih društava i studentske športske udruge. Navela je zatim neke primjere diskriminacije žena u športu, napose one financijske naravi, kao i nedovoljno medijsko praćenje ženskog športa.

U medijima žene-športaši su manje vrednovane od športaša, a nejednak tretman imaju i kod korištenja dvorana, napose nagrada.

Kroz više zakonskih odredbi definirana je priča vezana uz profesionalni šport i preoblikovanje športskih klubova-udruga u športska dionička društva, a Lugarić smatra da bi trebalo definirati uvjete pod kojima se ti športski klubovi transformiraju, a zatim na njih primjenjivati zakone koji se odnose na trgovačka društva. U zakonu se precizira koje to osobe i s kojim stručnim kvalifikacijama mogu raditi izvannastavne aktivnosti u školama. Po zakonu riječ je o nastavnici Kineziološkog fakulteta. S tim u vezi iznijela je primjedbu vezanu uz potrebu propisivanja stručne

spreme na razini nižoj od razine sveučilišnog diplomskog studija za obavljanje stručnih poslova u športu u školskim športskim društvima.

Za **Srečka Ferenčaka (HNS)** netočan je navod da Hrvatski olimpijski odbor dijeli novce športskim savezima prema tome tko je kome bliži. Hrvatski olimpijski odbor ima malo novaca na raspolaganju (oko 80 milijuna kuna) koje mora podijeliti športskim savezima nakon što ovi iskažu svoje potrebe ovisno o postignutim rezultatima, rekao je Ferenčak. Netočan je navod da se financijski diskriminiraju športašice i ženski športski klubovi, rekao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Ženski šport je često dvoranski šport, a on puno više i košta. Uz to, najpopularniji športaši kod nas su baš športašice Janica i Branka Vlašić. Na navod da se o ženskom športu nedovoljno piše u tisku **Srečko Ferenčak (HNS)** odgovara da se ne može odrediti zakonom tko će o kome koliko pisati jer to određuje tržište, odnosno ljudi koji o tome čitaju. **Lugarić (SDP)** se složila s prethodnikom da se to ne može zakonom odrediti ali može se, kaže, javnim govorom u Hrvatskom saboru utjecati da se neke stvari i interesi koji bi bili društveno relevantni promijene. Također je ustrajala na primjedbi da su u medijima žene športašice manje vrednovane od športaša, a nejednak tretman imaju i kod korištenja dvorana i nagrada koje dobivaju. **Biserka Perman (SDP)** potkrijepila je potonju konstataciju stranačke kolegice o neravnopravnosti žena u športu kroz novi prijedlog kategorizacije športaša. **Ivanka Rokсандić (HDZ)** nije se složila s navodom da se zakon uglavnom bavi profesionalnim športom. Iako školski šport nije novina on je sada stavljen u prioritet i otuda važnost ovoga zakona. Složila se da je sve manji interes srednjoškolaca za šport, ali drži da smo za to svi krivi i stoga, naglašava da treba pojačati djelovanja nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture, odnosno izvannastavne aktivnosti. Iako uvažava znanje učiteljica razredne nastave smatra kako djeca zaslužuju najvišu razinu obrazovanja voditelja školskih športskih društava.

Ne razumijem kako to uvažavate znanje učitelja razredne nastave, a ne dajete mu pravo da radi ono za što ima stručnu kvalifikaciju, uzvratila je **Lugarić**. Jer ako netko položi kolegij opće kineziologije, metodike tjelesne i zdravstvene kulture i sve moguće psihologije, napose teoriju treninga, kako onda ne bi mogao voditi nastavu tjelesne i zdravstvene kulture, posebno u nižim razredima, pita **Lugarić**.

Za **Ivana Drmića (neovisni)** trenutačno stanje u športu je katastrofalno, a lažni privid da je nešto ipak pozitivno pružaju tek međunarodni uspjesi naših športaša na međunarodnim natjecanjima. No, ti uspjesi nisu rezultat sustava državne politike već, prije svega, entuzijazma i odricanja športaša i njegove obitelji. U nastavku upozorio je na problem nestanka amaterskog športa mladih te ustvrdio da školska športska društva praktički nestaju. Potrebno je hitno donijeti Nacionalnu strategiju razvoja športa jer nam se može dogoditi da uložimo sredstva u dvorane i u športsku opremu, a da nam u dogledno vrijeme neće imati tko baviti se športom u tim prostorima. Danas se mladi bave športom koliko moraju na satovima tjelesnog odgoja, dok su izvannastavne aktivnosti svedene na nulu. Na športskim terenima puno uspjeha postižu ne samo stručne osobe (treneri i liječnici) već i entuzijasti koji nisu stručno osposobljeni za bavljenje pojedinim športom, ali odvajaju dio svog slobodnog vremena pomažući mladim ljudima da naprave neki rezultat i da ostvare neku aktivnost. Kroz zainteresiranost mladih za šport danas-sutra doći ćemo do vrhunskih rezultata, a mladi će dobro predstavljati domovinu na međunarodnim športskim natjecanjima. U zakonu je ispušteno reguliranje pitanja statusa menadžera pa o tome valja voditi računa. Također treba riješiti odnose igrač-klub-menadžer s obzirom na situaciju da novac od ugovora u najvećem postotku pokupi menadžer (80 %), 20% igrač dok klubu ostaju dugovi. Predloženi zakon bi trebao biti na tom tragu. Interesira ga koji su to zakoni omogućili netransparentno poslovanje klubova koje je dovelo do takvih gubitaka.

Zanima ga koliko će ljudi odgovarati za jedno takvo netransparentno poslovanje. Ide se na odgodu naplate javnih dugovanja, a Drmića interesira tko jamči da se neće nastaviti dosadašnje poslovanje športskih klubova-udruga i da za nekoliko godina nećemo imati jednu ovakvu raspravu te ponovno dug od 700 milijuna kuna uz opasku da i oni prošli nisu naplaćeni. Dio troškova za športske aktivnosti prebačen je na lokalnu vlast, a zna se kakva je situacija s gradskim i županijskim proračunom. Predlaže da dio novca od Hrvatske lutrije u određenom postotku ide i za financiranje športa u lokalnoj upravi i samoupravi.

Ako se posvetimo samo dugovima klubova onda uzalud donosimo ovaj zakon, naglasio je **Anton Peruško (SDP)** te ustvrdio da ti dugovi nisu nastali do 2000. godine. Ja sam taj problem duga od 700 milijuna kuna spomenuo tek kao jedan manji problem, a puno veći problem je nestanak amaterskog športa, reagirao je zastupnik **Drmić**. Za zastupnika je profesionalni šport tek dio biznisa i predlaže da se uklopi u zakon i uspostavi izvor financiranja ali i sustav odgovornosti ljudi koji raspolažu tim novcima i rade te dugove. Dugove nisu napravili političari i biznismeni u poduzećima nego ljudi kojima je šport biznis, a nikada nisu šutnuli loptu i skočili na strunjaču već u športu vide samo novac. **Lino Červar (HDZ)** je dao potporu prijedlogu da se i trenerima koji nemaju propisane uvjete za rad, a dokazali su se stvarajući pobjednike i šampione, dozvoli da rade s djecom.

Vrhnje kupe kojekakvi mešetari u športu

Iako zakon već prvim svojim odredbama precizira da šport mora biti svima dostupan u stvarnom životu to nije tako, naglasio je **Zvonimir Sabati (HSS)**. U pravilu mali općinski proračun, nedostatak športskih dvorana i uređenih terena s pratećim objektima te nizak ukupan standard dovode do situacije da djeca nemaju jednaku dostupnost športu, i da dokažu svoj talent. U nabranjanju javnih potrebna u športu izostavljena je rekre-

acija. Sabati se boji da to nije državni interes što, dakako, nije dobro s obzirom na podatak da se svega 10 posto stanovništva bavi športom. Odredba članka 50. Prijedloga nedovoljno govori o športskim udrugama u športskoj rekreaciji, a jednako tako malo se govori i o športu u prirodi. Predlaže da se minimum javnih potreba od državnog interesa financira iz državnog proračuna, a nadogradnja iz proračuna jedinica lokalne samouprave. Cijelo jedno poglavlje zakona odnosi se na informacijski sustav u športu. Ne može, kaže, dati svoju ocjenu o tome jer ne zna da li se ovdje radi o parcijalnom rješenju ili je taj informacijski sustav dio ukupnog informacijskog sustava. Informacijska rješenja jednako su tako potrebna zdravstvu, školstvu i sudstvu ali ako se svako područje parcijalno rješava može doći do neusklađenosti i nepovezanosti, a efekt može biti lošiji od očekivanog. Prema zakonskom prijedlogu kriterije za dodjeljivanje državnih nagrada za vrhunska športska dostignuća, iznose tih nagrada i način njihova dodjeljivanja utvrđivala bi Vlada RH, a Sabati bi volio da se stvori povezanost kriterija i iznosa sredstava i kod donošenja proračuna i to javno i transparentno obznani. Isto tako nije dobro da visinu novčanog dijela godišnje nagrade i nagrade za životno djelo "Franjo Bučar" odlukom odredi ministar jer uvijek izaziva razmišljanje da se neko me nešto pogoduje. Izrazio je izvjesnu rezervu glede modela preoblikovanja športskih klubova-udruga za natjecanje u športska dionička društva jer se boji da uložena sredstva ljudi ne dođu u vlasništvo neodgovorne osobe, i još gore klub postane vlasništvo dioničara, a briga o terenima i športskim objektima opet ostane lokalnoj zajednici.

Reagirao je **Franjo Arapović (HDZ)** konstatacijom da će u drugom čitanju zakona podnijeti amandman, a to je ujedno i njegova sugestija da jedinice lokalne samouprave i uprave, županije i gradovi na čijem je teritoriju sjedište športskog kluba-udruga imaju pravo prvokupa tj. budu vlasnici kluba. Nakon godinu dana vidjet će se kako time raspolažu.

Zakon zaslužuje vrlo visoku ocjenu za umjetnički dojam ali mnogo nižu, čak nedovoljnu ocjenu za težinu izvedbe, rekao je **Anton Peruško (SDP)**. Do drugog čitanja predlagatelj bi trebao konkretno definirati pitanje poreznih olakšica u športskoj djelatnosti, a država vidjeti koji se to iznos u ovom trenutku može izdvojiti za šport. Pitanje je hoće li se to učiniti kroz redistribuciju ili kroz priznavanje olakšica. Peruško smatra da bi to prvenstveno trebalo učiniti kroz priznavanje olakšica ulagaču u šport držeći da će na taj način svaka sredina iskazati veći interes za izdvajanje. Preciznije bi trebalo definirati i prava investitora u šport.

Odredbe o financiranju nedorečene

U nastavku rasprave govorio je mr. sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)**. Rekao je da je zakon u brojnim svojim člancima nedorečen, posebno u dijelu o financiranju športa. U zakonu je navedeno da se šport financira iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne, odnosno regionalne samouprave, a zastupnik bi više volio da je predlagatelj tu bio određeniji i naveo udjele financiranja športa na jednoj i drugoj strani. Najvažnije je osigurati sredstva za vrhunski i amaterski šport. Ukoliko tih sredstava nema, a u ovom trenutku ih nema, tada toj situaciji moraju biti prilagođena i zakonska rješenja. Prije nego nam je potrebna mreža športskih objekata tj. da svaka osnovna i srednja škola ima športsku dvoranu. Zakonom se to može odrediti kao namjera i dobra želja ali sasvim sigurno da se u slijedećih osam godina to neće ostvariti. Osvrćući se na više puta spominjanu dubiozu od 700 milijuna kuna, Šišljagić je primijetio da ovaj zakon nije ponudio kako izaći iz tih dubioza, odnosno kako će naš vrhunski i amaterski šport nastaviti funkcionirati a da za četiri ili pet godina opet ne dođe do dubioza. Najveći gubitci u športu zabilježeni su u nogometu. Zakonom će se papirnato riješiti ti gubitci, ali kako će zakon riješiti trgovanje igračima tj. situaciju kada se darovit športaš ili športaši-

ca nakon isteka prvoga potpisanog profesionalnog ugovora prodaje, a najveći dio od tog kolača pokupe kojekakvi športski menadžeri dok klub koji ga je stvorio praktički nema pokriće za uloženo. Predloženi zakon ne rješava takvu situaciju.

Dugove nisu napravili političari i biznismeni u poduzećima nego ljudi kojima je šport biznis, a nikada nisu šutnuli loptu niti skočili na strunjaču, već u športu vide samo novac.

Za **Nenada Stazića (SDP)** nije posve točan navod da će nama trebati sedam do osam godina da se prikupe sredstva za nove športske dvorane. Jer ako država ima 700 milijuna kuna da oprostí dug vrhunskim nogometnim klubovima onda je očito da novca ima, samo je sve stvar političke odluke. Koja logika tjera aktualnu Vladu da oprostí spomenuti iznos duga profesionalcima u športu umjesto da novac usmjeri za gradnju dvorana za klince, upitao je Stazić. Ja se ne mogu složiti s vama kada kažete da novca ima, vjerojatno misleći na 700 milijuna kuna, uzvratí je **Šišljagić**. Istovremeno je uvjeren da su taj novac pokupili kojekakvi mešetari u športu, dok je država sve to tolerirala kao što i sada tolerira klubovima koji su u gubicima da kupuju za milijunske iznose igrače. Po tko zna koji put replicirao je **Franjo Arapović (HDZ)** konstatacijom da 700 milijuna kuna nije nikome oprošteno niti poklonjeno samo je odgođeno plaćanje duga amaterskim športskim klubovima. Rekao je još da će u drugom čitanju zakona svoje mjesto u njemu naći i menadžeri u športu. Te će osobe morati imati svoju udruhu i licencu i znat će se tko se može baviti tim poslom.

Branimir Glavaš (neovisni) je prikazao stanje u športu preko NK "Osijek" iz istoimenog grada. U dva je navrata obnašao dužnost predsjednika tog nogometnog kluba, a prvi put 1994., još u vrijeme Domovinskog rata. Iako

je klub funkcionirao u ratnim okolnostima njegov žiro račun nije bio blokiran sve do listopada 1995. kada se to dogodilo prvi put u povijesti kluba, i blokada nije skinuta do današnjih dana. Nova uprava kluba od ljeta lani tražila je da se podvuče crta i nađe formula za njegovo normalno funkcioniranje, i ona je pronađena preko Udruge građana "Osijek" 2005. Nova je uprava i u otežanim okolnostima našla način da klub izvršava svoje obveze, plaća poreze i doprinosi državi, napose svojim dobavljačima čime je dala do znanja da je to moguće i u otežanim okolnostima samo ako postoji osjećaj odgovornosti prema poslu koji se radi na zakonit način.

Prijedlogu ocjena - dovoljan

Predloženom zakonu dr. sc. **Miljenko Dorić (HNS)** dao je ocjenu dovoljan i složio se s nekima iz rasprave da zakon nema jasan cilj i svrhu. Čak 95 % građana iz izborne jedinice iz koje dolazi zanima pravo na šport za njihovu djecu i unuke, napose pravo na kvalitetna športska školska takmičenja, a zatim pravo na vlastitu rekreaciju. Zgražaju se nad idejom da se porezni novac građana utroši za pokrivanje dugova profesionalnih športskih klubova. Ne vjeruju da će ovaj zakon uroditi nekim novim pomacima u športu i pitaju tko je u proteklih deset godina sprječavao da se donese npr. strategija razvoja športa, a veći broj djece u školama bavi športom, te ona nadarena prate i usmjeravaju. U proteklih deset godina mnogi su uvidjeli da se od športa može dobro živjeti, a da pritom športu nisu gotovo ništa pružili. Sada se amnestiraju oni koji su stvorili velike dugove koji će se sanirati novcem poreznih obveznika, a nitko za to ne odgovara. Dorić misli da nakon donošenja ovog zakona neće doći do velikih pomaka niti će se riješiti problemi hrvatskog športa. Da bi se uistinu počeli rješavati treba puno više političke volje, odlučnosti i etičnosti, a to znači da se iz športa moraju ukloniti svi oni koji ne žive od športa nego za šport.

Slijedeća u raspravi govorila je zastupnica **Lucija Čikeš (HDZ)**. Složivši se

s potporom ovom zakonu, u svom izlaganju pobliže se osvrnula na one članke koji uređuju šport za djecu i mladež, odnosno šport u školi, kao i na one dijelove koji uređuju šport za osobe s invaliditetom. Kako moderan način života sve više smanjuje tjelesnu aktivnost, posebno kod djece, ovaj Prijedlog zakona koji bi djeci osigurao prostor za dodatno bavljenje športom u okviru školskih i izvanškolskih aktivnosti ide u smjeru poboljšavanja kvalitete razvoja djece. Također se regulira i mogućnost bavljenja športom djece s invaliditetom. Iako su na ovom području potrebna daljnja ulaganja, dosljedna implementacija ovog Prijedloga zakona zasigurno je dobar korak u podizanju kvalitete odgoja djece, zaključila je zastupnica.

Nakon zastupnice, govorio je zastupnik **Mato Arlović (SDP)**. Naglasivši kako smatra da je donošenje novog zakona o športu potrebno, upozorio je na činjenicu da neka područja koja se bave funkcionalnim pitanjima toliko detaljizirana da se izgubio iz vida osnovni cilj koji šport mora osigurati, a to je zaštita zdravlja i razvoj fizičkih i umnih sposobnosti. Kod kategorizacije športaša, dodao je, koja je nužna, više pažnje trebalo bi usmjeriti na rekreativni, amaterski, a onda i natjecateljski sport, dok bi se o profesionalnom športu s aspekta njegove ekonomičnosti trebali baviti posebni zakoni, a ne toliko ovaj Prijedlog zakona. Donošenjem takvih zakona regulirala bi se trgovačka društva u ovlasti profesionalnog športa, te bi se kroz njih moglo donijeti jedno posebno poglavlje o preoblikovanju postojećih društava čime bi se, između ostalog, riješio i problem dugovanja u određenim športovima. S druge strane, najvažniji aspekt športa jest podizanje zdravlja, posebno u okviru rekreativnog, amaterskog športa djece, mladih, pa i starijih osoba koje se u ovom trenutku dosta zanemaruju. U nastavku izlaganja, zastupnik, se ponovno osvrnuo na problem financiranja profesionalnih i vrhunskih športaša zaključivši da je potrebno razgraničiti profesionalni od vrhunskog športa, kao i amaterski

od rekreativnog. Dotaknuvši se i pitanja o potraživanjima države naspram športskih društava, zaključio je da se ovaj Prijedlog zakona do konačnog čitanja mora još dosta doraditi, no da će ga podržati u ovom, prvom, čitanju.

U raspravi po klubovima zastupnika, prvi je u ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio zastupnik **Damir Kajin (IDS)**. Konstatiravši da su naši najpopularniji nogometni klubovi pred bankrotom, te da im država ponovno namjerava oprostiti dugove, upitao se kako to da su *manageri* u tim klubovima izrazito bogati, a uz to je očigledno da niti jedan vodeći klub nije uredno poslovao. Preoblikovanje kako ga predlaže Vlada nije moguće, nastavio je zastupnik, iz razloga što je ovaj zakon u sukobu sa Zakonom o trgovačkim društvima, a ostaje i otvoreno pitanje tko će i kako voditi te klubove nakon otpisa dugovanja. Zastupnik je također kritizirao namjeru prebacivanja upravljačkih prava profesionalnih klubova na lokalnu samoupravu koja to financijski ne bi mogla izdržati.

Fokusiranje na profesionalni nogomet

Slijedeći u raspravi, u ime **Kluba zastupnika LS-a** govorio je zastupnik **Zlatko Kramarić (LS)**. U uvodnom dijelu izlaganja upozorio je na dojam koji se stječe da će svi problemi hrvatskog športa biti riješeni donošenjem novog zakona o športu, posebno zbog intencije da se čitava športska aktivnost svede pod isti nazivnik. Ovakav Prijedlog zakona posebno je fokusiran na profesionalni nogomet u kojemu se okreću velika sredstva koja naposljetku nestanu, te se veliki klubovi neprestano nalaze u sve većim dugovima. Zbog ovakve situacije, zastupnik je predložio da se aktiviraju i implementiraju ostali zakoni koji bi zaustavili crnu ili sivu ekonomiju u profesionalnom športu, kao i da se odvoji amaterski i profesionalni šport koji su bitno drugačiji po svom određenju. Zastupnik je zaključio izlaganje konstatacijom da se veća pozornost, također treba posvetiti amaterskom

športu i športskim programima koji se provode kroz obrazovni sustav.

Da bi se uistinu počeli rješavati problemi hrvatskog športa potrebno je puno više političke volje, odlučnosti i etičnosti.

Zastupnica **Biserka Perman (SDP)** govorila je u ime **Kluba zastupnika SDP-a**. Podvlačeći osnovne smjernice koje je Klub zastupnika uputio u raspravi o ovom Prijedlogu zakona, da bi se što bolje ostvarila osnovna intencija zakona da se omogući provedba ustavnih odredbi o jednakosti i ravnopravnosti za sve športove. Da bi se to ostvarilo nužno je stimulirati ulaganja gospodarskih subjekata kroz porezne olakšice i barem udvostručiti dosadašnja izdvajanja za šport iz državnog proračuna. Nadalje, zakon o športu ne smije se baviti samo uređivanjem financiranja i odnosa u profesionalnom športu, već mora ponuditi i preciznija rješenja iz svih drugih poglavlja koja su, prema mišljenju zastupnice, za sada uglavnom taksativno obuhvaćena. Osim rješavanja problema dugovanja profesionalnih klubova nužno je zaštititi vrhunske športtaše i riješiti njihov status, kao i bolja klasifikacija stručnih poslova u športu. Od ostalih pitanja zastupnica je izdvojila potrebu izjednačavanja prava olimpijaca i ne-olimpijaca u sustavu državnih nagrada, uvođenje minimalnog postotka izdvajanja za šport kako na državnoj tako i na lokalnoj razini, poboljšavanje zdravstvene zaštite športtaša, te sustavne uređivanje prijelaznih i završnih odredbi Prijedloga zakona. Zastupnica je zaključila izlaganje tvrdnjom da će Klub zastupnika SDP-a podržati ovaj Prijedlog u prvom čitanju.

U ime **Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a** govorio je zastupnik **Nikola Ivaniš (PGS)**. U svom izlaganju zastupnik je upozorio na nedopustivo malo izdvajanje za šport od 0,3% bruto društvenog proizvoda koje koči kvalitetne programe i razvoj športa. Klub

zastupnika podržava predloženo donošenje Nacionalnog programa športa, kao i osnivanje Nacionalnog vijeća za šport koje bi imenovao Sabor. Kao posebno bitno, naglasio je jačanje športa u obrazovnom sustavu i povećavanje sredstava kojima raspolaže Hrvatski olimpijski odbor. Zastupnik je pri završetku svog govora oštro kritizirao svaku intenciju da jedinice lokalne samouprave postanu vlasnici športskih klubova.

U ime Kluba nezavisnih zastupnika govorio je zastupnik **Branimir Glavaš (neovisni)**. Zaključio je da je već postojeća zakonska regulativa koja se odnosi na šport omogućavala normalno funkcioniranje kako amaterskih tako i profesionalnih klubova, no problem je bio u tome što je državna vlast u prvih deset godina funkcioniranja bila opterećena brojnim problemima izazvanih ratom tako da je svjesno tolerirala odmake od legalnih postupanja. Kao predsjednik Nogometnog kluba Osijek, zastupnik je garantirao da se klubovi mogu voditi bez stvaranja dugovanja, što je slučaj s Nogometnim klubom Osijek. Dakle, dodao je, već postojeća legislativa je dostatna za uredno funkcioniranje, no problem su inspeksijske službe, financijska policija, neadekvatan menadžment klubova i utvrđivanje odgovornosti. Podržavši ovu zakonsku inicijativu, upozorio je da bi se o navedenim problemima već sada trebalo voditi računa da se ne bi za nekoliko godina ponovno raspravljalo o istim poteškoćama.

Došlo vrijeme da poslovanje klubova krene od nule

Posljednji u raspravi govorio je zastupnik **Franjo Arapović (HDZ)** u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Ukazavši na brz rast dugovanja u športu koji iznosi oko 700 milijuna kuna i učestale sumnje u nelegalnost poslovanja određenih klubova, zastupnik je podržao ovakav Prijedlog zakona jer smatra da je došlo vrijeme da poslovanje klubova krene od nule sa čvrstim zakonskim okvirom svog poslovanja. Također je dodao da će sve rečeno u Saboru prethodna dva dana biti upućeno Ministarstvu znanosti, obrazo-

vanja i športa zbog daljnje razrade ovog zakonskog prijedloga.

Završni osvrt dao je državni tajnik u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa **Nevio Šetić**. Zahvalivši na širokoj i kompleksnoj raspravi, sublimirao je neke točke koje su se pojavljivale u raspravi kao posebno bitne. Kao prvu naveo je nerazumijevanje o otpisu dugova amaterskim ili profesionalnim klubovima koji neće biti omogućeni novim zakonskim prijedlogom, već će se postojeći klubovi prema španjolskom modelu preoblikovati u trgovač-

ka športska društva. U vezi primjedbi o nedovoljnom ulaganju športskih dioničarskih društava u podmladak, državni tajnik je ukazao na precizne odredbe u novom zakonu koje određuju ulaganja u podmladak klubova. Kao poseban doprinos ovom Prijedlogu zakona izdvojio je potencijal u daljnjem razvoju cjelokupnog športa prije svega kroz obrazovni i odgojni sustav RH. Također se osvrnuo na određivanje visoke stručne spreme kao potrebne za stručne osobe koje rade s djecom u školskim športskim klubovima, kao i

posebnu zdravstvenu skrb za djecu. Na kraju izlaganja obećao je da će nadležno ministarstvo razmotriti iznesene prijedloge i sugestije, te ih implementirati do drugog čitanja.

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, sa 93 glasa "za" i 4 "protiv", prihvatili Zaključak da se prihvaća Prijedlog zakona o športu, te se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja upućuju predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

V.Ž.; J.Š.; A.F.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O REVIZIJI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE

Nema zastare za povrat nezakonito stečene imovine

Zastupnici HSP-a zahtijevaju sankcije za one koji su tijekom pretvorbe i privatizacije protuzakonito stekli imovinu, odnosno nisu poštovali ugovorne odnose

Iako su ovaj zakonski prijedlog poduprli gotovo svi parlamentarni klubovi, prilikom glasovanja nije dobio zeleno svjetlo. Naime, parlamentarna većina se priklonila mišljenju Vlade i matičnog Odbora koji su mu uskratili podršku.

Podsjetimo, u proceduru ga je uputio Klub zastupnika HSP-a, koji se zalaže za sankcioniranje svih nezakonito provedenih slučajeva pretvorbe i privatizacije (prema nalazima Državne revizije, to se odnosi na više od 95 posto revidiranih društava). Haespeovci predlažu da se takvi postupci proglašavaju ništavnim te da se uvede institut ovjere vlasništva. Vladajućci, međutim, tvrde da sve pretvorbene nepravilnosti ne moraju značiti i kaznenu odgovornost, te da postoje pravni mehanizmi koji omogućavaju njihovo preispitivanje, kao i brojni

zaključci koje je s tim u svezi donio Sabor.

Podsjetivši na to da su ti zaključci ostali mrtvo slovo na papiru, predstavnici predlagatelja i oporbe upozorili su da bi odbijanje predloženog potvrdilo da nema političke volje za otklanjanje negativnih posljedica pretvorbe i privatizacije, odnosno da revizija nije imala nikakve svrhe. Iako je u većini slučajeva nastupila zastara za kazneni progon, protuzakonito stjecanje imovine je pljačka koja se mora sankcionirati, a za to nema zastare, naglašeno je u raspravi.

O PRIJEDLOGU

Pretvorba i privatizacija je najveći krimen, najveća rak-rana, odnosno najveći promašaj u novijoj hrvatskoj povijesti, konstatirao je uvodno predstavnik

predlagatelja **Pero Kovačević**. Naime, u taj smo proces krenuli u vrijeme Domovinskog rata, kad su hrvatski branitelji branili državu, a tajkuni, tajkunčiči i podobnici su je pljačkali. Po povratku s bojišnice mnogi branitelji više nisu imali gdje raditi, jer su njihova radna mjesta bila ukinuta.

Od početka se znalo da će pretvorba i privatizacija biti ozakonjena pljačka i grabež, jer je u Hrvatskoj u to vrijeme bilo svega 20 do 30 posto kapitala u odnosu na procijenjenu vrijednost tzv. društvene imovine koja je pretvorena u državnu. U taj "cassino" su mogli ući samo podobni (1 posto građana), koji su se dokopali imovine bez da su išta platili, a onda su je preprodavali. Danas je to hrvatska elita koja dijeli milodare, puni su ih mediji i postali su glavni borci za uspostavu pravne države, jer "jamljeno" žele zaštititi. S druge strane, beščutni su

prema radnicima koje nastoje dodatno obespraviti vazalskim odnosom, što i ne čudi kada se zna da su sve dobili servirano na pladnju. Naime, dobivali su tzv. menagerske kredite bez ijedne lipe učešća, i sklopili ugovore o kupnji dionica, odnosno udjela od Hrvatskog fonda za privatizaciju, mirovinskih fondova, itd. Dakako, otplaćivali su ih iz dobiti tvrtke. Bilo je i nerealnih procjena imovine, kaže zastupnik. Ilustracije radi spomeno je primjer pilane koja je procijenjena na milijun eura, iako je na lageru bilo građe u vrijednosti od 2 milijuna. Novi vlasnik nije uplatio čak ni taj milijun, ali je zato sve uredno preprodao a i tome poprilično zaradio.

Po riječima zastupnika, Državna revizija je utvrdila da je u 95,17 posto slučajeva od ukupno izvršenih revizija (1556) postupljeno nezakonito, dok je samo u 75 slučajeva pretvorba, odnosno privatizacija provedena na zakonit način. Posljedica toga je bio i gubitak 400 tisuća radnih mjesta te daljnje obespravljivanje umirovljenika (ranije je odnos broja osiguranika prema broju umirovljenika iznosio 3,3:1, a sada je 1,37:1.). Nema sumnje da pretvorba i privatizacija niti s jednog od najvažnijih stajališta (moralnog, zakonitog, političkog, ekonomskog i socijalnog) nije postigla očekivani, pozitivni utjecaj na gospodarski razvoj. Stoga haespeovci predlažu da se spomenute nezakonitosti sankcioniraju i to kroz dva modela - proglašavanjem pravno ništavnim svakog pojedinačnog slučaja pretvorbe i privatizacije provedene na nezakonit način, uz poništavanje ugovora, te pokretanjem postupka ovjere vlasništva, u slučajevima provedenim na nepropisan način. Riječ je o slučajevima gdje nije postupljeno prema ugovoru o privatizaciji, odnosno izostala je dokapitalizacija i dr. Primjerice, ako je novi vlasnik uplatio samo milijun eura za imovinu koja je procijenjena na 10 milijuna, priznat će mu se taj vlasnički udio, ali više neće biti većinski vlasnik (ostali udjeli vraćaju se Fondu, odnosno državi).

Prema njihovu prijedlogu spomenute postupke bi po službenoj dužnosti tre-

bala pokretati Vlada, na temelju ocjene nadležnog tijela za reviziju. Predviđa se i produženje roka za pokretanje postupka revizije (180 dana od stupanja na snagu ovog Zakona).

Nas ne interesira toliko pitanje kaznene odgovornosti, budući da je u većini slučajeva došlo do zastare, ali zato nema zastare za povrat nezakonito stečene imovine, napominje Kovačević. Ta imovina nikada ne može postati zakonita i mi ćemo stalno inzistirati na tome da se takvi slučajevi sankcioniraju. Ne bude li ovaj naš prijedlog usvojen, upućivat ćemo ga u proceduru svakih šest mjeseci, dok god ne prođe, jer hrvatski narod od nas očekuje da spasimo ono što se još spasiti može.

RADNA TIJELA

Predložena rješenja razmotrio je matični **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu**. Na sjednici tog radnog tijela istaknuto je da se u svim zaključcima Hrvatskog sabora koji se odnose na izvješća vezana uz pretvorbu i privatizaciju ukazuje na nužnost poništenja nezakonitih radnji. Sudionici u raspravi upozorili su na to da Upravni odbor HFP-a nije raspravljao o izvješćima tijela nadležnih za reviziju pretvorbe i privatizacije. Članove Odbora je zanimalo i zašto nije provedena revizija sklopljenih ugovora o kupnji dionica ili udjela te sankcionirani oni kupci koji nisu poštivali ugovorne odredbe. Predloženo je da HFP podnese Saboru izvješće o svom radu.

Većina članova Odbora složila se s mišljenjem Vlade koja je uskratila podršku predloženom Zakonu. Smatraju, naime, da sukladno ustavnom i zakonskom uređenju Vlada nije nadležna za pokretanje postupka proglašavanja pravno ništavnim svakog pojedinačnog slučaja pretvorbe i privatizacije, već su za to nadležna druga tijela (Državno odvjetništvo, Državni ured za reviziju, ugovorna strana, HFP, itd.)

Vlada RH u svom Mišljenju napominje da već postoji optimalna pravna struktura temeljem koje se obavlja revizija pretvorbe i privatizacije, aludirajući

pritom na važeći Zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije.

Pojašnjava, nadalje, da je proglašenje rješenja ništavnim regulirano odredbama članaka 267. do 269. Zakona o općem upravnom postupku. Naime, prema članku 268. tog Zakona ono se u svako doba može proglasiti ništavnim po službenoj dužnosti, na prijedlog stranke ili državnog odvjetnika, ako su ispunjeni propisani zakonski uvjeti. Takav postupak mogu pokrenuti i Trgovačko društvo, HFP i Državno odvjetništvo.

Prema nalazima Državne revizije, u 95 posto revidiranih društava pretvorba, odnosno privatizacija je provedena na nezakonit način. Stoga haespeovci predlažu da se ti postupci proglase ništavnim te da se uvede institut ovjere vlasništva.

Privatizacija je ugovorni odnos stranaka kojim pravne i fizičke osobe kupuju dionice odnosno udjele od HFP i drugih subjekata (mirovinski fondovi), stoji dalje u Mišljenju Vlade. Ništavost ugovora regulirana je člancima 103. do 117. Zakona o obveznim odnosima, te člancima 322. do 329. novog Zakona o obveznim odnosima. Propisano je da osim ugovornih stranaka i državni odvjetnik ima pravo zahtijevati ništavost ugovora, ako su ispunjeni uvjeti propisani ovim Zakonom ili drugim propisima. Nadalje, Zakonom o reviziji pretvorbe i privatizacije utvrđeno je tko sve može podnijeti zahtjev za pokretanje postupka revizije (osim ovlaštenih subjekata tu mogućnost ima i nadležno tijelo za reviziju). Utvrde li se nezakonitosti to tijelo pokreće odgovarajući postupak pred Državnim odvjetništvom RH (jedino ono je nadležno za utvrđivanje nezakonitosti koje se tada mogu utvrditi samo u sudskom postupku i pravomoćnom presudom).

Od početka primjene Zakona o reviziji, odnosno u razdoblju od 24. svibnja do

kraja rujna 2004. godine, Državni ured za reviziju obavio je reviziju pretvorbe i privatizacije u 1.556 društvenih poduzeća, pri čemu je utvrđeno 1.936 nepravilnosti, navodi Vlada. Samo kod 75 subjekata potvrđena je ispravnost provedene pretvorbe i privatizacije.

Po mišljenju Vlade RH, prijedlog HSP-a za ukidanje instituta zastare nije prihvatljiv, jer bi unio dozu pravne nesigurnosti u cijeli pravni sustav. Naime, ovakav bi se prijedlog po analogiji mogao dati i za niz drugih zakona, iako relevantna pravna teorija poznaje samo ukidanje zastare za najteže oblike kaznenog ponašanja.

Nije dopuprla ni prijedlog za produženje roka za podnošenje zahtjeva za reviziju, uz obrazloženje da je prema izvješćima nadležnog Državnog ureda revizija već obavljena u velikoj većini pravnih osoba. Osim toga, prema članku 11. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije taj postupak uvijek može pokrenuti tijelo nadležno za reviziju, ako nije pokrenut od strane ovlaštenih subjekata.

Dovoljna je postojeća zakonska regulativa

Ne sumnjamo u dobru namjeru predlagatelja, ali smatramo da se eventualne nepravilnosti u pretvorbi i privatizaciji mogu sankcionirati i u okviru postojećih normi, izjavio je **Dražen Bošnjaković**, predstavnik Kluba zastupnika HDZ-a. Međutim, ne bismo smjeli biti isključivi, jer ništa u svijetu nije crno ili bijelo, već treba afirmirati i sve ono dobro što je napravljeno u toj privatizaciji. Primjerice, u nizu firmi ("Lura", "Dukat", "Jamnica", "Ledo", "Kraš", "Podravka" "Vindija" PIK Vrbovec, "Belje", "Kutjevački podrumi" "Iločki podrumi") pretvorba je provedena posve korektno, o čemu svjedoči i novo zapošljavanje te razvijanje naših "brendova".

Dakako, Klub zastupnika HDZ-a također inzistira na tome da nadležna državna tijela u legalnim postupcima sankcioniraju sve ono što je bilo nelegalno, da se zaštiti državna imovina te, gdje god je to moguće, ponište nezakonite pretvorbe. To potvrđuju i zaključci

doneseni u prosincu prošle godine kojima je Sabor obvezao Državno odvjetništvo i Hrvatski fond za privatizaciju da, u skladu s postojećom zakonskom regulativom, pokrenu postupke poništenja pretvorbe u društvima gdje postoji osnova za to, odnosno postupke kod nadležnih sudova radi utvrđivanja ništavosti ugovora zaključenih u procesu pretvorbe i privatizacije. HFP, kao ovlaštena pravna osoba, zadužen je da na temelju izvješća Državnog ureda za reviziju i Državnog odvjetništva pokrene sudske i upravne postupke radi povrata protupravno stečene imovinske koristi od strane fizičkih i pravnih osoba u postupku pretvorbe i privatizacije.

Revizija pretvorbe i privatizacije danas više nije moguća, jer nemamo saveznike za tako radikalnu reformu ni u medijima, ni u sudstvu, ni u državnom odvjetništvu.

Pored toga, Sabor je obvezao Državno odvjetništvo da pojača rad na kaznenim predmetima u svezi s pretvorbom i privatizacijom (svaka nezakonitost nije i kaznena,) kako bi se i na tom planu napravili određeni pomaci. Zatraženo je, također, da HFP, u skladu s člankom 47. Zakona o privatizaciji, provede postupak za imovinu koja nije uključena u procjenu vrijednosti poduzeća. Predviđeno je, naime, da se dionice, udjeli, stvari i prava koji nisu procijenjeni u vrijednosti društvenog kapitala pravne osobe na temelju Zakona o pretvorbi trebaju prenijeti Fondu, ako ne postoje razlozi za obnovu postupka. Među ostalim, zastupnici su zadužili Vladu da osigura potrebne uvjete za rad nadležnih državnih tijela radi učinkovitog poduzimanja potrebnih mjera i aktivnosti glede kaznenog, prekršajnog, građanskog i imovinskog sankcioniranja nezakonitosti i nepravilnosti u postupcima pretvorbe i privatizacije.

"PPK Kutjevo" nije primjer zakonite privatizacije, već privatizacije izvedene

na hrvatski način, u prvom desetljeću postojanja hrvatske države, primijetio je **Branimir Glavaš (neovisni)**. Riječ je o najobičnijem grabežu i pljački, što je rezultiralo devastacijom gospodarstva, dok je dobar dio Hrvatske ratovao.

Revizija više nije moguća

Damir Kajin, glasnogovornik Kluba zastupnika IDS-a, slaže se s predlagateljevom ocjenom stanja, uz napomenu da mnoge tvrtke nisu propale samo zbog privatizacije, nego i zbog gubitka tržišta bivše Jugoslavije, ali i klirinškog tržišta tijekom rata. U svakom slučaju, pretvorba je dovela do raslojavanja u društvu, a prije svega do moralnog kraha nacije u trenucima kad su jedni ratovali, a drugi grabili. Smatra, međutim, da revizija pretvorbe i privatizacije danas više nije moguća, jer, kako reče, nemamo saveznika za jednu tako "radikalnu" reformu ni u medijima koji ovise o sponzorima, ni u tužilaštvu ni na sudovima, a zacijelo niti među zaposlenicima privatiziranih tvrtki. Kada bismo krenuli u to, bojim se da bi dobar dio hrvatskog gospodarstva stao, Hrvatska bi ubrzo bila izolirana, a vjerojatna i gladna, jer nam više ne bi stizali krediti (tko bi iz inozemstva htio raditi s takvim tvrtkama?). Naime, postavlja se pitanje tko bi provodio reviziju, kada se zna da su dosad zbog utvrđenih nepravilnosti svega dvije osobe u ovoj zemlji kažnjene uvjetno, a dvije novčano. Ako Vlada koja je 2000. godine dobila izbore na tim programima nije imala hrabrosti ući u to, bojim se da je nema ni aktualna Vlada, a nisam siguran ni da bi se na to odvažila i neka buduća, u kojoj bi jedan od ministara bio Božo Kovačević. "Ja znam da bi u tu trulu tikvu trebalo udariti nogom, ali Hrvatska danas više nije ona iz 46., kad su takve eksproprijacije, nacionalizacije ili konfiskacije bile moguće. Naime, zastara je učinila svoje (otada je prošlo tri naest pa i više godina), a dio tih tvrtki privatiziran je i temeljem Markovićeva zakona. A najapsurdnije je to da su ti isti ljudi koji su devedesetih sudjelovali u ovoj pretvorbi danas stupovi ovog društva kojima država otvoreno

pomaže(financiraju karitativne kampanje, o njima ovise mediji, lokalni čelnici, ali i to hoće li neki predsjednički kandidat imati novaca za kampanju). Stoga nam ne preostaje drugo nego intervenirati poreznom politikom, kako bi se barem njihova ekstra dobit na pravičniji način raspodijelila na masu pauperiziranog hrvatskog građanstva.

Dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** ne dijeli njegovo mišljenje da revizija pretvorbe i privatizacije danas nije moguća. Kako reče, samo treba promijeniti sistem zastara koji je osnovna brana lopovluku u tom procesu i prevladati malodušje. Uostalom, Aboridi su dobili svoju zemlju nakon 270 godina, američki Indijanci nakon 220 godina, a žrtve komunizma nakon 70 i 80 godina.

Državi vratiti nezakonito oduzetu imovinu

Kod ništavosti nema zastare, ispravio je Kajina **Pero Kovačević**. Osim toga, ovo nije nacionalizacija, jer mi uzimamo onome tko je "jamio". Po riječima dr.sc. **Tončija Tadića**, predloženi Zakon bavi se temeljnim pitanjem - možemo li kao nacija tolerirati da netko raspolaže nezakonito stečenom imovinom. Ako da, najbolje da odmah raspustimo sve pravosudne organe, policiju i povucimo se iz Hrvatskog sabora, jer to dovodi u pitanje vjerodostojnost države koja štiti ustavna načela zaštite vlasništva. Mi ovdje ne govorimo o kaznenopravnoj odgovornosti (time neka se bavi Državno odvjetništvo), već samo o tome da državi treba vratiti imovinu koja je nezakonito oduzeta tijekom privatizacije, a za to nema zastare. To je na tragu zaključka usvojenog u travnju 2005., u kojem stoji da će Sabor razmotriti sva dostavljena izvješća u svezi s pretvorbom i privatizacijom i utvrditi mjere koje treba poduzeti (u roku od 90 dana), radi otklanjanja nepravilnosti, nezakonitosti i mogućeg obeštećenja Republike Hrvatske za štete nastale u tom procesu. Ključno je pitanje, međutim, imaju li Hrvatski sabor i Vlada snage za takav korak? Ne odlučimo li se za to, priznat ćemo nemoć pred onima koji žele neza-

konito stjecati imovinu i zato vas pozivam da podržite inicijativu Kluba zastupnika HSP-a. Najbolji dokaz da nema političke volje da se otklone negativne posljedice pretvorbe i privatizacije je neprovođenje spomenutih zaključaka. Među ostalim, Vlada je u roku od 90 dana od njihova donošenja trebala izaći s novim Zakonom o privatizaciji te o javno-privatnom partnerstvu, a ni to nije realizirala.

Državi treba vratiti imovinu koja joj je nezakonito oduzeta tijekom privatizacije, a za to nema zastare.

Prijedlog HSP-a djeluje kao predizborni trik ili ponovno bacanje prašine u oči opljačkanim građanima Hrvatske, konstatirao je predstavnik **Kluba zastupnika HNS-a, Antun Kapraljević**. U prilog tome spomenuo je da su zaključci Sabora o kojima je bilo riječi ostali mrtvo slovo na papiru. Krajnje je vrijeme - kaže - da se napokon podvuče crta i završi s tom pričom. Nema smisla građanima stalno davati lažnu nadu i ulijevati im povjerenje u institucije koje uopće ne funkcioniraju i koje neće napraviti ništa po tom pitanju.

Reagirajući na njegove riječi, **Pejo Trgovčević** je napomenuo da je HSP uputio ovaj prijedlog u proceduru još u listopadu prošle godine, kad još nije bilo riječi ni o kakvim izborima.

Linija manjeg otpora

Ne mislim da inicijativa HSP-a ima nekakvu politikantsku pozadinu, izjavio je **Branimir Glavaš**, predstavnik **Kluba nezavisnih zastupnika**. Uostalom, bili smo svjedoci sličnih inicijativa koje su pokretali različiti klubovi zastupnika, koje, u pravilu, nisu nailazile na potporu. To je najbolji dokaz da ni u prošlim mandatima nije bilo političke volje da se uđe u srž problema privatizacije, odnosno mogućnosti revizije pretvorbe i privatizacije.

Ilustracije radi, spomenuo je da je u siječnju 1997. godine nazočio na sjednici Središnjeg odbora HDZ-a na Pantovčaku, kojim je predsjedao dr. Tuđman. Iako se puna četiri sata raspravljalo o problemima nezakonite pretvorbe i privatizacije, odnosno kriminala u toj privatizaciji, na TV Dnevniku uopće nije spomenuto da je ta sjednica održana, a kamoli objavljeno priopćenje. Ne sumnjam u to da je predsjednik Tuđman imao dobru namjeru da se uhvati ukoštac s pretvorbenim kriminalom, kao što je i obećao, ali čuo sam da su ga pojedinci iz Vlade i drugih državnih institucija ucjenjivali ostavkama i padom Vlade. To znači da nije bilo volje da se "zagriže u taj tvrdi orah", kao što je nije bilo ni za vrijeme koalicijske vlasti, tvrdi Glavaš. Naime, dok su se sitnim ribama skidale glave, krupnima su se skidali šeširi. Njima su bila otvorena vrata do najviših državnih institucija, a tako je i danas, i to je uzrok ovih naših problema. Još i danas zvone telefoni s najviših državnih razina kad treba privatizirati tvrtke koje su preživjele i kod kojih taj proces još nije završen. Tako će se vjerojatno događati i ubuduće, jer je riječ o liniji manjeg otpora.

Ispravljajući njegove navode, dr.sc. **Andrija Hebrang** je napomenuo da je zbog nepravilnosti u privatizaciji od 1991. godine podneseno tisuću 48 kaznenih prijava, na temelju kojih je podignuta 41 optužnica. Kako reče, na njegov prijedlog Sabor je 1993. godine donio odluku da se ide u reviziju menagerskih kredita, tako da ih je nekoliko stotina razvrgnuto. Mr.sc. **Miroslav Rožić** ga je ispravio da je podignuto svega 18 optužnica.

Privatizacijom nisu ostvareni zacrtani ciljevi

Ljubica Lalić je napomenula da **Klub zastupnika HSS-a** podupire predložene izmjene, budući da je u postupku revizije nedvojbeno utvrđeno da privatizacijom nisu postignuti željeni ciljevi. Umjesto gospodarskog rasta dobili smo strmoglavi pad, a umjesto očuvanja produktivne zaposlenosti povećanje broja

nezaposlenih (oko 60 posto djelatnika privatiziranih firmi ostalo je bez posla). Doduše, dobili smo i nove, moderne vještine menadžmenta, ali učinkovite samo za njih. Utvrđeno je tko je i kako sudjelovao u prvobitnoj akumulaciji kapitala, ali ne i odgovornost za to. U prvom redu bila je pogrešna politička odluka da se privatizacija odvija tijekom Domovinskog rata, ali izgleda da to nije bilo slučajno. Do razgradnje tzv. društvenog vlasništva moralo je doći, ali očito nije postojala namjera da se to provede na način na koji je to vlasništvo i nastajalo. To se nije uklapalo u filozofiju 200 bogatih obitelji, za čiju je realizaciju stvoren zakonski okvir. Jer, da nije tako, ne bi se moglo dogoditi da većina utvrđenih nepravilnosti nema obilježja kaznenog djela, odnosno da zakonom nisu propisane sankcije za to. Izravna šteta nastala u privatizaciji zasigurno je veća od iznosa prikazanog u Izvješću revizije (smanjenje temeljnog kapitala za 4 mlrd. maraka), no većinu toga prekrila je zastara.

Najbolji dokaz da nema političke volje za otklanjanje negativnih posljedica pretvorbe i privatizacije je činjenica da su zaključci Sabora s tim u svezi ostali mrtvo slovo na papiru.

Iako je evidentno da je političkom voljom stvoren zakonski okvir za privatizaciju na način na koji se i dogodila, smatramo da Sabor nema pravo to pasivno promatrati. Zadržimo li se samo na konstatacijama, ovaj saziv će ući u povijest po tome što je svojom nemoću legalizirao najveću pljačku u novijoj hrvatskoj povijesti. Stoga smo mi u Klubu HSS-a, nakon rasprave o Izvješću državnog odvjetništva, predlagali da se Vladu obveže na poduzimanje odgovarajućih mjera, kako bi se barem djelomično nadoknadila šteta nastala u privatizaciji. Sabor je u prosincu 2005. donio niz zaključaka s tim u svezi, ali kako se oni već po običaju ne poštu-

ju, valja novelirati Zakon (iako se mi u Hrvatskoj baš ne možemo pohvaliti ni s provedbom zakona). Izjašnjavanje o predloženom bit će jedna vrsta testa koja će pokazati jesmo li spremni ispraviti greške počinjene početkom i sredinom 90-ih, napominje zastupnica. Prvi korak napravljen je donošenjem Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije i obavljenom revizijom, a sada je došlo vrijeme za naplatu računa.

Nemojmo narodu ulijevati lažne nade

Ovo je jedna od tema oko koje su se najviše "lomila koplja" u Saboru i s kojom se licitiralo u predizbornim kampanjama, konstatirao je dr.sc. **Ivan Čehok**, govoreći u ime **Kluba zastupnika HSLŠ-a**. Indikativno je - kaže - da je do 90. Hrvatska bila u gospodarskom pogledu daleko ispred svih tranzicijskih zemalja, osim Slovenije, dok je danas obrnuto (trebat će nam desetak godina da dostignemo standard Slovenaca). Prokockali smo sve ono što su stvarale generacije, a oni koji su se okoristili političkim položajem, i najviše pokrali i opljačkali u pretvorbi, danas su ugledni poslovni ljudi. Dok se naši sudovi bave kaznama za pogrešno parkiranje ispred industrijskih kompleksa, cijeli ti kompleksi nestaju. Nema tih pravnih instrumenata i mehanizama kojima bi se sve to prebrisalo i vratilo na stanje s početka 90.-ih, i zato nemojmo narodu ulijevati lažne nade. Mi bismo se kao Klub složili s tim da se za ovakve delikte ukine zastara, ali to neće pomoći da se ponovno stave u funkciju svi ostali paralizirani mehanizmi. Naime, više ne postoji ni veliki dio dokumentacije, a najžalosnije je to da je većina sumnjivih privatizacija bila provedena u skladu s nekim od tadašnjih zakona. Premda su se svi busali u prsa kako će sve biti podvrgnuto nadzoru (predsjednik Mesić je izjavljivao da će nakon revizije zatvori u Lepoglavi biti puni, a i Koalicija se 2000. godine junačila da će na prvoj sjednici Sabora donijeti zakon o reviziji, itd.), ništa se nije dogodilo. To je bio jedan od razloga zbog kojih je naša stranka izašla iz

te Koalicije, kaže Čehok. Mi nismo protiv revizije svega što je moguće revidirati, ali građani su zasigurno već svjesni činjenice da od toga više neće biti velike koristi. Za to nismo krivi mi, kao zastupnici, već ponajprije izvršna vlast koja nije iskoristila prave mehanizme koje je imala na raspolaganju.

Pero Kovačević opovrgnuo je njegovu tvrdnju da se ovim Zakonom daju lažne nade. HSP samo predlaže da se u njegov tekst ugrade pravni instituti kojima bi se sankcioniralo utvrđeno činjenično stanje. Uostalom, i gospodin Čehok je bio u koaliciji koja je 2000. godine dobila izbore upravo na pitanju pretvorbe i privatizacije, a nije čak promijenila ni Zakon o privatizaciji. Mr.sc. **Miroslav Rožić** je dodao da je u većini slučajeva nastupila zastara za kazneni progon, ali protuzakonito stjecanje imovine se još uvijek zove pljačka, a rezultati te pljačke se mogu i moraju sankcionirati oduzimanjem nezakonito stečene imovine. Kako reče, nema smisla trošiti vrijeme na rasprave o pretvorbi i privatizaciji, budući da se u Saboru o tome već dosta raspravljalo. Osim toga, revizija je pokazala da je u tom procesu zapravo izvršena prvobitna akumulacija kapitala, i to na nemoralan i protuzakonit način. Nad time se ne mogu zatvarati oči, jer bi to značilo legalizaciju pljačke u ovoj državi. Vidljivo je, kaže, da su se dosadašnje državne političke elite svrstale na stranu manjine koja raspolaže s upitno stečenim bogatstvima i to na štetu hrvatskih građana. O tome svjedoči i činjenica da je u ovoj državi pokrenuto više postupaka protiv hrvatskih branitelja, nego protiv tajkuna koji su svoje vlasništvo stekli na nezakonit način. Iz Izvješća o radu državnih odvjetništava na kaznenim predmetima u svezi pretvorbe i privatizacije, o kojem smo nedavno raspravljali, vidljivo je da je protiv odgovornih pokrenuto samo 18 kaznenih postupaka (stječe se dojam da mi, zapravo, želimo zaboraviti to što se dogodilo). To potvrđuje i činjenica da su četiri izvješća o toj problematici objedinjena u jednu točku dnevnog reda, o kojoj se raspravljalo navečer, bez prisustva javnosti.

Kako reče, njegovi stranački kolege su uvjereni u to da se pljačka o kojoj je riječ ipak može sankcionirati, bez obzira na to što je nastupila zastara za kaznu odgovornost. Ne prihvaćaju obrazloženje da nema načina za to, jer to bi značilo da nema volje. Bivša i sadašnja vlast očito nisu imali volje, ni snage rješavati to pitanje i to će se još neko vrijeme prikrivati prodajom i pretvorbom preostalog državnog vlasništva, ali pitanje je do kada.

Dr.sc. **Ivan Čehok** je primijetio da predlagatelji nisu predložili na koji način bi se ispravile uočene nezakonitosti. U pravnoj državi nije moguće nekome oduzeti imovinu na osnovi nalaza Državne revizije, napominje zastupnik.

Mi umirovljenici smo posebno osjetljivi na proces pretvorbe i privatizacije jer se radi o našem minulom radu koji je u velikom dijelu preminuo, rekao je dr.sc. **Josip Sudec**, predstavnik **Kluba zastupnika HSU-a**. Jedan od načina da ga se oživi je i prijedlog HSP-a koji ćemo podržati, iako bismo mogli donijeti i novi Zakon o privatizaciji koji bi čitav taj postupak učinio transparentnim i efikasnijim. Očekujemo učinkovite akcije državnih institucija, s obzirom na to da dosadašnji rezultati u privatizaciji nisu ispunili naša očekivanja. Primjerice, saborski odbor koji bi trebao nadzirati rad Hrvatskog fonda za privatizaciju u protekle dvije godine održao je jednu jedinu, i to konstituirajuću sjednicu.

Dr.sc. **Milorad Pupovac** je najavio da će **Klub zastupnika SDSS-a** poduzeti ovaj zakonski prijedlog te izrazio žaljenje što ne dolazi od stranke koja bi, barem nominalno, trebala imati veću socijalnu osjetljivost od HSP-a. Naime, ovo nije samo pitanje pravne države ili zakonitosti, nego prije svega socijalno i razvojno pitanje. Može li se na osnovi ovako provedene pretvorbe i privatizacije graditi socijalno osjetljiva država i stvarati uvjeti za razvojne potencijale - pita zastupnik. Onaj tko je na ovakav način stekao imovinu zasigurno neće pokazati socijalnu osjetljivost prema radnicima, a pitanje je i ima li uopće razvojni program i sredstva za nastavak proizvodnje. Ilustracije radi, spomenuo

je primjer nenamjenskog trošenja kreditnih sredstava na području od posebne državne skrbi. Naime, novac od kredita Hrvatske banke za obnovu i razvoj za razvijanje stočarske proizvodnje na području općine Donji Lapac, završio je u Međimurju. Želimo li doista učvrstiti povjerenje građana u državne institucije, država u ovakvim slučajevima mora štiti opći interes i zakonitost, naglašava Pupovac. Treba stati na kraj praksi da se mentalitet iz pretvorbe i privatizacije dalje prenosi i na upravljanje i rukovođenje privatiziranim tvrtkama, te na odnos prema radnicima i državi. Iz tog razloga ovaj zakonski prijedlog ima smisla i zastupnici SDSS-a će glasovati za to da ide u drugo čitanje.

Pero Kovačević je izrazio zadovoljstvo što su svi parlamentarni klubovi, osim Kluba HDZ-a i zastupnika Čehoka, poduprli njihov prijedlog, s tim da se zastupnici SDP-a još nisu izjasnili. Doduše, u njihovu mandatu donesen je Zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije koji je bar omogućio da Državna revizija utvrdi stanje. Osim toga, esdepeovci su predložili da se uvedu novčane kazne za bogaćenje bez pravne osnove, ali naš je prijedlog bitno drugačiji. Mi ne priznajemo vlasništvo nekome tko je nešto stekao nezakonito, odnosno ako to nije platio. Predlažemo da država uzme natrag svoj dio od onih 1 posto građana koji su "jamilili," dok su hrvatski branitelji branili hrvatsku državu. Hrvatski građani očekuju od nas da prisilimo sve u Vladi, sudstvu, Državnom odvjetništvu i ostalim državnim strukturama da napokon počnu primjenjivati zakon.

Pretvorba na hrvatski način unaprijed planirana

U pojedinačnoj raspravi **Nenad Stazić (SDP)** je naglasio da snažno podržava prijedlog pravaša, te da se slaže s ocjenom stanja iznesenom u obrazloženju. Po njegovu mišljenju pretvorba i privatizacija na hrvatski način je bila originalna pljačka, unaprijed planirana i pripremljena. Da bi se odabrani obogatili, odnosno ostvario Tuđmanov program o 200 bogatih obitelji, stvoren

je odgovarajući zakonski okvir te izmijenjeni su određeni zakoni i doneseni novi, te smanjeni zastarni rokovi, kako se ta pljačka nikada više ne bi mogla sankcionirati. Tako misle svi u Hrvatskoj, osim Vlade i HDZ-a, kaže zastupnik. Istina, SDP je prije 2000. godine dao predizborno obećanje da će napraviti reviziju pretvorbe i privatizacije. Donesen je istoimeni zakon i revizija je obavljena, a posljednji izvještaj Državne revizije dobili smo u ovom mandatu. Tek sada možemo ići korak dalje (da se ovakav zakon predlagao ranije, to bi bila potpuna besmislica i obično politikanstvo). Nažalost, sudeći po mišljenju Vlade, nema šanse da predložena rješenja budu i prihvaćena.

Spomenuo je, među ostalim, da su esdepeovci u mandatu Vlade premijera Račana, osim uvođenja jednogaznog poreza na pretvorbenu imovinu, predlagali i izmjene Kaznenog zakona koje bi omogućile kažnjavanje pretvorbenog kriminala. Međutim, HDZ je bio protiv toga i uložio je ustavnu tužbu, tako da je taj zakon srušen iz ustavno-formalnih razloga. Dakako, vladajući nikada nisu izašli sa svojom varijantom Kaznenog zakona prema kojem bi nezakonitosti o kojima je riječ bile kažnjive. Vlada i sada pilatovski pere ruke, tvrdnjom da postoje optimalni pravni instrumenti temeljem kojih se vrši revizija pretvorbe i privatizacije. Međutim, ne izmijenimo li postojeći zakon o reviziji, nećemo postići to da se pljačkašima uzme opljačkani novac. Stoga, umjesto da se mirimo s postojećim stanjem, propustimo predložene dopune u drugo čitanje.

Za ratno profiterstvo ne vrijedi zastara

Ovdje se, zapravo, radi o ratnom profiterstvu, primijetio je mr.sc. **Marin Jurjević**. Ako ratni zločin ne zastarijeva, to vrijedi i za pljačku koja je izvršena za vrijeme rata. Stoga bezrezervno podupire prijedlog HSP-a. Ratno profiterstvo je nezakonito, a ova pljačka je bila zakonita, komentirao je **Nenad Stazić**. Najveći je cinizam upravo to da se u pretvorbu išlo u vrijeme rata, kad je

pažnja javnosti bila usmjerena na obranu zemlje.

Iako javnost očekuje od nas da donesemo ovaj Zakon, bojim se da će dobar dio onih koji mu daju verbalnu podršku, ostati na tome i kod glasovanja, rekao je **Miroslav Korenika (SDP)**.

Bila je pogrešna politička odluka da se privatizacija odvija tijekom Domovinskog rata, ali izgleda da to nije bilo slučajno.

Mišljenje Vlade bi bilo vjerodostojnije da je napisala kako se opljačkana imovina ne može vratiti u vlasništvo Republike Hrvatske zato što je završila na kajmanskom otočju, umjesto što se poziva na Zakon o općem upravnom postupku, konstatirao je **Dragutin Lesar (HNS)**. Uostalom, zaključke kojima obvezuje nadležne državne institucije (Državno odvjetništvo i HFP, HNB, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i Vladu RH) na poduzimanje mjera za poništenje nezakonito provedenih postupaka pretvorbe i privatizacije Sabor je donio na prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a.

Institut raskida ugovora o kupovini dionica ili udjela možemo koristiti i danas, budući da niti jedan od onih koje su tajkuni sklapali s Fondom nije raskinut, iako se nisu poštivale utvrđene klauzule, primijetio je **Željko Pecek (HSS)**. U njima je, među ostalim, stajalo da novi vlasnici tvrtke ne smiju otpušteni radnike, da moraju izvršiti dokapitalizaciju, kako bi se realizirao razvojni program, da ne smiju plaćati iz dobiti društva, itd. Na osnovi takvih ugovora opljačkan je i Mirovinski fond, jer smo mijenjali vrijedne dionice za bezvrijedne, dakako na štetu Fonda, a u korist tajkuna. Nastradali su jedino mali dioničari s kojima je Fond raskinuo ugovore, jer su kasnili s plaćanjem.

Dr.sc. **Slaven Letica** je konstatirao da je spominjanjem izjave pokojnog predsjednika Tuđmana o 200 obitelji koje bi trebale biti vlasnikom većeg dije-

la Hrvatske, kolega Stazić pretjerao. Naime, u "Nacionalu" su objavljena imena 50-orice najbogatijih građana od kojih se 20 obogatilo prije 2000., a 30 poslije. Prema tome, nema nekih velikih ideoloških i političkih razlika kad su u pitanju novci.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** spočitno je Staziću na netrpeljivosti i nepoštivanju koje opetovano iskazuje prema prvom hrvatskom predsjedniku, koji je stvarao Hrvatsku u teškom i krvavom ratu. Ako je i bilo organizirane pljačke, kako vi tvrdite, ona je prvenstveno provedena od bivših komunističkih direktora poduzeća, bez obzira s kojom iskaznicom u džepu. Njegovo mišljenje dijeli i **Ivo Lončar (nezavisni)**. Kako reče, i spomenutih pedeset bogataša svi su redom bili komunisti koji su kasnije prešli u druge stranke. Naime, iskoristili su Markovićeve i druge zakone i dočepali se vlasti. To je osnovni razlog zbog kojeg Vlada gospodina Račana nije htjela napraviti popis 200 najbogatijih obitelji u Hrvatskoj, dometnuo je mr.sc. **Marko Širac (HDZ)**.

Branimir Pasecky (HDZ) je konstatirao da su se predložene zakonske izmjene mogle izvršiti u proteklom mandatu, budući da je Koalicija cijelo vrijeme govorila da im je to prioritetni zadatak. Uostalom, propast nije nastala za vrijeme HDZ-a nego još prije 90., kad smo stajali u redovima za benzin.

Ponuden politički pamflet

Po mišljenju **Jure Bitunjca (HDZ)** ovaj zakon je običan politički pamflet koji zagovara pravdu, a de facto nema neko pravno i materijalno utemeljenje. Apsurdno je govoriti o tome da je tijekom pretvorbe i privatizacije ugašeno 400 tisuća radnih mjesta, kad je poznato da je naše gospodarstvo bilo orijentirano prema istočnoeuropskom tržištu, te da u otvorenoj tržišnoj utakmici nije bilo šanse za opstanak mnogih poduzeća. Osim toga, privatizacija se provodila i kroz stečajeve (hoćemo li temelje prijedloga HSP-a preispitati i poništiti i te postupke?

U nastavku je upozorio na to da se javnosti šalje netočna poruka, budući da sve utvrđene nepravilnosti ne moraju automatski značiti i kaznenu odgovornost, radi čega bi pretvorba u određenim trgovačkim društvima trebala biti poništena. Kako reče, i sam se zalaže za sankcioniranje svih oblika kriminala, ali smatra da postoje pravni mehanizmi koji omogućavaju preispitivanje pretvorbenih nepravilnosti. Ne samo da ovo što predlažu kolege iz HSP-a stvara stanovitu pravnu zbrku (brkaju zakonodavnu, sudbenu i izvršnu vlast), nego je danas deplasirano donositi ovakav populistički zakon. Naime, hrvatski građani su okrenuti prema budućnosti i čekaju da im bude bolje temeljem programa hrvatske Vlade i zakona koje tek trebamo donijeti.

Prokockali smo sve što su generacije stvarale, a oni koji su se okoristili političkim položajem i najviše pokrali u pretvorbi, danas su ugledni poslovni ljudi.

Nemojte ovaj naš pokušaj da zakonom riješimo ono što nije realizirano zaključcima Sabora, jer Vlada nije imala sluha, nazivati pamfletom, negodovao je dr.sc. **Tonči Tadić**. Uostalom, ti su zaključci doneseni na prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a.

Ovaj mali zakonski prijedlog ući će u internu saborsku povijest barem po tome što su se SDSS i HSP napokon našli na istoj programskoj strani, konstatirao je dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)**. Bilo bi dobro da i HDZ napravi jedan mali korak, te da se ovaj Zakon propusti u drugo čitanje. Naime, jedan od osnovnih ciljeva ovog propisa je preventivne naravi, budući da smo na početku procesa stvaranja braniteljskog fonda koji će u konačnici imati nominalnu vrijednost od oko 2 mlrd. eura. I dok mi razmišljamo o prošlosti, predatori već razmišljaju o tome kako da taj fond dobiju u privatne džepove, ali za puno manje novaca.

Od konkretnih primjedbi zastupnika na ponuđeni zakonski tekst spomenimo ocjenu da je pojam protuzakonitosti malo preširoko definiran. Nada se da će predlagatelji prihvatiti svaku dobru inicijativu u tom pravcu koja bi se temeljila na Rezoluciji UN-a iz 66. godine, koja oštećivanje narodne i društvene imovine u ratnim uvjetima izjednačava s ratnim zločinima koji ne zastarijevaju. Spomenuo je, među ostalim, da se u knjizi Gorana Družića "Hrvatska obratnica" navode osnovni mehanizmi privatizacije na protuzakonit način - menadžerski krediti, stečajni postupci, pretvaranje potraživanja u ulog, stara devizna štednja i, kao najpopularnija metoda privatizacija bez ijedne kune. Po riječima zastupnika jedan od podnaslova u toj knjizi glasi: "Banke kao glavni instrument pljačke i devastacije hrvatskog gospodarstva." Prema procjeni autora, troškovi sanacije hrvatskih banaka iznosili su oko 13 mlrd. dolara, dok su prihodi od privatizacije svih banaka bili manji od 700 mln. dolara.

U Hrvatskoj se događa upravo ono što je dokazao jedan od vodećih teoretičara tranzicijskih pljački - predatori vrlo brzo postaju glavni borci za pravnu državu. Interesantno je - kaže - da se ovaj zakonski prijedlog pojavio u Saboru upravo u vrijeme izbijanja afere oko Nenada Šepića (izgleda da je apstinencija kolega iz SDP-a vezana upravo uz taj, ili slučaj "šepajuće privatizacije" u razdoblju od 2000. do današnjih dana). Naime, u to doba je oživljena ideologija stečaja kao ideologija spasa i ozdravljenja hrvatske privrede. Međutim, iz dokumentacije o spomenutom slučaju može se iščitati zanimljiv mehanizam sprege između državne vlasti, pravosuđa, odvjetništva, pranja novca i jednog specifičnog dijela stečajne filozofije. U svakom slučaju, ne smijemo biti malodušni i moramo vjerovati u to da je moguće nešto poduzeti da ti pljačkaši ne postanu glavni borci za pravnu državu.

Krunoslav Markovinović se slaže s kolegom da su banke zasigurno imale prste u privatizaciji, ali napominje da to nije samo hrvatski model. Što se, pak, tiče privatizacije, teško je reći je li ona

bila nestranačka ili svestranačka. To se najbolje može zaključiti na primjeru zajedničke firme koju su osnovali Marčinko, Kutle i Čačić, a koja je poslužila otkupu dionica iz kuponske privatizacije. Naime, brojni studenti su bili angažirani na prikupljanju dionica od malih dioničara. Dakako, i Marčinko i Kutle su završili u zatvoru, jer nisu imali stranačku potporu.

Najžalosnije je to da je većina sumnjivih privatizacija provedena u skladu s tadašnjim zakonima.

Emil Tomljanović (HDZ) je izjavio da ne može prihvatiti predložena zakonska rješenja, jer ne bi polučila željenu svrhu, budući da se ne uklapaju u sustav normi upravnog prava, kako materijalne tako i postupovne prirode, te odredbi obveznog prava koje reguliraju ugovorne odnose i mogućnosti i način poništavanja sklopljenih pravnih poslova. Osim toga, ponuđeni koncept u potpunosti odudara u odnosu na odredbe stvarnog prava vezane uz način stjecanja prava vlasništva, kao i zemljišnoknjižnog prava, koje reguliraju način knjžižbe prava vlasništva na nekretninama.

Ne samo da bi predloženi postupak ovjere vlasništva u svakom pojedinom slučaju bio novi pravni institut, nego nije prihvatljiva ni zakonska obveza Vlade za pokretanje takvog postupka, pa i s ustavnopravnog aspekta.

Na početku privatizacije gospodarstvo je već bilo u kolapsu

HDZ i ja osobno, kao i svaki pošten građanin ove zemlje, zagovaramo kažnjavanje svake zloupotrebe u privatizaciji, kaže **Andrija Hebrang**. Međutim, moramo biti objektivni i reći u kakvom smo stanju zatekli gospodarstvo kad smo 90. krenuli u privatizaciju. Naime, gubici svih subjekata koje smo

privatizirali bili su 5 i pol puta veći od njihovih prihoda (tada je inflacija iznosila više od 600 posto godišnje). Oko 50 posto poduzeća je na početku privatizacije imalo blokirane račune, a dugovi su im bili veći od imovine. U tim je poduzećima radilo 813 zaposlenih.

U nastavku je spomenuo podatak da je 1990. godine u Hrvatskoj bilo registrirano 200 tisuća nezaposlenih, dok je daljnjih 400 tisuća bilo prividno zaposleno (primali su plaću isključivo na račun novih kredita poduzeća). Stoga nije čudo da su dolaskom tržišne privrede i raspadom tržišta bivše Jugoslavije, ti ljudi ostali na ulici. Ne treba smetnuti s uma i činjenicu da je srpska agresija rezultirala ratnim štetama koje se procjenjuju na oko 30 mlrd. dolara. U ratu je uništeno oko 30 posto gospodarskih subjekata, a posljedica toga je i nestanak oko 180 tisuća radnih mjesta. Osim toga, u ratnim godinama bilo je izvan upotrebe 40 posto poljoprivrednih površina, a izostali su i prihodi od turizma. Stoga se s pravom nameće pitanje je li tako veliki porast nezaposlenosti uzrokovao prelazak sa socijalističkog na kapitalističko gospodarstvo, srpska agresija ili privatizacija.

Nema sumnje - kaže Hebrang - da je u privatizaciji bilo puno nepravilnosti, ali uglavnom na razini prekršaja (nepravilno vođeno knjigovodstvo, krive evidencije i procjene imovine, itd.). Zbog toga je Državno odvjetništvo podnijelo kaznene prijave u svega 4,6 posto slučajeva. Dakako, te slučajeve treba istjerati na čistac, bez ikakvih olakotnih okolnosti, ali to znači da se ne radi o stranačkoj privatizaciji, nego o procesu koji se odvijao u teškim ratnim uvjetima. Prema podacima Državnog odvjetništva, ukupna šteta na temelju počinjenih kaznenih djela u privatizaciji iznosila je 940 mln. maraka (ne radi se o pokradenim milijardama, o kojima je u predizbornoj kampanji govorio predsjednik Mesić). U svakom slučaju, HDZ koji je tada bio vodeća stranka, radio je na tome da se nepravilnosti sankcioniraju, o čemu svjedoči i više od tisuću podnesenih kaznenih prijava.

Prijedlog kolega iz HSP-a je dobronamjeran, no već imamo toliko zakona i

odluka ovog Visokog doma na temelju kojih možemo kazniti sve krivce, konstatira Hebrang (nažalost, one se ne provode). Primjerice, prema postojećem Zakonu zahtjev za reviziju može podnijeti svaki dioničar, sindikat (bivših ili trenutno zaposlenih), uprave, nadzorni odbori, itd. Zašto svatko od nas ne bi prijavio zločin u privatizaciji o kojem ima saznanja? - pita zastupnik (u tom slučaju nadležni organ mora podnijeti kaznenu prijavu Državnom odvjetništvu ili drugom nadležnom tijelu). Na temelju postojećeg zakona nije moguće podnijeti novi zahtjev za reviziju pretvorbe i privatizacije, jer je rok za to već istekao. Zbog toga se ovim izmjenama predlaže i produženje tog roka za daljnjih 6 mjeseci, napomenuo je **Pero Kovačević**.

Bilo bi dobro da se kolega Hebrang osvrnuo i na onaj dio privatizacije koji je započeo, a djelomično je i proveden, po tzv. Markovićevom zakonu, primijetio je mr.sc. **Marko Širac (HDZ)**. Spomenuo je primjer Tvornice stakla u Lipiku, koja je nekada bila izvanredno profitabilna firma, i to u jugoslavenskim razmjerima. Međutim, preko noći je nekoliko milijuna dolara s njenog računa prebačeno na račun poslovnog udruženja u Pančevu, radi pripreme za tzv. Markovićevu privatizaciju. Osim toga, kad su počela sukobljavanja, čelništvo te firme je nestalo s debelim svežnjevima barijernih čekova, s kojima su dizali gotovinu diljem bivše države. Navodi kolege potvrđuju da je privatizacija započela puno prije nego što je HDZ došao na vlast, primijetio je **Andrija Hebrang**.

Stav SDP-a je poznat od početka donošenja Zakona o pretvorbi i privatizaciji, kaže **Dragica Zgrebec**. U međuvremenu smo u ovom Parlamentu donijeli brojne zaključke, a izašli smo i s nekoliko zakonskih inicijativa, te inicirali određene zakonske izmjene, koje bi omogućile sankcioniranje onih koji su radili "nepodopštine" u pretvorbi i privatizaciji. Nažalost, osim poništenja izvjesnog broja menadžerskih ugovora, nije učinjeno ništa, jer se nije kontroliralo izvršenje ugovora koje je Fond sklapao s kupcima dionica i udjela. Najveći problemi su se dogodili u drugoj fazi

privatizacije, kad su se raskidali ugovori s malim dioničarima i dionički paketi ili uložili prodavali, ili davali na upravljanje prema odabiru samog Fonda.

Po riječima zastupnice temeljni kapital firmi u kojima je obavljena revizija smanjen je s gotovo 24 mlrd. za 16 posto, nestalo je 386 tisuća radnih mjesta, a 22 posto tih društava bilo je u tijeku stečaja ili je taj postupak već završio. Zanimljivo je i otkriće revizije da nitko nije kontrolirao kako se raspolagalo imovinom koja nije unesena u temeljni kapital društvenih poduzeća koja su išla u pretvorbu.

U većini slučajeva nastupila je zastara za kazneni progon, ali protuzakonito stjecanje imovine se još uvijek zove pljačka koja se mora sankcionirati.

Iako kod manjeg dijela zastupnika postoji volja da se problem o kojem je riječ na neki način razriješi, očito je da niti ova najnovija inicijativa neće dobiti "zeleno svjetlo". Stoga je možda bolje i poštenije reći građanima da Hrvatski sabor ni u ovom mandatu nema političke volje da razriješi sve probleme koji su se javili kao posljedica pretvorbe i privatizacije. A ako ipak dođe do drugog čitanja ovog zakona, njegov tekst bi trebalo i nomotehnički dotjerati.

Ne treba se bojati primjene novih instituta, da bismo ponukali državna tijela da se napokon pozabave ovim pitanjima, kako svi privatizacijski zločini ne bi pali u zastaru, kaže **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. U prvom redu izmjenom kaznenog zakonodavstva valja produžiti zastarne rokove za spomenuta kaznena djela, na tragu već predloženih izmjena u dijelu gospodarskih inkriminacija (u protivnom nije imalo smisla produljivati rok djelovanja Državnoj reviziji). Osim toga, spomenute nepravde mogu se djelom ispraviti donošenjem zakona o tzv. jednokratnom kaznenom porezu na pretvorbenu imovinu. Istina, puno toga je propalo i ne može se uspostaviti apso-

lutna pravda, ali od nje ni u kom slučaju ne treba odustati dok još imamo vremena, naglašava zastupnica, uz podršku predloženim izmjenama.

Kruno Peronja (HDZ) je također primijetio da ovaj zakonski prijedlog trpi ozbiljne kritike nomotehničke naravi.

Nitko sretniji od mene kad bi ovaj zakon zaživio, izjavio je **Damir Kajin**, uz napomenu da je IDS prva parlamentarna stranka koja je još davne 1997. godine u saborsku proceduru uputila zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije. Nažalost, ne vjeruje da je u ovom trenutku sprovediv, to više što znam da mi u sabornici danas nemamo saveznika ni u sudstvu, ni u državnom odvjetništvu ni u medijima. U nastavku je ponovio stajališta svojih stranačkih kolega s kojima se, dobrim dijelom, slažu i **Mario Zubović (HDZ)** i **Ivan Kolar (HSS)**.

Ovakvim zakonskim prijedlogom ne možemo popraviti stanje, jer bi se tima unijela pravna nesigurnost među pravnim osobama koje su nešto stekle pa otuđile, smatra **Kruno Peronja**. Po njegovu mišljenju, najbolji je put realizacija zaključaka koje je donio Sabor.

Po svemu sudeći, kod nekih saborskih zastupnika postoji strah od rasprave o ovoj temi, konstatirao je **Pejo Trgovčević (HSP)**. Stoga se nameće pitanje jesu li neki od nas možda sudjelovali u tome, lobirajući za pojedine tvrtke i sl., pa nas je strah da ne bismo bili razotkriveni.

Mi ne gledamo na cjelokupnu pretvorbu i privatizaciju kao na nešto nezakonito, već samo tražimo sankcije za one koji su protuzakonito stekli imovinu, odnosno nisu poštovali ugovorne odnose. Zato i pozivam Vladu koja bi ovdje trebala odigrati glavnu ulogu, zajedno s Fondom za privatizaciju, kako bi se sankcioniralo sve što je stečeno bespravno i protuzakonito. Naime, kada bismo prihvatili protuzakonito provedenu privatizaciju poslali bismo nedvosmisleno poruku našoj i svjetskoj javnosti, da je u našoj državi sve moguće, pa čak i kršenje zakona, bogaćenje zasnovano na pljački i to bez ikakve odgovornosti. Ne slažem se s onim zastupnicima koji tvrde da se tu više ništa ne može učiniti. Naprotiv, pozivam ih da podupru ovaj

naš prijedlog i prosljede ga u drugo čitanje, a u međuvremenu i sami pridonesu kreiranju što kvalitetnijih rješenja, kako bi došlo do njegove provedbe.

Mi ne priznajemo vlasništvo nekome tko je nešto stekao nezakonito, odnosno ako to nije platilo. Predlažemo da država uzme natrag svoj dio od onih koji su "jamili", dok su hrvatski branitelji branili Hrvatsku.

Njegovo izlaganje izazvalo je niz replika, jer su zastupnici tražili da konkretizira svoje insinucije (**Miroslav Korenika; SDP**), te da se ispriča svima onima koji nemaju dionice i nisu sudjelovali u privatizaciji (**Željko Nenadić; HDZ**). Ponukan time on se ispričao te pojasnio da nije aludirao ni na koga konkretno, nego da ga je mali broj sudionika u raspravi o ovako važnoj temi ponukao na takav zaključak. Međutim, pritom je aludirao na strah pojedinih zastupnika od eventualnog gubitka radnih mjesta u slučaju revizije pretvorbe i privatizacije pojedinih firmi.

Nužna radikalna kadrovska smjena

Nažalost, pljačka i amoralno ponašanje dio su našeg svakidašnjeg života, a privatizacija je samo jedan prototip takvog ponašanja koji je doveo do gubitka velikog broja radnih mjesta i gospodarski unazadio našu zemlju za nekoliko desetljeća, konstatirao je dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)**. To je doista žalosno za državu koja se poziva na europske tradicije, a i na kršćanske vrijednosti koje se u Saboru često spominju. Hrvatska je u ozbiljnoj gospodarskoj, političkoj i moralnoj krizi, a i mi snosimo svoj dio odgovornosti za to. Stoga ne bi bilo zgreška da poznatim Božjim zapovijedima dodamo i nekoliko izvornih hrvatskih (npr. ne utječi na pravosudne organe, kako bi sudski postupci protiv tebe ušli

u zastaru; ne tješi one koji su "jamili" i u parkovima prirode izgradili kuće; ne štiti pojedince koji su neposredno sudjelovali u gospodarskom kriminalu, itd.) Nažalost, brojni zakoni i zaključci koje je donio ovaj Sabor ostali su mrtvo slovo na papiru, a izgleda da neće biti ništa ni od ovog dobrog zakonskog prijedloga. Za njegovo usvajanje i provedbu nije dovoljna čak ni politička volja, nego je nužna radikalna kadrovska smjena koja bi osigurala da dođu novi, pošteniji i sposobniji ljudi.

Sporna pitanja regulirati Ustavnim zakonom

Kao zakonodavno tijelo mi doista nemamo pravo tvrditi da se ovdje ne može ništa učiniti da se isprave nezakonitosti o kojima je riječ, jer to će samo pridonijeti pravnoj sigurnosti, napominje mr.sc. **Mato Arlović (SDP)**. Zbog toga neće doći ni do kakvog kraha gospodarskih subjekata i gubitka radnih mjesta, kako tvrde neki. Naime, svakodnevno se mijenja vlasnička struktura pojedinih poduzeća, a pravni subjekti nastavljaju s radom. Ključno je pitanje jesmo li se spremni suočiti s ovim problemom, ili ćemo se pomiriti s nezakonitim stanjem koje je proizašlo iz pretvorbe i privatizacije. Smatram da to nemamo pravo učiniti i zato sam spreman podržati predložene dopune, iako nisu do kraja dorečene (to se može urediti do drugog čitanja). Čak, štoviše, zalažem se za donošenje Ustavnog zakona kojim bi se utvrdilo kako ispraviti nezakonitosti u pretvorbi i privatizaciji i tko treba provesti te postupke, te kako obešteti i državu i društvenu zajednicu (riječ je o gospodarskim pitanjima od posebnog interesa za cijelu naciju). Naime, ne smijemo zaboraviti na činjenicu da snosimo kolektivnu odgovornost pred budućim generacijama, u odnosu na nacionalno bogatstvo koje je privatizirano u našim uvjetima, na nezakonit način.

U svakom slučaju, ne možemo se zanositi time da će Vlada poništavati pojedinačne slučajeve nezakonito izvedene pretvorbe. To nije u nadležnosti državne vlasti, već to mora raditi sud-

bena vlast i zato je potreban poseban zakon. Isto vrijedi i za propisivanje postupka ovjere vlasništva.

Dobro je- kaže- da predloženi zakon onemogućuje zastaru za sankcioniranje nezakonito provedene pretvorbe i privatizacije, te da produžuje rok za pokretanje revizije. Trebalo bi postići međustranački konsenzus oko toga da se ti rokovi uopće ne propisuju, kako bi se revizija mogla provoditi trajno.

Ako ratni zločin ne zastarjeva, to vrijedi i za pljačku koja je izvršena za vrijeme rata.

Dok se ne napravi revizija pretvorbe i privatizacije svaki poslovni čovjek - novi vlasnik - bit će pod nekakvom sumnjom. To se mora učiniti zbog onih koji su na pošten i zakonit način došli do imovine, ali i zbog onih koji su prekršili Zakon ne svojom krivnjom (njima treba dati šansu da to isprave i obeštete državu i narod). Dakako, oni koji su to učinili svjesno moraju odgovarati i to ne samo materijalno, nego i krivično.

Cilj - zaštita nacionalnih interesa u gospodarstvu

U svom ponovnom javljanju **Tonči Tadić** je naglasio da je svrha predloženog zaštita nacionalnih interesa u gospodarstvu odnosno naknada štete hrvatskom narodu i državi počinjene nezakonito obavljenom privatizacijom. Po riječima zastupnika taj je proces bio politički motiviran, kako u Hrvatskoj, tako i u drugim tranzicijskim zemljama. Naime, Parlament i Vlada odlučili su promijeniti vlasničku strukturu, tako da državno ili društveno vlasništvo dobije drugog titulara. To se moglo provesti na razne načine, a ne završiti ovako (u Sloveniji su, primjerice, već u startu bili uključeni mirovinski i investicijski fondovi, banke, a država je svuda imala svoj udio). Ne donesemo li ovakav zakon, to će značiti da revizija privatizacije nije imala nikakve svrhe, pogotovo ima li se u vidu činjenica da je veliki broj slučaje-

va otišao u zastaru, tako da je isključena mogućnost progona po kaznenopravnoj osnovi. Međutim, ništa nas ne košta da pokrenemo barem postupke poništenja nezakonitih pretvorbi i povrata tako stečene imovine. Tim firmama se ništa neće dogoditi promijeni li se vlasnička struktura, u dijelu u kojem su dionice stečene nezakonito (novi vlasnici u većini slučajeva ionako nisu ništa investirali, iako su to bili obvezni prema ugovoru). To upućuje na zaključak da nitko od strane Fonda nije nadzirao provedbu ugovora o privatizaciji s pojedinom firmom. Ovaj Sabor i Vlada imaju povijesnu odgovornost da ne dopuste da greške i očiti kriminal u privatizaciji prekrije povijesni zaborav (to bi bila loša politička poruka o potpunoj pravnoj nesigurnosti države).

Sve pretvorbene nepravilnosti ne moraju automatski značiti i kaznenu odgovornost. Uostalom, postoje pravni mehanizmi koji omogućavaju njihovo preispitivanje.

Tadić je, među ostalim, podsjetio na to da je njihov Klub, prilikom donošenja postojećeg Zakona upozorio na to da su predviđeni rokovi za reviziju prekratki. Zalagali su se za to da se ona odvija trajno, te da njome budu obuhvaćene sve firme, a ne samo one koje netko prijavi. Želimo li dobro Hrvatskoj moramo jasno reći da za Hrvatski sabor nije prihvatljivo raspolaganje nezakonito stečenom imovinom. Budući da je država prevarena za značajan iznos dionica moramo je obešteti i vratiti joj nezakonito oduzetu imovinu.

Replicirajući mu, **Antun Kapraljević** je pojasnio svoju izjavu da je ovo bacanje prašine u oči građanima. To je rekao zbog toga što je iz dosadašnje rasprave vidljivo da ovaj zakonski prijedlog neće

ući u drugo čitanje, te da krivci za počinjene nepravilnosti i nezakonitosti u pretvorbi neće odgovarati za svoja djela.

Klub zastupnika HSP-a ima najbolju volju da se ovaj problem riješi, reagirao je **Tonči Tadić**. Inicirat ćemo rješavanje ovog pitanja svakih šest mjeseci, dok se to ne postigne. Nitko ne tvrdi da je naš zakon savršen, ali Vladi je na volju da za drugo čitanje napravi savršen zakon, temeljem političke volje hrvatskog naroda, iskazane kroz volju zastupnika u Saboru.

Po mišljenju **Josipa Leke (SDP)** ova inicijativa je dobrodošla, iako nije sveobuhvatno zahvatila problem. Naime, iskustva iz privatizacije na hrvatski način, koja traje već 15 godina, jasno je da je kod nas na djelu ekonomska vlast, i to ona tajna (čak i sudac proziva hrvatske banke da im sudovi ne mogu ništa, a mi se na to oglašujemo). Ovakva ekonomska politika odgovara samo onima koji su postali moćni u privatizaciji. Stabilizacijski program nije polučio rezultate, još uvijek imamo 300 tisuća nezaposlenih, ne znamo tko su vlasnici dionica odnosno pojedinih firmi, i ne smijemo se s time pomiriti. Nema sumnje da treba naložiti da se konkretni slučajevi nezakonite privatizacije konkretno i rješavaju, ali očito da nismo moćni za takvu akciju.

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HSLS-a, Zlatko Kramarić** je podsjetio na to da je koalicijska vlast dobila izbore upravo na obećanju da će se ići u reviziju pretvorbe i privatizacije. Ta je tema trebala biti već na dnevnom redu konstituirajuće sjednice, ali kako se to nije dogodilo, predložio je, kaže, u suradnji sa zastupnikom Kajinom, zakonski prijedlog kojim bi se to reguliralo. Nažalost, ta je inicijativa završila na isti način kao što će, po svemu sudeći, završiti i prijedlog HSP-a (trebalo bi barem ukinuti zastaru za sankcioniranje nezakonito provedene pretvorbe i privatizacije.)

Kako reče, o privatizaciji pojedinih poduzeća u Gradu Osijeku uglavnom je saznavao iz novina. Unatoč tome i

sebe doživljava krivcem za sve ono što se događalo tijekom pretvorbe i privatizacije. Mi smo doista pokazali da smo majstori u pretakanju društvenog u privatno vlasništvo no to, nažalost, nije bilo popraćeno i gospodarskim interesom i vrijednostima koje je privatizacija trebala ostvariti. Čini se da smo u taj proces krenuli od potpuno krive premise, konstatira zastupnik. Naime, svi su računali da će to biti dobitak za gospodarstvo, iako iskustva drugih (npr. istočne Njemačke) pokazuju da je privatizacija prije svega bila veliki trošak. Budući da, nažalost, ne možemo ispraviti naše krive Drine u privatizaciji, okrenimo se budućnosti, apelira Kramarić.

Ne donesemo li ovakav zakon, to će značiti da revizija privatizacije nije imala nikakve svrhe.

Dragutin Pukleš je najavio da će **Klub zastupnika HSU-a** poduprijeti predloženi Zakon, iako smatraju da bi ga još trebalo dopuniti. Podsjetio je na to da je u pretvorbi 30 posto društvenog kapitala kanalizirano mirovinskom sustavu, a potom ekspropirano i rasprodano, ili podijeljeno. Umjesto toga, mogli smo osnovati obvezni fond međugeneracijske solidarnosti i prihodi iz tog fonda financirati naš mirovinski sustav. Međutim, nekome to, očito, nije bilo u interesu.

Nakon završne riječi predstavnika predlagatelja, predsjedatelj, **Darko Milinović**, potpredsjednik Hrvatskog sabora, zaključio je raspravu o ovoj temi.

Ishod - priklonivši se mišljenju Vlade i nadležnih radnih tijela, Hrvatski sabor nije dao "zeleno svjetlo" Prijedlogu zakona o dopuni Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije. Za takav zaključak izjasnilo se 70 nazočnih zastupnika, dok ih je 29 bilo drugačijeg mišljenja, a 5 suzdržanih.

M. Ko.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O POREZU NA DOHODAK

Troškovi obrazovanja bez porezne olakšice

Zastupnici su većinom glasova odbili prijedlog zastupnika dr.sc. Zlatka Kramarića, zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade i izvješćima radnih tijela.

Udio visokoobrazovanog stanovništva u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske iznosi oko 7-10 posto, što je ispod prosjeka zemalja članica EU. Da bi se potaknuo interes stanovništva na obrazovanje i ono učinilo dostupnim svim segmentima društva, zastupnik dr.sc. Zlatko Kramarić predložio je izmjenu Zakona o porezu na dohodak odnosno utvrđivanje mogućnosti uvećanja osobnog odbitka za iznos troškova studija na visokom učilištu koje rezident uplati iz vlastitih sredstava što ne predviđaju važeći propisi. No Prijedlog je odbijen, većinom zastupničkih glasova.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predlagatelja, zastupnika dr.sc. Zlatka Kramarića (HSL). Glavni je razlog koji ga je motivirao da u saborsku proceduru uputi ovaj Prijedlog činjenica da je popis stanovništva iz 2001. godine pokazao da je u Hrvatskoj tek 7% visokoobrazovanih stanovnika, što je ispod prosjeka članica zemalja Europske unije.

Republika Hrvatska odlučila je pratiti međunarodne trendove i preporuke u vezi s osuvremenjivanjem nastavnog programa i reforme obrazovanja uvođenjem "Bolonjskog procesa" u ustanove visokog obrazovanja.

Srednjoročno, smatra predlagatelj, to opredjeljenje Republike Hrvatske rezultirat će obrazovanim stanovništvom spremnim odgovoriti na izazove i potrebe suvremenog gospodarstva. No drži da se reforma provodi ishitreno, bez adekvatnog informiranja javnosti o ciljevima svih reformi i izmjena u sustavu visokog obrazovanja. Potrebno je dodatno poticati javnost da i ona aktivno sudjeluje u sustavu visokog obrazovanja.

Dodatne poticaje potrebno je usmjeriti posebno na radno aktivno stanovništvo, jer je ono nužan preduvjet za omogućavanje izobrazbe kadrovima koji rade na slabo plaćenim radnim mjestima. Ti kadrovi zbog svoje materijalne i obrazovne situacije ostaju zatočenicima na radnim mjestima niže složenosti unatoč njihovim potencijalima.

Donošenje ovog zakona trebalo bi potaknuti interes stanovništva za obrazovanjem i obrazovanje učiniti dostupnim praktično svim segmentima društva.

Iako u postojećem poreznom sustavu postoje porezne olakšice za stručno usavršavanje zaposlenih one su predviđene za poslodavce koji odluče financirati obrazovanje svojih djelatnika. Velika većina poslodavaca ne koristi ove olakšice, ne potiče djelatnike na visoko obrazovanje budući da bi takvi djelatnici dio svoga vremena morali provoditi i negdje drugdje a ne samo na poslu.

Država i porezni sustav dugoročno će od ovakvog modela imati samo korist, s obzirom na to da će svaka osoba koja završi određeni program obrazovanja ili usavršavanja biti konkurentnija na trži-

štu radne snage i ostvarivati veću plaću, čime će i fiskalna blagajna biti bogatija.

Budući da je visoko obrazovanje strateški cilj ove države, predloženom izmjenom pridonijelo bi se tom strateškom planu. Uvela bi se mogućnost uvećanja osobnog odbitka na iznos troškova studija na visokom učilištu koje polaznik uplati iz vlastitih sredstava, pod uvjetom da ti troškovi nisu plaćeni iz potpore nadležnog Ministarstva ili financirani iz sredstava darovanih za te namjene.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i državni proračun razmotrio je ovaj Prijedlog kao matično radno tijelo. Odbor predlaže Hrvatskom saboru neprihvatanje Prijedloga zakona.

Odbor za zakonodavstvo također ne podupire donošenje ovog Zakona iz razloga utvrđenih u mišljenju Vlade Republike Hrvatske.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskom saboru neprihvatanje Prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak, koji je podnio dr.sc. Zlatko Kramarić.

Vlada smatra da bi propisivanje dijela osobnog odbitka po osnovi stvarnih izdataka za troškove studija za studente bilo bez učinka, jer oni najčešće nisu obveznici poreza na dohodak s obzirom na to da dohodak najčešće niti ne ostvaruju.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predlagatelja, zastupnika **Zlatka Kramarića**, otpočela je rasprava po klubovima. U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Nikola Vuljanić (HNS)**. Klub daje podršku inicijativi zastupnika Kramarića iz razloga što broj visoko obrazovanih osoba u Hrvatskoj ne prelazi 10%, dok je taj postotak u zemljama Europske unije od 15, pa sve do 25%. Osobe o kojima se govori su ljudi koji upisuju izvanredne studije nakon što su se zaposlili sa srednjom školom, te pokušavaju popraviti status sebi i svojoj obitelji.

Većina ovih ljudi odlazi studirati na stručne studije, koji jesu fleksibilniji i načinom rada mogu bolje udovoljiti trenutačnim zahtjevima, ali se i skupo plaćaju. Ovim izmjenama i dopunama predlažu se izravne stimulacije uposlenicima da se školuju, da bi sutra mogli raditi na kvalificiranijim i složenijim poslovima, dobiti veću plaću i na kraju plaćati i veći porez.

Vuljanić na kraju izlaganja zaključuje kako porezne olakšice koje stoje u sadašnjem tekstu zakona tiču se stambene izgradnje i liječenja. A i obrazovanje je, smatra on, jednako važno i jednako vrijedno i zaslužuje mjesto među pore-

znim olakšicama koje postoje u Zakonu.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** za riječ se javio dr.sc. **Zvonimir Sabati (HSS)**. Smatra kako se u ovom današnjem postindustrijskom društvu, kojeg često nazivamo i informatičko društvo, svi političari slažu kako je ovo stoljeće znanja. U Hrvatskoj je udio visokoobrazovanog stanovništva između 7 i 8 posto, što je premalo za naše ciljeve koje smo si u budućnosti kao država postavili. Danas je najvažniji resurs znanje, pa je strateško opredjeljenje za ulaganje u znanje jedino ispravno opredjeljenje. Ovaj Prijedlog izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak pogađa onu populaciju koja se i sada osjeća najviše ugroženom. To je, navodi Sabati, uglavnom zrela životna dob, između 30 i 40 godina i upravo bi trebala postojati dodatna stimulacija tim pojedincima koji shvaćaju i razumiju da osobnim ulaganjem u znanje i u cijeloživotno obrazovanje mogu opstati, ali i napredovati. Veće znanje ili veća razina obrazovanja će sigurno polučiti i veću produktivnost i kvalitetniji proizvod, a samim time bit ćemo i konkurentniji na europskom tržištu. Klub zastupnika HSS-a podržat će ovaj prijedlog.

Željko Pecek (HSS) upozorio je na 300 tisuća osoba koje bezuspješno dolaze

na Zavod za zapošljavanje u potrazi za poslom, a prekvalifikacijom ili izmjenom studija i stjecanjem neke dodatne diplome ili specijalizacije imali bi daleko veće šanse na tržištu rada. Postavlja se pitanje kako će onaj tko je nezaposlen izdvojiti novac za školovanje, a jednako tako i izdržati troškove studija koji traju i nekoliko godina. Pecek je istaknuo kako se na zapadu ljudi odlučuju za studiranje i u poznim godinama, a mijenjanje zanimanja i zvanja po nekoliko puta tijekom radnog vijeka uobičajena je praksa koja bi se trebala ustrojiti i u Hrvatskoj. "Zbog ljudi koji su na Zavodu i koji vjeruju da bi dodatnim učenjem i izobrazbom mogli nešto napraviti za sebe i društvo, prihvaćam ovaj Prijedlog profesora Kramarića," rekao je.

Predlagatelj dr.sc. **Zlatko Kramarić** u zaključnoj riječi istaknuo činjenicu da intervencije u Zakonu u ovom slučaju nisu takve da bi dovele do revolucije, već je Prijedlog životan i mogao bi vrlo brzo dati dobre rezultate u modernizaciji obrazovanja.

Zastupnici su većinom glasova, sa 69 glasa "za" neprihvatanje Prijedloga, 19 "protiv" i 9 "suzdržana" odbili Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak koji je predložio zastupnik Zlatko Kramarić.

J. K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O USTROJSTVU I DJELOKRUGU SREDIŠNJIH TIJELA DRŽAVNE UPRAVE; KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ SKRBI

Aдекватnija podjela nadležnosti

Hrvatski sabor je, na 19. sjednici, u objedinjenoj raspravi razmotrio, a zatim i donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj

skrbi. Tim dvama zakonima raspodjeljuju se nadležnosti među državnim tijelima i uspostavljaju neke nove, koje dosad nisu bile obuhvaćene djelokrugom nijednog ministarstva ni drugog državnog tijela.

O PRIJEDLOZIMA

I žičare, uspinjače i vučnice u sustav

Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona

o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave, zastupnicima je predstavio zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za upravu **Zoran Pićuljan**. Predloženim zakonom uređuje se: da Središnji državni ured za razvojnu strategiju preuzme dio dosadašnje nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija u vezi s koordinacijom fondova Europske unije; Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka dobiva novu nadležnost u vezi s prometom žičarama, uspinjačama i vučnicama (taj dio prometa do sada nije bio u ingerenciji ni jednog državnog tijela); rješava se podjela nadležnosti među Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, u kojoj prvo preuzima preventivne i savjetodavne poslove obiteljsko-pravne zaštite, a drugome preostaje nadležnost u upravnim i drugim stručnim poslovima.

U očekivanju cjelovite reforme tehnički zahvati

Govoreći o **Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi**, državna tajnica Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi **Dorica Nikolić** napomenula je da će se predloženim izmjenama, među ostalim, omogućiti uvođenje obiteljskih centara pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i ukidanje Hrvatskog zavoda za socijalni rad. S obzirom na predstojeću veliku reformu sustava socijalne skrbi i orijentaciju na njezino decentraliziranje, Zavod više nema svrhe postojanja. U Zakon se uvode i neka tehnička poboljšanja.

RADNA TIJELA

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave razmotrio je, u svojstvu matičnog radnog tijela, **Odbor za Ustav, poslovnik i politički sustav**, te **Odbor za zakonodavstvo**. Oba radna

tijela podržala su ga (Odbor za Ustav, poslovnik i politički sustav uz amandman pravno-tehničke prirode).

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi razmotrili su: **Odbor za zakonodavstvo**, koji ga je podržao bez primjedbi; zatim, kao matično radno tijelo, **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**, koji je uz podršku naglasio, među ostalim, da će "razvoj mreže obiteljskih centara kroz poticanje raznih programa unaprijediti sustav potpore obitelji, djeci, mladeži i drugim socijalno osjetljivim skupinama".

Središnji državni ured za razvojnu strategiju preuzima dio dosadašnje nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija u vezi s koordinacijom fondova Europske unije.

Članovi **Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** "izrazili su zadovoljstvo predloženim izmjenama i dopunama ovog Zakona kojima je uvažen velik broj prijedloga Odbora, kroz uvođenje obiteljskih centara, utvrđivanje nadležnosti ministarstva nadležnog za obitelj i ministarstva nadležnog za socijalnu skrb i područja koja će pokrivati inspekcijски nadzor ova dva ministarstva, uključivanje većeg broja stručnjaka koji će provoditi stručni nadzor" te predložili Saboru njegovo donošenje.

I Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu podržao je predložene izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi. U raspravi je ocijenjeno da će rješenja kojima se predlaže osnivanje obiteljskih centara i njihovih podružnica pridonijeti unapređenju i razvoju mreže institucija za potporu obitelji.

No, Odbor drži da bi osnivanje podružnica obiteljskih centara valjalo omogućiti i na području velikog grada te novom zakonskom odredbom precizirati da statut obiteljskog centra donosi ravnatelj, uz prethodnu suglasnost mini-

starstva nadležnog za obitelj i mišljenje suosnivača obiteljskog centra.

RASPRAVA

Nakon uvodničara, **Dražen Bošnjaković** najprije je izvijestio o stajalištu Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav u vezi s Prijedlogom i Konačnim prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave, a potom o tome Prijedlogu govorio u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Klub ga podržava, ponajprije jer će se na taj način "osigurati uska poveznica između procesa nacionalnog razvojnog planiranja i procesa korištenja fondova Europske unije namijenjenih Republici Hrvatskoj radi približavanja Europskoj uniji."

Potpore obitelji

Klub zastupnika HDZ-a podržava i izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi, "kao koristan pomak u potpori obitelji, poticanju rada u zajednici, volonterskog rada, a sve sukladno nacionalnoj obiteljskoj politici", izvijestila je zastupnica **Ruža Lelić**. Taj Klub zastupnika podržava i odredbu kojom se ukida Hrvatski zavod za socijalni rad, koji još i nije zaživio, jer bi ta institucija, ocjenjuje, vodila centralizaciji, a cilj je Vladine politike decentralizacija.

Klub bitnim smatra osnivanje obiteljskih centara, sukladno nacionalnoj obiteljskoj politici, a vrednujući obitelj kao glavni oslonac pojedinca i društva. Unapređuje se, koordinira, objedinjava taj izvaninstitucijski oblik potpore obitelji, djeci, mladeži i drugim socijalno osjetljivim skupinama te unapređuje provedba programskih aktivnosti namijenjenih edukaciji roditelja i mladeži, ali i senzibilizaciji javnosti za vrijednost obitelji.

Osobito korisnom Klub smatra odredbu kojom je na jednostavniji način propisano kako odrasla osoba može svojom imovinom podmirivati cijenu smještaja, odnosno što sve ugovor treba sadržavati. To bi trebalo pridonijeti kvalitetnoj

primjeni norme, ali i smanjiti eventualne zloporabe.

Izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi omogućit će se uvođenje obiteljskih centara pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te ukidanje Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

S tvrdnjama predstavnice Kluba zastupnika HDZ-a nije se složila **Ljubica Lalić**, govoreći u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Taj Klub predložena rješenja smatra lošima jer je, kaže, pokušaj ustrojavanja obiteljskih centara potpuno pogrešan, kao i pokušaj razgraničavanja nadležnosti između Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Zavodu za socijalni rad nije omogućeno djelovanje, a sada ga se ukida jer nije zaživio. A zadatak Zavoda

da bio je da unapređuje sustav, potiče njegov razvoj, obavlja istraživanja i prati rad, obavlja stručni nadzor i nadzire zakonitost trošenja sredstava. Cilj osnivanja Zavoda, dakle, bio je odgovornost za postizanje maksimalne učinkovitosti sustava socijalne skrbi.

U pojedinačnoj raspravi **Lucija Čikeš (HDZ)** navela je da je tijekom 2004. i 2005. godine pri centrima za socijalnu skrb osnovano 9 obiteljskih savjetovališta i u njima radi 59 zaposlenika. Plan je da se u 2006. godini osnuje još 5 takvih savjetovališta, a tijekom 2007. i 2008. godine planira se u cijelosti odvojiti preventivni posao od kurativnog.

U nastavku sjednice izjašnjavalo se o podnesenim amandmanima i glasovalo o jednom i drugom Konačnom prijedlogu zakona.

Na **Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave**, Vlada Republike Hrvatske podnijela je amandman kojim se precizira koje poslove, sredstva i kadrove od Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

danom stupanja na snagu ovog Zakona preuzima Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, a prihvatila je i amandman pravno-tehničke prirode što ga je podnio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav (o tome se, u ime Vlade, očitovao državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu **Antun Palarić**). **Potom je, većinom zastupničkih glasova (83 "za"; 15 "protiv") donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave.**

Prije glasovanja o **Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi** ministar zdravstva i socijalne skrbi dr. sc. **Neven Ljubičić** u ime Vlade prihvatio je amandman zastupnika Stjepana Bačića prema kojem Zakon stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama. **Zatim je, većinom zastupničkih glasova (80 "za"; 15 "protiv"; 2 "suzdržana") donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi.**

M.K.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU GLAVNOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA REPUBLIKE HRVATSKE

Bajiću još jedan mandat

Zastupnici Hrvatskoga sabora, na 19. sjednici, nakon rasprave u kojoj su izrekli brojne pohvale radu dosadašnjeg i ujedno budućeg glavnog državnog odvjetnika Mladena Bajića, suglasili su se s prijedlogom Vlade Republike Hrvatske i odlučili dati mu još jedan četverogodišnji mandat.

O PRIJEDLOGU

Prijedlog za imenovanje Mladena Bajića glavnim državnim odvjetnikom na

još četiri godine, potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti **Jadranka Kosor** obrazložila je, među ostalim, argumentima: da je u mandatu Mladena Bajića "konsolidirana organizacija Državnog odvjetništva; postignuta je potrebna ažurnost i uspostavljena nužno potrebna međunarodna suradnja, čime su ispunjene osnovne pretpostavke za učinkovitiji rad ovog pravosudnog tijela na progonu počinitelja kaznenih djela i zaštiti državne imovine."

Daljnje pozitivne poene Vlada je glavnom državnim odvjetniku ubilježila zbog unapređivanja zajedničkog rada; sređivanja unutarnjih odnosa među kaznenim i građansko-upravnim odjelima; nadzora nad radom državnih odvjetništava, posebno nad radom u složenim predmetima; poboljšanja uvjeta rada; kadrovske popune i edukacije zaposlenika; izrade i donošenja etičkog kodeksa; visokog stupnja uspješnosti postupanja; poticanja i razvijanja regionalne i međunarodne suradnje, kontakta-

ta s tužiteljstvom Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, kojima je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske dokazalo svoju vjerodostojnost i osposobljenost za preuzimanje i postupanje u predmetima tog suda, zbog čega je našem sudstvu ustupljen predmet Ademi-Norac.

RADNA TIJELA

Prijedlog odluke o imenovanju glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, **Odbor za pravosuđe** razmotrio je, u okviru poslovničke ovlasti, radi davanja prethodnog mišljenja. Nakon provedene rasprave, Odbor je podržao Vladin prijedlog da se za glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske za slijedeće četverogodišnje razdoblje imenuje Mladen Bajić.

RASPRAVA

Nakon što je predstavnica Vlade obrazložila Prijedlog odluke, a predsjednik Odbora za pravosuđe **Emil Tomljanović** izvijestio o prethodnom mišljenju Odbora i podršci Vladinu prijedlogu, uz rečene argumente, riječ je, u ime **Kluba zastupnika HSP-a**, dobio **Pero Kovačević (HSP)**.

Od tri poluge koje bi morale jamčiti sigurnost - funkcionira samo jedna

Izrazivši zadovoljstvo što je Vlada navrijeme pokrenula postupak imenovanja glavnog državnog odvjetnika, podržao je Vladin prijedlog. Konstatirao je da posao glavnog državnog odvjetnika ni u slijedeće četiri godine neće biti lak jer je u Hrvatskoj organizirani kriminal u povećanju, pogotovo kad je riječ o teškim razbojstvima, krađama, pljačkama, a činjenica je da od tri poluge koje bi morale funkcionirati da bi funkcionirala pravna država i građani osjećali pravnu i opću sigurnost (policija, odvjetništvo i sudstvo), učinkovito djeluje samo jedna - Državno odvjetništvo. Klub zastupnika HSP-a očekuje da g. Bajić svojim

radom i djelovanjem Državnog odvjetništva potakne i policiju i sudstvo, kako bi se stalo nakraj negativnom trendu povećanja teških kaznenih djela, organiziranog kriminala, korupcije i svega onoga što tišti i muči hrvatske građane.

Govoreći u ime **Kluba zastupnika IDS-a**, zastupnik **Damir Kajin** rekao je da će taj Klub glasovati za g. Bajića te da mu je posebno drago što ga u tom trenutku podržava i HSP. Napomenuo je da će se i u slijedećem mandatu Državno odvjetništvo morati nositi s hipotekom zločina počinjenih u Domovinskom ratu te da je u prošlom sazivu, kada je sadašnja vlast bila oporba, svaki pokušaj da se rasvijetli neki od ratnih događaja doživljavan kao udar na osnove hrvatske državnosti, udar na Domovinski rat.

U vezi s kaznenim djelima u pretvorbi, kaže, Državno odvjetništvo nije ništa učinilo jer se ništa i ne može učiniti - sve je palo u zastaru.

Posao glavnog državnog odvjetnika ni u slijedeće četiri godine neće biti lak jer je u Hrvatskoj organizirani kriminal u povećanju, pogotovo kad je riječ o teškim razbojstvima, krađama, pljačkama.

Iako se u nas gotovo svaki dan dogodi pljačka neke banke, pošte i slično, od Bajića se ne očekuje da nešto u tome promijeni jer to nije njegov posao, već ponajprije posao policije. Ali valja primijetiti da g. Bajić, za razliku od svoga prethodnika, Zagrebom šeće bez policijske zaštite i u biti je pozitivna osoba. Želi, kaže, vjerovati da će biti neovisan o politici na vlasti (koja god to bila) i očekuje da će njegovo imenovanje biti podržano aklamacijom.

Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** javio se za ispravak netočnog navoda te, uz ostalo, ustvrdio da taj Klub predloženo imenovanje podržava ponajprije zbog toga što je g. Bajić neovisan o politici.

Pravi čovjek na pravom mjestu

O stajalištima **Kluba zastupnika HNS-a** očitovao se zastupnik **Nikola Vuljanić**. Taj Klub će podržati predloženo imenovanje. O tome postoji jedinstven stav - da se radi o dobrom čovjeku, pravom čovjeku na pravom mjestu. Podršku zaslužuje svojom stručnošću i rijetko viđenim angažmanom. Posebno je vrijedna njegova suradnja s Haškim tribunalom, što je omogućilo otvaranje pregovora s Europskom unijom. U nastavku mandata kao najvažniji zadatak, HNS očekuje snažan angažman Državnog odvjetništva na suzbijanju korupcije, zatim je naglasak na kršenju radničkih prava, suzbijanju zlorabe droga, suzbijanju organiziranog kriminala.

Bajićevi poučci

"Klub zastupnika SDP-a dijeli mišljenje ostalih klubova zastupnika da je riječ o osobi koja zavrjeđuje povjerenje Sabora" - rekao je, u ime toga Kluba, dr. sc. **Ivo Josipović (neovisni)**. Dapače, drži da je Bajić, s obzirom na okolnosti u kojima djeluje, svojevrstan fenomen te da bi se njegov rad mogao analizirati kroz nekoliko "Bajićevih poučaka": (1) da u teškim uvjetima, u problemima koje ima Državno odvjetništvo, djeluje uporno i polako i svakim danom popravlja to stanje; (2) realist je u svome djelovanju; (3) svoju odgovornu dužnost obavlja "bez egzibicija u medijima"; (4) savjesnim radom nalazi razumijevanje u različitim političkim opcijama (što budi nadu da će profesionalizam ipak nadvladati politički pristup i da profesionalci neće biti na vjetrometini). Zbog svega toga, kaže, "gospodin Bajić je, eto, možda i više od državnog odvjetnika, on je na neki način jedna atipična biljka u našem šarenom vrtu i kroz njega ipak naslućujemo nešto što nam svima u društvu fali." Sve su to razlozi zbog kojih Klub zastupnika SDP-a, sa zadovoljstvom, podržava izbor Mladena Bajića za glavnog državnog odvjetnika - rekao je na kraju dr. Josipović.

Bajićevo imenovanje podržao je i dr. sc. **Milorad Pupovac**, u ime **Kluba zastupnika SDSS-a**. Naglasio je da glav-

nog državnog odvjetnika i u narednom razdoblju čekaju vrlo osjetljivi i riskantni poslovi - primjerice, suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala - i za njihovo uspješno rješavanje osim usmjerenosti i predanosti, izbalansiranosti, potrebna je i smjelost i predanost pozivu. G. Bajić, uz sve navedene osobine, ima i viziju kako bi sutra trebalo izgledati naše ukupno pravosuđe, a bez efikasnog Državnog odvjetništva, sasvim sigurno, ne može dobro izgledati.

Nužno ohrabrenje da se započeto provede do kraja

Bajić je u svom mandatu otvorio niz pitanja koja mnogi njegovi prethodnici nisu otvorili; upustio se u reviziju različitih postupaka, pridonoseći time rasteućem suradnjom sa svojim kolegama u Srbiji i Crnoj Gori, Bajić je pridonio da se otvore i privedu kraju procesi za ratne zločine na Ovčari, a ta je suradnja bitna i s obzirom na transgranični karakter organiziranog kriminala. Sve rečeno potvrđuje da g. Bajić zaslužuje da mu Sabor povjeri još jedan mandat i da ga ohrabri da započeto povede do kraja.

I **Klub zastupnika HDZ-a** podržat će Bajićevo imenovanje, rekao je **Dražen Bošnjaković**, naglasivši da je njegov dosadašnji rad, u kojemu se očitovao visok profesionalizam, najbolja preporuka za to.

U pojedinačnoj raspravi zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** podsjetila je da je iz Izvješća Državnog odvjetništva vidljivo da je ažurnost u njegovu radu postignuta već prije dvije godine te da je također prije dvije godine povećan broj zaposlenih državnih odvjetnika. Sada bi njegov rad trebalo unaprijediti pa je nelogično da u izra-

di nedavno donesene Strategije razvoja pravosuđa nije sudjelovao glavni državni odvjetnik ni ostali čelnici pravosudnih tijela.

Nužnost daljnje kazneno-pravne reforme

O problemima iznesenim u spomenutom Izvješću, kaže, Vlada šuti. A riječ je o nezadovoljstvu suzbijanjem organiziranog kriminaliteta, gospodarskog kriminaliteta, njegovu procesuiranju i sankcioniranju, o suzbijanju zloporabe opojnih droga. Zastupnica drži da je nedopustivo velik broj odbačaja kaznenih prijava koje podnosi policija, što ukazuje na njezin neefikasan rad. Sve to ukazuje na nužnost daljnje kazneno-pravne reforme, u kojem će upravo Državno odvjetništvo biti nalogodavac policiji, a ne premijer. Sada još uvijek imamo progon kaznenih djela na dva kolosijeka (policija i Državno odvjetništvo). Smatra da je pozitivnim pomacima pridonijelo i pripajanje Državnom odvjetništvu nekadašnjeg Pravobraniteljstva (sada Građanski odjel Državnog odvjetništva).

I zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** će, rekao je, podržati predloženo imenovanje g. Bajića i njegovo opredjeljenje o prioritetima u budućem radu. Ipak, mišljenja je da državna odvjetništva što su udaljenija od središta, od Zagreba, sve teže rade i počesto su pod uplivom lokalnih moćnika pa bi glavni državni odvjetnik, uz svoju ekipu koju još treba popuniti, morao poraditi na ujednačavanju kriterija rada na svim razinama. Nužna je i bolja suradnja s policijom jer tu nerijetko nije pitanje uvjeta, već dobre volje i koordinacije između policije i državnih odvjetništava.

"Nije, dakle, sve sjajno i bajno, ali napredak je očit", zaključio je na kraju Korenika obrazlaganje svoje podrške predloženom imenovanju.

I **Nenad Stazić (SDP)** za Bajića je imao samo riječi pohvale. Značajnim smatra da glavni državni odvjetnik dobiva podršku u različitim političkim opcijama i napominje da je pretpostavka za to činjenica da se ni pri prethodnom imenovanju nije vodilo računa o političkim kriterijima, nego isključivo o stručnim. Nabrojio je već prethodno spomenute razloge za podršku ponovnom imenovanju te naglasio da mu predstoje brojni i teški zadaci za koje će mu trebati hrabrosti, odlučnosti, znanja, podrške politike i ukupne javnosti.

Podršku Vladinu prijedlogu zastupnik **Kruno Peronja (HDZ)** obrazložio je dokazanom stručnošću i činjenicom da je Mladen Bajić "prošao sve stepenice u svom dosadašnjem razvoju, počevši od vježbenika u ondašnjem općinskom tužilaštvu, pa radom u županijskom, zatim kao zamjenik koji je vrlo dobro razumio u kakvom okruženju se može napraviti jedan dobar okvir za pravosuđe, za državno odvjetništvo". Ne sumnja da će Bajićev rad i ubuduće biti uspješan, no napominje da će mu biti potrebna podrška u poboljšavanju radnih uvjeta, opremi, tehnologiji i tehnološkim dostignućima, ali nadasve u omogućavanju edukacije kroz seminare i slične aktivnosti koje će pokazati da smo sastavni dio razvijenog svijeta, Europe.

Glasovanjem, u nastavku sjednice, donesena je Odluka o imenovanju Mladena Bajića glavnim državnim odvjetnikom Republike Hrvatske (97 glasova "za"; 1 "suzdržan" glas).

M.K.

INTERPELACIJA O RADU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE NA PODRUČJU ZDRAVSTVA

Hrvatski sabor donio je Zaključak kojim se odbija Interpelacija o radu Vlade RH na području zdravstva, koju je predložila desetina zastupnika, zbog razloga navedenih u Izvješću Vlade Republike Hrvatske.

O INTERPELACIJI

Zastupnici smatraju da je potrebno otvoriti raspravu o radu Vlade RH na području zdravstva jer zakonskim prijedlozima, provedbenim propisima, odlukama i pravilnicima bitno odstupa od stajališta i utvrđene politike iznijete u "Programu Vlade RH u mandatnom razdoblju 2003-2007" koje je predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader predstavio Hrvatskom saboru 24.12.2003. godine na temelju kojeg programa je Sabor izglasao povjerenje Vladi. Desetina zastupnika mišljenja je da: nije osigurano dovoljno sredstava za pokriće troškova zdravstvene zaštite iz osnovnog zdravstvenog osiguranja, nije osigurano dovoljno sredstava za proračune županijskih bolnica, smanjena su prava zdravstvenih osiguranika iz osnovnog zdravstvenog osiguranja, produženo je čekanje pacijenata na dijagnostičke preglede i operativne zahvate, uvode se nove pristojbe koje plaćaju osiguranici, nisu donijete mjere za suzbijanje korupcije u zdravstvu.

IZVJEŠĆE VLADE

Vlada RH ne nalazi osnova za Interpelaciju o radu Vlade RH na području zdravstva, koju je predsjedniku Hrvatskog sabora dostavila jedna desetina zastupnika Hrvatskog sabora, aktom od 23. ožujka 2006. godine. Program Vlade RH u mandatnom razdoblju 2003-2007 godine provodi se prema planiranom.

1. Utvrđivanje "paketa usluga" obuhvaćenog obveznim zdravstvenim osiguranjem;

2. Sustavno praćenje ukupnih troškova po osiguraniku kao podloga za racionalizaciju financijskih sredstava bez smanjenja zdravstvene zaštite;
3. Preventivni zdravstveni programi koje će preuzeti primarna zdravstvena zaštita na temelju posebne financijske stimulacije;
4. Programi obvezne stomatološke zaštite s cjelokupnim programom prevencije u primarnoj stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti;
5. Dopunski rad liječnika u bolnicama;
6. Kategorizacija i akreditacija bolnica;
7. Podjela županijskih bolnica na lokalne i regionalne i usklađivanje broja zaposlenih s kategorizacijom ustanove;
8. Plaćanje po glavnoj dijagnozi i praćenje troškova po bolesniku u odjelnom liječniku;
9. Osiguranje dopunskog zdravstvenog standarda stimulacijom i uključivanjem privatnih ordinacija u sustav dobrovoljnih osiguranja;

Jasno se mora istaknuti da Vlada RH ne samo da nije odstupila od predloženog Programa već predloženi Program aktivno i uspješno provodi. Vlada RH predlaže Hrvatskom saboru da, iz svih navedenih razloga, odbije Interpelaciju o radu Vlade RH na području zdravstva.

RASPRAVA

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je **Damir Kajin (IDS)**. Na samom početku rekao je da će Klub zastupnika IDS-a podržati ovu Interpelaciju. Podsjetio je na problem županijskih bolnica koji datira još iz 1994. godine kada je zakonom definirano da su županije osnivači ustanova bolnica, a sredstva se osiguravaju negdje drugdje. Rekao je da "u taj Zakon nisu dirale niti Matešina, niti Račanova Vlada kao što danas ne dira niti Sanaderova Vlada". Naveo je primjer županije Istarske čiji je proračun oko 200 milijuna kuna, a potre-

be Opće bolnice u Puli iznose više od 210 milijuna kuna, što je više od županijskog proračuna. Rekao je da je slična situacija i u drugim županijama, i da se iz godine u godinu smanjuju učešća zdravstva u bruto društvenom proizvodu. Kajin je mišljenja da Hrvatska bez dodatnog novca neće pomoći zdravstvu, te se zalaže za progresivno povećanje doprinosa u zdravstvenom sektoru. Na kraju je zaključio da je vrijeme za politički konsenzus oko izdvajanja dodatnih sredstava iz poreza ili iz doprinosa, s ciljem sanacije zdravstva. Interpelaciju podržavamo zbog nezadovoljstva prilikama u Općoj bolnici Pula, zaključio je Kajin.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Miljenko Dorić (HNS)**. Konstatirao je da nisu realizirane mnoge stavke iz programa Vlade premijera Sanadera po pitanju zdravstva, te da Vlada nije donijela niti niz pravilnika koje je trebala donijeti temeljem zakona od 17. srpnja 2003. godine, a iz tog razloga nastaje ova Interpelacija. Rekao je da su jedine mjere koje je Vlada donijela u protekle dvije godine administrativne pristojbe.

Završni osvrt u ime predlagatelja dao je **Dragutin Lesar (HNS)**. Govoreći o razlozima pokretanja Interpelacije, podsjetio je da je u lipnju prošle godine predan prijedlog zaključaka kojim se ocjenjuje loše stanje u sustavu zdravstva, kako bi Sabor pozvao Vladu da podnese Izvješće o stanju u zdravstvu. Prvi prijedlog zaključka obvezuje Vladu RH da izradi i dostavi Hrvatskom saboru u roku od 60 dana cjeloviti plan kapitalnih investicija za izgradnju, dogradnju i modernizaciju bolničkog sustava u RH za sljedećih nekoliko godina. Drugi prijedlog zaključka obvezuje Vladu RH da u roku od 30 dana uputi Hrvatskom saboru prijedlog zakona koji će ukinuti odredbu u kojoj je povećana udaljenost zdravstvenih ustanova za liječenje u kojem putne troškove plaćaju

građani. U trećem prijedlogu zaključka obvezuje se Vlada RH da u roku od 30 dana uputi Hrvatskom saboru prijedlog zakona koji će ukinuti obvezno plaćanje administrativne pristojbe u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Četvrti prijedlog zaključka obvezuje Vladu RH da u roku od 90 dana usvoji jedinstvene kriterije temeljem kojih će se utvrđivati proračuni svih bolničkih ustanova u RH. Peti prijedlog zaključka obvezuje Vladu RH da troškove zaposlenih u bolničkim ustanovama podmiruje izvan

proračuna bolničkih ustanova. Šesti prijedlog zaključka obvezuje Vladu RH da u roku od 90 dana usvoji jedinstvene kriterije specijalizacije liječnika po kojima će troškovi specijalizacije biti podmireni izvan proračuna bolničkih ustanova. "Prijedlog zaključaka čekao je devet mjeseci da dođe na dnevni red i da se raspravi, te je iz navedenih razloga došlo do Interpelacije". Dragutin Lesar obratio se ministru zdravstva Nevenu Ljubičiću riječima " kad dajemo šansu da zaključcima otvorimo

raspravu, pokušajte pažljivije pročitati prijedloge o traženju Vladinih podataka o stanju u zdravstvu".

Ovime je zaključena rasprava.

Hrvatski sabor je sa 69 glasova "za", 28 "protiv" i 4 "suzdržana" sukladno prijedlogu Vlade RH donio Zaključak kojim se odbija Interpelacija o radu Vlade RH na području zdravstva, koju je predložila desetina zastupnika, zbog razloga navedenih u Izvješću Vlade RH.

I.Č.

PRIJEDLOG NACIONALNOG PROGRAMA SUZBIJANJA KORUPCIJE 2006-2008.

Utvrđene zadaće, nositelji i rokovi Programa

Hrvatski sabor je većinom glasova donio Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006-2008.

Hrvatska je među prvima potpisala (10. prosinca 2003. godine u Meridi) i ratificirala (4. veljače 2005. godine) Konvenciju UN-a o sprječavanju korupcije, te sudjelovala na Prvoj konferenciji stranaka konvencije UN-a o sprječavanju korupcije.

O PRIJEDLOGU

Cjelovita i odgovorna provedba Nacionalnog programa ima nekoliko ciljeva: korumpirane izdvojiti i sankcionirati kako bi se izbjegle štetne generalizacije, ojačati profesionalnu etiku u državnoj i lokalnoj upravi, malom i srednjem poduzetništvu, gospodarstvu zajamčiti nesmetan razvoj, osigurati odgovornu javnu upravu u službi građana i vratiti povjerenje građana u lokalnu i državnu vlast. Skupni cilj je smanjiti korupci-

ju na razinu s koje neće biti zapreka za društveni, gospodarski i politički razvoj, a građani je neće doživljavati kao presudnu smetnju.

RADNA TIJELA

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Odbor za pravosuđe predlažu Hrvatskom saboru prihvaćanje Nacionalnog programa suzbijanja korupcije 2006-2008.

RASPRAVA

Predstavnica predlagateljica, ministrica pravosuđa **Ana Lovrin**, dodatno je obrazložila prijedlog. Rekla je kako se ovim Nacionalnim programom ne kreće od nule kad je riječ o borbi protiv korupcije u Hrvatskoj. Vlada RH i Hrvatski sabor od 2004. godine dosad poduzeli su niz mjera i brojne izmjene zakona

kojima su usuglašavajući pravni sustav s pravnom stečevinom EU, a i zbog ostvarivanja ustavnih načela vladavine prava djelovali na suzbijanje korupcije. Razvoj elektroničke uprave ili projekt E-Hrvatska uključuje jedan od koraka koje je Vlada RH poduzela na tom putu. Usvajanjem strategije i plana provedbe programa "Hitro.hr" u prosincu 2004. godine Vlada RH pokrenula je provedbu programa "Hitro.hr" s ciljem da korisnicima usluga državne uprave omogući obavljanje javnih usluga na jednom mjestu bez nužnog poznavanja nadležnosti i organizacijske strukture pojedinih tijela državne uprave. Jedan od najvažnijih rezultata započete reforme pravosuđa je reforma zemljišnih knjiga koja obuhvaća usklađenje katastarskih i zemljišno-knjižnih podataka te stvaranje jedinstvene baze podataka na državnoj razini, dostupnih putem mreža. U međuvremenu je završen projekt E-katastar u sklopu kojeg je na Internetu 16 i pol mili-

juna parcela, a završetak digitalizacije zemljišnih knjiga koji se očekuje uskoro, smanjit će mogućnost manipulacije informacijama koje su inače dostupne javnosti, te se ovakvim omogućavanjem uvida u svaku promjenu zemljišno-knjižnog stanja smanjuje mogućnost zlorabe ovlasti službenih osoba kod rješavanja pojedinih predmeta. Ministrica je istaknula da je prevencija korupcije najvažniji dio antikorupcijskog programa, a odgovorna vlast mora planirati i provoditi mjere preventivnog suzbijanja korupcije, jer samo konstantno djelovanje sustavno suzbija korupciju.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Andrija Hebrang (HDZ)**. Rekao je da je program Vlade za suzbijanje korupcije kvalitetan i predstavlja bazu za početak svih rasprava i akcija na tom planu. Podsjetio je da je Vlada prije donošenja ovog programa poduzela i niz konkretnih mjera, a neke od njih su: uvođenje projekata informatizacije brojnih Vladinih službi, pokretanje kaznenog postupka protiv 615 policajaca sa sumnjom na korupciju, zatim brojni potezi u zdravstvu, pravosuđu i evidenciji nekretnina. Hebrang je podsjetio na nekoliko korupcijskih afera, te je konstatirao da je u Hrvatskoj veliki problem zataškavanje takvih afera.

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a** govorila je **Đurđa Adlešić (HSLS)**. Konstatirala je da 90% Hrvata smatra korupciju uobičajenim načinom ponašanja i da su na najlošijem glasu sudstvo, zdravstvo, političke stranke i lokalna vlast. Navela je nekoliko žarišnih točaka u kojima se očituje korupcija, a to su: gospodarstvo, rad na crno, korupcija inspektora, lokalna vlast, pravosuđe. Adlešić je podsjetila da je područje pravosuđa najteži i najtvrdi posao, jer je, prema procjenama, ali i prema percepciji javnosti to područje najsklonije korupciji. Klub podupire prijavljivanje imovine sudaca i državnih odvjetnika uz provjerene informacije kako je stečena ta imovina, kazala je Adlešić. Istaknula je Ministarstvo unutarnjih poslova koje je krenulo od sebe u obračunu s kriminalom, "615 djelatnika u posljednje tri godine su pod stegovnim postupcima".

Pozivamo u ime HSLS-a da ovu Strategiju pokušamo donijeti konsenzusom, zaključila je Đurđa Adlešić.

U ime **Kluba zastupnika SDSS-a** govorio je **Ratko Gajica (SDSS)**. Podsjetio je da su u Nacionalnom prijedlogu za suzbijanje korupcije istaknuti atributi: pravednost, poštenje, ravnopravnost, jednakost, sigurnost građana, povjerenje u javne institucije, a svi gore spomenuti atributi ovise isključivo o vladavini prava i dosljednom provođenju zakona. Konstatirao je da su loše provedena privatizacija, izraženi pojedinačni interesi i javne poruke medija zaslužni za nastanak koruptivne atmosfere. Ratko Gajica osvrnuo se i na problem pravosuđa. Rekao je "kada se govori o pravosuđu uvijek se stavlja naglasak na digitalizaciju zemljišnih knjiga i tehničku opremljenost, a premalo pažnje se poklanja odgovornosti predsjednika sudova i građanskoj i stručnoj hrabrosti sudaca koji donose odluke". Zaključno govoreći Gajica je rekao, da sadržaj kakav je ponuđen u ovoj Strategiji ne može postići cilj suzbijanja korupcije. Prijedlog nacionalnog programa suzbijanja korupcije potrebno je doraditi u smjeru "hrabrijih ocjena i boljih mjera".

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Jozo Radoš (HNS)**. Podsjetio je da je Hrvatski sabor još 2002. godine donio Nacionalni program za borbu protiv korupcije te smatra da bi taj program trebalo nadopuniti ili promijeniti u nekim elementima. Kazao je da prijedlog Nacionalnog programa suzbijanja korupcije 2006-2008. ne ide tim putem, "a u nekim segmentima jasno stoji da Vlada nije smatrala da postoji Nacionalni program za borbu protiv korupcije, jer ga nije provodila i nije se smatrala odgovornom za njegovu provedbu". Zadaće države, Vlade i Parlamenta u borbi protiv korupcije bile su naznačene u postojećem Nacionalnom programu za borbu protiv korupcije, a "postaje čudna činjenica da sada Vlada izlazi s vlastitim programom za borbu protiv korupcije". Radoš tvrdi da su temeljne postavke za borbu protiv korupcije poštivanje propisa i zakona, te vladavina prava koja se očituje i u poštivanju propisa koje je donio Hrvatski sabor. Bez poštiva-

nja zakona i propisa ne može biti efikasne borbe protiv korupcije, a neprovođenje postojećeg Nacionalnog programa je nepoštivanje dokumenata koje je donijelo najviše tijelo države, a to je Hrvatski sabor. Neki elementi novog dokumenta su jednaki, a neki i lošiji od dokumenta koji je donesen prije četiri godine. Kao jedan od važnijih elemenata programa nameće se decentralizacija, ali se ništa nije učinilo u protekle dvije godine na temu decentralizacije i jačanja lokalne samouprave, konstatirao je Radoš. U ime **Kluba zastupnika HNS-a**, Radoš pozdravlja osnivanje Nacionalnog vijeća za praćenje borbe protiv korupcije, ali ovaj program neće donijeti pomake ukoliko ponašanje bude drugačije nego što program nalaže, zaključio je Jozo Radoš.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorila je **Ljubica Lalić (HNS)**. Rekla je da korupcija u Hrvatskoj sprječava razvoj poduzetničke klime, rastače moral, kulturu i tradiciju. Naglasila je da Vlada u uvodnom dijelu podsjeća da je u svom programu 2003-2007. najavila odlučnost pristupanju borbi protiv korupcije kao sudbonosnom pitanju uređenja Hrvatske kao europske države. "Ta odlučnost u zadnje dvije godine nije prepoznata i neće biti ništa prepoznatljivija niti nakon usvajanja ovog programa ako se sve zadrži na pisanom slovu". Praksa je ta koja će iskorjenjivanjem korupcije vratiti povjerenje građana, ne samo u politiku, nego u sve oblike vlasti, tvrdi Lalić. Podsjetila je da je Europska komisija u svom pozitivnom mišljenju o kandidaturi Hrvatske za EU u proljeće 2004. godine posebno istaknula problem korupcije u RH. Dvije godine nakon toga dobivamo spasonosni prijedlog programa, kazala je Lalić. Zaključno govoreći Ljubica Lalić rekla je da je ovaj dokument rezultat pritiska, a ne iskrene političke volje da se ukloni temeljna prepreka gospodarskom i društvenom razvitku RH, a to je korupcija.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Željka Antunović (SDP)**. Rekla je da relevantno istraživanje koje je objavljeno u svibnju 2005. godine nedvojbeno pokazuje da hrvatski građani smatraju da je korupcija u posljednje dvije godine u

porastu. Rezultati ovog istraživanja porazni su za sadašnju Vladu, a SDP smatra da se "sitna tehnička rješenja poput "Hitro HR" ili budući planirani projekti za koje se ne zna ni kad će, ni da li će biti realizirani, ne mogu smatrati koracima u suzbijanju korupcije". SDP traži potvrdu političke volje i odlučnosti u borbi protiv korupcije u svakodnevnom prakticiranju potpuno drugačijeg modela vladanja od ovog današnjeg. U nastavku Antunović je rekla da "mi u SDP-u jednako kao i građani Hrvatske mislimo da je u porastu koruptivno ponašanje u vrhovima vladajuće političke vlasti, što za posljedicu ima porast svih drugih vidova korupcije". Željka Antunović je zaključila da je potpora građana u borbi protiv korupcije nužna i nezamjenjiva, a javnost i transparentnost vlasti osnovni su uvjeti suzbijanja korupcije.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je **Damir Kajin (IDS)**. Rekao je da je najveća tragedija Hrvatske u ovom trenutku to što institucije djeluju selektivno prema ljudima. Drugi problem je taj što hrvatsko pravosuđe nije autonomno, neovisno i pravično. Naglasio je da je zbog higijene ovog društva potrebno kapital odvojiti od pravosuđa i od utjecaja na politiku. "Nemam ništa protiv toga da Vlada vodi računa o poziciji kapitala, ali ne smije biti o njemu ovisna". Konstatirao je da ključ borbe protiv korupcije leži u ljudima. Ključ neovisnog sudstva leži prije svega u sucima. Da bi se korupcija smanjila potrebna je stalnost legislative i javnost njenog rada na čemu se u zadnje dvije, tri godine jako puno radi. Zaključio je riječima da što je zemlja siromašnija to će biti sklonija korupciji.

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Miroslav Rožić (HSP)**. Rekao je da Klub zastupnika Hrvatske stranke prava odbacuje pokušaj da se u iznošenju razloga donošenja ove strategije, izvor korupcije locira u financiranju političkih stranaka, političkih kampanja i sličnih marginalnih izvora korupcije u hrvatskom društvu. Podsjetio je da je u zadnjih nekoliko godina u Hrvatskoj donijeto bezbroj nacionalnih programa, planova, strategija i slič-

nih akata koji predstavljaju zamjenu za nedonošenje dobrih zakona kao i za lošu ili nikakvu provedbu postojećih zakona i propisa. "U Hrvatskoj se propisi ne provode kada to šteti interesima pojedinca ili nekoj grupi u vlasti, dok smo istovremeno svjedoci paradoksalnog donošenja i primjene propisa na štetu građana", konstatirao je Rožić. U ovom dokumentu problemima korupcije bavi se samo na pojavnj razini i to kroz najvidljivije oblike u sudstvu, zdravstvu, lokalnoj samoupravi i političkim strankama, a nigdje se ne spominju uzroci korupcije. Kazao je kako nekoliko projekata u okviru programa E-Hrvatska neće suzbiti korupciju, a digitalizacija je u današnje vrijeme normalna stvar. Sve poduzete mjere, ocjena je Kluba zastupnika HSP-a su tautološke naravi jer su već sadržane i u Zakonu o sudovima i u drugim pozitivnim propisima RH.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a, MDS-a** govorio je **Željko Pavlic (HNS, PGS, MDS)**. Na samom početku rekao je će Klub (HNS, PGS, MDS) biti suzdržan u podršci ovom programu. "Mi podržavamo namjeru da se pojača borba protiv korupcije, ali mislimo da je to moguće jedino dostojnom primjenom postojećih zakona koje smo proteklih godina donijeli u Saboru". Podsjetio je da je praksa suprotna, usvajaju se zakoni, strategije i programi koji se ne primjenjuju, a policijske i pravosudne akcije koje se poduzimaju daju slabe rezultate. Pavlic je rekao da korupcija šteti obavljanju društvenih poslova, snižava potrebnu razinu morala u političkom odlučivanju, blokira javnu upravu, te sudstvo čini nedjelotvornim. Zaključio je da će Klub biti suzdržan u podršci ovom programu, jer program ne donosi ništa novo. Potrebna je striktna i nepristrana primjena zakona, poštivanje načela jednakosti svih pred zakonom, aktivnija uloga policijskih i pravosudnih organa uz ostvarivanje njihove samostalnosti bez utjecaja politike.

U nastavku je slijedila pojedinačna rasprava.

Govorio je zastupnik **Slaven Letica (neovisni)**. Svoju ocjenu prijedloga programa sažeo je u nekoliko točaka. "Pro-

gram je teorijski bezvrijedan, ponižavajući za državne dužnosnike, uvredljiv za hrvatske znanstvenike i saborske zastupnike, politički štetan za RH i društveno sterilan kao svaki placebo lijek". Da bi se napravio jedan ozbiljan nacionalni program potrebno je imati političku volju, posjedovati znanje teorijsko i praktično, te imati društvenu podršku. Slaven Letica predložio je model integralnog nošenja s korupcijom. "Potrebno je osnovati Hrvatski antikorupcijski savez (HASO) kao savez za Europu, pripremiti "studiju prljave ruke" (pregled istraživanja korupcije u RH i tranzicijskim zemljama), pripremiti novi nacionalni programa nošenja s korupcijom pod nazivom "čiste ruke i čisti obraz" za razdoblje do 2012. godine, pripremiti novi Zakon o političkim strankama, osnovati ured za sprječavanje zarobljavanja države i borbu protiv političke korupcije (UZDE), donijeti Zakon o Državnoj agenciji za povrat protuzakonito stečene imovine i kao posljednje osnovati interaktivni portal ČISTO HR".

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Ivan Jarnjak (HDZ)**. Uvodno je izrazio uvjerenje da će predloženi program i povjerenstvo biti učinkovito u borbi protiv korupcije. Nadalje se osvrnuo na primjer korupcije iz 2002. godine tj. mandata bivše Vlade, u vezi s nabavom vatrogasnih vozila, kada je, prema njegovim riječima, oštećeno poduzeće "Tehnomehanika" iz Marije Bistrice. Dotično poduzeće nije dobilo posao, iako je putem javnog natječaja ponudilo izrazito povoljniju ponudu, a zbog nedostatka posla 230 zaposlenih u tom poduzeću dobilo je otkaz. U drugom dijelu svog izlaganja zastupnik je upozorio na dvije vrste korupcije, jedna kojom se građani prisiljavaju platiti da bi ostvarili prava koja im po zakonu pripadaju, a koja spada u domenu nedovoljne funkcionalnosti pravne države i njenog sustava. Druga vrsta korupcije odnosi se na plaćanje da bi se ostvarila prava koja nekome po zakonu ne pripadaju, a to se prvenstveno odnosi na državne službenike te bi takvu vrstu korupcije trebalo posebno kažnjavati. Kao zaključak, rekao je da bi se korupciju kojom netko treba platiti da bi ostvario pravo na zdravlje trebalo svrstati u najteži oblik korupcije.

Slijedeća u raspravi govorila je zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. U svojem izlaganju zastupnica je konstatala da se u posljednje dvije godine u Hrvatskoj stanje na ovom planu drastično pogoršalo i da ono izaziva ozbiljnu zabrinutost. Iako Vlada poziva na jedinstvo u pristupu rješavanju problemu, treba naglasiti da je odgovornost vlasti svakako veća od odgovornosti građana. Kako je prema razini korumpiranosti, u izvješću "Transparency Internationala", Hrvatska smještena uz Burkinu Faso, Egipat, Le Soto, Saudijsku Arabiju i Siriju, a i po mišljenju građana je razina korumpiranosti najveća prepreka ulasku u EU, stanje je više nego zabrinjavajuće. Zastupnica je, nadalje, navela niz prigovora od poslovnih ljudi do vodstva EU koji kao najveći problem u Hrvatskoj navode raširenost i ukorijenjenost korupcije. Iako je Vlada kao pozitivne korake navela digitalizaciju zemljišnih knjiga i projekt Hitro.hr, zastupnica je podsjetila da je program digitalizacije zemljišnih knjiga započet još 2002. godine, a Hitro.hr tek treba dokazati svoj potencijal.

Nakon zastupnice, riječ je preuzeo zastupnik **Mario Zubović (HDZ)**. Upozorio je da se rasprava sve više politizira dok je puno važnije da se provede kvalitetan dijalog o samom Prijedlogu i mjerama za suzbijanje korupcije. Korupcija shvaćena kao kršenje normi radi ostvarivanja osobnog interesa, fenomen je posebno karakterističan za sve zemlje tranzicije kojeg potpomaže slabo funkcioniranje državne vlasti u razdoblju tako velikih gospodarskih, političkih i društvenih promjena. Najgori efekt jeste kada zbog korupcije potpuno nestane poduzetništvo i zdrava kompeticija. Njome se zaoštravaju i socijalne razlike u društvu, uništava se ekonomska efikasnost koja još više pogoduje daljnjem bogaćenju privilegiranog sloja. Povećanje efikasnosti privatnog sektora, ubrzan ekonomski razvoj i povećanje učinkovitosti države i lokalne samouprave mogu se postići samo implementacijom sveobuhvatne i dugoročne održive strategije za borbu protiv korupcije.

Nakon zastupnika govorila je zastupnica **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)**

istaknuvši da ju je današnja rasprava, a posebno kritiziranje trenutne Vlade, samo još više uvjerila u potrebu što efikasnije provedbe ovog Nacionalnog programa. Problem korupcije je izrazito složen, a u medijima se na taj način prezentira, da vlada mišljenje u javnosti da je svaki segment društva potpuno onečišćen korupcijom. Korupcije svakako ima puno više nego, primjerice u Finskoj, nastavila je zastupnica, no ona je i produkt radikalne smjene društvenog sustava. Svaka aktivnost te vrste trebala bi se oštro sankcionirati, no kao prevencija korupcije nužno je i poticanje izvrsnosti i osjetljivosti na njenu pojavu. Nužno je, istaknula je zastupnica, ovaj Prijedlog podržati konsenzusom i sve snage uključiti u njegovo provođenje.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**. Osvrnuvši se na razdoblje od 2000. do danas, svaka Vlada do sada, na bilo koji problem koji se pojavi odgovara donošenjem raznih strategija i programa koji se nikad ne provedu, rekao je. Velika produkcija programa, planova, pravilnika nema koristi ako se provedba i implementacija nije ostvarila niti za jedan pokrenuti projekt. Rješenje ovakvog stanja, zastupnik vidi u stvaranju odlučne političke volje i postizanju konsenzusa koji bi omogućio provedbu donesenih propisa. Nakon pretvorbe i privatizacije, najveća rak-rana suvremene Hrvatske je korupcija. Njezino jedino adekvatno rješenje jest da Hrvatski sabor počne donositi zakone koji će biti provedivi, da se reorganizira državna uprava koja je nadležna za provedbu, te da se aktivira sudbena vlast i državno odvjetništvo koji će promptno sankcionirati kršenje zakona.

Zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** konstatirao je da je za razinu korumpiranosti neke zemlje odgovorna njena Vlada, a Hrvatska je za vrijeme premijera Sanderu pogoršala svoj rejting na ljestvici korumpiranih država. Nadalje, zastupnik je iznio podatke "Transparency Internationala" prema kojem se, prema mišljenju građana, postotak korumpiranosti najistaknutijih političara zakonodavne i izvršne vlasti u ovom mandatu povećao za oko 10-20%. To pokazuje da građani

jednostavno ne vjeruju ovoj Vladi kada je riječ o korupciji, kao što i smatraju da je za nju najviše odgovorno naslijeđe HDZ-ove vlasti, dodao je. Govoreći o Prijedlogu programa, naglasio je da je program lijepo napisan, no da nema veze sa stvarnošću jer ne uvažava postojeće stanje u zemlji, počevši od vraćanja povjerenja građana u lokalnu i državnu upravu u kojoj sjede vijećnici s kupljenim mandatima. Zastupnik se osvrnuo i na zahtjeve za smanjivanjem broja diskrecijskih odluka kojima se ograničava sloboda tržišnog natjecanja, sankcioniranje poslijeižbornih kadrovskih promjena motiviranih revanšizmom, stroža pravila za poslove u kojima je država partner javne nabave i davanje koncesija. Kao primjer kršenja tih zahtjeva od strane sadašnje Vlade zastupnik je naveo slučajeve "Zec", smjene ravnatelja bolnica, te privatizaciju niza poduzeća i davanje koncesije SEM Marini.

Slijedeći u raspravi zastupnik **Krunoslav Markovinović (HDZ)** upozorio je da je korupcije bilo i prije tranzicije, te da postoje podaci koji govore da Hrvatska ipak nije toliko korumpirana koliko se prikazuje u javnosti. Osvrnuvši se na sumnje u osobe koje provode istraživanja o korupciji, upozorio je i na strane investitore koji u Hrvatsku ulaze praćeni problematičnim domaćim mešetarima koji koriste podmitljivu administraciju. Problem političara, nastavio je, jest u tome što generaliziraju pojedinačne slučajeve. Postoje pojedinci iz svih struka koji rade na crno ili su korumpirani, a osim profesora, liječnika, carinika, u takve pojedince se mogu ubrojiti i pojedini političari, visoki državni dužnosnici i mediji. Prijedlog nacionalnog programa suzbijanja korupcije 2006-2008. treba podržati ne radi vlasti ili oporbe već radi svih stanovnika ove zemlje, zaključio je.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)**. Naglasivši da je korupcija veliko zlo, upozorio je na teškoću njezinog definiranja zbog različitih oblika pojavnosti koje se kreću od zloporabe javne službe u ovlasti u svrhu osobne koristi do svakog podmičivanja sa ciljem da netko ostvari prava koja mu ne pripadaju. Korupcija nije, naravno,

samo problem RH, već su njome inficirane skoro sve zemlje, a posebno one u tranziciji kojima i mi propadamo. Osnovno pitanje koje se izdvaja jest da li se mi sami želimo boriti protiv korupcije, te bi iz tog razloga, s ove rasprave, bilo dobro poslati zajedničku poruku javnosti kojom se konsenzusom svih stranaka iskazuje volja za rješavanjem ovog problema u hrvatskom društvu. Dodao je kako je ovaj program dobio vrlo dobre ocjene na raspravi u HAZU-u na Znanstvenom vijeću za upravu i pravosuđe. Osvrnuo se na štetnost rasprava koje samo traže krivca u drugim strankama ili vladama, prikazujući tako crno-bijelu situaciju koja nije realna, a javnost preko nje stječe dojam da su svi političari isti, te da im ovakvo stanje odgovara. Potrebno je povratiti povjerenje ljudi u zastupnike i instituciju Sabora, kao i u tijela javne vlasti, a posebno u pravosuđe koje je jedan od temelja našeg društva. Upravo u pravosuđu, nastavio je zastupnik, učinjeno je dosta pomaka koje su počele još u prošlom mandatu Vlade, a ova vlast ih je intenzivirala. Problema još ima dosta, no ovaj program ima dobru osnovu za njihovu identifikaciju i efikasno rješavanje. Borba protiv korupcije je dugotrajan proces tako da je ovaj program samo nastavak borbe koja traje već dvije godine mandata ove Vlade koja je u tom razdoblju pokrenula i realizirala niz mjera kojima se povećava transparentnost tržišta, javne uprave i pravosuđa.

Slijedeća u raspravi govorila je zastupnica **Ivanka Roksandić (HDZ)** uvodno naglasivši da kao ni ostale tranzicijske zemlje, ni Hrvatska nije pošteđena korupcije, no ukoliko sama politika štiti ovakvo stanje normalno je da se u građana stvara nepovjerenje i stav da političari rade samo u svrhu osobne koristi. Zbog toga svaka odgovorna Vlada mora planirati i provoditi mjere preventivnog suzbijanja korupcije, kao i njezino oštro sankcioniranje. Vlada RH pokrenula je niz mjera, uključujući i ovaj program, kojim se bori protiv korupcije, a koji za cilj ima vraćanje povjerenja u javnu upravu i državne službe. Građane posebno smeta, dodala je zastupnica, političko zapošljavanje kadrova u javnim službama što je posebno izraženo na lokalnoj razini. U okviru izlaganja

koja su spominjala tu tematiku, zastupnica je upozorila na optužbe oporbenih stranaka za korupciju vladajuće stranke, dok su iste propustile spomenuti takve slučajeve u njihovim redovima. U drugom dijelu izlaganja zastupnica se osvrnula na područje obrazovanja, znanosti i športa za koji je Vlada u lipnju 2005. godine usvojila plan razvoja za razdoblje od 2005. do 2010. godine. Ovim planom postavljeni su ciljevi za povećavanje udjela bruto društvenog proizvoda sa sadašnjih 4,3 na 4,9%, vraćanje dostojanstva odgajateljima, učiteljima i nastavnicima, te uključivanje lokalne, regionalne i područne samouprave u financiranje škola i vrtića. Također su pokrenuti projekti vanjskog vrednovanja, nacionalnih ispita i državne mature koji imaju za cilj sprečavanje eventualnih pojava korupcije i u ovom segmentu, a posebno reformom visokog obrazovanja. U tom smislu i prosvjetna inspekcija također ima veliku ulogu u sustavu obrazovanja iako bi i ona sama trebala proći kroz određene promjene. Zastupnica je zaključila izlaganje tvrdnjom da bi se konsenzusom trebale podržati ove mjere borbe protiv korupcije, te da je to puno efikasniji put od međusobnog optuživanja.

Nevenka Majdenić rekla je da se korupcija postupno uvlačila u društvo kao bolest, nastajala je godinama, vrlo ju je teško otkriti, a još teže dokazati. Ističe da korupcija nije prisutna samo u Hrvatskoj, već u svim državama svijeta, samo što se negdje o njoj šuti, a negdje se o njoj javno govori, prozivaju se i osuđuju njeni nositelji.

Smatra da sadašnja Vlada RH ima snage i političke volje otvoreno reći da postoji korupcija, te se uhvatiti s njom u koštac. Ipak, dodaje da je to dugotrajan proces. Mišljenja je da je Vlada izradila i ponudila kvalitetan nacionalni program suzbijanja korupcije u kojem je utvrdila zadaće, nositelje i rokove za njegovo provođenje, a na zastupnicima je da ga sada podrže i sudjeluju u njegovu provođenju.

Napominje da već prije predlaganja ovog Nacionalnog programa koji u sebi sadrži niz projekata kao što je "Hitro HR" koji je proveden u svim županijama i u Zagrebu, u funkciji su projekti "E porezna uprava, E javna nabava", a u izradi su i slični pro-

jekti iz područja katastra, zemljišnih knjiga, carinarnice, obrazovanja i zdravstva. Upravo ovi projekti omogućuju građanima i poduzetnicima brže obavljanje javnih usluga i ishođenje potrebnih dokumenata bez neposrednih kontakata s državnim službenicima, a samim time neće biti ni potrebe "podmičivanja službenika" da bi se neka javna usluga ostvarila.

Zastupnica je naglasila da su osim ovoga, Vlada RH i Hrvatski sabor od 2004. godine do sada poduzeli niz mjera i brojne izmjene zakona kojima su usuglašavajući hrvatski pravni sustav s pravnom stečevinom EU, a i zbog ostvarivanja načela vladavine prava, djelovali na suzbijanju korupcije.

Smatra da je vrlo bitno što su u ovom programu jasno definirani nositelji odgovorni za otkrivanje i kažnjavanje svih onih koji sudjeluju u korupciji, te predviđene mjere za osposobljavanje tih službi i tijela: USKOK, MUP, sudstvo. Također, bitnu ulogu ima i javna kampanja protiv korupcije, gdje iznimnu ulogu ima medijska edukacija o oblicima, mjestima, vrstama i putovima širenja korupcije, sve do javne osude i širenja svijesti građana o štetnosti korupcije u svim oblicima života i rada.

Zaključila je da svakako treba podržati ovaj Nacionalni program, te osnovati Nacionalno vijeće za praćenje njegove provedbe.

Marijan Bekavac (HDZ) rekao je da je hrvatska vlada, svjesna razmjera korupcije u hrvatskom društvu u svim segmentima, a po ispitivanju javnog mišljenja najviše u pravosuđu i zdravstvu, te lokalnoj samoupravi i političkim strankama, krenula s ovim Prijedlogom Nacionalnog programa suzbijanja korupcije, kako bi pokrenula ozbiljnu akciju u suzbijanju "pošasti koja razara temelje svakog društva, pa tako i našeg". Zastupnik napominje da korupcija ugrožava vladavinu prava, povjerenja u javne institucije i pravnu državu, da korupcija povećava i zaoštava društvene razlike. Ipak, drži da je to pojava u svim državama svijeta, što pak ne smije biti razlog i izlika da se ništa ne čini na njenom suzbijanju.

Napominje da je vlada određenim mjerama i potezima, poput "Hitro HR-a"

ili "E Hrvatska", te zemljišno-knjižnom reformom, učinila veliki korak ka smanjenju korupcije u birokratskom aparatu države. Daje svoju punu potporu Prijedlogu Nacionalnog programa suzbijanja korupcije Vlade RH.

Najveća odgovornost na Vladi

Antun Kapraljević (HNS) ističe da je najveća odgovornost u borbi protiv korupcije na Vladi, jer ona i predlaže ovu strategiju. Ipak, postavlja pitanje spremnosti provođenja ove strategije.

Kruno Peronja (HDZ) rekao je da je Vlada predložila ovaj Nacionalni program suzbijanja korupcije kako bi potvrdila svoju odlučnost da u prvom redu osposobljavanjem institucija suzbija korupciju, temeljem postojećih zakona. Ističe da je raniji naglasak bio na donošenju zakona, a u ovom programu je provedba zakona od prvorazredne važnosti.

Dodao je da je u ovom mandatu poduzeto niz mjera i brojnih izmjena zakona, usklađujući hrvatske zakone i propise s pravnim sustavom i stečevinom EU. Veliki doprinos smanjenju korupcije omogućuje upravo upotreba informacijsko-komunikacijske tehnologije, koja pridonosi povećanoj suradnji tijela državne uprave, građana, poslovnih subjekata.

Nikola Vuljanić (HNS) smatra da hrvatsko društvo, ukoliko želi biti socijalno i civilizirano kako je to zapisano u Ustavu RH, ne može preživjeti s ovom razinom korupcije. Mišljenja je da svi trebaju stati iza programa borbe protiv korupcije, "jer to više nije politički stav, već stvar preživljavanja društva". Ipak, napominje da je teško povjerovati u stvarnu nakanu Vlade da svim sredstvima "navali" na korupciju. "Novi zakoni koji se sada predlažu, a koji se tiču zdravstvene zaštite, na neki način sužavaju prava u zdravstvenoj zaštiti, sužavaju i razinu zdravstvene zaštite koja će biti dostupna svim građanima, a izvor korupcije u zdravstvu je upravo to, razina zdravstvene zaštite, ako do neke usluge čovjek ne može doći normalnim putem i normalnom brzinom, platit će da dođe do toga".

Sve u svemu, mišljenja je da je ovaj dokument deklarativno dobar, ali u njemu ne vidi rješenje. Bitna je promjena

društvene klime i povratak jednom građanskom sustavu vrijednosti koji funkcionira u civiliziranim zemljama. "Ne šire se pipci korupcije od malih službenika u gruntovnicama, pa onda prema gore, pipci uvijek idu odozgo i ako Vlada dobrom voljom na svojoj razini uspije potegnuti poteze koji će biti vjerodostojni, onda će se to lijepo odraziti i na razini koju svaki građanin ove države razumije".

Transparentno upravljanje državom

Zvonimir Mršić (SDP) naglasio je da je rasprava o tome tko je više korumpiran, bivša ili sadašnja vlast, potpuno bespredmetna, jer treba se zapitati kakva je percepcija građana oko stupnja korumpiranosti društva i što oni misle mogu li na jasan, javan, transparentan i dostupan način ostvariti svoja prava koja im po zakonu pripadaju. Dodaje da je upravo percepcija građana da je korumpiranost u društvu porasla, odnosno da raste iz godine u godinu i stoga to treba biti signal da treba nešto hitno učiniti. Osim kažnjavanja onih za koje se utvrdi da rade nezakonitosti, da se koriste svojim položajem ili da stječu nepravedno ili nezakonito određena materijalna sredstva, zastupnik drži da je najbolje preventivno djelovati na način da do korupcije niti ne dođe.

Vrlo važnim drži uspostavljanje potpune transparentnosti upravljanja državom, a što bi rezultiralo smanjenjem stupnja korupcije. "Raspravljamo gotovo 6 mjeseci o tome da li je bilo ili nije bilo korupcije u prodaji "Liburnije Rivijera" hotela, zato jer nigdje ne možete doći do odluke Vlade, čak niti na Web stranici Vlade". Napominje da informacije građanima moraju biti u potpunosti dostupne, kako bi oni znali koje su odluke donesene i temeljem kojih argumenata.

Izrazio je žaljenje što je u antikorupcijskom programu lokalna samouprava istaknuta kao jedan od dijelova društva koji je korumpiran. Smatra da je stanje u lokalnoj samoupravi puno bolje nego što je u nekim drugim razinama vlasti.

Ističe da treba "natjerati" prije svega nosioce izvršne vlasti da budu potpuno

transparentni prema građanima, a onda i prema onima koji ih kontroliraju, a to su zakonodavna, odnosno predstavnička tijela u društvu. Drži da bi ovaj program trebao doživjeti ozbiljnu doradu, koja iziskuje temeljitu analizu dosadašnjeg antikorupcijskog programa, da li je djelovao, u kojim segmentima, koji su bili nedostaci i temeljem toga je trebalo napraviti nadgradnju. Konačno, ovaj program je trebao reći da danom njegova donošenja prestaje djelovanje prošlog, a ne da "ovaj antikorupcijski program ignorira ono što je bilo napisano u programu 2003./2006. godina što nije dobro, jer ono što je dosad rađeno ima i pozitivnih i negativnih rezultata i na temelju tog iskustva je trebalo napraviti novi program".

Ovo su neki od razloga zbog kojih zastupnik misli da ovaj program treba doraditi, a trebao bi sadržavati i akcijski program koji bi se mogao prepoznati na nivou pojedinca, svakog onoga koji sudjeluje u vlasti i ima određeni stupanj javnih ovlasti, "od predsjednika države do vijećnika u općinskom vijeću". Zaključio je da se antikorupcijskim programom treba vratiti povjerenje građana u vlast i u one kojima građani daju povjerenje na izborima, te u institucije s javnim ovlastima. Tek kada građani počnu ponovo percipirati da je smanjen stupanj korupcije u društvu, postignut je uspjeh.

"Građani se ne smiju osjećati prevareni na način da osjećaju da su izabrali nepoštenu vlast, onu koja nema potrebu biti jasna i javna, transparentna, ona koja nema potrebu biti dostupna u pružanju informacija i argumenata na temelju kojih donosi odluke".

Gordana Sobol (SDP) ne slaže se s konstatacijom da se do 2004. godine ništa nije napravilo na području provedbe Nacionalne strategije borbe protiv korupcije i akcijskog plana. Drži da predloženi program nije vjerodostojan, između ostalog i zbog rokova koji su postavljeni i pita zbog čega je dat tako dugi rok do 30. lipnja 2007. godine za izradu strategije upravljanja Državnom riznicom, te u skladu s tim izmjene i dopune Zakona o državnom proračunu i Zakona o izvršenju državnog proračuna kako bi se unaprijedili procesi pla-

niranja, izvršavanja, kontrole i praćenja izvršavanja državnog proračuna.

U zdravstvu već se godinama govori o potrebi promjene i izmjena pojedinih zakona, o zdravstvenoj reformi, a dolazi se sa "sitnim preinakama". Kad se pak govori o političkim strankama, u ovom dokumentu piše da je potrebno utvrditi obvezu kontrole financiranja političkih stranaka, odnosno da je potrebno donijeti poseban zakon o financiranju političkih stranaka kojim će se propisati mogući izvori financiranja i pobliže odrediti dozvoljena sredstva. Zastupnica je mišljenja da bi trebalo stajati da se to "mora odrediti" i reći koji su mogući izvori financiranja političkih stranaka, te točno odrediti dozvoljena sredstva, "koliko od koga pojedine stranke mogu dobiti".

Premijer svjestan nezadovoljstva građana

Slavko Linić (SDP) napominje da je jedan od bitnih uzroka građanskog nezadovoljstva stanje i odnos sve tri poluge vlasti prema bitci da se zaustavi korupcija. Smatra da je ovo građansko nezadovoljstvo uvidio i premijer i da je ovaj Prijedlog njegov odgovor, jer je "napokon postao svjestan nezadovoljstva građana". No, glavnu manu ovom dokumentu nalazi u tome što je "politička poruka hrvatske Vlade ta da je za sve što se događa kriva bivša vlast".

Linić napominje da je izostala ozbiljna analiza stanja, umjesto koje je dana vrlo kratka analiza u kojoj stoji da je u ožujku 2002. godine usvojen Nacionalni program s akcijskim programom, a da oni nisu provedeni. U toj ocjeni stoji da je veće težište tada dano na utvrđivanju zakonske regulative s kojom će se pokušati oformiti institucije za borbu protiv ovog društvenog zla. SDP poručuje Vladi da ne omalovažava rezultate bivše vlasti, jer iako "postoje propusti, i bivša vlast je nešto učinila, a to u ovom materijalu Vlade Sanadera ne piše".

Zaključio je da dok je naglasak u prvom programu bio donošenje zakona, sada je prvorazredna važnost provedba zakona, što implicira da su zakoni doneseni, pa bi "korektno bilo da se u ovom materijalu napiše kada je koji zakon donesen".

Šemso Tanković podsjeća da nikada u ljudskoj povijesti nije bilo društava u kojima u manjoj ili većoj mjeri nije bilo onoga što mi danas nazivamo mitom i korupcijom, pa čak gledajući zemlje kao Island, Finsku, Novi Zeland, Dansku, Švedsku itd, govori se da su to najmanje korumpirane zemlje, što znači da je i tamo prisutna korupcija, samo znatno manje nego u drugim zemljama.

Zastupnik napominje da se danas mogu identificirati one djelatnosti gdje se najviše raspravlja o problemu korupcije. "Politička korupcija je realnost, ali nije samo ona ono što nas može smetati, možda ona ima značajniji udio, jer ako je u politici korupcija nazočna, onda će ona proizvesti korupciju i u čitavom nizu drugih aktivnosti, drugih djelatnosti". Zaključio je da će podržati ovaj Prijedlog.

Mato Arlović (SDP) rekao je da korupcija kada se pojavi u oblicima kakva se kod nas pojavljuje postaje osnova koja razglaba sustav i rak rana demokracije i vladavine prava.

Najveći problem vidi kada nastupe tzv. strukturalni oblici korupcije. Podsjetio je da je revizija utvrdila da je 95% privatizacije i pretvorbe obavljeno na nezakonit način. "Postavlja se pitanje da li se drugačije može zvati nego strukturalnom korupcijom situacija kada određen broj subjekata, pravnih osoba, može dobiti povlastice s naslova odgode plaćanja poreza i doprinosa, a mnogi drugi ne mogu, posebice kad se u to doda i politička dimenzija pripadnosti ili potpore politici vladajuće stranke ili vladajuće koalicije".

Smatra da je ovaj program snimio stanje "vrlo plitko". "Osnovni problem koji treba riješiti u vezi s ovim pitanjem je zapravo pitanje kako riješiti uzroke ako terapiji nije dostatna samo kazna, niti samo propisivanje novog zakona, i zbog toga treba biti potpuno svjestan da treba ekonomskim i drugim mjerama rješavati stvari".

Zajedničkim snagama nastaviti borbu protiv korupcije

Završni osvrt dala je ministrica pravosuđa **Ana Lovrin**. Istaknula je da ova Vlada

ne traži sukobe, već traži da se zajedničkim snagama nastavi borba protiv korupcije, koju je započela svojom strategijom bivša vlada još 2002. godine, a kako sve zadaće iz te strategije nisu ispunjene, ova Vlada predlaže novu strategiju za predstojeće razdoblje. Pritom je dodala da je bivša strategija bila usmjerena na iskazivanje političke volje i stvaranje prvenstveno zakonodavnog okvira, a ovaj program fokusira se na provedbu zakona i na ispunjavanje jasno određenih zadaća s nositeljima tih zadaća i rokovima.

"Želim jasno reći da ova Vlada uvažava percepciju javnosti bez obzira da li su razmjeri korupcije zaista toliki ili su samo u percepciji. Nama je važno smanjiti tu percepciju jer smo jasno rekli da ne želimo nemoć hrvatskih građana pred institucijama".

Smatra da je ova strategija operativna sa zacrtanim zadaćama i rokovima za koje Vlada smatra da može ispoštovati. Pozvala je zastupnike da podrže ovu strategiju u cilju zajedničke borbe protiv korupcije.

Ovime je zaključena rasprava.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Državna tajnica **Snežana Bagić** očitovala se o amandmanima koje je podnio Klub zastupnika SDP-a. **Prvim amandmanom** predlaže se u poglavlju II PROCJENA PROBLEMA promijeniti drugi pasus koji bi glasio: "Prema indeksu Transparency Internationala, RH se 1999. godine nalazila na 74. mjestu ljestvice zemalja s raširenom korupcijom. Taj se položaj tijekom godina mijenjao tako da je 2001. godine RH dospjela na 51. mjesto, a u godinama koje su slijedile opet se rejting postupno pogoršavao da bi po međunarodnim istraživanjima za 2005. godinu, RH bila stavljena na 70. mjesto ljestvice". U obrazloženju amandmana stoji da se njime dopunjuju nepotpuni podaci i ispravljaju netočno navedeni podaci u predloženom Nacionalnom programu.

Snježana Bagić rekla je da Vlada ne prihvaća ovaj amandman. "Ne umanjujući ova međunarodna istraživanja, ne ponavljajući ono što je već više puta rečeno i što je dostupno drugdje, naglasak je na percepciji hrvatskih građana, javnosti, koja je takva da je korupcija prisutna i to je ono što treba valorizirati i uzeti u obzir".

Nenad Stazić (SDP) u ime Kluba zastupnika SDP-a nije prihvatio ovakvo obrazloženje i zatražio je glasovanje, no amandman nije dobio potrebnu većinu.

Ni drugi amandman Kluba zastupnika SDP-a Vlada ne prihvaća, rekla je Snježana Bagić. Njime se na str. 4. u drugom pasusu, briše posljednja rečenica, te se dodaje slijedeći tekst: "U ožujku 2002. godine RH je usvojila Nacionalni program za borbu protiv korupcije zajedno s Akcijskim planom. Većina mjera predviđenih Nacionalnim programom za borbu protiv korupcije već su ostvarene, a neka su normativna rješenja donesena i prije usvajanja Nacionalnog programa". Potom su nabrojani svi doneseni zakoni, propisi i mjere poduzete u proteklom razdoblju, mandatu bivše vlade.

Snježana Bagić neprihvatanje ovog amandmana obrazložila je time što u ovom programu, u ocjeni stanja, upravo stoji razlika između programa iz 2002. godine i ovoga, a ona je u tome što je u prvom programu naglasak bio na donošenju zakona, a u ovom programu je na provedbi zakona.

Nenad Stazić (SDP) u ime Kluba zastupnika SDP-a rekao je da se ovim amandmanom ispravlja netočna rečenica koja glasi: "Nacionalni program i akcijski plan nisu provedeni". Dodaje da je u planu iz 2002. godine naglasak bio na donošenju zakona i da je taj plan proveden i ispunjen, jer su zakoni doneseni. Zatražio je glasovanje o amandmanu, no amandman nije dobio potrebnu većinu.

Uslijedilo je glasovanje o Prijedlogu Nacionalnog programa suzbijanja korupcije od 2006. do 2008. godine. Zastupnici su većinom glasova, sa 73 glasa "za", 9 "suzdržanih" i 1 "protiv" donijeli Nacionalni program u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

Uslijedilo je i glasovanje o Prijedlogu zaključaka koje je predložio Klub zastupnika SDP-a. Radi se o slijedećim zaključcima:

Zadužuje se Vlada RH i Ured državne uprave da raspuste predstavnička tijela u onim jedinicama lokalne samouprave u kojima je izvršna vlast formirana kupovinom vijećničkim mandatima, protivno volji biračkog tijela iskazanoj na izborima;

Zadužuje se Vlada RH da poništi svoju odluku, donesenu na inzistiranje predsjednika Vlade o oprostima duga Kamen-Ingardu, jer taj oprost, donesen mimo jasnih kriterija i moralnih načela, predstavlja eklatantan primjer koruptivnog ponašanja, a potiče i druge odgovorne čimbenike na takvo ponašanje;

Zadužuje se Vlada RH da u roku od tri mjeseca predloži izmjene i dopune Zakona o izvršenju državnog proračuna i ukine odgodu plaćanja poreza;

Zadužuje se Vlada da u roku od 3 mjeseca predloži izmjene i dopune Zakona o sudskom registru i onemogućujući otvaranje novih tvrtki radi izbjegavanja plaćanja vjerovnika;

Zadužuje se Vlada da u roku od 3 mjeseca predloži izmjene i dopune Kaznenog zakona kojim uvodi inkriminaciju za gospodarski kriminal i produlji zastarne rokove po uzoru na novelu tog zakona iz 2003. godine;

Zadužuje se Vlada da temeljem rasprave u Saboru o Prijedlogu Nacionalnog programa suzbijanja korupcije od 2006. do 2008. ocijeni postoji li osnova za kazneni progon bivših članova Vlade i Državnom odvjetništvu dostavi svu relevantnu dokumentaciju;

Obvezuje se predsjednik Vlade da razriješi dužnosti ministra gospodarstva Branka Vukelića zbog sudjelovanja u političkoj korupciji u Karlovcu;

Obvezuje se predsjednik Vlade da razriješi dužnosti državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za upravu Antuna Palarića zbog volontarističkog odlučivanja kojim omogućuje i potiče političku korupciju.

Zastupnici su većinom glasova odbili ovaj Prijedlog zaključaka (17 "za", 8 "suzdržanih i 70 "protiv").

I.Č.; A.F.; S.Š.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora